چمگ

نازینک

(1)

لیلڑو لیلاڑو لڑو لاڑو
چم گشے بادام انت خراسانی
پونز گشے کاٹار انت سپاہانی
سرین گشے گوبزی بارگیں میانے
سے جنک انت، منی سالونک ءَ لوٹنت
تر انت ءُ گردانت ءُ نہ گند انت نئے
چوش چار انت کہ جہلگ ءِ چیر ءَ
جہلگ ءِ چیر ءِ نا گل ءِ باغ ءَ
نا گل ءِ باغ ءَ ہنی اوں روپیت
پہ وتی دستان ءُ کجیں پاداں
سالونک ءِ بالاد سے جن زیب ایت
یکے ماں کیچ ءُ یکے ماں گوادر
یکے ماں کولواہ ءِ بد رنگان انت

سلیم عزاز
8/11/2002

سے ماہی ناصرآباد

چمگ

سال:3 اپریل داں ستمبر 2002 تاک:9

شونکار: رفیق عاجز/ سعید صدف

صلاح کار: مبارک قاضی

کمک شونکار: فدا احمد

شنگ کار: جان بلوچ

سرتاک ء عمل

جاوید حیات

ملک	بہاد انگے	سالینی	رجسٹری
پاکستان	30 کلدار	120 کلدار	170 کلدار
امارات/قطر	6 درہم	25 درہم	40 درہم
مشکت	1 ریال	4 ریال	6 ریال
کویت/بحرن	1 دینار	4 دینار	6 دینار
یوروپ	$ 5	$ 20	$ 25

ڈس و نشان:

چمگ سوسائٹی ناصرآباد، کیچ. مکران

بلوچستان پوسٹ کوڈ نمبر 92900

ای میل ڈس:

chamagbalochi@hotmail.com

chammag@yahoo.com

بینک اکاؤنٹ:

Quarterly Chammag

اکاؤنٹ نمبر 2-1161 مسلم کمرشل بینک بس اڈہ برانچ تربت

شنگکار جان بلوچ ءِ احمد برادرز پرنٹرز کراچی ءِ چھاپ جنائینت ءُ چمگ ءِ کارگس ناصرآباد ءَ چہ شنگ کت

لـــــــــــــــــــــــــــــــــــــــڑ

گوں روچ سنگ ءَ   اوکتایو پاز/اے آرداد

درگال (83-108)

استاد عبدالمجید گوادری۔ منیر مومن۔زبیر مختار۔
غنی پہوال سعید صدف۔ اشرف زہیر۔
خالق ارمان۔اسحاق خاموش،میر عمر میر۔ساجدنور،
عارف داد۔ یونس واہگ، واحداد حسرت،
فضل حیات۔زاہد رئیسانی، ناصر بشیر،
شبیر مسافر۔نعیم وفا، عادل ہمراز، سمیر طاہر۔
نسیم اکرم، مزاراپسوز، بلوچ خان درد۔حمل پرویز،
منیر دشتی ،نظر اشرف۔صدیق سراج، سرتاج
مومن، عبید سلیم مندی۔ یونس نصیر رفیق راہی،
محمود دشتی - یاسین مجروح، مقبول دیدگ،
رحیم احمد۔محراب مہر، لعل بخش لعل، جاوید اسلم۔
یعقوب سیفی،حکیم سوہش، اسماعیل ملنگ۔
امان عباس، ابراہیم شوہاز، لطیف عادل۔
داؤد دانش، عارف محمود۔اکبر فقیر، نادل حیات،
بابو واہگ، امان ارمان۔فدا کریم، یوسف حسین،
عارف علیم، امجد داگ۔عبدالکریم میر، ظاہر ساحر،
یاسر امیر ،لطیف امیر۔

سچکان راست (109-122)

شعیب شاداب۔ قاسم فراز، اشرف زہیر۔
عارف عزیز۔ عابد علیم ،خلیل نواب۔رحیم مہر،
رحمن مراد۔ کچکول دشتی،علی صابر۔امان جان امان،
اکبر علی گوہر، برکت بیتاب۔ عنایت اللہ قومی،
شبیر نور۔عبداللہ عابد،غفور شاد۔ حفیظ شاکر،
صادق وفا،الطاف جوہر۔سلیم ہمراز،
فضل آزات،خیرجان شہزاد۔لعل وقار،
جلیل فیض،اکبر عامر

نازک (123-132)

سید ہاشمی ءِ نبشتگیں ناول ءِ دومی بہر

پلانی پیرگاہ ءِ ھوا

(133-136)

عنایت اللہ قومی۔ ب ب دشتی،صادق وفا، ظفر
صادق، امام راہی، مقبول دیدگ، حسن پریشان،
الطاف بلوچ،نعیم وفا

نبشتہ کار وتی حیال ءُ لیکہانی
مانزمان وت انت (ادارہ)

گوستگیں روچاں تحصیل تربت ءِ ناظم واجہ
ناظم الدین ءِ مات ءَ چہ دنیا ءَ سفر کت۔ادارہ
چمگ غمانی اے ساھت ءَ غمواریں کہول ءِ درد ءُ
رنجاں ہوار حداءِ درگاہ ءَ دعا کنت کہ حدا مرزی ءَ را
رحمت نی ساہگ ءَ جاگہ ءُ پشپداں سگ ءِ ہائی ءَ بدنت۔

لوز سازی

بلوچی زبان ءَ لوز سازی ءِ بنگپ یک مانگیشی اتگیں چیزے،اے سرحال ءَ بازیں دیواناں حبر کنگ بوتگ، بازیں نبشتانک وانوکانی نگاہاں گوستگ انت۔ مئے گورا ہر بنگپ ءِ سرا چندے دانک ندر کنگ بیت دو، چار نبشتانک نبشتہ کنگ بیت پدا آ بنگپ راجدپتر ءِ بہرے جوڑ بیت۔ کس گرانیں باراں وتی کوپگانی میار کنگا ساجو نہ انت۔ گڑا حبر اداپاد کیت اوشتیت کہ اے زبان ءِ گنٹ ءَ ارواح مانگیجگ ءِ سازءُ دمالاں کئے چست بکنت۔ ایوکا بنگپانی سرا رگوزی چاردانک گوات ءِ دست ءَ دیگ پہ ماتی زبان ءَ سوب مندی ءِ نیکیں نیمون بوت نہ کنت۔

مرچی زمانگ انچوش تیز گام انت کہ ہر آ کیں روچ نوکیں دروشمے ءَ وتی واب نزانتیں نگاہانی شہماں زمین ءِ دلبند ءَ تالان کنان انت گڑا مئے پگر ءُ دل ءِ نگاہ بائدانت ہر روچ نوکیں دورے ءَ جہان ءِ نوکیں رنگانی زیارت ءَ بکنت۔ زند ءِ نوکتریں حصارانی سراسر بوتگیں ہمک ملک وتی دیمروی ءِ کارانی تہا وتی زبان ءِ پراہ ءُ شاہگانی ءِ ہاترا، وتی لبزانک ءِ بانورتیں جیگ ءِ نمب ساچیں ساہتاں ءِ زیمریں وشبوہانی موسم ءَ وتی میار کنگ ءِ ہاترا ایندگہ ملکانی زمین ءِ آدینک ءِ تہا زاہر بوتگیں آزمان ءَ پہ دلمانگی چارگ ءِ اوست ءَ وتارا شوہازگ ءِ جہد ءَ انت۔ گڑا ماکئے ءُ مئے بستار چے؟

مرچی ہر کس وتی موسم ءِ آپ ءُ گوات ءَ وتی شوہازگ ءِ نز ءَ پیشکانڈگ ءَ انت۔ بلے ہر کی پہوگاہ ءِ موسم چہ دومی ءِ پہوگاہ ءَ گران ءُ پیداک انت۔ ہر نوکیں پہوگاہ ءَ بلکیں آئی ءِ تب مٹیت بلے زیل ئے نہ پرشیت۔ ہر کس وتی ارواح ءِ نازرکیں زیمرانی توار ءِ گوشدارگا وتی نگاہ ءِ گوشاں آزمان ءِ نیمگا کنگ لوٹیت۔ پہ انسان ءِ ارواح ءِ آسراتی ءَ ہر ساعت نوکیں چیز ءُ ازباب سازگ بوگا انت۔ ءُ ہر کس وتی جوڑ بیتگیں چیز ءَ وتی زبان ءَ نامے دنت۔ بوت کنت ہے چیزانی نام بازیں زبان ءِ حاک ءِ تب ءَ مہ رُدنت اگاں ردنت پدا رنگے زرد بہ بیت گڑا آ زبان ءِ بہار ءِ زیبائی کجا سجدہ کرزیت۔ آئی ءِ تام ماجین بیت، آئی ءِ یکشلی عیبوار بیت چیزانی نام، نامانی معنا، چیزانی ڈول ءُ داب آہاں چہ گرد کیں کاراں زانتکار بباں ءُ آ چیز ءَ ہما داہیں نامے بدیاں۔ نوں وتی داتگیں نام ءُ آ چیز ءِ جند ءِ نام ءَ وتی زبان ءِ تب ءُ موسم ءِ شاہیم ءَ تورگ بہ بیت ہما کہ وزن ءَ کیت زورگ بہ بیت۔

دنیا ءِ زبان ءُ لبزانکانی تو کانوکیں لیکہ ءُ رہبند ءُ نوکیں اصطلاح سازگ بوگا انت۔ پدا ایندگہ زبان ءُ لبزانک ہم اثر مندیا ان ءَ ہمک نوکیں لیکہ ءُ اصطلاحاں وتی دامن ءَ چوگل ءُ گوہر ءَ نز آرگا انت۔ مئے ہمسائگیں زبان اردو ءَ بگند آئی ءِ لبزانک ءَ بچار، مرچی ہر نوکیں جنزے کہ مئے لبزانک ءِ زمین ءَ وتی پاداں ایر کنان انت۔ اے درست چہ اردو لبزانک ءَ آہان انت۔ اے فطری عمل یے ءُ ایشانی آ ئیگ بند نہ بیت بلے چوش ہم مہ بیت کہ اردو مئے زبان ءِ تب ءُ ساچ ءَ بدل بکنت ءُ مئے وتی زبان گو ہریں لبزاں چی آدرۂ بہ بیت۔

مثال ءِ حبر ءَ چیزے اصطلاح چوشکہ ساختیات، سرئیلزم، جدیدیت، تجریدیت، داداازم، تلازمہ خیال ءُ ایندگہ تو ایں اصطلاح کہ است انت آہانی بزانت ءُ پشدر چارگ بہ بنت آہاناں بلوچی زبان ءِ تب ءَ انچیں نام دیگ بہ بیت کہ آہانی درامدی ءِ گمان ءُ دروشم ہلاس بہ بیت۔ چوشکہ سید ہاشمی ءَ نوکیں چیز ءُ اصطلاحاناں وتی وس ءُ واک ءَ وتی زبان ءَ نام دیگ ءِ باوست کتگ بلے چرآہاں باز یے ہمدپ نبوتگ ءُ رواج نہ گپتگ انت۔ آئی ءَ اے عمل ءِ جند بندات ؤ کتہ، اے مزنیں تو جیل چونا ہی ءَ یک نپری کارے نہ انت ہما مردم کہ زبان ءِ ''رموز ءُ اوقاف'' تب ءُ میل ءُ لوز سازی ءِ ہنر ءَ سرپد انت، ہے داہیں سرانی ہوری ءَ ادارہے ٹہینگ بہ بیت۔ اے نیکیں کار ءَ چے دیر کنگ مہ بیت پرچا کہ اے زبان ءِ دیمروی ءِ بنکی جیڑہ انت۔

امیت انت مئے وانندہ ءُ نبشتہ کار اے درگت ءَ وتی گہتریں شور ءُ سلاہاں دینت۔ **شونکار**

سچکان

نگد/ نبشتانک

رنگ ءِ آپ ءَ رنگ ءِ

رحمٰن عارف

بسمل ءِ شاعری گیشتر اندری جاورانی درشانی انت ۔ پدرانت کہ اے عمر بزاں بیست ءُ پنچ ،سی سال ءِ ورناہ ءِ گورا گیشتر عشق ،محبت ءِ کسہ بنت ایشی مانی اے نہ انت کہ بسمل ءِ شاعری ایوک عشق ءُ محبت ءِ روایتانی درشان انت ءُ بس ۔اناں بلکیں بسمل ءِ ''آپ رنگ'' وتی اندری جاورانی درشانی ءِ پچی ءَ استیں دور ءِ سیاسی ،سماجی زند ءِ بے تاہیریاں ہم جوانیں رنگے ءَ درشان کنت ۔اگں کسے بسمل ءِ شاعری ءَ ایوک جذباتی اظہار ءُ درشان ءِ نام بدنت بزاں رد انت ءُ ظلم گوں ''آپ رنگ'' ءِ شعراں ۔ پرچیکہ بسمل دری راستی ءُ چست ءُ ایراں ڈالچار نہ کنت ،ہمیشکا ماگشت کنیں کہ بسمل اندری جاورانی حصار ءَ ہم استیں زند ءِ راستیاں جوانی ءَ سرپدانت ءُ ہے سرپدی ءُ راستی تاروکی ءُ بے یقینی ءِ چاگرد ءَ رژنائیں چراگ ءِ دروانت:

ہرگشتن ءِ حیال دل ءَ بہر بہر کنت

دنیا ءَ زاناں بسمل ءِ نام ءُ نشان بیت

بسمل ءَ وتا ہم سما است کہ آئی ءِ شاعری گیشتر دلی جاورانی کسہ انت بلے آوتی دلی کسہ آں ہے رنگ ءَ درشانیت کہ اے ایوک منظور ءِ کسہ نمانیت بلکیں ہرچ دل ءِ توار جوڑ بیت ۔

منظور ءِ چپ ءُ چاگرد ءَ تہاری ءَ ماناشانتگ قرن گوں درستیں کوہن ءُ سیاہیں ربیدگاں آسر ءُ نوکیں قرن بنداتی ءَ پہ گام جنان انت ءُ بسمل دلجم انت کہ آ کوہن ایں زمانگ ءِ ردیں دوداں پروش دنت ءُ نوکیں قرن ءَ پہ وت نوکیں دودانی چراگ روک کت کنت ۔

بیستمی قرن ءِ جنازہ چست بیت گوں ہالواں

ما کہ دیما اتکگیں تہ مہتلیں کارحیر بنت

بسمل ءِ شاعری ءَ ماگشت کنیں کہ گیشتر نفسیاتی کش مکش ءِ نام انت ۔اے کش مکش ءَ مزنیں نام بے نام کتگ انت پرچیکہ ایوک نفسیاتی چک ءُ تان شاعری ءَ یک رنگ ءُ بے تام کنت ۔ پرچیکہ جذبگ عقل ءُ فہم ءَ چہ گیشتر کوہنیں رہبند ءُ پت پیروکی نام ءَ

گوں گل ،بیت پمیشکا آ دیمار ؤ کیں راستی یا گوسکیں راستیاں گیشتر اہمیت دنت ۔ تا وہدے کہ شاعروت پھتو نہ بیت ءُ چاگردی برزءِ جالیاں سر پدنہ بیت آ ہے "اگول آپ" ءَ گسر بیت بلے بسمل ءِ گپے دگہ، آ ہے تارونکیاں گوں وتی رژنا ئیں دیدگاں رژن ءَ لنگ زانت پمیشکا گشیت :

شپاں چِتاں گوں وتی دیدگانی مُگرازاں

ہے حساب ءَ کناں کم دل ءِ غم ءُ درداں

ماگشت کنیں کہ بسمل استیں دور ءِ سیاسی ،سماجی ءُ نفسیاتی جاورانی نمائندہ انت ۔انسانی زندمان ءُ انسان ءِ احترام بسمل ءِ ارواح ءِ توار انت ۔آئی ءِ گوراوتی روایت ءُ دوداں گوں محبت جوانیں رنگے ءَ گندگ کیت پمیشکا آئی ءِ شاعری ءِ اندرءَ وتی جوانیں دوداں گوں محبت پدّ رانت :

قدرے آپ کہ سدسال ءُ وفا پر مائیت

دل بہ ترکات ہموداکہ دگا پر مائیت

بسمل وتی عہد ءِ شاعرانت ءُ بسمل ءِ عہد عطاشاؔد ءِ عہد انت ۔عطا شاد ءَ بلوچی شاعری ءِ اندرءَ نوکیں دودانی پچاری ءِ ہمراہی ءَ کوہنیں دود محکم کتگ انت ۔استیں دورءَ نیست کسے کہ آ چہ عطا ءِ سحر ءُ حصارءَ دربیت پمیشکا اے پدرانت کہ بسمل ہم چہ عطاءَ اثر مندانت بلے اے اثر ءُ رنگ عطا ءِ رژنا کرتگیں چراگ ءِ رژن ءُ بسمل ءَ وتی راہ گیشینتگ ۔آ گشیت :

ما فقیر شاعری ءِ ما عطاؔ ءِ عہد ءِ مردم

چے سوال زندگی ءِ ما عطاؔ ءِ عہد ءِ مردم

بسمل ءَ اے سا ہم است کہ عطا عطاؔ انت ءُ بسمل بسمل انت پمیشکا آ چواپند گہ شاعراں وتی قدر ءَ گارنہ کنت ءُ گشیت :

پرشتگیں گالاں منی گوشدار ءُ سہڑ ین باطن ءَ

پہ تئی واستا عطاشادے بیاراں چہ کجا

بسمل ءَ گیشتر اندری کیفیات شعر کتگ ایشی ءِ مانی اے نہ انت کہ آ چہ خارجی جاوراں بے سا انت ۔آ گیشتر اندری جذبگاں درانگازیت ۔منی حیال ءَ ہے بسمل ءِ شاعری ءِ بن ھشت انت اگس تو بسمل ءِ کجام ہم شعرءَ بچارے ،تراآئی ءِ اندرءَ بسمل گندگ کیت ،آ وتی عہد ءِ جاورانی درشان ءَ چہ وتی عہد ءِ ایندگہ درستیں شاعر ءُ تخلیق کاراں جتا گندگ کیت ۔

بسمل ءَ گوں وتی حاک ءَ باز محبت انت ،آ حاکؔ توری پنودیؔ ءِ بہ بیت یا کیچ ءِ یا کہ بلوچستان ءِ کجام زمین ءِ حاک بہ بیت ۔آئی ءَ چہ درملکی گل ءُ گوہراں دوست ترانت :

زاناں در ملک نہ ریچیت گل ءُ گوہر پہ من

بل کہ من شاتاں وتی تنگہیں براتانی تہا

بسمل ءِ شاعری ءِ زیمر ءُ آہنگ گوں روایت ءُ کلاسیک ءَ ہمدپ ءُ ہمگرنچ انت ،زمین ءَ گوں دوستی ءِ سوب ءَ آئی ءَ وتی زمین ءِ ربیدگ ءَ ،دوداں گوں ہم محبت انت ۔ ہمیشکا نا بسمل ءِ شاعری ءِ اندرءَ فاضل ءُ شولان ،عطاءُ سید ءَ گندیں ،بسمل ءِ شاعری ءِ اندرءَ لبزانی گچین ،زیمر ءُ نازرکی ،حیال ءِ شہگانی جوانی ءَ گندگ بیت ۔اگں بسمل وتی شاعری ءِ اے درستیں شرّیانی پچی ءَ شاعری ءِ فنی لوازمات ،ہنرکاریانی سرا توجہ بدنت گڑا منی اے گپ ہچ رنگ ءَ رد نہ بیت کہ بسمل وتی عہد ءِ عطا شاد انت ،سید ہاشمی انت ،فاضل ءُ شولان انت ۔بسمل ءِ شاعری ءِ مستریں نزوری فنی زلورتانی (بزاں بحر ،وزن ءُ عروض ءَ) توجہ نہ دیگ انت ۔انچو کہ اے شعروتی حیال ءُ گوہریں لبز ءُ پرزیمری ءَ بےمٹ انت بلے فنی نزوری ءَ ایشی ءِ اہمیت کم کتگ :

دمانے بند نہ بنت شہر ءِ ہلوت ءُ سُک سُک

اے چونیں کسہ یے چیرانت تئی سور ءِ حال ءِ تہا

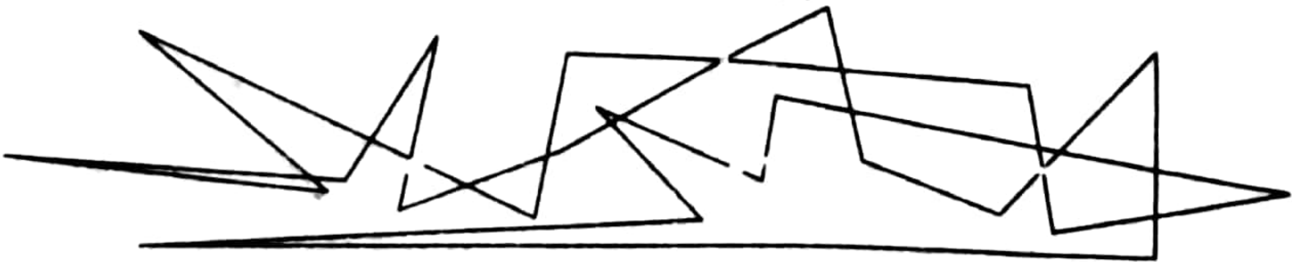
برز ءِ مصرعہ دگہ بحرے ءَ انت ءُ جہل ءِ دگہ وزن ءُ بحرے ءَ ۔

نبشتانک ءَ گونڈ گراں ءُ کشاں کہ آپ رنگ بسمل ءِ اولی سیڑھی انت شاعری آزمان ءَ سربوگ ءِ بسمل وتی عہد ءِ شاعراں چہ گستائیں بستارے ءِ واہند انت ،ہنچائیں شاعرانی وڑا ناں ایوکا آئی ءَ وتا جذبگ ءُ مارشتانی حصار ءَ بندیگ کتگ ءُ نہ ایوک دروگیں مہر ءُ محبت ءِ جارچینی کتگ بلکیں گوں ہوش ءُ عقل ءَ کارزرتگ ،مارشتانی درانگازی ءِ جاگاہ آئی ءَ وتی نازرکیں مارشت درانگازاتگ انت اخلاق ءُ کرد ءُ ہما برزیں قدر ءُ ویلیو ہم درشانتگ انت کہ آبلوچیت ءِ پچار انت ۔اے رنگ ءَ بسمل ءَ وتی رنگ گیشینتگ :

کئی حیال ءِ چرا ہیں بشارت انت بسمل

کجام ندارگ ءِ رنگ انت کہ شنگ اتگ ہرجاہ

☆ ☆ ☆

''منی ساہگ'' ءِسرا چمشانکے

پیرل شے تگری

''منی ساہگ'' واجہ حیات شوکت ءِ نبشتگیں آزات لچے یے کہ پہ نگدکاری ءَ بلوچستان اکیڈمی تربت ءِ نیمگا پمن راہی دیگ بوتگ۔ چونائی ءَ من سرپد باں کہ من نگدکارے نیاں بلکیں ہرچی نبشتہ کنگا یاں آ درست چمشانک انت۔ پدا بلوچی لبزانک یا شاعرءِ لبزانت زَرّیں نگدکاری ءِ ساہگ ءَ ءَ بے ریائیں ندءِ دیم ءِ اوشتگ ءَ انگت تیارءَ ساڑی نہ انت پمیشکا اگاں بلوچی زبان ءِ نگدکارے یا چمشانک دیوکے یک شاعرے ءِ شعر ءِ سرا یا ندکارے ءِ نبشتانکے ءِ سرا نگدکاری یا چمشانک دیگ بلوٹیت گڑا چو دیما شتگیں زبانانی وڑ و پیماوتی ندءِ واگاں یلہ مہ دنت کہ ہما شاعر یا نبشتکار چہ رے پڑءَ ا یچوک دلپروش مہ بیت کہ دوبارہ آ چک مجنت ءَ اینگو مچاریت بلے چوسک ریابنداوں مہ بیت کہ سیاہ ءَ اسپیت یا شپ ءَ روچ بگوشیت بلکیں میان روئی ءِ کشک ءَ بزوریت دانکہ لٹ مہ پرشیت بلے مار بہ مریت۔

واجہ حیات شوکت ءِ لچہ ءِ ابت ءَ چیزے گوشگا ساری من آئی ءِ سرجمیں آزات لچہ ءَ واناں دانکہ وانوک ءَ اشکنوک منی گپاں پوہ بوت بہ بنت۔ واجہ ءِ لچہ چوشے وڑا انت کہ:

منی جندءِ ساہگ / منی جند ءِ ساہگ / من اوں تئی ہمراہ اوں / تو منا چہ وتا سندئے ءَ کجام بے تواریں شہرءِ
پہ کئی شوہازءِ دیم ءَ نئے / ءَ تو وتی ءَ کئی دوست ءَ رکین نئے / پر چیا کہ من تئی ندیمی ہمراہ اوں / تو اوں منی
گڑا تو پر چا وتی رکینگ ءِ استا / جاہے پول نئے / بیا من تو امباز باں / ءَ وتی جاہ ءَ ہے شہرءَ پولاں / پرچا کہ
تو منی آ کبی ءَ من تئی واب اوں

چوشکہ منی اے نبشتانک ءَ ءَ مال وم اد واجہ حیات شوکت ءَ آزات نظم ''منی ساہگ'' ءَ سرا چمشانک دیگ انت پمیشکا نوں وتی حیال ءَ ءَ مانیمگا براں:

منی جندءِ ساہگ / منی جند ءِ ساہگ / من اوں تئی ہمراہ اوں

جندءِ سا ئگ توری حیات شوکت ءَ بیت یا منی بیت یا زیدءُ بقرءَ ،گوں آئی ءَ ہمراہ انت آ دگہ جبرے کہ برے مزن بیت ءُ برے کساں ۔ پیشکا اے بندءَ چلّءَ دگہ زیاتیں گپ جنگ ءِ بستار پشت نہ کپیت بلے حیات شوکت ءِ مول و مرادمنی حیال ءَ آ سائگ نہ انت کہ ما آئی ءَ پوہ ءُ سرپد بوگائیں بلکیں شاعروتی ہمازیکیں دوست ءِ دلگوش ءَ وتی نیمگا تزینگ لوٹیت کہ آ چہ آئی ءَ یاگی بوگا انت ۔ واجہ دیمترا گشیت کہ:

تو منا چہ وتا سندءِ ءُ کجام بےتوارین شہرءَ / پہ کئی شوبازءَ دیم دئے / ءُ تو وتارا کئی اوست ءَ رکین ئے

ادا شاعر وتی ہمابہ نہ سستگیں ہمبل ءُ دوست ءَ کہ وتی سائگ ءِ درورے گوشیت ہمائی ءَ سوج دیگ لوٹیت کہ تو پر چا منا چہ وتا سندگ لوٹ ئے ءُ یک انچیں بےتوارین شہرے ءَ منا دیم دیگ لوٹ ئے کہ اودا منا کس پجاہ نیاریت ۔ آ بےتوارین شہرءَ کہ کس کسی توارءَ اشکلت نہ کنت من اودا کے ءَ بہ شوبازاں تو پہ کئی اوست ءُ امیت ءَ چہ من وتا رکینگ لوٹ ئے یا سندگ لوٹ ئے:

پرچا کہ من تئی کدی ہمراہ اوں/ تو اوں منی/ گڑا تو پرچا وتی رکینگ ءِ واستا / جاہے پول ئے

وبدیکہ من ءُ تو چہ کسانی ءَ پہ سائگ ءَ ہمراہیں پیدا گیں زاناں من ترا کیزکتگ بوتگ کہ تو پہ وت یک شاہگائیں جاہےءِ شوبازءَ چہ من آجو بوگ لوٹ ئے اگاں اناں گڑا پرچاتئی دوستی ءَ تہاکی ءُ کوتاہی اتگگ یا گوں تچکیں لبزاں تو پرچا گوں من زہر ئے ۔

دیمترا شاعروتی دوست ءَ وت وشانی ءِ سلاح ءَ جنت ءُ وتی لچہءَ آسر کنت کہ:

بیا من تو امبازباں/ ءُ وتی جاہءَ ہے شہرءَ پولاں/ پرچا کہ تو منی آگہی ءُ من تئی واب اوں

بزاں تو وتی زہری ءَ یلہ دئے بیا من ءُ تو بگل گیر بئیں ۔ کا کئے وریں ءُ راکئے روئیں ہما پیشی دوستی ءَ ہے شہرءِ تہا برجاہ داریں پرچا کہ ترا بے من ءُ منا بےتو نہ بیت ۔ مئے واب یک ، مئے آگاہی یک ، مئے زندیک ءُ مرگ یک انت ۔ باریں ہمازہریں سنگت ءِ چے بنت شاعرءَ آئی ءِ بابت ءَ ہچ نہ گوشتگ ۔ بایدو ہمیش ات کہ شاعرءَ شعرءِ ہلاس کنگا ساری دومی ہمراہءِ دل ءِ گپ اوں درشان بکتیں انت بلے اے جیڑہ مئے نہ انت ما ہما بشتگیں بندانی سراگپ جت کہ شاعرءَ نبشتہ کتگ اتنت ۔

چونا ہی ءَ آزات لچہءِ دگہ حاصیں سیتے نیست کہ مردم چہ حیات شوکت ءِ لچہءَ ہمایاں بشوبازیت البت نظم ءِ یک حاصیتے اے زانگ بیت کہ آئی ءِ روانی چہ سرا بگر داں بُن ءَ برجاہ بمانیت ءُ لبزانی تہا شعریت مان بہ بیت ، مانا دار بہ بیت ، یک آسرے ءَ سربہ بیت ۔ اے بابت ءَ حیات شوکت ءِ آزات نظم آ وڑا بروبرءَ ہمدست نہ انت کہ وانوک ءَ وتی نیمگا بہ کشیت ءُ وانوک آئی ءَ تو سیپ ءُ ستاہ ءَ بکنت ۔ اگاں واجہ حیات شوکت ءَ اے آزات لچہءِ سراوت گوں بے ریائیں چماں چمشانکے بداتیں لہتیں لبزاناں بدل سدل بکتیں گڑا شعرءِ شیرکنی گیش بوتگ ات چوشکہ '' منی جندءِ سائگ'' ءِ بدل ءَ اگاں '' منی ارواہ ءِ سائگ'' بوتیں '' بےتوارین شہر'' ءِ جاگہ ءَ '' انچیں شہر'' ہے وڑا '' ءُ تو وتا کئی اوست ءَ رکین ئے'' ءِ بدل ءَ '' ءُ تو وتارا پہ کئی اوست ءَ پشت

گیج ئے''۔گال''کدیمی'' ءِبدل ءَ''کوہنیں'' گیشتر زگریں بلوچی گالے ءُ اگاں عربی ءِ''قدیم'' زرتگ ات باکے نیست ات بلے گوں دوئیکیں کاف ءُ نبشتہ بوتیں پرچا کہ گوں کشی کاف ءَ''کدیم'' دلوت ءِ ارزبند ءُ ورگ ءِ مانا ءُ دنت۔''گڑا تو پرچا وتی رکینگ ءِ واستا'' ءِ بند ءِ تہا لبز''رکینگ'' دپ نہ وارت بایدیں اے سرجمیں سدر یا کم چہ کم ءِ لبز''رکینگ'' بدل بوتیں۔''بیا من ءُ تو امباز باں'' ءِ جاہ ءَ''بیا من ءُ تو امباز بئیں'' ءُ ہمے وڑا''ءُ وتی جاہ ءَ ہمے شہر ءِ پولاں'' ءِ بدل ءَ''ءُ وتی جاہ ءَ ہمے شہر ءِ پولیں'' بوتیں پرچا کہ اے دوئیں سدرانی تہا''جمع متکلم ءِ صیغہ'' کارمرز بوگا انت۔

دگہ یک نزوری یے کہ من واجہ حیات شوکت ءِ اے آزات لچہ ءِ تہا دیستگ ءُ ماراتگ آ شاعر ءِ لبزانی دست نہ دیگ انت چو شکہ ہمے سیزدہ سدرانی لچہ ءِ تہا یکیں لبز باز باز رنداں کارمرز بوتگ چو شکہ لبز''من ءُ منی'' نُہ رنداں''تو ءُ تئی'' ہشت رنداں، لبز''پرچا'' سے رنداں لبز''اوں'' چار رنداں، لبز''شہر''، رکین یا رکینگ''، پول یا پولگ دو دو رنداں کارمرز بوتگ انت کہ لچہ ءِ روانی ءُ شررنگی ءِ تہا یک بدرنگی یے پیداگ کنگا انت۔ یکیں لبز ءِ ماں یکیں شعر ءِ تہا یکرندے ءُ گیش کارمرز کنگ ءِ سرا بندش ءُ نیست بلے شاعر ءِ باز انتی الم ایر جنگ بیت ہمیشکا شاعر ءِ اے انان گور کنگ لوٹیت کہ داں وتی وس ءُ واک ءِ ہما لبز ءِ ہم بزانتیں دگہ لبزے بشو ہازیت ءُ وتی شعر ءِ جاگہ ئے بدنت اے وڑا شعر گیشتر واناک ءُ زیبدار بیت۔

من واجہ حیات شوکت ءِ نبشتگیں آزات لچہ ءِ سرا وتی چمشانک ءِ ہمدا آسرکناں بلے اے الم ءُ گوشاں کہ حیات شوکت یک بے شائیں ءُ بے بہا تیں انسانے، روحے دائم تیچ انت ءُ سگ ءُ اوپارے سک باز انت۔ ہمے وڑا آئی ءِ شاعری انت کہ چپ و چوٹ ئے مان نیست بلکیں تچکیں حیال ءُ ارزانیں لبزاں گوں شاعری کنت۔ دگہ یک حبرے من پہ حیات شوکت ءُ ماراتگ آ ایش انت کہ واجہ ءِ انوگیں شاعری چہ پیسری شاعری ءِ پلگا رتربو ان انت بزاں آ اوشت ءِ اماچ نہ انت اگاں آ کتاب وانی ءِ نیمگا گیشتر دلگوش گور بکنت ءُ بلوچی زگریں لبزءُ گال ءِ مڈی یے دل زپت بکنت ءُ بلوچی چہرءُ شبین، چاچ ءُ بتل ءُ گوشتن وتی شاعری ءِ تہا پہ وڑ ءُ وزم کارمرز بکنت گڑا واجہ حیات شوکت ءِ شاعری چہ دو شرتر اوں بیت۔

واجہ حیات ءِ ادب دوستی ءُ حب چہ آئی ءِ ادبی دیوانانی سازی بوگا، چہ آئی ءِ ادبی سنگتانی بیاءُ بہ نند ءُ حاصیں وڑے ءُ چہ مہتاک مچلدگ ءِ ماں تربت ءُ چاپ وشنگ ءِ حیڑ ہاں گوں ہور کیں کیسگ ءُ شرزانگ بیت کہ آگوں ہمیشاں دائم دست ءُ پنچگ انت۔

گلیس وانوکاں! مارا ہما دتیں شاعر ءُ قدکارانی عزت ءُ احترام کنگ لوٹیت کہ آ پہ بلوچی لبزانک ءِ دیمروی ءَ وتی وس ءُ واک ءَ گوں ہمے کاروان ءُ رمب ءَ گون انت ءُ حاصیں وڑے ءَ چو حیات شوکت ءِ وڑیں سنگتانی کہ آ بلوچی کتاب، تا کبند ءُ مہتاکانی چاپ وشنگ ءِ کاانش انت۔ ہمے وڑا ہماگل ءُ اکیڈمیانی اوں مار اعلمی، جانی ءُ مالی کمک کنگی انت کہ آ چوشیں ادبی دیوان پہ بلوچی زبان ءُ ادب ءِ دیمروی ءَ برجاہ دارانت ☆☆☆

کمٹ منٹ

سعید صدف

کمٹمنٹ یا ہمگر نچ بوگا ما کرام ہم معنا یے بدئیں ، بلے پہ منی خیال ءَ ایشی ءِ شاہگان تریں معنا ہمیش بیت کہ ازمکارے، گوں وتی ازمی لیکہ (فنی نقطہ نظر) ءَ ، کہ ازمکار ءِ جند ءِ ذات یا ضمیر ءِ بخشاتکیں انت ،تاں زندگ انت ہمگر نچ بہ بیت ۔اے گپ کہ ضمیر ایوک یک اخلاقی شاہیے ،رد نت ۔ازمکار ءِ دل (لاشعور) ءَ لبز یا خیال بندات ءَ کہ کاینت ، آ بے ردو بند بنت ، ہے بے ردو بندیں لبز یا خیال ردّ و قبول ءِ عمل ءَ گوزگا پد وہدیکہ شعور ءِ سطح ءَ کاینت ، ردو بند ورنت ۔ بزاں ازمکار چہ ہے لبز یا خیالاں چندے پہ وتی ساچشت ءَ قبول کنت ءُ چندے رد کنت ، ازمکار ءِ واستا ہژدری انت کہ ساری ءَ چہ ے عمل ءَ بگوزیت ۔ ہے عمل کہ ما ایشی ءَ رارد و قبول گشیں ،ضمیر گشگ بیت ۔نوں سوال اے پشت کپت کہ اگاں یک ازمکارے ردو قبول ءِ عمل ءَ مہ گوزیت ،آئی ءِ دل ءِ لبز یا خیال چتور ردو بند ورنت یا آ چتور ڈولداری یا بڈولی ءَ راپجاہ آورت کنت یا چوبگش کہ اگاں یک ازمکارے وتی نفس یا ضمیر ءَ گوں ہمگرنچ مہ بیت یا آئی ءِ نفس راضی مہ بیت ،آ زیبائی ءَ چہ پیم ساچ ات کنت ؟ آ کجام کیلو بیت کہ ہمائی وسیلہ ءَ چہ ہے ازمکار بزانت کہ ڈولداری کجام انت ،بڈولی کجام ؟ منی گشگ لوٹاں کہ اخلاق ایوکا نیکراہی لیکہے نہ انت ، ایشی ءِ بنیادی گوں ہمک فیلڈ ءِ انسان ءَ انت ۔ازمکار ءَ بلی کہ آ ہچ پیماچہ اے چیز ءَ جتا بوت نہ کنت ۔ پہ درور نظمے وانن ئے :

"اَئے پراسراریں شخص ! کے چو وَ بگش کہ ترا درستاں چہ گیش گوں کئے مہر انت ؟

وتی پت ءَ گوں ، مات ءَ گوں ، گہار ءَ گوں یا برات ءَ گوں ؟

منا نہ پت یے است ، نہ مات ، نہ گہار ، نہ برات

وتی دوستاں گوں ؟

اے وَ تو انچیں لبزے کارم زتگ کہ ایشی ءِ من مرچی ءَ تا مطلب نہ فہم اتگ

وتی ملک ءَ گوں ؟

منا وَ اے ہم معلوم نہ انت کہ آ کجام عرض البلد ءَ انت

دولت ءَ گوں ؟

منا ایشی ءَ گوں ہمنچو کنت ات ہنچو ترا خدا ءَ گوں

گڑاترا گوں کئے مہرانت ......اجبیں درامد!

مناجمراں گوں مہرانت ......آجمراں گوں کہ گوزنت......آ

بچار......آحیران کنوکیں جمراں گوں'' (بودلیئر)

شاعرءِ جمراں گوں مہرانت، گوزوک ءُ حیران کنوکیں جمراں گوں ۔ انچو گشنت کہ وتی جمالیاتی قدرو قیمت ءَ ابید، بودلیئرءِ اے نظم مرچی ایں صنعتی دورءِ چاگردی ءُ اخلاقی راجدپترءِ تہا دستاویزی بستارے ءِ واہندانت ۔ ما بودلیئرءَ بازوہداں ءُ باز جاگہ ءُ بدی ءِ پیغمبر گشتگ ،بلکیں انگہ ہم گشیں ، بلے آئی ءِ اے نظم ءِ تہا مئے عہد ءِ انسان ءِ روحانی دلپروشی ، ناالاجی ءُ کم تاگتی ءُ آئی ءِ تیوگیں واہگ ءُ مراد کاینت ہوار بنت ۔ دورمرو!

''من مرتگاں پہ تئی مہرءِ ماہکان ءِ نود''

عطاءِ اے شعر اخلاق یا کردارءِ ہما برزتریں تبک ءَ رسگ ءِ واہگے اگاں نہ انت ،گڑا چی انت؟ اداسیل کن!

''ھتم پہ کیف ءِ زریت مسکاں، پہ مہلبی درفش داتہ بام ءَ، دل ءَ نہ من ات''

چہ اے شعر ءَ وَہم پدر بیت کہ عطا وتی نفس یا ضمیرءَ گوں ہمگرنچیں مردمے ۔ پہ درور ''کیف'' (ملار، مستی ، بے وتی ، بے پروائی، غیر ذمہ داری) ''مہلب'' (وشبو، کاڑ ،نفسانی واہش) ءُ پدا ''دل ءَ نہ من ات'' کہ عطا گشگا انت ،آیا وتی نفس یا ضمیرءَ گوں ہمگرنچ بوگ نہ انت؟ بام ءَ داتگ ،عطا ایمن نہ انت پرچی؟ آ کجام بام انت کہ عطا آئی ودارگیگ انت؟ آ ''بام'' ہما اخلاق یا کردارءِ (مس اخلاق ءَ راکردار سرپد باں) برزتریں تبک بوت کنت ، پہ منی خیال ءَ ۔ دگہ کسے ءِ خیال ءُ ایشی ءِ دگہ معنا ہم بوت کن انت ۔ اخلاق یا اخلاقیات ءِ بابت ءَ اردو ءِ نامداریں نگدکار حسن عسکری ءَ وشیں گپے جتگ :

''واقعی اخلاقیات انچیں ریدگیں دام ات ءُ کدوہ ءِ ہمنچو نزیک ءَ کہ چہ ایشی ءَ رگگ نہ بوتگیں گپے۔ ''ہیئت'' ءِ کامل دارگ ءِ ہاترا چو ہے واستا الّمی انت کہ فطرت ءِ تو کا ہمک ''ہیئت'' ءَ مکسدے بیت۔ ہر چیز ءِ شکل ،زندہاتی قانونانی پابندی ءَ گوں ایشاں ہم سنگ بیت ۔ ہمیشکہ فن پارہ ءِ توکا ''معنوی ہیئت'' ابید چوشیں یک اخلاقی تصورے ءُ بوت نہ کنت''۔

ہے پیراگراف ءِ تہا واجہ ''ضمیر'' ءُ ''زیبائی'' ءِ بابت ءَ وتی تران ءَ دیما بارت :

''زیبائی ہم ایوک چہ ضمیر ءَ ودی بیت ءُ ضمیرءَ چہ دورءُ گستا زیبائی ءِ واب ءَ ہم کسے دیست نہ کنت''۔

(مجموعہ محمد حسن عسکری ۔ تاکدیم ۲۶،۲۷)

عطاءِ ''ماہکان ءِ نود'' بودلیئرءِ ''گوزوک ءُ حیران کنوکیں جمر'' وتی جمالیاتی قدراں ابید اخلاق یا کردار ءِ ہما برزتریں تبک ءِ چیدگ انت ءُ پدا ''دل ءَ نہ من ات'' گوں وتی ضمیر یا نفس ءَ ہمگرنچ بوگ ءِ مازمان انت ۔ اے ہما اخلاقی یا کرداری معیارانت ، مئے چاگرد ءِ یک ''پیش ماے'' ءِ ہم نصیب ءَ نہ انت ۔ ☆☆☆

بلوچی آزمانک ءُ بلوچ نبشتکار

محمد دیدگ

آزمانک رِدانک ءِ ہما تہرانت کہ آ چہ کسانیں ناول ءَ کردار ءُ احوالانی درگت ءَ زبان ءِ گرءُ بند Restricted انت ءُ گیشتر بس یک جاگرد ءِ چیپ ءُ چاگرد ءَ چکر ییت آزمانک ءِ تہا کردار یا کردارانی دراہیں تک ءُ پہنات دیما آرگ نہ بنت بلکیں آہانی دیل (Personality) ءِ بس یک تکے دیما آرگ بیت آزمانکانی اے شکل ءِ تہا زیات یک کردارے بیت ءُ سرجمیں احوال یک رند یا قسطیے ءِ تہا بیان کنگ بیت۔ ایشی ءِ کسانی ءِ سوب ءَ کردار یا کردارانی پدندارگ سکیں گرءُ بندیں شکلے ءَ بیان کنگ بیت۔ آزمانک ءِ ٹل (Climax) گیشتر آئی ءِ گُڈ ءَ کیت بلے ہمک آزمانک ءِ تہا اے حبر نہ بیت بازبراں ٹل آزمانک ءِ نیام ءَ یا گُڈی بہر ءَ ہم کیت۔

آزمانک ءِ باروا گیشتر مردمانی گمان ایش انت کہ اے بلوچی لبزانک ءِ پدمنتگ تریں تہرانت انوگیں جاوراں اگاں چمشانکے بدیئے تہ اے حبر بلکلن راست بہ بیت بلے بلوچی زبان ءِ بنگیجی نبشتہ ءُ ردانکی ٹُڈی ءَ را چارگ بہ بیت کہ ہما روچ ءَ کہ ردانک بنگیج بوتگ چہ ہما روچ ءَ آزمانک ءِ نویسگ ہم شروع بوتگ۔

ہے پیم آزمانک پنچ تاک ءِ سراوں بوت کنت تا کدیے ہم بیت کنت بلے شرط ایش کہ آزمانک ءِ لوٹ پیلہ کنگ بہ بنت۔ منی نزءَ بلوچی آزمانک ءِ دیمرئی ءِ چارءُ تپاس ءُ ایشی ءِ تہا اتکگیں بدلیانی گیش گیوارکنگ ءِ گہتریں وڑ ایش انت کہ ایشی ءِ ماں بلوچی ءَ شنگ بوکیں ماہتاک ءُ تاکبندانی حوالہ ءَ چارگ بہ بیت۔ بلوچی رواج ءُ قدرانی تہا آوکیں بدلی ءُ نوکیں رواج ءُ رہبندانی زورگ ءِ پدرائی ہم آزمانکانی تہا گندگ بیت، انچو گندگ بیت کہ مروچیگیں دورءِ آزمانک چہ زندمان ءَ نزیک تر انت زندمان ءِ بے وڑیں پہنات کہ ساری ءَ چیردیگ بوتگ انت یا بس آہانی جلشکے دیما آرگ بوتگ نوں آہانی بارو ا زیاتیں احوال نبیسگ بوگا انت۔

اے دورءَ بازیں نوکیں نام ہم دیما اتکگ انت کہ اگں چہ لبزانکی پڑ ءَ اولی رندءَ ظاہر بوتگ انت بلے آہانی زبان ءُ رہبند وش ءُ دلساچ انت ءُ زندمان ءِ راستیان ءَ گہتریں وڑے ءَ پدر کنگا انت ءُ آہانی زبان پہکیں بلوچی انت لوزانی امبارے سک مزن انت سیا نگے انچین انت کہ ہم روچی دیما کاینت۔ آزمانکانی کرداراش ہما انت کہ ہمک روچ مہلوتک ایش گندیت ءُ زبان یے شیرکن ءُ تامدار انت۔ آہانی آزمانکانی وانگ ءِ وہدءَ مردم ہے ماریت کہ گشئے اے دراہیں حبر ہمائی ءِ سرا گوستگ انت ءُ آ کسانیں ءُ ظاہرءَ بے پکاریں حبرءُ سرگوستاں انچیں وڑے ءَ دیما کارانت کہ سک مزن ءُ اہم گندگا کاہنت آماں آزمانکانی تہا بلوچی ءِ اصلیں بلے گارءُ بیالیں لوز ءُ مثالاں کارمرز کنت کہ اے سکیں جوانیں چیزے۔ اے اگں جہد بکننت تہ دیمترا جوانیں آزمانکار بنت منی حیال ءَ پرے ہاترا ایشاں یکے وتی زبان بزاں نبشتہ ءِ رہبند ءِ سرا حاصیں دلگوش دیگ لوٹیت ءُ دومی آزمانک نویسی ءِ ریک ءُ رہبندانی زانگ ءِ واستا گیش ءَ چہ گیش آزمانک وانگ لوٹیت۔ آزمانک ءِ تکنیک ءَ شری ءِ سرا سرپد بہ بنت ءُ وتی زانت ءَ شاہگان بکننت ☆

کسه هلاس نه بیت

فتح محمد

ناصر رحیم

کسہ دراجیں مدتے ءَ پد واتر ہتگ ۔ بلے اے بری ہمراہ یے ہم گون انت ئِے ۔ یک لاگریں سبزیں مردے کہ سرءَ کلا ہے، گوراکوٹ ئِے ءُ کوپگ ءَ یک لونجانیں بیگ ئِے دارایت ۔

کسہ ءَ مداری یے آورتگ ۔ دست ءِ صفائی پیشدار کیں، بچیں چمانی دیما چیزاں گارکنوکیں، مزن مزنیں چیزاں بے جاگ ءَ ایر بروکیں، وش وشیں گپ کنوکیں ءُ شیرکنیں بچکندے ءِ واہند، مداری ۔

چونا ہا ملک چہ مداری ءَ پُرانت ۔ ہرچ رنگ ءِ، ہمک حساب ءِ مداری ۔ انچیں استاد کہ جنتر منتر کنت ءُ ہزاراں مردمانی کارءُ روزگار چو منتر بنت ۔ تا آپی ءَ بے ہوری ءِ زمانگاں ہم سبزیں باگانی وشیں ندارگاں انچو ش پیشدار انت کہ اشکنوک ءُ چاروکانی دپ بندءُ رونت ۔ وتی ہنرءُ کمال ءِ برکت ءَ بازیں استاداں ہمنچو ترقی کتگ کہ آ کروڑاں کلدارءُ جاگہ ءُ جائیداد ءِ واہند انت بلے فقیری ءَ بکندات کہ انگت ہم وتی ہنراش یلہ نہ کتگ بلکیں آہانی کستر پادہم آہانی دست ءَ زیر گانت ۔

گوستگیں سال ءَ یک مزنیں استادے ءَ انچیں صفائی یے پیشدار اشت کہ ماءُ شما وتی جاگہ ءَ درملکی مرد ماں ہم باور نہ بیت ۔ آزات ءُ یلہ ئیں مردم ہم بے پاسپورٹ ءُ ویزا ءَ دگہ ملکے ءَ شت نہ کنت بلے شپ ءَ جیل ءِ تہا وپسوکیں واجہ، سہب ءَ سعودی عرب ءَ عمرہ کنگا ات ۔

موسمانی رنگ ءَ ہرچ مداری ءِ آیگ ءِ یا ظاہر بیگ ءِ یک وہدے بیت ۔ لہتے مداری شش ماہ ءُ سال ءِ سرا، لہتیں دو یا سے سال ءِ سرا، لہتے چار ءُ پنچ سال ءِ سرا کا ینت ۔ مداریانی مزنی ءُ کسانی، چہ ایشانی آیگ ءُ تراپ کنگ ءِ وہد ءُ پاساں زانگ بیت ۔ شش ماہ ءُ سال ءِ سرا آؤکیں مداری کسانیں مداری بنت ءُ چارسالی ءُ پنچ سالی مداری تکیں ہنرمند ءُ استاد زانگ بنت ۔

مئے حکومت ءَ ہم اے ہنرمندیں مردمانی باز نگرا ست ءُ ایشانی ہاترا باز سہولت ءُ آسراتی داتگ انت ئِے ۔ کسانیں مداریانی ہاترا کسانیں آسراتی ءُ مزنیں استادانی ہاترا مزنیں سہولت ۔ بلے چہ ے سہولتاں بازیں مردے دلگران ہم است ۔ آہانی گوشگ انت کہ

چے وشّیءِ سہولتانی سئے ءَ آ چہ مزن مزنیں مداریانی ہنرءِ کمال ءِ دیم پہ دیمی چارگ ءَ زبہر بیتگ انت ۔ اے درگت ءَ حکومت ءِ حسمہ ہم وزن دارانت کہ مزنیں مداری، مزنیں دمگاں ءَ درملکاں وتی ہنرءِ پیش بدارانت ءُ پہ ملک ءَ ''زرمبادلہ'' بہ کٹّ انت ءُ ما (بزاں حکومت ءَ) ملک ءِ تہہ ءِ مردمانی ہاتر ٹیلوویژن ءِ ہم بندوبست کنگ ___ حکومت ہم وتی جاگہ ءَ راست انت۔

دلگوش: (لہتے مردم مداری ءِ ہنرءَ جادوگری لیکھ انت ۔ من ہم پیش ءَ ہے سرپد بیتگاں بلے اے راست نہ انت ۔ ہرکس زانت کہ جادو مئے مذہب ءَ حرام انت ءُ مادرست زانئت کہ ملاءُ عالم کدی حرامیں کار نہ کنئت ۔ دوی حسمہ ایش انت کہ جادو بنگال ءِ مشہور انت بلے دست ءِ صفائی ءِ ہنرءَ دنیا مئے مثال ءَ دنت ۔ بنگلہ دیش ءِ جند مئے ہنرمندی ءِ گواہی انت)

ایدگہ ہنرمندیں مداری ترقی کنان ءَ، کسان کسانیں ہلک ءُ دمگاں چہ مزن مزنیں شہرءُ ہنداں سر بنت بلے کسہ ءِ آ ذرتگیں مداری ءِ سائیکل چپ ءَ ترگا انت ۔ آ چہ دہلی ءَ کراچی، ءُ چہ کراچی ءَ میرپورخاص ءَ سربیتگ ۔ بلے اے وہدی آ گوادر ءَ انت ۔ مئے اسکول ءِ پیریں شریش ءِ پراہ ءُ بزیں ساہگ ءِ چیرا، طالبانی نیام ءَ اوشتاتگ وتی دست ءِ صفائی ءَ پیشدارگا انت۔

''ہوٗ یما......ہوٗ یما''

آوتی دپ ءَ چہ آسن ءِ زنڈیں ٹیری یے کشئیت ''یہ حیدرآبادی لوہا ہے''

سئے چار ٹیریانی کشگا رند، کرسیانی سرا نشتگیں ماسٹرانی نیمگا دیما کنت ءُ گوشیت ۔ ''اگر لوہا میرے پیٹ میں بنتا تو حکومت کراچی میں اسٹیل مل نہ لگاتی ۔ یہ سب ہاتھ کا کمال ہے''۔

اے فتح محمد انت، میرپورخاص ءِ فتح محمد ۔ اگاں یک سالے قضا کنت تادوی سال ءَ الم گوں وتی بیگ ءُ کوٹ ءُ کلاہ ءَ کیت ءُ حاضر بیت ۔ من اولی برءَ آ ہما وہدی دیستگ ات کہ من پنچمی جماعت ءَ وانگ ءَ اتاں ___ آئی ءِ ہرچ جادو یا ہنرءَ ماراحیران کتگ ات ۔ آئی گوشتگیں گونڈ گونڈیں کندینکی حسمہ، داں دیرءَ اسکول ءِ طالبانی دپ ءَ بیتگ انت ۔ فتح محمد جادوگرے نہ انت بلکیں مداری ءِ اے حسمہ ءَ لہتے سال ءَ رند مئے سرپر بیت ۔ وہدے مازانت کہ آ اے درستیں کاراں پہ ''ٹرک'' کنت تاما آئی ءِ ''گرگ'' ءِ پاس ءَ بیت انت ___ آئی ءِ جادو یا ٹرکانی نیام ءَ آوازدیگ ءُ جست کنگ شروع بیت۔

''بیگ ءَ دست مجن'' ___ ''آ دست ءَ چی یے؟''

''آ ___ انت دپ ءَ کتے!''

مادرست آئی ءِ گرگ ءِ پاس ءَ اتنت بلے آئی ءَ کدی دست نہ داتگ ات ۔ آوتی ہنرءِ تہا ہوشیار ات ءُ آئی ءِ دست ءُ چم ءُ سرءِ سرگ، ءُ آئی ءِ حسمہ، دراہ یکیں سُرءَ سازاتنت۔

بلے نی کہ دہ سال ءَ گیش انت، من واننگ ءَ آں، فتح محمد ہم پیرسند، اے بری کہ اتکگ ات تا آئی ءِ دست ءُ پادانی

سرگ ءُ آئی ءِ دپ ءِ حبر ساز نہ اتنت ۔اسکول ءِ شریش ءِ ساہگ ءَ، طالب پدا آئی گرگ ءِ پاس ءَ انت ۔آمنی گولہ، حیدر آبادی لوٹا، سئے ڈبیانی چیرا میریانی گارکنگ، بندیکانی گوش ءَ گرگ ءُ ژپگ ءُ ایدگہ فتح محمد ءِ بیگ ءَ چہ نوکیں ہچ چیز درآہگا نہ انت ۔ یک ءُ دوبرءِ آئی ءَ ''ٹرک'' ناسرجمی ءَ یلہ داتنت ۔طالب گل اتنت ءُ پہ کلاگ ءِ بندگا کوکاراش کت ۔ ما، ماسٹر ہم فتح محمد ءِ دستانی درآہگ ءُ آئی ءِ گرگ بیگا دل ءَ وش ءُ بچکندگا اتنت ۔

فتح محمد ءُ آئی ءِ ہنر، دوئیں پیری ءَ گپت انت ۔نی آئی ءِ آواز شریش ءِ ساہگ ءَ وتی امبازاں گپت نہ کنت ۔ نئے آئی ءِ ''ٹرک''، گونڈینانی دپاں پچ کت کنتت ۔آئی ءَ وتی اے نزوری ءِ مارشت وت ہم است ات پمیشکہ ''کھیل مداری'' ءِ ہلاس بیگا رندا وتی زہرءَ طالبانی سرا کشگا ات ۔

من فتح محمد ءَ جست کت کہ نی سراں پیری وہدے کہ آئی ءِ دست ءُ پاد ہم ہمبراہداری ءَ تیار نہ انت، آپرچا انچو دراجیں سفر کنت ءُ کیت؟؟ ـــ پہ چار کلدار ءِ کٹگا؟؟

منی گڈی حبر آئی ءَ وش نیاتک پمیشکہ پہ زہر گوشت ئے ''زرحدا ءِ شکر انت، منا دل نہ مرّ ینیت ءُ کارایت ۔من اے جاگہ ءَ دمگاں یلہ دات نہ کناں ۔اد ءِ مردم شریں مردم انت ۔دوست دار وکیں مردم انت ۔حدا مرزی عبدالرب صاحب ءُ ناکو رحیم وڑیں مرد ماں منی باز عزت کتگ ۔ پہ من مہربان بیتگ انت ۔اد ءِ چک ہم شریں چک انت ۔اے گھڑی ءَ گندئے؟'' آئی ءَ وتی دست ءَ بستگیں گھڑی پیش داشت ۔'' پیرگیں روچ ءَ من ڈائمنڈ ہوٹل ءِ پشت ءَ جنکانی اسکولے ءَ ''کھیل مداری'' پیش دارگا شتاں ۔کھیل مداری ءِ ہلاس کنگا رند ہے من وتی ٹھکانہ ءَ پہ واتر بیتگ اتاں تانیمراہ ءَ من سما کت کہ منی گھڑی کپتگ من دوارہ اسکول ءِ کرءُ گوراں گھڑی ءَ شوہاز کنگا اتاں کہ اسکول ءِ دو جنکیں زہگ گوست انت ۔منا جست اش کت کہ چی شوہاز کنگا ات ۔من گھڑی ءِ نام دات، تا یکے ءَ گوشت کہ اش انت ماچہ ہدا پتگ''۔

فتح محمد دمانے ءَ حاموش بیت پدا گوشت ئے'' دگہ جاگہاں گاریں چیز گمسار بنت بلے ادا چوش نہ انت''۔

من آئی ءِ جند ءِ چکانی بابت ءَ جست کت تہ گشت ئے کہ منی سئے چک انت، دو میر پور خاص ءَ کاروبار کنت ءُ یکی ءَ کراچی ءَ ماربل ءِ ورکشاپے است ۔

آئی ءِ کشگ ات کہ آئی ءَ وتی ہنر ایوک یک چکے ءَ سوج داتگ بلے پت ءِ واری ءِ گندگا رند، آئی ءَ ھم پہ وت دگہ کارے شوہاز کت ۔

فتح محمد ہندوستان ءِ دل بزاں دہلی ءَ پیداک بیتگ ۔دہلی صدر، ہندوستان ءِ دو بہر بیگ ءِ زمانگ ءَ، آوتی برات حالی عبدالغفور ءِ ھمراہی ءَ لاہور ءَ اتکگ ات ۔آئی ءِ مات ءُ پت ۱۹۴۷ ءِ حونواریں سال ءِ ہر جان بیتگ اتنت ۔آ وہدی حاجیشا نزدہ ءُ فتح محمد

سیزدہ سال ئیگ ات ۔ مداری ءِ ہنر فتح محمد ءَ چہ وتی برات حاجی ءَ ھیل کتگ ات ، آئی ءِ برات ءِ اُستاد دہلی ءَ پشکپتگ ات ۔ دوئیں برات لاہور ءَ چہ کراچی ءَ اتک انت ءُ ٹھکانہ اش کت ۔ فتح محمد ءَ لاپ ءِ چات ءِ پُرّ کنگ پہ مزنیں جنجالے سگ اتگ ۔ سندھ ءِ ھر کسانیں ءُ مزنیں ھنداں آئی ءَ کھیل مداری پیشداشتگ ، آئی ءِ چاروکانی تہا غریبیں مردم ءُ زنڈ زنڈیں وڈیرہ ، ہر دو گون جیکنت ۔ وڈیرہاں آ وتی ڈیرہاں ، پہ حاص لوٹاھینگ ۔ فتح محمد ، میر علی بخش تالپور ءُ ممتاز بھٹو ءِ نام ءَ ھم ، عبدالرب ءُ ناکو رحیم ءِ وڑا گیپت ، بلے آئی ءِ دست ءِ صفائی ءَ آئی ءِ لاپ کدی ھم سیر نہ کتگ ۔ پہ ہاترا آئی ءَ دگہ کارھم شوہازاتگ ۔ موز ءُ امب ءِ باغانی ٹھیکہ زیرگ آئی ءِ دومی کار بیتگ ، بلے نی چومداری گری ءِ ڈوَل ءُ ٹھیکہ داری ھم پش نہ کپتگ ۔

من داں دیر ءَ فتح محمد ءَ گوں دیوان کت ۔ من گرم ءُ وشیں کسہ ءِ شوہاز ءَ اتاں ۔ انچوش کہ ملک ءِ ایدگہ مداریانی کسہ گرم ءُ ڈوَلدار انت ۔ بلے فتح محمد ءِ وڑین کسانیں مداری ءِ کسہ ھم آئی ءِ جند ءِ رنگ ءُ حُشک ءُ بےڈوَل ات ۔

جمشید ءِ ہوٹل ہار بر روڈ ءِ سرا انت ۔ روڈ ءِ یک نیمگے میتگ انت ءُ دومی نیمگا قبرستان انت ۔ مرچاں جاگہ ءِ تنگی ءِ سوب ءَ زندگیناں ھم قبرستان ءِ تہا لوگ بستگ انت ۔ یک بیگاھے ءَ ، من جمشید ءِ ہوٹل ءَ چاہ ورگا اتاں کہ من فتح محمد دیست ۔ آئی ءَ یک تھیلی ے دست ءَ ات قبرستان ءِ نیمگا روگا ات ، من جمشید ءَ زرّ دئیگ ءِ بدل ءَ آئیگ ءِ اشارہ کت ءُ فتح محمد ءِ رندگیری ءَ قبرستان ءِ نیمگا شتاں ۔

آ کالو بابا ءِ اڈیرہ ءِ نیمگا روگا ات بلے چہ آئی ءَ کے پیسر قبرانی نیام ءَ پُترت ءُ یک قبرے ءِ گور ءَ اوشتات ۔ سہتے ءَ رند ، آئی ءَ وتی چادر ءَ گوں قبر ءِ حاک ءُ دنزانی سپاہ کنگ بندات کت ۔ پدا تھیلی ءَ چہ نازبُوے کِشت ءُ قبر ءِ سرا تالان کت انت اش لہتیں ٹال نازبُو ایدگہ قبرانی سرا ھم ایر کت ئِے ۔ پدا قبر ءِ سَرِین ءُ پادیناں لہتیں اگربتی مانداشت ئِے ۔ چرے دراہیں کارانی کنگا رند ، آ قبر ءِ قبلہی نیمگا اتک ءُ نشت ۔ من داں دیر ءَ آئی ءِ پادآئیگ ءِ ودار کت بلے پاد آ ئیگ وتی جاہ ءَ آ ھچ سُرگ ءَ ھم نہ ات ۔ روچ باتیل ءِ پشت ءَ ایر روان ات ۔ من قبر نشان کت ءُ چہ قبرستان ءَ درکپت ءُ شتاں ۔

جاوید کوچ ءِ اڈہ ءَ سک رش ات ۔ من وتی سنگتے ءَ کہ کراچی ءَ روَگا ات ، رخصت کنگا اتاں کہ منی چم فتح محمد ءَ کپت انت ۔ آ وتی ساماناں بس ءِ تہا ایر کنگا ات ۔ منا گوستگیں روچ ءِ حبر یات اتک انت ۔

جاگاہ منا یات ات ، قبر ءِ سرا نازبُو ھم شنگ اتنت ۔ اگربتی آنی پشکپتگیں بُنڈ سیاہ ءُ بارگ بارگ ءَ مِکَ اتنت ءُ فتح محمد ءِ یات ءَ دئیگا اتنت ۔ من قبر ءِ سَرِین ءَ نشت ءُ شک ءِ سرا نبشتگیں نام وَنت ۔

عبدالشکور ولد حاجی عبدالغفور

عمر۔۔۔۔دوازدہ سال

تاریخ وفات۔۔یازدہ ذوالحج ۱۴۰۸ ہجری

مقامِ وفات۔۔۔۔گوادر

قوم۔۔۔۔مہاجر

اے حمرءَ کساس پانزدہ سال بئیگی انت۔آ سالی گوادرءَ ھسور بازیتگ ات۔مزنیں عیدءِ برادرءَ، فتح محمد وتی چن ءُ لانچ ءَ کِ
انت۔ بیگاہءَ، فاضل چوک ءَ آئی ءَ کھیل مداری پیشدارگی انت۔آ گل انت کہ مرچی عید انت،مردم سک باز کئیت ءُ زرّ ھم گیشتر رَ
ایت۔آئی ءَ گوادرءَ آئیگ ءِ وہد ھم ہنچو درچتگ کہ عیدءَ، آ گوادرءَ بہ بیت۔آئی ءَ وتی برات ءِ چک شکور ھم گون انت۔شکور فتح محم
اُستادگوشیت۔شکور ہشیاریں چکے،آئی ءِ عمر دنیگہ دوازدہ سال انت بلے آئی ءَ بازیں گرانیں ہنر ھم ھیل کتگ انت۔

فتح محمد، پیسر یگیں وڑا،اے بری ھم تچک ءَ آ سکانی ہوٹل ءَ اتک ءُ داشت۔ بلے آئی ءِ لہتیں پجاروک کہ گوادرءَ مزدوری کَ
انت۔آئی ءِ گورءَ اتک انت ءُ پہ زوروتی گورءَ بُرت اش۔آہانی لوگ (کوٹی) تیاب ءِ دپ ءَ ات۔نزیک گورءِ گیشتر لوگ،آہا
واہنداں پہ بارہ ءَ دگراں داتگ اتنت۔گوادرءِ کوہنیں بازارءِ اے کوہنیں پرشتگیں بان،نی سندھی، بنگالی ءُ ایدگہ ڈنّی مرد ماں بارہ ءَ گوا
انت۔اے کوٹیانی تہا آپ است نئیکہ لئیٹ۔دہ دہ مردم نشتگ۔اے ہوٹلانی کارکنوک انت۔روٹی ءُ توم بہا کنوک انت۔لہتیں
یدّ اراں کارکنت ءُ گورشکار کنت۔

دنیگہ بیگاہ دیرات ءُ فتح محمد گوں وتی پجاروکاں گلگ ءِ پٹ ءَ نشتگ ءُ گوادرءِ عیدءَ چارگا ات۔شکورءَ سہتے پیسر چابی زرتگ
اتنت ءُ نان ءِ جوڑکنگا نشتگ ات۔ظہرءِ بانگ بیگا ات کہ لہتیں مردم آہاں شوہاز کنان ءَ اتک انت ءُ حال اش دات کہ آہانی کاٹ
دیوال رُتگ ءُ کوٹی ءِ چیت ہم کپتگ۔

فتح محمد ءُ آئی ءِ ہمراہانی رسگا پیسر شکورءَ ساہ داتگ ات۔اے زانگ نہ بیت کہ آئی ءَ نان وارتگ ات یا ھم سارگ ات۔

☆☆☆

آمین ءِ کسہ

یونس حسین

مرچی شپ آئی ءِ سوال ءِ شپ انت ۔ سارگیں سال ءَ آئی ءِ جواب ات
''من آمین ءَ روئیں''

ایرھت ءِ وہد ءَ آمین ءِ لوٹ یکراستیں لوٹے ات بلے پیرل ءِ دست ءَ پاد بستگ اتنت ءُ وہدے اے سال ءِ آمین اتک گڑا مردم وتی کاراں ھمنکس گسی اتنت کس ءَ ھم آئی ءِ نیمگا دلگوش ندات کہ آ پہ آمین ءَ نادراہ انت ۔ لوگ ءِ مردم ہمے سر پد اتنت کہ آئی پیر انت ہمیشکا چوشیں وت سریں گپ جنت ۔ نشاروَ ہمے سر پدات آئی ءَ منی سراز ہر کیت ءُ آلوٹیت آئی ءِ بچ مدام منالٹ ءُ گٹ بلنت ءُ پدا وہدے آ گپ ءَ لگیت گڑا کس ہم آئی ءِ گپاں دلگوش نہ کنت داں آوت دمبارت ءُ بس کنت ۔

آئی ءِ بچ لوگ ءَ سر بیت پدا امگیں گپ بنت ۔ ''تئی مات ءَ مارا شرمندہ کتگ ، آئی ءَ کس ہم ہچ نہ گشیت آئی ءَ بکش ترا سے ٹیم ءَ ورگ رسگا انت حدا ءِ شگر ءَ بگر'' ۔ آئی ءِ بچ فکرے ءَ کپت ما ہمے سر پد ہیں بلکنہ مارا لوگ ءَ آرام رسیت بلے ادا آرام ءِ مرگ ءَ دیرانت بال کتگ ۔ ادا ہر کس وتی ناسر پدیں ءُ کودکیں دل ءَ حرص ءِ گوانزگ ءَ واپینگ ءِ جہد ءَ انت ، ادالاپ ءِ آس تو سگ نہ بیت ءَ دومی نیمگا تسلا دست گرو کے نیست ۔

نی کہ آئی ءَ پہ وتا راہ ءُ در نہ دیست حاموش بیت ءُ پداداں دو دو روچ ءَ ورگ ہم نہ وارت ءُ اگاں گپ ءَ ہم بہ بیت بلے وتی بچ ءَ گندیت حاموش بیت ءُ پدا وہدے مچ گنش بیتگ ات گڑا اُشتائی ءَ وتی کودکیں دل داشت نہ کت پدا لوگ ءِ تہا مزن کسان پجاہ آرگ بیگانہ اتنت ۔ پدا چک ءَ وتی مات ڈاکٹر ءِ گورا برت ءُ آورت ۔

یک کودکیں جستے ءَ سر کش ات ''ابلی ! بلک آمین آمین کنت پدا گریوگا لگیت پر چا؟'' ۔

''منی بانک ، تئی بلک چہ کیچ ءَ اتگگ ہمیشکا'' ۔

آتسلا نہ بیت ، بلک ءِ دیما وتی کونڈے جت انت ۔

''بلک آمین چیا گشنت ؟'' ۔

''آ مچ ءَ بچارا آورتگ بئے ، پدا پک بیت ۔ پدا رنگ بیت پدا کیچ ءَ آمین بیت'' ۔

''گڑاتو گر یوئے پر چا؟''

آ باز گل بیت کہ یک کسانیں چکےءَ آئی ءِ گر یوگان ءَ گوں آمین ءَ بست۔ چم ئے تر پگا لگ اتنت ءُ وتی دل ءَ گشگا ات بچارات من شمار اشمشکا رنہاں۔اے کودکیں وجودمنی گواہ انت کہ من پہ شماداماں گریواں پداگردان ئے پہ پھیر برز بیت وتی نماسگے گوں وتی سینگ ءَ داشت۔نماسگ ءَ وتی بلک ءِ نزورریں باسکانی تہا وتی مات ءِ سینگ ءِ مہر ءِ کچ ءَ گیش مہر مارات ءُ پدا آئی ءِ پدانی شودوک بیت۔لوگ ءِ تہا گپ پدا اھما اتنت بلے نی چیر کائی گوں ھلوت ءُ سک سک۔

''من ھمد اوپیاں''

''تو ھمروچ انچو گشے ءُ پداتئی زالمیں مات کئیت تراچست کنت بارت''

''مر چی بگش ئے مناچست مکن''

''آگوں منا مڑ یت داواکنت، بروو تی پت ءَ بگش من بلک ءِ گور ءَ وپیں''۔

سھتے ءَ پد نماسگ کندان کندان ءَ وتی بلک ءِ بگل ءَ چترت ءُ گوں سک سک گشگا ات ''پت گشیت بلک ءَ بگش کسے بگش''۔

آئی ءِ ماتی چم ءَ ارس شلان بیت انت وتی سرجا ہے نیم کت۔

''تو وتی پت جست بکتیں کجام کسہ ءَ بگشاں؟''

''آمین ءِ کسہ ءَ''۔

آئی ءِ نماسگ ءِ حیالانی تہا یوک ہے نام نکش ات کہ زبان ءِ سرا اتک ءُ کسے بیت بلے آئی ءِ نچ ءِ حیال ءَ ہرچ وڑیں ناہ کہ پہ بہالوگ ءِ دپ ءَ دست کپیت گڑا آمین ءِ کسہ چہ ہمد اہلاس بیت بلے بلک ءِ کسہ ہے کریٹانی تہا بندیں ناہ ءِ سرمپگ ءِ دیر کنگا گوں ہنچ بیت۔

ماہیگ اشتر ءِ پاردوم ءِ بستگ اتنت ءُ آہانی واد آپ بیگا اتنت ءُ یک کشلکے داں رانانی شم ءَ گوں پیشاب ءِ کش اتکگیں کشکاں ہوار بیگا ات، آئی ءِ لوگواجہ اشتر ءَ جمازات ءُ پہ کیچ ءَ راہیگ ات ءُ آہما کا پر ءِ چیر ءَ نشتگ ات کہ آئی ءِ سا ہگ چوشکری پچ ءَ دراج ھگ ات، آئی ءِ دیم دنزاں چو پیرزال ءَ کتگ ات ناں الکاپ ءَ ورگ وارت ءُ ناں پہ آرام وپسیت ءُ وہدے ماہیگ ءِ بوہ بیت گڑا اوتاراشوق کنت، سر ءَ تیل مان کنت رندیت پچماں سرگ کنت ءُ وتی ناسی چکیں لنکاں چاریت ءُ دلجم بیت کہ مزواک ہم شر ین یے۔چٹلکیں بشا تگ مسک ءُ مہلب ءِ بوہاں گرگا بے تاہیرات۔اے اولی برانت کہ آئی ءِ لوگواجہ دہ روچ ءَ چہ آئی ءَ دور بیتگ۔ایشاں سہی ماہ انت کہ سیراش کتگ، آئی ءِ لوگواجہ ءِ نام عیسیٰ انت ءُ آئی ءِ نام شدری انت عیسیٰ چہ کسانی ءَ آمین ءِ وہد ءَ گوں وتی پت ءَ تیاب دپاں ھگ ءُ اتکگ پدا انی کہ آمین ءِ وتی ہستی ایرھت ءِ دست ءَ داتگ گڑا آہانی لوگاں دیم تر ءِ آمین ءِ آبادی ءَ پہ دعالوٹگ بیت۔آروچی کہ ایشانی سیر نہ بیتگ ات، ہما جو، کہ عیسیٰ ءِ پت ءِ ملک ءِ کش ءَ گوزیت ہمائی ءِ سرا ایشاں یک ءُ دومی ءِ ودار کت۔اولی سرا شدری ءَ باز ترس اتگ ات بلے رند ءَ آئی ءَ کسی ہم پرواہ نہ داشت۔آئی ءِ براتاں آباز جت ءُ سر پد کت بلے آئی ءِ لوٹ عیسیٰ ات ءُ پدا وہدے عیسیٰ ءِ مرد ماں

آئی ءِ حمر آ ؤرت گڑا آہاں باز بد برت ءُ اناں کت ۔ شدری وتی جندءِ تاوانی ءَ سر گپتگ ات ، آئی ءِ ناکوکہ شہرءَ نندوک ات ایشانی کرا اتک ۔ پدا شدری ءُ عیسیٰ ءِ سیر بیت ، آئی ءِ براتاں ہے گشت شدری مئے لوگ ءِ دپ ءُ ہجبر مئیت ، ماوتی دل شُشتگ کہ مارا شدری نامیں گہارے ہم بیتگ ۔ شدری ءِ مات ءُ گہار چہ ترس ءَ حاموش بیت انت ایوک آئی ءِ ناکو یک دو بر آئی ءِ چارگا اتکگ ات ءُ مرچی دہ روچ ءِ گستائی ءِ کسہ تھت ءِ روتاں ہم واب ءُ نیلنت ۔

''شمارو گا چنت روچ بتگ ؟''

''سہی روچ ءَ ..... مگرب ءِ نماز ما کلگ ءِ مسیت ءَ وتگ'' ۔

''تو منارایات کتگ ؟''

''چے ..... من کدی ترا شمشکار بیں'' ۔

''من ہرروچ تئی راہ چاراتگ آ کا پر گواہ انت''

''منی دل ہم تئی نیمگا بوتگ ، تئی براتانی سرامنا کے ہم باور نہ کنت''

''نوں دلجم بو ، منا کس نوں چہ ترا اپلت نہ کنت''

''منا یلہ مدئے من بے ترا مراں''

''گڑا من بے ترا بوت کنیں''

پدا تھت ءَ وتی چم بند کتنت ، کے دیرءَ پد مچانی چیرءَ آپ رچک ءِ توار بیت ۔

''مردم گشنت اودا تیابے است کہ آپ ءَ پرّ انت کہ پرانت ؟''

''آپ ءَ گشے ..... داں چم کار کن انت آپ انت''

''ھچے ہمنکسیں آپے ؟''

''شاباشیں میداں کہ ھمے آپ ءَ گوں کسانیں یداراں رونت ماھی کشنت''

''تو وت کدی یدارءَ سوار بوتگئے ؟''

''اناں من وتا راکشیں ..... یکبرے نادانیں رمضان یدارءَ سر کپت آئی ءِ روت داں دپ ءَ اتک انت ، منا ابا تو بہ انت''

پدا دوئیں کندگا لگ اتنت

''یدارا ے تھت ءِ کج ءُ بیت ؟''

''اناں چہ ایشی ءَ مستر انت .... دراجی ءَ آکلمیر ءِ بے جنگی ءَ بیت''

''عیسیٰ ..... اودا ماہیگ باز انت ناں ؟''

''ہو .....''

دات نہ کنئے ۔ بریں رویں چداں''۔

''مچانی حیرانت بلے؟''عیسیٰ پگرءَ لگ ات ۔شدری آئیءِ فیصلہءِ اشکنگ ءِ ودارءَ پادانی سرااوشتا تگ ات

''اے لوگ نی تئیگ انت''

آ کوٹیءِ تہاچترت انت پدادر یگے پچ کت ۔چہ در یگ ءَ آئیءَ کے والیءِ لوگ ءِ نیمگا چارات پدادر یگے بند کت ۔

''وتی لوگ ءِ مردمانی چارگاروئے برو۔تئی کارنی پک انت۔

تئی تنخواہ چل گازانت ورگ چرگ والیءِ سراانت۔

انی کہ لوگ ءَ روئے پدا کائے پہ والیءَ پیشناہ الما بیار گوں آئی ءَ ناہ ءِ مدام ودارانت ءُ پداتر اگیشتر دوست ہم داریت''۔

پدا ملا ہاشم مسیت ءِ نیمگا روگا لگ ات ۔آمسیت ءِ بانگوانت ءُ والیءِ ہماکوارتر کہ برٹش ءَ جوڑ کتگ انت آہانی چابی ہم ہمیشی ءِ گور انت ۔ءُ چوناہا مشہورانت کہ والیءِ نزیک تریں مردمانی تہا ہمیشی ءِ نام ہوارانت۔

''مارا بدنام مکن''۔آئیءِ پت حالگیں پاتانءِ بندگا ات ءُ زہرءَ پرات ۔آئیءَ لوٹ ات کہ گپ بجناں پدا آئیءِ پت گپ ءَ لگ ات''اگاں توچوشیں کارے بکنئے گڑا ماراتئی گوماچ کارنیست''۔

آئیءِ گپاناں اشکنوک کس نیست ات ءُ شدریءِ گرنچ بستگ ات ہرکس آمین ءِ چست وایراں گسی ات ۔مچانی رنگ ہرکسی دلانی تہا ایرگا اتنت ۔پیشناہ تگردانی سرا مچ انت بلے آ وتی لوگاں چہ دور آمین ءِ وشیاں چہ زہرکوہانی تہا اشترءِ سرا لڈ گا اتنت ۔آہاں فیصلہ کتگ ات کہ آئی پت پیروکی ھنکین ءَ ہجبر واتر نہ کنت ءُ اگاں انچیں سکی یے بئیت ہم آپدااوداشت نہ کنت ءُ عیسیٰ ءَ اے ترس ہم گورات کہ شدریءِ برات سہی بہ بنت کہ من ایوکاں ءُ وتی گہارءِ پدءَ بجن انت ءُ منا بیوار ہم کت کنت بلے پدا دلجم بیت کہ شدریءِ مہری آستینک منی پیشانیگ ءِ ھیدانی حسک کنوک انت نی مارا بدیں جہان گستا کت نہ کنت ۔آ پگرءَ لگ ات وہدے بیگاہ ءِ پاسءَ وتی چک ءَ وتی سینگ ءِ سرانا دیناں پدا آئیءَ سہابیت شدری ءِ توار چہ چلءَ پیداک انت۔

''ملا ہاشم گشیت دیم ءِ ماہ ءَ ایشی ءَ نام ءَ دین ءِ اسکول ءَ داخل کناں''

''بلے دینگا اے وَکسان انت''۔

''شش سالے بوگا انت ءُ کسان انت''

''اناں.....منی چک یکبرے قرآن ءَ بوانیت پدااسکول ءَ بروت''

''چوہم بوت کنت سہب ءَ اسکول ءَ بروت ءُ بیگاہ ءَ مسیت ءَ''

پدا آئی ءَ وتی چک شیر بڑدکت ءُ چہ لوگ ءَ دراتک ۔پدا ملک ءَ مشہور بیت باندا پونشی نوکیں والی پیداک انت۔

ملا ہاشم گپ ءَ ات''آحداترسے ات،ایشیءِ بارہ ءَ مشہورانت اے ابید چہ انگریزانی دگہ کسی گپاں گوش ندار یت''۔

پدا ملا ہاشم ءَ کوارترءِ چابی والیءِ گورا رسینت انت ءُ وت تیاب دپی مسیت ءِ حجرہ ءَ دارگا لگ ات پدا ملک ءَ ورناہانی شورات

''انچو اداناہ بازانت اوداماہیگ''

''اوداد گہ چے چےاست''

''یک کسانیں بازارے است....اوداشتی گلہ ءُ ارزن کارانت ، ما کیچی ناہ بریں پدانگوری کاہ ءُ دار کارانت ، نی ڈہل انت شپ ءَ دیوان انت''۔

پدا آ وتی حیالانی ہچگیں ءَ ہموداا تک سر بیت ، والی ءِ دو سپاہیگ آئی ءِ آ ذرتگیں ناہاں چارگا اتنت آئی ءِ دل جنگا ات کہ اے یک پاتے پچ کنت ، اے میر ءِ پس انت ایشاں کیچ پر نیست ۔ بلے پدا آرہ کپت انت پدا آھتے ءَ پد مرادک ہمال ءَ آ حال دات کہ والی ءِ سپاہیگ آئی ءِ بارہ ءَ حبر ءَ اتنت ، آ دلوارگ بیت۔

مرادک گپ ءَ لگ ات'' آ گشنت تو اگاں والی ءِ سپاہیگ بچیں ات ئے سک شرات''۔

آئی ءَ اے حبر اشکت ہما دمان ءَ وتی پت ءِ باروا پکرءَ لگ ات کہ یکرو چے ایتان ءَ گشتگ ات'' اگاں تئی چک والی ءِ سپاہیگ بہ بیت گڑا ماراتئی گو ماچ کار نیست''۔

ایتان برزگا اوشتاتگیں مرد ءِ پاداں چارگا لگ ات ''منی میار چی انت؟''

''میار......گڑا باندا آ ہم والی ءِ سپاہیگانی ہچگیں ءَ مئے ناہانی سراوتی پاداں ایر کنت گڑا آ رو چی کس ہم ہچ گشت نہ کنت''۔

''اگاں چوش کت ئے آئی ءِ شکایت ءَ من وت والی ءِ کرا جنیں''۔

''انو تو چوش گشئے.....من گشیں تو باندا ہمائی ءِ بدل ءَ بئے''

''میر جمعہ راست گشیت'' اے توار کے دِیرءَ چہ اتک۔

''تو چے گشئے ناگمان؟''

''جمعہ راست گشیت''

''ہو ٔ میر جمعہ راست گشیت''۔

دراہیں مجگ تپاک بیت کس وتی چکاں والی ءِ سپاہیگ نکنت پدا ایتان ءِ چ ءَ آئی ءِ گوش جتنت۔

''من الماروئیں۔منارا کسی کارءَ کار نیست''۔

پدا آسہی بیت مجگ ءِ مرد ماں ایتان ءَ راگوں شگان ءُ پیگو رتھت ءِ باہوٹ کت ۔ آئی ءِ دل ہم لوٹگا ات من والی ءِ سپاہیگ بباں بلے پدا وتی پت ءِ زبان ءُ وتی چ......

شدری ءِ مزنیں دا گے ہمیش ات من برواں تیاب دپ ءَ بگنداں ۔ آئی ءَ باز براں عیسیٰ گشتگ ات کہ منا وتی ہمراہی ءَ بر گوں ءُ نی کہ یک کشکے کہ تاب وران ءَ ہمانگوروگا ات گڑا آئی ءَ وتی زبان کار بست۔

'' مرد مانی حبر ءَ پت ءِ زبان پہ تو دیوالے ۔من وتی برات ءُ لوگ پہ تئی ہاتری یلہ داتگ انت ءُ تو پہ منی ہاتری وتی مچاں یلہ

که ملک پاکستان بہ بیت۔

''اماں آرگ چی یے؟''

''منی پت.....اول سراکلونٹ ءِ زورانت گرادن انت پدا حسک ئے کلت کہ آرگ بیت''۔

''اماں کسہے بکش''۔

''یک بیت روچے یک بیت بادشاہے........''

تیاب ءِ دپ ءَ عیسیٰ ءِ پادانی دیما یک لچکی جونے کپتگ ات ءُ بدیں بوہے کنگا ات۔آئی ءَ وتی کپین داشت ءُ کے گستاشت ءُ میل ءِ مرد ماں چارگا لگ ات۔

''بچاہ آروک کئے کئے گون انت؟''

''اے کے ءَ بچاہ کاریت اے وَاد یگی یے نہ انت''

آئی ءَ مشکت ءِ مسا پرانی تہا امیتان ءِ بچ ءَ رادیست ءُ پدا دوئیں بگل ماں بگل بیت انت۔

''حال کن ہما سال ءِ آمین چوں بوتگ ات، منی پت ءِ حالاں بدئے، منی گنش کتگیں بچ چوں بوت انت''۔

''تئی روگا پد من ہم مچانی حساب کتاب یلہ دات۔تئی انگتہ اودا لوگے است بلے منارا لوگ ہم نیست''۔

''تو اگاں لوٹ ئے منی پجیگ ءَ بیا گوں مشکت ءَ''۔

''من وتی چکاں ایوک کت نہ کناں''۔

''یکبرے بیا بچار پدا وتی چکاں ہمودا بیار ءُ چونا ہا ملک ہم پاکستان بوگی انت''۔

شدری ءِ حبر اناں کنگ نہ بیت پدا آئی ءَ مشکت ءِ نام نہ گپت ءُ پاسپورٹ بہر بیگ ءِ وہد ءَ ہم شدری ءَ آئی ءِ دوئیں دست داشتگ اتنت شدری ءِ چک تنیگہ کسان ات کہ عیسیٰ ءَ آپہ مدا میگیں ہاترا یلہ داتنت عیسیٰ آئی ءِ سرءِ کارات عیسیٰ ءِ نیستی ءِ حیال ءَ آ، آمین ءِ دردپ ءِ ٹلگ ءَ دلما تنگ کت بلے پدا بلوچی مڑاہ ءِ گرمائی گورم ءِ چیرءَ گارتر ات ءُ فیصلہ یے کت اگاں من جنیآدمے آں پرواہ نیست من ہما کاراں کت کناں کہ مردین آدم اش کنت ءُ پدا کدی آئی ءَ ماہیگ ششت تاپ دات ءُ کدی ماہور ءِ سرا چک ءَ کسی ات۔وہدے آئی ءِ بچ ورناہ بیت گڑا یک دکانے پہ آئی ءَ بوتکے ءُ وت لوگ ءَ نشت۔آ باز گل ات کہ آوتی ہما واب ءِ پیلوکنگا سوبین بیت۔آئی ءِ بچ آئی ءِ ہست ءُ نیست ات بلے مرچی آئی ءَ سابیگا ات منی بچ وتی بلک ءُ پیرک ءِ بیراں چہ منا گرگا انت۔آئی ءِ نماسگ واب ات ءُ آئی ءِ بگل ءَ ات بلے آئی ءِ سرچست ات وہدے نشار آئی ءِ نیمگا آہگا لگیت گڑا آوت سرا گپ ءَ لگیت داں نشار سر پد بہ بیت من کسہے گشگا ہاں ءُ منی نماسگ گوشدارگا انت۔

☆<><>☆<><>☆

حدائی کار

انور جمعہ

مگرب ءِ نماز ءَ ساری تیو گیں ہلک سہی بوت کہ ناحدا سوالی ءِ جنک ءُ بابل چپراسی ءِ کسان سالیں لوگی زبیدہ ءُ چک ءِ سرا وفات کتگ۔

جنازہ مگرب قضاء ءَ چست کنگ بوت۔ چونائی ءَ روتر ءَ آئی وفات کتگ ات بلے مردمانی سئی بووگ ءُ تیار بووگ تاں روچ برکت بوت۔ وہدے ملاءَ دست جنازہ ءِ نیمگا شہار دات ءُ جار جت کہ "بسم اللہ کن ات" گڑا جنازہ چانکاں جنگ بوت تو کوپگ ءَ چیر دئے ءُ من چیر دئے۔ گامانی چستی ءَ گوں حاکاں دنز کت۔ ورناہ ءُ پیر، تیار ونزور۔ گرو پانچ، تنگ وتاچ۔ انچو گشادگشاد کہ گشے کسے دمباش کپتگ۔ آ انچو پیچ تاب وران اتنت چو تپتگیں گیاب ءُ گرماگی لوڈ۔ جنازہ نمونہ نمونہ ایں زاویہ ءُ برز ءُ جہل ءَ چست بوان ات۔ وہدے علی لبوءَ یک نیمگے ءُ لقاپل والہ ءَ دومی نیمگا وتی کوپگ چیر داتنت گڑا جنازہ برے ۳۰ ڈگری سرا چوٹ بوت ءُ برے ۱۲۰ ڈگری ءَ وڑا بوت۔ پداگیشیں سنگری سیٹھ درمحمد گوں چکیں براتاں کنگا ات۔ سیٹھ درمحمد چکیں مردے ات۔ قدے بچلیے۔ جنازہ ءَ آؤ کے نہ ات بلے نزیکیں ہمسائگے ءَ دنیا یلہ داتگت پمیشکہ سٹ ءُ کپا ات۔ جنازہ ءِ دمب ءَ میدان میدان ات۔ برے راستیں پادگ ءَ برے چپیں پادگ۔ برے برے انچو گمان بوت کہ جنازہ درمحمد ءِ بڈ ءَ نہ انت بلکیں درمحمد جنازہ ءِ بڈ ءَ انت۔ چنگلی بوتنت گر بوتنت پادے اڑاتنت بلے یلہ نہ دیگ ءِ قسم ے وارتگ ات۔ ءُ گوں جنازہ ءَ شریکیں مردماں، داروڈنگر، سنگ وڈوکاں سر گوز کنان گوں ترندیں گاماں دیم پہ قبرستان ءَ رہادگ ات۔

نوں آمزنیں دگ ءِ سرا رستگ اتنت۔ دگ ءِ سراسر بیگا گوں کوپگ چیر دئیوک گیشتر بوتنت۔ پیسر البتے ءُ وتا پشت ءَ داشتگ ات، کنڈ ءُ وڈیں راہ ءُ ڈنگرانی ترس ءَ کہ گدءُ پچے مہ دریت، کنگلے پاد ءَ مہ لگیت۔ بلے مزن دگ تچک و پراہ ات پمیشا پشت ءَ پشکپتگیں مردم تچان تچان دیما آھتنت۔ آہاں دور ءَ چہ دیست کہ گاڑی ے پیداک انت۔ گاڑی اش پجہ آوُرت، سیددار والہ ءِ گاڑی ات۔ اگاں دل ءَ بہ کش اتیں راہ اش یل کت کت بلے راہ پر چایلہ بہ دئینت آہاں جنازہ ہے بڈ ءَ ات۔ گاڈی یکر ءَ اوشتات ءُ مردمانی مستیں دریا گورم جنان بیت ءُ گوست۔

آہاں اندازہ جت کہ چار میل دوریں قبرستان ءَ آعشاءِ پیسر سر نہ بنت ۔نوں آ ''یکیں مچ'' ءِ گورءَ رستنت ۔یکیں مچ ءِ باروا مشہورات کہ ادا جن است انت ۔پشکیں مردمانی گشگ انت کہ روبرکتءِ نیمروچ ءِ ٹاک ءَ مجال نہ انت کہ کسے ادا بہ گوزیت ۔ بازینے گنوک بوتگ ات ۔ دگرءَ بل نثار گنوک ءَ ہرکس زانت کہ ہمے جن ءَ روزردءِ وہدءَ جتگ ۔آ دگہ گپے کہ نثار چرس ءَ پہ لاپ وارت ءُ چلیم ءَ کنگ ءُ سروپ ءِ تہا دہ دہ سگریٹ مان کنگ ءُ دم جنگ دگہ گپے۔

بچکے کہ جنازہ ءِ چست بیگ ءِ بندات ءَ گوں وتی سنگت ءَ پہ گپے ءَ بے چاڑات ۔ ہمداوتی سنگت ءَ گوں دچار کپت ءُ دوئیں دست ماں دست ہمے یکیں مچ ءِ بروبر چہ چیرءَ گوستنت ۔ یک بچکے ءَ پہ بے وتی ،وتی دست مچ ءِ کلمپو گاں لگاشت ۔مچ ءِ سرا مرگےءَ کپرگ جت ءُ پداوتی جاہ ءَ نشت ۔

انگت مزن دگ ہلاس نہ ات کہ دگہ یک گاڑی یے پشتی نیمگا ودی بوت ۔ جنازہ ءَ شریکیں داؤ دمستری ءَ دیست کہ گاڑی فوجی یے ۔ زوت زوت ءَ ایندگہ مردمانی دیما مانتر ات ءُ یک کش ءُ یک کرّ کتنت ۔مستری داؤد کہ کسان گریڈ ءِ سرکاری نوکرے ات ۔گاڑی کمیں دار مدار بوت ءُ پدا گوست ۔داؤدءَ وتی چم گاڑی ءَ سک داتنت ءُ گوں گاڑی ءِ تہا نندوکیں مردماں بچکندگ ءَ بوت بلے آہاں کمار نہ کت پداوتی دست یے پہ سلام ءِ علیک ءَ چست کت کہ گاڑی والہاں نہ داتگ ات پدا کمیں پشل بوت ءُ گوں وتی ہمراہاں   درائینت ئِے ''میجر عاطف انت..... بازشریں افسرے....ہمیش انت انوں ٹرانسفر بوتگ''۔

وہدے آ قبرستان ءَ سر بوت انت دلمراد ءِ ذکر خانہ ءَ ذکر رخصت بوتگ ات ۔کوہ ءِ دامن ءَ ماہ ءِ ماہکانی قبرانی سرا تالان ات ۔زرگوات گوں کیف وملاراں سارت سارت ءَ کشگا ات ۔قبرستان ءِ لہتیں چش ءُ کہوراں وتی ٹامب ءُ ٹال چوبے تہمبلیں کاڑ ءِ سرءَ جہل ءَ دور داتنت ۔ناز بو،عود ءِ دار ءُ دوپ ءِ وشبو چارکنڈاں تالان ات ۔ چار مردم پیسرا قبرءِ جنگ ءَ یاں قول ءِ ہماہانی ''جاہ ءِ شر کنگ'' ءَ دست گٹ اتنت ۔ جنازہ ہما قبرءِ کش ءَ ایر کنگ بوت کہ تنیگہ تیار نہ ات ۔ چیز کے مردم قبرءِ نزیک ءَ اوشتات ،مکیں اے دیم ءُ آ دیما شنگ بوت انت ۔لہتیں نشتگ ات لہتیں اوشتات ءُ قبرءِ تیار بوگ ءِ ودار ءَ بوت انت ۔ یک ءُ دوءَ سگریٹ بن دات ءُ کشگا بوت انت ۔دگہ لہتیں وت ماں وتا ہلوت ءُ سکسک ءَ بوت ۔ یک کسان عمریں بچکے کہ اپچیں مُسرے سراا تے اولی رندءَ حدائی کارءَ گوں کپتگ ات ۔حیالانی زرءَ اوڑناگ ات ۔گوں قبرستان ءَ سر بوگا آئی ءَ دیستگ ات کہ دوہمائی کدیں بچک قبرانی نیام ءَ نندوک انت ۔مردمانی آیگا گوں آ کمیں پشل بوت انت ءُ وتی موٹر سائیکل ئِے چالو کتنت ءُ شت انت ۔جیڑگ جیڑگا آ گیشتر ملور بوت کہ درکسانی ءَ وہدے آ اسکول ءَ وانگ ءَ بوتگ ۔قبرستان آہانی اسکول ءِ کش ءَ ات ۔وہدے اگاں ردوکانی آئی یا کہ آئی سنگتے ءَ گپ گپ ءَ وتی دست قبرستان ءِ نیمگا ٹال کتگ گڑا پہ ترس ہما جاہے گٹ پاتگ ءُ جہگ دانکہ حون درنیاتگ ۔ بلے نوں....انوں آئی کدیں بچک شپ ءِ کپ ءَ قبرانی نیام ءَ......؟؟ آ کمیں حجالت بوت ءُ کمیں ہونیگ۔

انگت قبرسرونی نیمگا کمیں تنک ات ۔ پمیشکا تاں لانک ءَ قبرءَ ایر کپتگیں ناکودلوش گوں ترندی ءَ کوڈال ءَ جنگا ات ۔ آئی ہورتیں چم چہ حاک ءُ دنزاں ءُ دم برگ ءَ سہرسہرا اتنت ۔ بجلی ءِ رژن ءَ آئی دیم انچش ات گشئے ہے قبرانوں ہچ بوتگ ات ءُ اے پیریں مرد ہمیشی ءِ تہا دراتگگ ۔ ناکودلوش ءَ گوستگیں ۳۰ سالاں بے شماریں مردے ایر داتگ ات ۔ شَرّ و شَرّ، کسان ومزن، پیرءُ ورناہ، تیارءُ نزور، غریب ءُ تونگر۔ آئی گوں وتی ہورتیں چماں دیستگ ءُ مُہر محکمیں دستاں ایر داتگ اتنت، انوں آئی پہکا دمبر تگ ات ۔ یکبرے دل ءَ لوٹ ات بیڑی ءِ بہ کش ایت بلے پداد ل ءَ توبہ ئِے کت کہ چشیں حیالے پرچیا اتک، حدا گناہ کارمکنت انگت وہد بازانت ۔

قبرءِ سرون ءَ تروماتر کنوکیں نیم پیرءُ نیم ورناہیں مردکے کہ کانچ والہیں ٹوپ ئِے سرءَ ات ئِے ءُ چُپتے کیمل شوز پادءَ اتئے بلے کدگیں ات بجلی ءِ رژناہی ءَ ھما بچک ءَ روک روک ءَ چارگا ات کہ دست ئِے زنوک ءَ ات، گپ وتران ئِے چوذالبولانی نندونیادءُ گپ وترانانی ڈول ءَ ات ۔ مردک وتی کوہنیں تب ومئیل ءَ مجبور بوت ءُ ھمے بچک ءِ گورا آھت، بچک ءِ پنجگ ءَ بستگیں گھڑیال ءَ را کموپنجگ ءِ جندءَ راگیش بر نچان ءَ جست ئِے گپت ''ٹیم چکر یں جان؟'' اے تیوگیں ساھتاں آ بچک ءِ چمانی تہا چارگا ات ۔ بچک کے ہچ لرزات بلے آئی ھچ پسّو کہ نہ دات گڑا مردک ءَ گھڑیال وت چارات ءُ نرندگا بوت ۔ ''بہاں مباں ھمادہ بج ءَ ساری فارغ نباں'' آ چونائی ءَ بچک ءِ گورا نشتگ ات بلے آئی تہاری ءِ تہا نشتگین ہماسےءُ چاریں ورناندگا دیست انت کہ ہیش اتنت ۔ پمیشکا پادپادکنان دیما کنزات ۔ سیٹھ میاہ کہ حدائی کارءَ شریکیں مردمانی تہا از گار تریں مردے ات ۔ آئی چم پکا بندیں قبرے ءِ سرا ایریں نوکیں بجلی ءَ سک اتنت، زوت آئی ءَ وتی بجلی پچاہ آورت ۔ نوکیں بجلی، انوں ماہے نہ بیت کہ کراچی ءَ ہپت سد وپنجاہ ءَ گپتگ ات ئِے ۔ پیسرءِ بجلی ءَ ہر وہدءَ وٹ دورداتگ ات پداوہدءُ بےوہدءَ مردماں سوراں برتگ ات یا کہ میتّاں ۔ بلے اے بجلی وَ کس ءَ رادیگی نہ ات..... ضرور نوکرءَ داتگ.... بگنداں دوزاہے دیاں، نوکرءِ یات کنگا گوں آئی ءَ یات اتک کہ آئی گدام ءِ نوکرءَ دوروچیں کہ نیاتگگ ۔ آئی ءَ وتی امباریات اتک ۔ سراتاں پاداں گونی ءُ دان.....ایرانی، پاکستانی، ٹیڈی، میدہ، گلہ، کنگنی، چورا، اری، باسپتی......'' پدا آئی ءَ جیڑات کہ'' بازیں دانے کوگ کپتگ مردچی ہوار کنگی بوتگ انت ۔ بلے ہچ ءَ رامارءَ وارتگ نیاتگگ مردار۔ باند اسھب ءُ مہلہ شر کنگی انت ناکودلوش ءِ توارءَ آئی پگرانی اوتاگ ست'' شاباش بچکاں! کمیں ساچیں ڈلگیں بجری بیارات جاہ (قبر) ءِ سرادیگی انت ۔ ناکو ءِ حکم ءِ پدادوسےَ مردم کوہ ءِ دیما بجری ءِ آرگا شت انت ۔ اناگہ ءَ سیٹھ ءِ ھیل ءُ عادت ءَ آئی ءَ راچیزے نہ چیزے ہوار (mix) کنگ ءِ سوج دات ۔ پاداتک ءُ ہے بجری ءِ آرگاروَکیں مردمانی ڈُمب ءَ بوت ۔ بلے چہ آہاں کمیں ئیکر دتی ھنج (گٹ) یے چہ گیش حاک ءُ ریک ءَ ءُ کمیں بجری ءَ پرئِے کت ءُ دراہاں چہ سرا تک ءُ قبرءِ سرا ئلاّت ئِے مردم جاہ پہ جاہ گرداتنت ۔ یکے دومی ءِ پچکاں کپت انت ۔ البتہ آوانی توارسک برزنہ ات ملاءَ زان بندے جتگ ات ءُ دہ دوازدہ مردمانی نیام ءَ نشتگ ات ءُ ہلار، حرامیں کٹ ءِ باروا محکم ءُ سرجمیں بحثے کنگا ات ۔ بلے آئی ءَ کس ہم جست نہ کنگ ات کہ تو کہ ہچک پچگے وتی ڈیوٹی ءَ وانینگ ءَ نہ روئے تئی پگار ہلارانت یا کہ حرام ۔

جنازہ ءِ قبرءَ ایر دیگا گوں حدامرزی زبیدہ ءِ کساں سالیں برات ءَ کہ مردمانی پشت پشت ءَ قبرستان ءَ سر بوتگ ات ، پریاتے
جست ۔آئی ءَ پریات ءِ توارءَ انسرتگیں قبرستان گوں ہاتیل ءَ انچو جکست گشئے کچکی گلوءَ یے کلونز گا انت ۔کوہ ءِ دیما تلمہانی سراسر پچکیں
کچکاں آئی توارا شکنگا گوں ابکہی ءَ چاتگک بنا کت کہ چم ءُ دل اش پہ حیرات ءَ آورتگیں پات ءَ سک اتنت ۔

زہگ ءُ راو ملاءِ یک ءُ دو دگہ کماشاں تسلا دات ءُ حاموش کنائینت بلے چک ءِ گریوگا گوں سوبان درزی ءِ ارساں نہ داشت ۔
آئی ارس چہ دیدگاں شیپ گران بزیں ریشانی تہا انچو پچان بوت انت گشئے بوتگ ءُ گندا کوانی سراسہب ءِ نمب ۔ پدا آوتی جاگہ ءَ نشت ء
ھیسکگا بوت ۔کرءُ گور ءِ مردم کہ نوں گیشیں چست واہرءَ ہچ وڑا تیار نہ اتنت ءُ پہ واتر بوگا سک بیچاڑ ءُ بے تاہیر اتنت ،سکسک ءَ بوت
انت ۔ پدا آہانی توار کم کم ءَ گیش بیان بوت انچوش گشئے کہ سڑاتگیں جونے ءِ سرا مکسک ڑنگ ڑنگ ءَ انت ۔یک مردے کہ ہرو ہدءَ
گپے لاپ ءَ دردات ءُ دپ ءَ جور،دپ ئے داشت نہ کت ۔''بل ات اڑئے ایشی ءَ ، ہر جاہ وتی نمبرءَ بڑائیمیت'' ۔ بلے حق ءُ حقیقت ء
باز کم مردم سرپدات کہ بالا دی نہ بستگیں قبرانی تہا یکے سوبان درزی ءِ سالونکیں نچ انت کہ ابدواب انت ۔

ناحداسوالی ءِ مستریں برات میاہ نظرءَ دبوکہے جنگ ات ءُ میت ءِ بارگرگ ءِ ندارگ ءَ چارگا ات آئی پریں چماں گوں آدگہ
مردماں ءَ چارات نہ کت ۔آئی حیال ءَ تو گیں مردم ہمائی بارواحمر حال ءَ انت ءُ ہمائی ءَ چارگا انت دبوکہ ءِ تہا آئی ءِ چیریں لنٹ گپ ء
اتنت آئی وتی دپ ءُ سٹ انچو چیر داتگ اتنت چوکہ رمضان ءِ روچاں مشوک دپ ءَ کنوک چیر دینت ۔

''منی مت ءُ سحراں بکشتیں ہما سور ءِ اولی ماہ ءَ مرتگ ات بگندئے ٹل اتگ انت ۔ بلے شر بوت ۔اگاں منی نچ اش نہ زرت
آوانی کارءَ ہم نیاتک'' ۔

واپسی ءَ آ انچو گوم ءُ گیگ اتنت گشئے آہانی کیسگ چہ ثواب ءَ چکار انت ۔ملک اش بدل بوتگ اتنت ۔ جانکش کنان ،
شیزاران ،سہل کنان ،انچو تاہیرءَ چاڑ چاڑ گشئے قرنی نبوتگیں کارے آہاں آسرکرتگ ات ۔آوتی دز مالاں گوں گدءُ کوشاں چنڈان لوگ ء
پہوگاہ ءَ رست انت ، دوئیں دیم پہ دیمیں کرگینانی نیام ءَ تگرد ءُ تالیتری تالان اتنت ،پہوگاہ ءَ در آہاں دوشمبہ بٹ گرادو یعنگ ات ءُ دلجم
اتنت کہ دوشمبہ ءِ رخت ہر وہدءَ برو بر انت ۔شریں ساھتے ءَ مردم تک ءُ تک اتنت ، کس گوں کس ءَ گپ ءَ نہ ات ، برے برے دیگ
لوگ ءِ تہا مود گے ءِ دلکپیں توارے چست بوتگ ات ءُ پداماں ھیسکگا بدل بوتگ ات ۔

ملاءَ چارات اے وڑا دیوان ءُ مجلس بر جاہ نہ بیت باندا چوناہا اتوار انت کارے نیست ، ہمیشکا گوں شہکار گادرائینت ئِے ''ابا! شا
درہ ءَ ایڈ ول ءَ حاموش ات پر چا؟ اے وڑا او چک مک گیشتر دلپٹ بنت'' ۔ ءُ پدا لگ ات گوں کماشے ءَ گپ ءَ ۔

پدا ہمنکہ دپ ہمنکہ گپ ۔تو ر پٹ من رپتاں ۔افغانستان ،تورابورا ،اسامہ بن لادن ، ملاعمر ،شمالی اتحاد ،کولن پاول ،لشکر طیبہ ،
جیشِ محمد ، لائن آف کنٹرول ، ورلڈ وار ، سرد جنگ ، ناظم ، نائب ناظم ،بجلی ،لوڈ شیڈنگ ، زی سینما ، الجزیرہ ۔ تو گیں مشکول ءُ گیگ اتنت

بلے نلگیں چار تیم ءَ بی بی سی اردو سروس ءِ کزانہ کنوکیں ناکو پنڈ وات کہ چہ بانداتاں سے روچ ءَ ریڈیو ءِ گوشدار گاز بہرات ۔

<><><>

چک ءَ چلانگاں تالے بٹ ءُ گوشت دیمات ءُ ورگا اتنت ۔ لہتیں سر پدی تنیگہ حیران ات کہ چو پر چیا بوگا انت ، آ دگہ ناسر پد چہ ہر چیز ءَ بے سا گوں لیگاریں دست ءُ بٹ ءَ کونڈگ ءُ گوشت ءِ درگیجگ ءَ گلائش اتنت ۔ مزنیں عید ءَ گڈا اے ششمی ماہ پرات کہ آ ہانی لوگ ءَ اولی رند ءَ گوشت ءُ بٹ جاڑی ات ۔

ہلک ءِ سرکماش کہدہ غلام جان گوں ناحدا ءَ گوش ماں گوش ات '' سہر شمئے کرِایاں ناں ؟ شریں ..... شریں ..... منی ءَ کننئے سہراں چیر دئے حدا مرزی ءِ پت ءُ برات وت ازگاریں مردماں ..... جست کناں بگو علاج ءَ حرچ کتگاں ، اگاں اڑی کناں من وت اڑاں ..... تو چُٹ اتک بے ۔

بابل ءَ گوں نزوریں بالاد ءَ سیاہیں شالے مانپوشتگ ات ءُ کرگین ءِ چانٹ ءَ تکہ ات ۔ جان ءَ پریں ءُ وش گپیں زُبو (زبیدہ) ءِ بارواحیال کنگا ات کہ ناکو دلوش ءَ پہ کمالے سدمن حاکانی چیر اوا پیتگ ات ۔

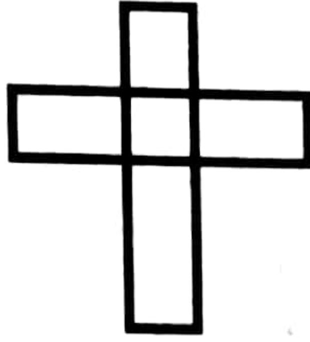
شپ پِل اتک ات حدائی کار ءَ شریکیں دراہیں مردم وتی ہلکاں واتر بوتگ اتنت ، چار ورناہ میتگ ءِ نیام ءَ شیر ڈاک ءِ تہا اوشتوک اتنت ۔ یک ورناہے ءَ وتی سنگتے ءِ گپے ءِ اشکنگا گوں ٹہک دات ءُ دست بُزے زوراں وتی سنگت ءِ کوپگاں جت '' تو اڑئے نا کئے ..... '' دومی ورناہ ءَ دست ءِ للگ ءَ گوں وتی دپ چوٹ کت ءُ دست کوپگ ءَ کت '' ابو منی کوپگ ..... اے '' گردلو '' چوں گران ات ، قسمیں منی کوپگ دست ءِ پرکنگا نہ بی ، چار مردم ءَ ہمراہی ءَ بڑ ءَ کت نہ کو ، اے لوگوئیں بابل ءَ ایوکا چوں بڑ ءَ کتگ ..... '' چاریں ورناہ نوں چوگنو کانی ءَ ٹہک دیگا اتنت ، تو بکند ءُ منی سرا کپ من کنداں تئی سرا کپاں ۔

یکیں مچ ءِ سر ءِ مرگ ءَ نوکی وتی سر بانزلانی تہا داتگ ات ءُ واب ات ۔ مچ ءِ چیرا چیزوکے ساعتاں پیسر اوشتاتگیں موٹر سائیکل ءِ ٹیپ ءِ توار ءُ ورناہانی کوکار ءَ گپاں آئی ءَ راواب نیشتگ ات ۔ ماہ ءِ رژناہی ءَ مچ ءِ چیرا کپتگیں فراء ِ حالیگیں بوتل ترپگا ات ۔

قبرستان ءِ کرودیں زمین ءِ دلبند ءَ زُمب ے کچک حدائی کار ءَ شریکیں مردمانی وارتگیں حُزماگ ءِ گزگاں لو سگا اتنت ۔

نو ہیں کوہ ءِ دامن ءَ زرگوات انگت سارت سارت ءَ کشگا ات ۔ کتار در کتار قبر ۔ یک ڈول یک رد ۔ یک کد ۔

چار میل اے دیما شہر ءِ سرا زرگوات شمال ءَ بدل بوتگ ات ۔ ناحدا سوالی ءِ واڑ ءِ پُشت ءَ دوجاگہ ءَ اریں کُٹگانی تہے نیم مردگیں آسانی اشکر گوں شمال ءَ بال اتنت ۔ شمال یکپارگی توپان ءَ بدل بوتگ ات ۔ لوڈ ءُ مج ، اریوپ ءُ توپان ، انچو ترند کشگا ات گمان بوت کہ سینٹھ میاہ ءِ پہ دوئیں چکاں ہشت کوٹی ئیں بادگیر ۔ پھلان شوانگ ءِ پہ مچتیں چکاں یکیں کنڈک ۔ کالونی ءِ ائیر کنڈیشنڈ ریسٹ ہاؤس گوں باژ ءِ چیرا بے نپادیں عبدوگنوک ءَ ، اے ساعت بارگرنت کہ آساعت ۔

جاوید حیات

ہرچ قبرءِ سرون ءَ من کایاں اوشتاں تہ مناوتی ساہگ مردگیں جون ے گندگ کئیت ۔من ہما گوشتانی شوہازءَ درکپتگاں کہ آہانی ہڈ اوں بے آس ءَ ستک ءُ پُر بیتگ انت ۔

۱۰/محرم بزاں آشورءِ روچ ءَ پہ قبرءَ ایر دئیگ ءَ قبرستان ءِ گولائی ءَ مناوتی جون ہڈ ءَ ات ۔ نہ زندگیں مردماں مناوتی کت ، نہ اے حاموشیں شہرءِ مردگے منیگ ات ۔ سنگے ھوں منی سیادنہ ات حون شنز اِتیں ، منی ارسانی پُشت ءَ گشے ہڑگہ ایں ٹن ے بتلگ ات ۔ سہتے داروبدار نہ بیت انت............

یکے ءَ پہ دوست ءَ ریحان آ ؤرتگ ، یکے ءَ گلاب شان گون ات قبرءِ ریکاں شودگا ات ۔ کسے ءَ ہیرتیں ڈال ءُ کسے قبرانی دلبند ءَ شکر شنزاگا ات ۔ مورانی رگ ہمک قبرءِ سرا امیدان ات ۔

سیاہیں بُرقعانی تہا ماپوشتگیں جینانی ٹولی بزتر بیان ات ، وتی مردگانی حال پرسی ءَ مردماں وتا ممھیگنگ ۔ ۔

من چہ قبراں ھشت ءُ بلاک بدل زرت پہ وتا قبرے جوڑکت ۔ تہ من گنداں یک جنکے عارف نامین ے ءِ قبرءِ سرون ءَ نشتگ قرآن وانگاانت ۔ دنتاناں منی زبان ءِ بند یک سست ءُ لہزانی مورگ رتک انت ، آمنی قبر بیت انت من پاداتلگ ءُ آئی ءِ کُنٹ ءَ سر ایرکتگ ات............ بلے گُنج ءِ زہریں نصیب ءَ نوک آپ کجابدل کنت ۔ منی پادءَ چش ءِ کنگلے گورچ اِت ، من لنگ کنان آہانی نیما جنزان اتاں ۔ منی پہ آہاں سربوگگ ، آہانی پداں شمال بار دیگا ات ۔ آمنی چماں ستکیں پتنگے ءِ رنگ ءَ دور بوئگا اتنت ۔

من پدردیں پادءَ لنگ کنان آہانی پُشت ءَ مین روڈ ءَ سربیتاں ۔ آسر آہانی پُشت ءَ من تاج محل سینماءِ گیٹ ءَ رست آں ، آمرادءِ بنگلہ دیما اوشتات انت ۔ من لوٹ ات آہاں سرباں بلے منا چہ ساری آ اپتیں سوزوکی ءَ سوار بیت انت ۔ من آئی ءِ گس ءَ شوہازءَ وتی لوگ گارکتگ ات ، من کورانی پیادزموژ کت وتادرگیتگ ۔ ہرچ وڑیں رنگ ءِ تہا رنگ ہوار کت بلے آرنگ جوڑ نہ بیت ۔ آنہ منادرین ءِ تہا دزکپیت نہ کلکشان ءِ کشک ءَ ۔

روچاں شپ ءِ تہاءُ شپاں روچ ءِ گچین ءُ وتا گیچاں کت، من ڈلوک ءُ ماش ءِ رنگ دروشاں بیتاں۔ ودار ءِ آس ءُ منی وجود آبلہ کتگ ات، دست ءُ پاداں لرزگے زرتگ ات، چم کلینڈر ءِ روچاں حساب ءُ اتنت.............. پدا ۱۰ محرم ءُ آشور ءِ روچ ءُ من گوں آئی ءُ دچار کپاں، دراہیں مہر ءِ سطراں یکجاہ کناں آئی ءِ دیما تلاوت کناں...........

من آشور ءِ روچ ءُ اناوار قبرستان ءَ اتکاں، ہماجاہ ءُ اتک ءُ نشتاں کہ ھمودا آئی ءُ قرآن وانتگ ات۔ گھنٹہ ے دو گھنٹہ ءُ رند من ہوٹل ءُ اتک نشتاں۔ من وتا اے روچ ءُ سالوکی داب ءُ سمھیتگ ات، کوپے چاہ سُرک ات پدا قبرستان ءُ اتکاں۔ اے روچ ءُ من گیراج ءُ چہ ریحان ءِ گلدستہ ے جوڑ کتگ آورتگ ات۔ نیمروچ ءِ ٹاک ءُ پدا لوگ ءُ اتکاں گلاسے آپ وتی سارگ کت، گُج ءُ چہ کاپر ءِ ساہگ ءُ دراج بیتاں۔ عصر ءُ چہ پیسر من پدا وتی جاگاہ ءُ اتک نشتاں۔ دل ءُ جھیڑ اِت بلکیں اتگ.....نشتگ، اگاں ناں اے شہر ءُ نندوک نہ انت نہ یتگ۔ مناوڑوزیں پگر پر ریتک انت۔ باتیل ءِ ساہگ بازار ءِ نیام ءُ جُنزان ات۔

چماں رژن ے آورت، ہماجاہ ءِ سرا یک پیرزال ے، یک نیم عمریں جنین ے گوں دوچُو ریگ ءُ نشتگ ات۔ من ڈنگراں گیشینان اتک ءُ آہاں سر بیتاں۔

''منا سالے بیت شمے ودار ءُ نشتگاں۔ شما منا گشت کنے پاری ہے جاہ ءُ یک جنک ے نشتگ ات قرآن وانگات.........آ گُج انت؟''

''اے کش ءِ قبر ءِ سرا کہ'' شاہدہ'' نبشتگ، اے ہما جنک ءِ قبر انت'' پیرزال ءِ اے گپ ءُ گوں من چہ گُٹ ءُ قبرستان ءِ ریکاں نک اتاں۔ پدا من کندا ات گُل بیتاں کہ نی مردگانی تہا کسے منا است۔ منی دست ءِ گیمر تگیں ریحان تاک تاک ءُ کپاں بیت انت۔

لالہ

ساجد نور

منی ءُ لالہ ءِ سنگتی چون ءُ چے پیما بنا بوت؟ دوشی منا انا گہ خیال اتک، دل جیڑہی بوت، پنجاہ ءُ سئے سال عمر ءِ ءُ چار سال کم بوت، تاک کپتگیں بروت نوک شنز بوتاں....ءُ جوانی چو باسکوپ ءَ منی خیال ءِ اندر ءَ سر کشگا لگ ات.....

من کالج ءِ لائبریری ءَ نشتگ اتاں...شیکسپئر ءِ زند نامگ منی دیما ایرات ...من زانگ لوٹگا اتاں کہ شیکسپئر ءِ کرداں آئی ءِ شاعری ءِ سرا چونیں اثر دور داتگ بوتگ ءُ آئی ءِ شاعری ءِ تہا زندمان چہ رنگ ءَ سہرا انت ....شیکسپئر ءِ وانگ ءِ نیمون مناں دو رنگاں اتک، یکے وَ ایش کہ مناں آئی ءِ شاعری سک باز دوست بوت، دومی مناوتی کلاس ءِ پروفیسر ءِ دم پہ ساعت شیکسپئر ءِ نام ءِ گرگ ءِ پدا، ہر گپ ءِ سرا پروفیسر ءَ گشتگ ات کہ ''شیکسپئر ءَ راست گشتگ ......بقول ءُ شیکسپئر ......واہ ڈے شیکسپئر ......'' پروفیسر ءِ ہے وڑیں گپاں منی دل ءُ شیکسپئر ءِ وانگ ءِ نیمون ودینت، من آئی زندنامگ ءِ تاک یک سدءُ یک ءَ رستگ اتاں کہ منی کش ءِ کرسی ءِ سرا یکے اتک نشت، من بلے سر چست نہ کت نہ چارات کہ کئے انت.....ساعتے حاموشی ءَ رند آئی ءِ جلگ ءِ گرانیں آواز ءَ منی دلگوش گوں وت برت....من سر چست کت.....

''سوری، منی جلگ ءَ تراڈسٹرب کت'' آئی ءَ گشت ءُ پاد آہگا لگ ات

''اناں! مسلہ نہ انت، تو نند'' من درائینت ءُ دو بر وانگ ءَ دلگوش بیتاں، بلے آ چہ کرسی ءِ سرا پاد اتک ءُ لائبریری ءَ چہ درکپت، من حیران بیتاں کہ آئی ءَ اے وڑ چوں حیال کت کہ منا آئی ءِ جلگ ءِ آواز ءَ ڈسٹرب کتگ، شریں گنوکیں مردے....

آروچی من کالج ءِ کینٹین ءَ جنڈیں کرسی ءِ باہوٹ اتاں یک کوپ شیر چاہ منی دیما ایرات، من کینٹین ءِ بارہ ءَ حیال کنگا اتاں کہ اے کسانیں ءِ گل ءِ کمرہ کالج ءِ دراہیں وانوکانی گین سارت ءِ جاگہ انت، کینٹین ءِ تہا پاداں ایر کنئے انچو گشئے دراہیں غم ءُ تو جیل

یکّر بنت ءُ ارس کندگانی آواز ءِ غبارانی تہا گار بنت، اے گل ءِ کمرہ کہ ایشی ءِ تہا پنچ ٹیبل گوں بیست کرسی ءَ ایر انت، ایشی ءِ دو درگ انت یکے رو برکتی نیمگا انت دومی رودراتکی نیمگا، دروازگ یکے کہ رو برکتی نیمگا انت، دروازگ ءِ دپ ءَ سیٹھ ءِ ٹیبل ایر انت، کمرہ ءِ تہا دروازگ ءِ برزی نیمگا قائداعظم ءِ عکس جنگ، رو برکتی درگ ءِ برزی نیمگا یک گونڈوی عکسے جنگ کہ آ یک باغے ءِ تہا پاتوے ءِ رندءَ کپتگ، ہے عکس منا باز دوست بوت، ہے ٹیبل ءِ گورا کہ من نشتگاں منی پشتی نیمگا یک کیلنڈرے کہ آ الہ دین گیس ئیگ انت ٹنگ اتگ، کیلنڈر ءِ سرا چار مزنیں گیس ءِ نشان انت، گیسانی پشت ءَ روچ ءِ شہم سرکشگا انت ءُ گیسانی چیری نیمگا The wonder cell(1969) نبشتہ انت۔

کمرہ ءِ رو برکتی پہنات ءَ دگہ کسانیں کمرے کہ آئی ءِ تہا چاہ اڑ کنگ ءِ سامان ایر انت، پشتی نیمگا یک مزنیں دار ءِ الماری یے ایر انت، الماری ءِ تہا دگہ دراز ے اوں مان بقول ءِ سنگتانی.... خفیہ دراز.... من باز براں حیال کتگ کہ بلکیں ہے دراز ءِ تہا کینٹین ءِ پیسہ ایر انت بلے یکروچے من ''اللہ رکھا'' ءِ گورا اوشتوک اتاں کہ یک بچکے اتک اے دیم ءُ آ دیم ءِ چارگا پد ''اللہ رکھا'' ءَ را گشت ئے ''رکھا دانگے بدئے''

''انوں نیست.... سیٹھ بازار ءَ شتگ بلکیں بیاریت.... اللہ رکھا ءَ جواب دات۔

''تو خفیہ دراز ءَ بچار بلکن ٹالے ایر بیت'' بچک ءَ اُبّت کت۔

''اے تو، آ خفیہ دراز'' اللہ رکھا کمیں زہر گپت۔

''زہر گرگی حمرے نہ انت'' بچک ءَ گشت ءُ چہ کمرہ ءَ دراتک، .... اللہ رکھا.... کہ آئی ءِ تواریں نام منظور حسین اللہ رکھا انت کینٹین ءِ چاپانی اڑکنوک انت... برز ءُ بارگیں مردے، سرئے ہر مدام چکی ٹیل ءَ بڈ ءُ بار انت، من بےصبر بیتاں جست کت ''رکھا! اے خفیہ دراز ءَ چے ایر بیت؟'' اللہ رکھا ءَ کمیں بچکند ات ءُ گشت ئے ''اے کالج ءِ بچک اوں لنڈر انت.... اے دراز ءِ تہا سگریٹ ایر بنت کہ بچک ادا کاہنت چیر دکائی کشنت ءُ رونت'' من درائینت ''زاناں پرنسپل سہی نہ انت'' گشت ئے ''اناں! پرنسپل ءَ دوئے برءَ جست کتگ کہ دراز ءِ تہا چے مان، بلے سیٹھ ءَ مدام ہے یکیں جواب داتگ کہ واجہ! کینٹین ءِ زر انت......

گپ دورشت.... بلے منی گناہ نہ انت.... حیال انت کہ اے رنگ ءَ جمازان انت.......

شیر چاہ منی دیما ایر اَت من خیالانی تہا اوژناگ ءَ اتاں کہ ''سلام علیکم'' ءِ آواز ءَ منی حیالانی پیت بندست،.... چار ات داں ہمارو چکیں بچک انت کہ لائبریری ءَ گوں من ؤ یک وار تک ات ئے...... منی کش ءِ کرسی ءِ سرا نشت، دست ءُ دروہی ءَ پد من یک چاہے ءَ آرز دات، آئی ءَ کمیں بچکند ات

من درائینت ''آروچی تو بے توار ءَ چہ لائبریری ءَ دراتکے؟'' آئی ءَ پسہ بس یک لہمیں بچکند گےات..... ہے ساعت ءَ

کینٹین والہءِ چاہ آ ورت.... لالہ! بسکٹ بیاراں گوں.... کینٹین والہءِ جست کت بلے آئیءِ مکن کت... منا مالوم بوت کہ آئیءِ نام لالہ انت، حیال کت کہ جستے کناں آئیءِ اصلی نام کئے انت بلے گشیگاں، زاناں آئیءِ منی دلءِ گپ زانت گشت ئے ''منی اصل نام عبدالرحمٰن انت بلے کالجءِ درست منا لالہ گشنت..... من وش باں اگاں تو ہم لالہ بگش ئے.... آئیءِ بچکندات من ہم آئیءِ بچکند گانی تہا ہوار بیتاں۔ رندا آئیءِ دراہیں مسلہانی سرا گپ جت سماج، سیاست، وانگ، شاعری، ادب...... منی دپ چہ ملکسکءِ پر بوت.... من حیران حیران آئیءِ چارگا لگ اتوں.... ہے روچءِ منیءِ لالہءِ سنگتیءِ بندتا بوت۔ ہر وہدءِ منءِ لالہ یکجاہ اتاں.... وہدے کالجءِ چھٹی بنا بوتنت گڑا منیءِ لالہءِ گندنندءِ جاگہ موتی لالءِ ہوٹل ات..... 1971ءِ جنگءِ لالہءِ مسترّیں برات غفور کہ فوجءِ تہا ات شہید بوتءِ لالہ لوگءِ جنجالانی تہا انچو گرو گیش بوت کہ کالجءِ آہگ ے بند کت.... من بازمنت کت چوکن کالجءِ بیا..... بلے آئیءِ مدام ہے پسہ داتگ ات ''نوں منی گونءِ وانگ نہ بیت.... لوگءِ جنجالانی آماچ اوں.... اے ساعتءِ جاور منا وانگءِ اجازت نہ دینت....'' ۱۹۷۳ءِ سالءِ من کالجءِ وانگ ہلاس کتءِ ولایتءِ راہی بوتوں.... ولایتءِ منا درساں چہ گیش لالہءِ ترانگاں تکانسر کتگ اتمن آئیءِ راگشت تئی راہداریءِ آدگہ سفری اسباباں سرجم کناں تو منی گورا ولایتءِ بیا بلے..... لالہءِ پسہ دات ''وتی پیریں ماتءِ کجا بکنیں.....''

یکروچے حال اتک کہ لالہءِ جنگےءِ دزاتگ، ہمیشکہ جنگءِ مردم آئیءِ کشگءِ سرا انت.... من باز پریشاں بوتوں.... لالہءِ وڑیں سنجیدہءِ ذمہ داریں مردم اے وڑ چتور کنت..... من ٹیلفونءِ سرا وتی لوگءِ مردماناں گشت شما یک روچے لالہءِ بیارات من گوں آئیءِ لہتیں گپ جناں بلے لوگءِ مردمان اے گشتءِ گیشتر غمیگ کت کہ لالہءِ شہر یلہ داتگ

من سئے سالءِ ولایتءِ بوہگا رند واتر وتی شہرءِ اتکوں..... مزنیں جست وپرسےءِ رند منا معلوم بوت کہ لالہ گوٹھ مولا یارءِ انت، منا لالہءِ گندگءِ نیمونءِ انچو تکانسر کت من یک روچے گوٹھ مولا یارءِ شتوں.... جستءِ پدءِ رند لالہ من دیست..... کہ آ یک ہوٹلےءِ کارءِ ات منا گلائش ئے کتءِ گریوگا لگ ات، منی وڑیں نزور دلیں مردے اے وڑیں ساعتءِ مرگءِ کندگءِ رسیت..... من ھم گریت.... من درائینت ''لالہ! تو شہر پر چا یلہ دات ءِ اداا تکئے'' ..... بلے پسہ ہما کالجءِ وہدءِ لہمیں بچکندگ..... بلے امبری اے بچکندءِ تہا آ نازرکی مان نہ ات کہ پیسرا بوتگ۔ من پدا درائینت ''منا حالءِ کپتگ ات کہ تو جنگے دزاتگ؟'' گشتئے ''ھو!'' من درائینت ''گڑا انوں کجا انت؟'' گشتئے ''لوگءِ انت براں تراپیش ئے داراں''۔ من گشت ''ذلیل تو سور کتگ بلے منا حال نہ داتگ!'' پسہ ہما لہمیں بچکند۔ منءِ لالہ دیم پہ لوگءِ رہادگ بوتیںءِ دراہیں راہءِ من ہے حیال کنگا اتاں کہ چاراں باریں آ کجام شرنگیں جنک انت کہ لالہ ے چہ شہرءِ دور کتگءِ آئیءِ را یک دزےءِ نامے پر کتگ۔ کمیں روگا پد ما یک کسانیں میتگےءِ رست ایں کہ دراہیں لوگءِ پلی دار یگ اتنت ما یک داری پلےءِ دپءِ اوشتاتیں من زانت لالہءِ گس ہمیش انت، لالہءِ

رواژگ ٹگ ات......تو کا چہ آوازا تک ''کئے انت؟'' لالہ ءَ پسہ دات ''مناں'' ....درواژگ پچ بوت، لالہ ءَ منی دست گپت ءُ

پکا کڈک ءِ تہا چتر ینت کہ اودا لالہ ءِ پیریں مات تھت ءِ سرا تچک ات....لالہ ءِ مات ءَ کہ منا دیست پاداتک منی دست نےِ چک

تنت ءُ نیک دعا کنگا لگ ات....من ءُ لالہ تھت ءِ دیما نشتیں۔لالہ ءَ آوازدات ''گڈو! آپ بیار'' دمانے ءَ پد یک ٹہلیں جنکے ءَ آپ ءِ

تاس دست ءَ ات کڈک ءِ تہا پُتر ت....منا لالہ ءِ پسند ءِ سرا سک بازوشی بوت کہ لالہ ءَ پروت شریں جنکے شوہاز کتگ...جنک ءَ تاس

لالہ ءِ دست ءَ دات ءُ لالہ ءَ منی نیمگا ٹال کت.....ءُ جنک ءَ را گشتے ''دادا! وتی دوئیں براتانی واستہ الکاچیں شیر چاہ اڑ بکن...'' جی

لالہ'' جنک ءَ پسہ دات ءُ چہ کڈک ءَ دراتک بلے آپ منی گُٹ ءَ جور بوتاں ءُ من روک روک ءَ لالہ ءَ چارگا لگ اتوں....لالہ ءَ

چکند اِت ءُ درائینت ''منی دزاتگیں جنک ہمیش انت.....آروچی اگاں من ایشی ءَ راگوں وت میارتیں، سردار ءِ کارداراں اے الّم

کشتگ ات....'' لالہ ءِ اے گپاں گوں منی سر جہل بوت...من وتارا ملامت کنگ بنا کت کہ من لالہ ءِ ایمان ءِ سرا پرچی شک

کتگ.....من پاداتکاں لالہ ءِ دست زرت ءُ چک اتاں....لالہ منی بزّ ءَ حداءِ ہمسری ءَ رستگ ات....لہتیں سال ءَ پد حال اتک کہ

لالہ ءَ وتی گہار سورداتگ...من قاصد کت کہ لالہ ءَ بکش ات نوں وت سوربکن...بلے آئی ءِ نیمگا چہ ہچ پسہ نہ اتک......

مروچی دوروچ انت کہ منی ءُ لالہ ءِ سنگتی سستگ.....خدا زانت کہ اے سنگتی من نہ سستگ، لالہ ءَ منا یلہ داتگ آئی ءَ وت

بیوفائی کتگ....آئی ءَ کمیں اے ہم خیال نہ کت کہ من آئی ءِ کوہنیں سنگتے آں....ہمرازے آں....دردوارے آں....من ھیسک ھیسک ءَ

گریوگا لگ اتوں....دیدگانی ارس چوشہکورءَ اتاں....منی چکانی مات ءَ منا امباز ءَ زرت ءُ گشتے ''عبدین! دل ءَ مزن کن.....اے دژ

بیت....اداکس دائم وفادار نہ بیت....ہرکس ءَ را قبر ءِ باہوٹ بوگی انت! زی لالہ بوتگ باندا دگرے بیت.....عبدین دل ءَ مزن کن...

☆☆☆

ایوکی، راہ، لنجی

گوہر اقبال بالی

ماجہانءِ اتکیں

وہد عصرات

شپ، کوہ، آزمان

بیرگہ شپ پہ تچگ روچ کت کہ

شپ سہار اندیم انت

ارمان کہ سہب روچگر انت

زندگیءِ ہمراہ یک پہ یک دروہان بوتنت

تہاریءِ تہا ساہگءَ ہم یلہ دات

آہ! زندگی چو مرتگیں چراغءَ، رپتگیں وہدءِ مانشتءِ سرونءَ ایرات۔

قرارءِ واہند اندرءَ اندیم کنگ پدریں کردےءَ بس دیدگاں میم کنگ، ہرچی لوٹ اتگ ہما پیم کنگ۔ ایمنین واب دلءِ پنت نہ بوتگ، سساءِ آشوب انسر تگ۔

تاں سرانی ارزانی، زہمانی شکلیں سیت برجم ات، وہدیکہ دلانی گرانی اتک، زیمرانی تہلیں تادان نہ گواہ ات۔

دردءَ زبان پر، گنگاں حمر پرمائیت۔ مرگءَ سراراہ انت۔ دل سہگرے نہ بوتگ بلے روچءَ وفا است ناں شپءَ۔

گالءَ گویاک، چمانی بہرءَ کپتگ انت۔ لنٹءَ زبان گوشانی باہوٹ انت۔

گفتارءِ غازی رہشون نہ بوتگ، کردارءِ غازی انگشت ودی نہ بوتگ

راجءِ شش و پنچ بلکیں گوں وہدءَ دوڈ چار بیت، گڑا بھت یار بیت

چوں! نو دانی تہا سنچ ءَ جنگ؟ زانا رو چکر بل اتگ ۔

اف! نیمروچ اوں چہ دست ءَ شتگ ______ بیگاہ ءِ گوات چنڈ ءَ جنگ، دیگر چو کر پاس ءَ شتگ ____ شپ دیما، راہ حراب ءَ پرخطر، روچ پہ جیڑ گاشتگ ءُ آب ءَ ہم کپتگ، چوں چماں نز کناں ءُ سرءَ ایر کناں ۔ چندی براں لوٹ ات کہ وتا گوں جاوراں ''ہم تنگ'' کناں ____ بس بے بریں درچکانی سا ہگ انت ۔ انچوش مئے واہگ انت ____

انگت سنگ آپ ءُ برف آس نہ بوتگ ۔

نصیب ءِ سیاہی واہگ ءِ رنگ نہ شُشتگ

دل کش ءَ نہ بنت جوانیں کار ____

زرد ءُ سہر ____ ؟ ہو! بلے، ملگ پہ آستونک ____

پل ءُ کنگ ءِ نیام ءَ سیادی است، بلے تاں کدی بیت؟

وہدے کہ بام ءُ شام ءِ کشت کشار بیت، ہنگام ءُ نہنگام ءِ رون موش بیت ۔ وتا چیا وہد ءِ بندیگ کنئے، وہد ءَ وتی بندیگ بکن ____ پادانی گام جند ءِ گام نہ انت دل اگاں وتی لاپ ءَ نہ انت ۔

چہ سرجمیں زند ءِ ز ہیری ءُ مہر ءِ یک ساعتے گہتر انت ۔ آ ساعت تری ہچ مہ دنت ۔

شپ ءِ نچی ءُ روچ ءِ ایوکی دو مقیمی ہمبل انت ۔

زندگی وت مستریں باجو انت ۔

دلگوش: گوں ہماتو امیں دوست ءُ براہندگ کہ پراہاں چمگ اعزازی دیم دیگ بوگا انت، دز بندی انت کہ وتی سالینی باسکی فیساں زوت دیم بدینت چیا کہ ٹپال ءِ حرچ سرّی ودا تگ ءُ اے چہ مئے وس ءَ ڈن انت کہ اعزازی تاک دیم بدئیں ۔ امیت انت کہ اے درگت ءَ شما وتی کمک ءُ برجاہ دارئے ءُ وتی سالینی باسکی فیساں دیم دئیت ۔

ادارہ **چمگ**

حیالءِ عکس

فضل کریم

انتظارءِ زمزیل ست۔ گرماگءِ چھٹیانی اعلان بوت من چہ گلءَ گواتءَ بال بوتاں چیا کہ جنوریءَ چہ پدوتی لوگءَ روگا اتاں۔ بس گوں ترندیں گاماں دیم پہ منزلءَ رہادگ ات۔ بیگاہءِ چارءَ نیمءَ ماوتی منزلءَ سر بوتاں۔ آزمان جمبراں وتی امبازاں زرتگ ات دمانےءَ پدہورءَ ہم سریلہ دات۔

منی لوگءِ دیوارءِ کشءَ یک کسان سالیس جنیا دے نشتگ ات۔ من کمرہ چچ کت آتو کانادینت، آئیءِ گدہورءَ ترکتگ اتاںءَ چہ گوہرءَ آئیءِ بدن لرزگا ات من آئیءَ را چادرے دات کہ وتارا ماپوش۔

''تئی لوگ کجا انت؟'' من آئیءَ را جست کت

''منا لوگ نیست''

''تئی ماتءُ پت؟''

''آباں دیرانت کہ مرتگ انت''

''دگہ برات، گہار، سیاد، وارث؟''

''ہچ نیست''

''تو......سورکتگ'' من گوں ترسءُ لرز جست کت

آیکبرے خاموش بوتءُ پدا گوں بےتہمبلی گشتے

''ہوں''

''گُزا تئی چکانی پت''

''منی سہنے داتگ انت''

''پرچا''

''من وت نزاناں''

''الم شمے نیام ءَ گپے وَ بوتگ''

''ہچ گپ نہ بوتگ، مردین ءِزات وَ بے بھروسہ ایں قومے''۔ آئی ءِ زبان گشئے ہچ بوت

''پدا سور کنگ ءِ ارادہ است''

''اناں، نوں اے تجربہ ءَ من دوبر کنگ نہ لوٹاں''

''بلے دنیا ءِ دراہیں مردم یک وڑ وَ نیاں''

''حیراں گپاں یلہ دے منا بگش تئی تعلیم چی انت؟''

''من سوشالوجی ءَ ایم اے کتگ ءُ انوں ڈگری کالج ءَ اسسٹنٹ پروفیسر آں''

''تو چنت جماعت در برتگ''

''من فلسفہ ءَ ایم اے کتگ، بلے انگت بیروزگاراں، اشکنگا پبلک سروس کمیشن ءَ لھتیں پوسٹ اتگگ بلے گنجائش نیست کہ درخواست بدیاں''

''اے وَ چو شیئیں گپے نہ انت من تئی مدت ءَ کناں''

<><><><><>

آئی ءَ منی کتابانی الماری چیک کت ءُ گشتے''تئی لوگ وَ گشئے لائبریری یے ترا کتاب وانگ ءِ بازھب ءُ واہگ است، ہاں''

''ہو گشنت کتاب ایوکی ءَ انسان ءِ شرتریں یار انت بلے منا کتاباں ہچ نف نہ داتگ''

''اے باز جوانیں ناولے'' آئی ءَ مناغنی پرواز ءِ مہر ءِ ہوشام پیشد اشت

''ہو، اے ناول من سئے رند اونتگ''

وہدگوں ترندیں گاماں دیم پہ منزل ءَ روان ات، کم کم ءَ آئی ءِ حیال ءُ لیکہ ہم بدل بوان اتاں نوں آ منی ہر گپ ءَ گوں تپاکی درشان کنگا ات منا انچو گمان بوت کہ آئی ءِ حیال منی حیالانی عکس انت۔

''اگاں مخالف جنس ءِ دو ہم حیالیں مردم سور بکنت آہانی زندگی شریں وڑے ءَ گوزیت، اے بابت ءَ تو چے گشئے''

''ہو، اے وڑیں مردم زندگی ءَ انا گت ءَ دچار کپنت۔ نوں باید من ءُ تو وہد ءَ چہ دست ءَ دراہگ میلاں من گشئے آس ءَ راتیل مان ریتگ۔

ہو تو راست گشئے، آئی ءَ وتی سر جہل کت، من ہم دل ءَ سک باز وش بوتاں کہ آ رازی بوت۔

☆☆☆

گشان

سخی سالم

من آئی ءَ راچندے سال پد دیست ۔ یکبرے ءَ من پجہ نیاوُرت، پرچیکہ آ پیشی مردم نہ ات ۔ لاگرءُ چوالکدارءَ زردیں دیم، شنگ وشانگیں مید، چلّی ایں گدءُ درتگیں جیگ !!

من وت حیران اتاں کہ اے ہما کلیر انت کہ آئی مید ہر وہدءَ ساپ ءُ سلّہ ءُ پہ پلگار رتگ انت ءُ میدانی یک کسانیں کالکے مدام آئی پیشانی ءِ سرالئیب ءَ بوتگ ۔ آئی جون پژ ورپژ ورگُد مدامی ساپ ءُ شرّیں بوتگ انت بلے مرچی آ ــــــ؟؟

کلیر دھمی کلاس ءَ وانگات ءُ منی سکیں دوستے ات ۔ سنگت ءُ ھم کلاساں آئی نام" کاپ کلیر" ایرکتگ ات پہ دوستی ءُ آئی ءُ ھم اے نام دوست ات ۔ کلاس ءَ وہدے استاد وانینگا بوتگ گڑا کلیر چہ استادءُ وانگ ءَ بیال ماں وتی نوٹ بک ءَ استادانی کارٹون ءُ جنکانی اسکیچ جوڑ کنگ ءَ مشکول ات ۔ یکروچے بورڈ ءِ سرا ہیڈ ماسٹرءِ کارٹونے جوڑ کنت ءُ یک استادے گندیت ئِے ءُ آچہ اسکول ءَ درکنگ بیت ۔ چہ اسکول ءَ درکنگا پد من آئی ءَ راسک باز نہ دیست ۔ پدا من کراچی ءَ شتاں پہ لاپ ءِ شوہازءَ ۔ سےَ سال ءَ پد یکروچے اناگہ ءَ من آئی ءَ را کراچی ءَ یک ہوٹلے ءَ دیست ۔ یکبرے ءَ من پجاہ نیاورت پدا شرچاراتوں داں ہما" کاپ کلیر" انت ۔ ہوَ.....ہما کلیر ہما کارٹون ءُ اسکیچ جوڑکنوک ۔ من آئی ءَ راوتی ہمراہ کت ءُ ماتکیں حب چوکی ءَ منی کوٹی ءَ کہ مناپہ کریہہ گون ات ۔ آپ ءُ چاہ ءَ پد من آئی ءَ راجست کت کہ تئی حال پرچا چوش انت؟ آئی ءَ درائینت" مناپت ءَ چہ گس ءَ گلیئنگ ۔ تو وت زانئے منی پت یک ملاہے ءُ عکس ءِ جوڑ کنگا گناہ لیکیت ۔ پت ءَ گشت کہ تو داں اے کارءَ یلو مدیئے کامیاب نہ بئے ۔ منی پت رنگ ءُ برش آں زرزوالی ءُ عکس ءَ را گناہے لیکیت"۔

آئی ءَ منارالبتیں عکس پیشداشت کہ آئی ءَ وتی دستاں گوں جوڑ کتگ انت ۔ من عکس چاران کتت، کورءِ ساپیں آپ، چہ رودراتک ءَ روچ ءِ برانزءَ کوہانی دیما شوانگے گوں وتی بزءُ پیشاں ۔ وہدے قومیت ءِ مارشتاں جہہ جنگ ات ءُ ہر نیمگا دو دور بیدگ ءَ رکینگ ءِ واستا آواز چست بوگات ءُ نوجواناں گوں وتی" مردہ باد" ءُ" زندہ باد" ءِ نعرہاں جہہ جنگ ات اے روچاں کلیر سک باز جذباتی بوتگ ات ۔ آئی ءَ درائینت" من اے روچاں ذرست یلو کتت ءُ ماتیں وتن ءَ وتی عکسانی تہا جاگہ دیان کت ۔ آئی ءَ منارادگہ چندے عکس پیشداشت، من چاراتوں ۔ بولان ءِ کنڈگ، چات ءِ سرا جنکانی مچی، دہکان گوں جکمیں کائیگراں نگارءِ بن ءَ ، شوانگانی گدان ءُ گدان ءِ کرءُ گوراں دو کتور، آئی ءَ وڑ وڑیں ندارگان ءَ دگہ دگہ رنگانی تہا انچوش پدرکتگ ات کہ دل ءَ گشت ایشاں چہ دیما دور

مکن ۔آئی ءِ بلوچی عشقی داستانانی کرداران ءَ ہم وتی رنگانی تہاوتی عکسانی تہا گوں ڈولداری جاگہ داتگ ات ۔ چو کہ شیرین فرہاد، سسی پنوں، للہ ءُ گراناز، کیا سدو، ہانی شے مرید۔ چہ درستیں عکساں منا گراناز ءِ عکس دوست تر بوت ۔ یک جلوہ ناکیں ماڑی یے ءِ تہا گراناز زمین ءِ سرا وپتگ آئی ءِ گد جا گہ جاگہے درتگ انت ءُ آئی جان دراانت ۔ملگورے شنگ وشانگ انت ءُ گراناز گوں وتی گشان ءَ چہ گدانی درتگیں جاگہاں زاہریں جان ءَ چیر دیگ ءِ جہد ءَ انت ۔

''اے عکس ءِ قیمت چنچوک انت؟ من انچو جست کت ۔

''اے عکس ءِ قیمت....؟'' آئی ءِ حسکیں لنٹانی سرا یک تئوانی بچکندے زاہر بوت ۔''مردمانی گورا پہ اے عکساں حرچ کنگا گیشیں زرنیست ۔آ وَ فلمی جنکانی برہنگیں عکسانی لوٹوک انت'' ۔آ حاموش بوت ءُ آئی ءِ دیم ءِ سنجیدگی ءَ منا سک بازمتاثر کت ۔آئی ءَ پدا درائینت'' مرید جان! مئے مہلوک شدیگ انت ،آئی ءِ روح شدیگ انت....ءُ وہدے مہلوک کہ شدیگ بیت گڑا ازمکار ہم شدیگ بنت'' ۔

لبحیں روچاں آ منی گورا حب چوکی ءَ نشت ۔پدا پہ لاپ ءِ شوہاز ءَ درکپت آئی ءَ ہر وہد ءَ کا گد روان دات، برے چہ گوادر ءَ، برے چہ ایران ءَ، برے چہ کوئٹہ ءَ، برے چہ لاہور ءَ ءُ برے چہ دگہ جاہے ءَ۔ پیسرا آئی ءَ کا گد باز روان دات بلے پدا آئی ءِ کا گد نیا تک انت ۔آئی ءَ ماں وتی کا گداں ہر وہد ءَ ازم ءِ ناقدری ءِ زنگ جنگ ات بلے آ ہے وڑا عکسانی جوڑ کنگا ات ۔ یک سالے ءَ پدا ناگہ ءَ آئی ءِ کا گدے چہ کوئٹہ ءَ اتک ءُ منا دست کپت ۔کا گد نتوں کہ آئی ءَ وتی آ یگ ءِ بار وا نبشتہ کتگ ات کہ پلاں تاریخ ءَ من چہ بس ءَ حب ءَ پلاں ہوٹل ءِ دپ ءَ ایرکپاں منی ودار ءَ بکن ۔

من ہما روچ ءَ ہما ہوٹل ءِ دپ ءَ نشتاں ءُ ہر یک بس یے پیداک ات من چارات کہ ہمیشی ءَ گوں بیت بلے داں دو بج ءَ آ نیاتک ءُ آخر ظہر ءِ نماز ءَ ءُ رند آ چہ یک ایرکنڈیشنڈ بس یے ءَ ایرکپت ،بریف کیس یے دست ءَ اتے من چارات داں ہما پیشی کا پ کلیر انت ہما اسکول ءِ وہد ءِ کلیر! آئی ءِ پژور پژوریں دیم ءُ ساپ ءُ پلگاریں مید ءُ شریں پوشاکاں یکبرے پدا منا حیران کت ،مرچی پدا آئی ءِ پیشانی ءِ سرا مودانی کالکے لیب ءَ ات ۔آ تچک ءَ پہ من اتک ءُ مادوئیں یک دومی ءَ بگل ءَ کت ۔ پدا مادوئیں اتکیں منی کونی ءَ ، کے دیر ءَ پد من آئی ءَ را جست کت کہ تئی حال نوں گشئے شرانت بلکیں مہلوک تئی عکسانی قدر و قیمت ءَ زانگا انت؟''ہو!'' آئی ءَ بچکندگ ءِ بے سوبیں جہدے کت پدا درائینت یے''ہو! ہے واستا کہ نوں من وت مہلوک ءِ جذباتانی قدر ءَ کنگاہاں'' ۔اے گپانی کنگا گوں آئی ءَ سوٹ کیس پچ کت ۔ یک عکسے درکت ءُ منا دات ۔من عکس زرت ءُ چارات ہما گراناز ءِ عکس انت گوستگیں سال ءَ آئی ءَ منا پیشدا اشتگ ات ءُ عکس ءِ چیری نیمگا یک کنڈے ءَ آئی ءِ دسنام'' کا پ کلیر'' ہم نبشتہ ات ۔فرق بس ہمیش ات نوں چہ گراناز ءِ درتگیں گداں آئی ءِ بخملیں جان زاہرات ءُ گشان یک گورے ءَ کپتگ ات ☆☆☆ (بنجاہی حیال چہ اردو ءَ زورگ بوتگ)

پروش وارتگین

مزار دشتی

سہب ءِ سمین پہ دابے کشگا ات ءُ ہر کس ءَ وتی امبازاں زورگا ات کہ ہے دمان ءَ یک نوک بالیں بلبل ے کہیر ءِ ٹال ءِ سرا اتک ءُ نشت گوں وتی وشیں الہاناں۔ ہب ءِ سمین ءِ وشیاں زورگا ات۔ پلاں پہ وڑے وتی ملگور کنٹگانی سرا تالان کتگ اتنت ءُ ہے سہب ءِ خماریں وہد ءَ یک جنکے وتی وش تواریں پادینکاں آواز دئیان گوں تیزتیزیں گاماں وتی لوگ ءِ نیمگا روَگا ات۔ لوگ ءِ رسگ ءَ گوں وتی وابجاہ ءِ درے پہ کہیے پچ کت ءُ وتی تہت ءِ سرا وتارا دورئے دات ءُ گریوگا لگ ات۔ آئی ءِ مرواردیں ارساں چہ سرجمیں سرجاہ میچل بوت۔ شریں ساعتے ءِ گریوگا رند، کموچکندات ئے ءُ پداوتی سرئے سرجاہ ءِ سرا ایر کت۔

سہب ءِ نُہہ ءِ وہدات، روچ ءَ وتی رژنائی ہر نیمگا تالان کتگ ات ءُ من انگت وتی نپادانی سرا نیم واب اتاں کہ اناگہ چہ کرّ ءِ لوگ ءَ یک گریوگے چست بوت۔ من شرپہم اتاں کہ اے گریوگ چہ ناکو پیر محمد ءِ لوگ ءِ نیمگا پیداک انت۔ من وتی سرچہ چادر ءَ کش ات ءُ وتی مات ءَ راجست کت "اماں ناکو پیر محمد ءِ لوگ ءِ مردم چیا گریوگا انت؟"۔ "اباں نزاناں رواں باریں حالے گراں" مات ءَ پسو دات ءُ گشادگشاد ءَ ہیران یکّرا ایر کتنت ءُ پاداتک۔

من ھم وتی تہت ءِ سراپاداتکاں ءُ وتی بان ءِ نیمگا شتاں۔ من جان ششتگ ات ءُ تیار بوگا اتاں کہ یک کسانیں گونڈے ءَ منا راگشت کہ تئی مات ترا جلدی لوٹگا انت، ناکو پیر محمد ءِ لوگ ءَ۔

نوں منا گشّے گنوکی ءَ گپت۔ جلدی جلدی کت ءُ ناکو پیر محمد ءِ لوگ ءِ نیمگا شتاں۔

من کہ ناکو پیر محمد ءِ کمپان ءَ پُتر تاں داں درہاھیں مردم توکی بان ءِ دپ ءَ مُچ انت۔ من ہے توکی بان ءِ دپ ءِ مچی ایں ندارگ ءِ گندگا گوں حسک ءُ حیران بوتاں چیا کہ ہے توکی بان منی مہگونگ ءِ مبارکیں واب جاہ ات۔ من چوگنوکی شتاں یکّے ءَ راجست کت کہ چہ حبرے؟ پسوے دات کہ ناکو پیر محمد ءِ جنک "سمین" ءَ دوشی وتکشی کتگ۔

ہے دمان ءَ منی پاد ءُ دل لرزگ ءَ لگ اتنت ءُ چماں چہ ارس رچگا لگ اتنت۔ آ مردم ءَ بازیں گپے کت، بلے من نزانت کہ چے گشگا انت۔ من دردگیں دلے وات رُدتی لوگ ءَ اتکاں ءُ دل ءَ جیڑات کہ دریکّیں من چومہ کتیں۔ واہ! سمین تو وتی حبر حبر کت۔ منا گشت کہ من اگاں تئی ودار جاہ ءَ نیاہاں گڑا تو، وتکشی کنئے۔ دریکّیں من چومہ کتیں ءُ تئی مرگ ءِ سبب مہ بوتیناں۔

امیت

نگوری بلوچ

نزیرمرچی سک تکانسریں ءُ آ مردم نہ ایں کہ دپ ئے پرکندگ بوتگ ءُ ہر یکے دیستگے انچو وش اتک ئے کتگ گشے زاناں چہ عہداں پچاہ یے آرتگ ءُ مرچی پانزدہ سال انت کہ ہوٹل ءَ کارءَ انت ءُ ہر چی من داتگ زرتگے ۔ نہ داتگ ہچ نہ گشتگ ۔ مات، پت، برات ءُ گوہارے نیست ے کہ پہ آہاں پریشان بہ بیت ءُ گندگ ءَ نادراہی ہم پرے نیست ۔ گڑا پرچا چو تکانسریں، دین محمد وتی دل ءَ جیڑگ ءَ ات ۔ دمانے ءَ پد نزیر ءِ توار جت ءُ جست کت ۔ ابا ترا چون انت کہ مرچی ملورئے ۔ من ترا ملوری ءَ ہجبر نہ دیستگ ۔ اگاں یکے ءَ ترا گپے گشتگ یا دگہ انچیں ویلے کہ من سر پد نیاں ۔ ترا گپتگ ۔ گڑا ابگش، نزیر ءَ سارتیں گینے کشت ءُ گشت ۔ واجہ منا اینچو وہد انت کہ تئی ہوٹل ءَ کارَ کتگ ۔ بلے منی کارءِ مراد واتگ بوتگ ۔ من تئی بازمنت واراں کہ تو منا پہ واتگ ءَ مکن نہ کتگ ءُ ہر وڑیں کمکے تئی دست ءَ بوتگ تو پہ من دَجمی ءَ کتگ تاں من وتی ایم ایس سی ءِ چکاس در برتگ گپ گوں تو چیر نہ ایں ۔ وہدے منی ریزلٹ اتک ۔ گڑا من پہ کارءِ باتر اوتی کاگد رمضان ءِ چک نلیم ءَ راداتاں کہ آ شال ءَ نوکری کنگا ایں مرچی آئی ءَ پہ من کاگدے رواں داتگ کہ منا چارمی روچ شال کوئٹہ ءَ سر بوگی انت کہ اودءَ منی Interview بیت ۔ بلے منی کرا اینچو زر نیست کہ من کوئٹہ ءَ بروان اود پداا ے ہم پکاء نہ ایں کہ باریں اے کار منا رسیت یا اناں ۔ پرچا کہ تو وت زان ئے بیدے سفارش ءَ مئے وڑیں غریباں کئے جست کنت ۔

دین محمد ءَ کندگ ئے جت ءُ پاداتک ءُ نزیر ءِ گلائش کت ءُ گشت یے تو وَ زانئے منا مردیں چک نیست ءُ من ءُ منی لوگ بانک تراوتی مردیں چک لیکگ ءَ ایں ءُ منی ماھنازیں چک وہدے حریراں ترا مگندایت ۔ گڑا منا کڈن کنت کہ ابالا ءَ بیار گوں کہ منا پہ وتی برات ءَ زہیر کنت ۔ بچار اللہ ءَ ترا مات پت ءُ گوہار داتگ ءُ انگت تو پریشان ئے پہ زرءِ واستا، بزور پنچ ہزار کلدار انت برو وتی نکٹ ءَ بگر، بلے پیسرا برو لوگ ءَ وتی مات ءُ گہاراں بچار ءُ چہ آہاں اجازت بگر ۔ نزیر ءِ چماں ارس ہولمب بوتنت ۔ نزیر ءَ درائینت واجہ اگاں منا نوکری نہ رست، گڑا من پداواتر ہاں ءُ ہوٹل ءَ کارکناں دانکہ تئی داتگیں زرادا بیت ۔ اے گپ ءِ اشکنگ ءَ دین محمد ءَ پہ ترندی گشت: تو مزنیں زردیو کے ئے ۔ بروپہ وت سے چار جوڑی شریں گدہم دوچا کمین ءُ درزی ءَ بگش زراں من وت دیاں ۔ آئی ءَ شت وتی سیرءِ چن ءُ لانچ کت ءُ یکی روچ ءَ واجہ دین محمد ءُ لوگ ءِ مردم ئے اجازت کت انت ءُ شپ ءَ وپت، سہب ءَ مہلہ پاداتک ءُ وتی ارد ئے زرت انت ءُ بس ءَ سوار بوت ۔ وہدے کوئٹہ ءَ سر بوت، سلیم ءِ لوگ ءَ شت، سلیم ءَ نزیر وش اتک ءُ درہباتی ءَ رند حال دات کہ باندا تئی Interview انت، بیگاہ ءَ دوئیں ہمراہ بلات ءُ کوئٹہ ءِ سیل ءَ شت انت ءُ شپ ءِ شام ئے بازار ءَ ہوٹلے ءَ کت ءُ لوگ ءَ واتر بوتنت ۔ سرجمیں شپ نزیر ءَ پہ نوکری ءِ وزواس ءَ گوازینت ءُ سہب ءَ مہلہ تیار بوت ۔ سلیم ءَ ارز بند آورت ءُ دوئیناں وارت ءُ دیم پہ محکمہ ءِ دپتر ءَ کہ اودا Interview ات ۔ نزیر ءَ وتی آ گیگ ءِ حال دپتر ءِ کاردار ءَ دات ءُ آئی ءَ گشت ۔ شما ودار

Scanned by CamScanner

بلن ات شمے نام توار جنگ بیت ۔ دمانے ءَ رند نزیر ءِ نام توار جنگ بوت ءُ نزیرءِ Interview ءِ کوٹی ءَ پترت ءُ سلیم ءَ ڈن ءَ آئی
ودار کت ۔ شرّیں ساہتے ءَ رند نزیر دراتک ءُ پہ کندگی دپے سلیم ءَ نے گپت ءُ گلائش کت ءُ حالے دات کہ منا نوکری رست ۔ درستاں چہ
شرتریں گپ ایش انت کہ منی کارجاہ منی جند ءِ ہلک انت کہ منی واہگ بوتگ ۔ سلیم ءَ جست کت باریں تو پگار ءُ اندگہ آسراتیانی جست
کت یا نوکری ءِ گل ءَ بے یال بوت ئے ۔ نزیر ءَ کندگے جت ءُ گشت ءِ نے من پہک ءَ بے یال اتاں، بلے آمرد ماں مناوت گشت کہ منی
پگار 2500 کلدار ءُ یک گاڑی ءُ منی سواری ءُ لوگ ءِ کاردار ءُ نادراہی ءِ درگت ءَ علاج دراہ مفت آں ءُ منا گشتگ نے کہ یک
ماہے ءَ منا ہمداجلگی انت ۔ چیا کہ آبانی لوٹ ءِ پدا منا منی کاراں ھیل دینت ءُ پدا من وتی ہلک ءَ رواں ءُ انسانی حقوق ءِ کارجاہ ءِ
بندات کناں ۔ دوئیں سنگت سک گل اتاں ۔ نزیر ءَ درائینت سلیم تئی اے مدت ءُ کمک ءَ من ہچبر بے یال نہ باں ۔ منی اے نوکری ءِ
رسگ ءَ تئی مزنیں جہدے بوتگ ۔ نزیر کوئٹہ ءَ ماہےنشت ءُ کارے ھیل گپت ءُ ماہے ءَ رند آپہ وتی ہلک ءَ رہادگ بوت ۔ بلے مرچی
بس ءَ سوار نہ ات ۔ آسرکاری پاجیرو ءَ سوارات ۔ وہدے کہ وتی ہلک ءَ سر بوت ۔ بازار ءِ مردم دراہ حیران بوت انت کہ اے درامدیں
سرکاری گاڑی مرچی اولی رند انت اداتکگ ۔ باریں کئے انت ءُ درستانی چم ہمے گاڑی ءَ سک اتنت ۔ گاڑی نرم نرم ءَ شت ءُ واجہ
دین محمد ءِ ہوٹل ءِ دپ ءَ اوشتات ۔ چہ گاڑی ءَ یک اسپیت پوشاکیں ورناے ایر اتک ءُ تچک ءَ پہ دین محمد ءَ ۔ دین محمد ءَ نے گپت ءُ گلائش
کت ءُ گشت نے : واجہ مرچی من اداسر بوتگاں دراہ تئی نیکیں دعاءِ کمکانی برکت انت ۔ اوشتاتگیں مہلوک دراہ اہکہ ءُ حیران اتنت کہ
مردءَ پر چا دین محمد گپت ءُ گلائش کت ءُ دوئیں سک گل بوت انت ۔ ہمے دمان ءَ دین محمد ءَ چارت کہ مردم سک حیران انت ءُ نزیر ءَ پجّاد
نیارگ ءَ انت ۔ آئی ءَ دیم گوں مردماں کت ءُ گشت: منی حیال ءَ شما اے مردءَ پجاہ نیارئے ءُ من شمے کورمیمی ءَ سک بژنیگاں کہ شما وتی
آپی ءُ چائی ءُ ورگ دیوک ءَ پجاہ آرگ ءَ نئے ۔ اے ہما نزیر انت کہ منی ہوٹل ءَ ہر وہد ءَ شمے حذمت ءَ یک پاد ءَ اوشتاتگ ات ۔ مرچی
وتی شری ءُ اللہ ءِ مہربانی ءَ وتی منزل ءَ سر بوتگ ۔ اے گپانی اشکنگ ءَ دراہیں مردم اتک انت ءُ نزیر ءَ نے گلائش کت ءُ مبارکی دات ۔
نزیر ہمداتگر دءِ سرانشت ءُ آپ ءُ چاہے کت ءُ دمانے ءَ رند پاداتک ءُ دین محمد ءَ گشت نے واجہ بریں لوگ ءَ نوں منا وتی مات ءُ لاکیں
گہار ءَ زہیر کنت ۔ دوئیں گاڑی ءَ سوار بوت انت ءُ لوگ ءَ شت انت ۔ نزیر دین محمد ءِ لوگ بانک ءُ جنک ءَ پہ گل ءُ شات وش اتک
کت ءُ دراہ گل ءَ بال بوتاں ۔ شپ ءَ بے وہد ءَ نشتاں گپ ءُ رپ نے کت ۔ اندگہ سبب ءَ نزیر ہلک ءِ سرکاری دپتر ءَ شت ءُ وتی
آہگ ءَ حالے دات ۔ نزیر ءُ ہمے سرکاری واکداری ءِ گپ ءُ رپ ءَ اتنت کہ سیاہیں لینڈکروزرے اتک ءُ دپتر ءِ دیما اوشتات ۔ ہمے
سرکاری واکدار چہ وتی جاہ ءَ پاداتک ءُ ڈن ءَ دراتک ءُ ہمے آؤکیں مردمے وش اتک کت ءُ وتی دپتر ءَ آؤرت ۔ نزیر ہم چہ وتی جاہ ءَ
پاداتک ءُ پیش سلام بوت ءُ مرد ءِ دست نے گپت انت ، مرد ءَ گشت نزیر جان تو نوں مزن بوتگ ئے کہ وتی ناکو ءَ چو درامدانی وڑا وش
اتک کنئے ۔ تو منی برازتک ئے ءُ منی واجہیں برات ءِ وشیں بوہ ئے کہ ادا اتکگ ئے ءُ شپ ءَ دیک ہوٹل والا ءِ لوگ ءَ داشتگ ۔ آئی ءِ
بستار چی انت کہ تئی وڑیں مردے وتی ناکو ءِ لوگ ءَ یلہ بدنت ءُ بروت آئی ءِ لوگ ءَ بدار یت ۔ ہر چی بیت وشّر! بلے نوں بریں وتی
ناکو ءِ لوگ ءَ کہ تئی تروُمنی چک ءُ دراہیں سیاد ءُ وارس پہ تئی دیدار ءَ ٹنگ انت ءُ منا کول نے کتگ کہ من ترا ہمے دمان ءَ بیاراں گوں ۔
پاداپادا رویں ۔ نزیر ءَ ہچ اینگر آنگر نہ کت ءُ پاداتک گوں وتی ناکو ءَ گاڑی ءَ سوار بوت ءُ ناکو ءِ لوگ ءَ شت ۔ اود ءِ رسگ ءَ گوں
دراہیں مردماں نزیر زرشان کت ءُ پہ چاپ ءُ ھلو وش اتک کت ۔ سلام ءُ درہبات ءَ رند گپ ءُ رپ ءِ دیوان بوت ءُ نزیر ءَ پہ وش تبی
دراہیں مردماں گوں گپ ءُ رپ کت ۔ شرّیں دمانے ءَ پدگشت نے من شمے بازمنت واراں کہ شما منا شرپ دات ءُ نوں من چہ شما پہلی

لوٹاں ۔ من نوں لوگ ءَ رواں ۔ نزیر ءِ سرا ناکوز ہر گپت ءُ گشت ئِے چونیں لوگ ءُ تئی لوگ کج انت ؟ بگش دینک ءِ لوگ ءَ رواں ۔ تو
دلجم بو نوں تئی لوگ ہمیش انت ءُ تو ہچ جا گہ نہ روئے ۔ نزیر ءَ پہ ہچکند درائینت ۔ اناں ناکو ! من واجہ دین محمد ءِ لوگ ءَ نہ رواں ۔ من
سرکار ءِ وت لوگ ءُ کاردار داتگ ۔ من وتی لوگ ءَ رواں ۔ ناکو ءَ گشت سرکاری لوگ ءَ بل ۔ مردمے ءَ کہ وتار الوگ بہ بیت گڑا آئی ءَ
سرکار ءِ لوگ ءِ حاجت نہ بیت ۔ نزیر ءَ ناکو سرپد کت ءُ گشت ، اناں ناکو من وتی جاہ ءَ شراں ءُ شمے باز منت واراں ۔ آپا داتک ءُ شت ۔
ہے وڑا وہد پہ وشی وتی گاماں کنزینان ات ۔ یک بیگاہے نزیر ءِ ناکو اتک ءُ گشت ئِے : نزیر جان نوں تو ءُ وحیدہ سور ءِ لائق ئے ءُ
دلمانگیں کہ شمے سور زوت بہ بیت ۔ نزیر ءَ پہ ابکہی گشت ۔ ناکو من انوں سور نہ کناں ءُ من تئی منت ءَ گراں ءُ دزبندی کنان کہ شما وتا پہ منی
سانگ ءُ سور ءِ بار ءَ پریشان مکن ات ۔ ناکو ءَ پہ کینگ درائینت ۔ گڑا من تئی ءُ دینک ءِ جنک ءِ عشق ءِ حبر اشکتگ ، راستے ، بلے دینک ءَ
گُبہ وارتگ کہ ترا ازامات کنت ۔ ناکو ءِ اے حبر ءَ گشنئے نزیر ءِ سرا گرندے کپت ۔ بلے او پارے کشت ءُ گشت ئِے : ناکو تو انوں بروباند
من تراوت حال دیاں ۔ نزیر سک تکانسر بوت کہ نوں چوں بکنت ؟ آئی ءَ وتی کسانی گیر اتک ءُ دل ءَ گشت ئِے من تئی ہما
برات زتگاں کہ ساری ءَ بوتگاں ۔ منی پت ءِ مرگ ءَ رند تو مارا جست نہ کت ءُ منی پت ءِ دراہیں مال ءُ جائیداد تو برت انت ءُ گشت کہ
نزیر کیہرّے منی براز تک نہ انت ۔ باریں آئی ءِ مات کجا شتگ ۔ منی بزگیں مات ہے غماں نادراہ کت ءُ کشت گڑا من ہما کیہر اں ۔ نوں
تراچیا منا دوست بیت ۔ ۔ ۔ انا ۔ ۔ ۔ انا ۔ ۔ ۔ ترا منی دوستی نیست ۔ ترا منی ہستی دوستیں ۔ نزیر ءَ ہے حیالانی نیام ءَ گشت ۔ ناکو نوں تو
باز نہ برئے ۔ بیگاہ ءِ وہد ءَ نزیر ءَ وتی کاردار پلان ناکو ءِ لوگ ءَ رواں دات کہ برو ناکو ءَ بگش بیا ۔ دمانے نہ گوست ناکو ءَ وتا سر کت ءَ
نزیر ءَ گوں پلان ءَ گشت : منی ءُ ناکو ءِ واستا بروشریں چاہے شرکن ۔ پلان ءَ شت چاہے شر کت ءُ آورت دوئینانی دیما دات ۔ نزیر ءَ
دیم ناکو ءِ نیمگا کت ءُ گشت ۔ ناکو تو منی سانگ ءَ گوں وتی جنک وحیدہ ءَ دلمانگ ئے ءُ منا وتی ناکوزتک دل نہ بیت کہ کیہرّے ءِ
لوگبانک بہ بیت ۔ اگاں تو بہ لوٹئے ، بلے من داں زندگاں بوت نہ کنت ءُ تو واجہ دین محمد ءِ جنک گوں من پہ بستہ ، بلے منی دل ءَ آ منی
گہار انت ۔ پرچا کہ وہدے تو منا وتی لوگ ءَ در کت ءُ منی حدا مرزی ایں مات زاہ ءُ بد کت کہ حون ءِ بوہے کت ءُ من درپہ در ءُ حاک
پہ سرا تاں ۔ گڑا ہمے دین محمد ءَ ءُ آئی ءِ جنک ءَ منی ارس پہک کت انت ءُ گشت ئِے تو مرچی ءَ چہ منی برات ئے ءُ من تئی گہاراں ۔ منا چہ
آئی ءَ گہاری مہر رستگ ءُ آئی پت ءَ منا وانینت ءُ مرچی من کہ اے جاہ ءَ سراں ۔ دراہ حدا ءِ ءُ ہمایانی برکت انت ۔ تو یک زردوست ءُ
مال دوستیں مردمے ئے ءُ من ادا انسانی حقانی اگدہ ءِ سرا ہاں ءُ من وتی حق ءِ جست ءَ کناں ءُ وتی حق ءَ چہ ترا گراں تئی مال ءُ مڈی
ہر چی است ۔ دراہ منی حدا مرزی ایں پت ءِ مال انت کہ تو پہ زور انسری برتگ انت ءُ منا بزگ کتگ ۔ بلے ۔ ۔ ۔ نوں ۔ ۔ ۔

وہدے نزیر ءِ ناکو لشکران ءَ مارت کہ نوں حبر چہ ہلوت ءَ گوستگ ۔ گڑا پادکیت ءُ گشیت ۔ نزیر جان تو ہرچی گشئے بگش ، بلے تو
منی دوستگیں براز تک ئے ۔ من زاناں ترا امیار نیست ، چیا کہ ترا ہے دینک ءَ گنوک کتگ ۔ گوں اے گپاں آدراتک ءُ شت ۔ شپ ءَ
وہدے ءَ تیراں نزیر ءِ لوگ ءَ توار کت ءُ بازار ءِ مردم اشتاپ اشتاپ ءَ نزیر ءِ لوگ ءَ اتک انت ۔ دیست ئِے نزیر حون ءَ مچلتگ ءَ
پلان ءَ سرکونڈ ءَ انت ۔ مردماں جست کت نزیر کے ءَ جت ؟
پلان ءَ ایسکارگ جنان ءَ گشت ۔ من نزاناں واجہاں ! بلے من یک سیاہیں کلوزرے دیست کہ لہتیں مردم ایر اتک ءُ واجہ ئِے واب ءَ
پادکت ءُ گشت ئِے ۔ تو وتی حقانی جست ءَ ادا اتکگ ئے ۔ گڑا ابزورتئی حقاں کہ تیراں توار کت ءُ من داں واجہ ءِ کرءَ رستاں تاں سیاہیں
لوزرے رہادگ ات ءُ من واجہ چم ءُ دل کت ۔ ☆☆☆

Scanned by CamScanner

لگور

اصغر دادرس

آئی ءُ بیرک دست ءَ ات۔

آئی ءُ دراھیں شہروتی جاک ءُ کوکاراں گوں سرازرتگ ات ـــــ

لہتیں گروگ ءُ شد لاپیں بزکار آئی ءِ پشت ءَ گون ءُ جنزان اتنت ـــــ میزان میزان کاروان پرشت ءُ مردم یک یک ءَ بیگواہ بوتنت ـــــ آسر تہنا آوت پشکپت۔

باد گیرءِ پُترت ـــ شاہی مہترءِ دیما شت ءُ اوشات ـــ ءُ ـــ سرے جہل کت ـــ اے آئی ءِ اولی درچ ات ـــ بلکیں اے وڑ بازرندءَ بوتگ ات ـــ اے ندارہ ءِ ندارہ کنوک ابید چرائی ءِ جندءَ دگہ کس نیست ات۔ آئی ءِ سرا نچو جہل روان بوت، گشے یک مُدّ تے بیت آئی ءِ گردن پیشکھڈ نیں کارچ ءِ وداراءَ بےوس انت۔

چونائی ءَ دنیاءِ دیما آ، یک تاسیں ءَ تمردیں مردے ات۔ بلے! دیرنہ گوست کہ سنگِ مَرمَرءِ شیشگیں زمین حوناں گوں میچل اتگ ات۔

☆☆☆

؟

وہدے پرشتگیں دیوالاں، آزگیں درچکانی چیہال بےسوب کت انت ـــ وہدے ژندیں ندارہ گوں برہنگیں چادراں پتا یگ بوتنت ـــ تہ آوہدی سفرءِ حاکم کجا بیگواہ ات ـــ دزگیریں موسم ءَ، آ، وتی بالادءِ پشکپتگیں ٹکراں گوں دلگوش کنائینت ـــ ''ٹپ'' کدی ملم بنت؟ ـــ ''عکس'' کدی جوڑ بنت ـــ؟ ''کشک'' کدی رجینگ بنت؟ ''شپ'' کدی روچاں گوں دلجم بنت ـــ؟ ـــ واب ـــ! بلے ـــ مئے بھت ءِ ھژ ام چندن ءِ دارانی غلام انت ـــ ءُ ہمابانی چیرءَ بےعکس ءُ بےہنر بیگی انت ـــ تو کدی سماءَ کلئے؟ ـــ تو کدی ـــ تو ـــ!! آہ! اے شکلین دیمیں رنگانی ڈُبگ ـــ ءُ اے ناسرجمیں عکس ءِ بازار ـــ ءُ سستگیں پاہو ـــ! ☆☆☆☆☆

آ کہ کارست شوہازیت

احمد عمر

آ مدام فجرءِ وہدءِ پاد کیت ءُ بلے نمازءَ نہ روت کورءَ روت پلکانی تہا اوشتیت شپءِ گوستگیں مارانی پداں چاریت ءُ چے ماریت، چے لوٹیت آ بزانت ءُ خدا بزانت ۔ قول ءِ مردمانی ءَ آ و گنو کے، چنت رندءَ تھانہءَ بند بوتگ، آئی ءَ راہتیں بدیں عادت گون، آ مدام چمءَ دوچم کنت مہلوک ءِ لوگاں سوچیت ۔ آس ءَ چاریت گل بیت، ٹہک دنت کندیت ۔ یکرندے سارو ءِ نماسگ ءَ را چاپت ءُ دور داتگ ئے، بیچارگیں گونڈوءِ دست پرشتگ بازارءِ مرد ماں کپتگ شری ءَ جتگ آ بازارءِ تہا یک ءُ تہنائیں مردے آئی ءَ راکس نیست ۔
کورءِ بازآپ آرگا چہ آ باز گل بیت وہدے کور بازآپ کاریت آ کورءِ سراندیت دعا لوٹیت یا اللہ درستیں مردماں بہ برات تہنا من است بباں، منا کارے است پہ تہنائی ءَ ۔ وہدے کورءِ آپ کم تریت سک پریشان بیت گریت کہ اے کورءِ آپ ءَ کار بیرانی نہ کت ۔ مردمانی ملک ءِ مشیناں شکرمان کنت بلے حراب بنت کشت ءُ کشاری مہ بیت کہ منا پہ ویرانی ءَ کارے است ۔ مدام قبرستان ءِ کہورءِ کرا اوشتیت کہورءِ کچلانی شمءِ پرتلیانی رماں چاریت اگاں یک پرتلی یے چہ رم ءَ کپیت گڑا چت ئے ءُ ہمودا ایرئے کنت گوں کہورءَ مدام گشیت تو منی دیرگیں بیچاروکے ئے تو منا سک دوست بئے گوں تو مدام وتی رازاں گشاں چو مہ بیت منی رازاں گوں ہمے نزیک ءِ دوئیں قبراں بکن ئے باریں اے دوئیں قبرانی تہا کئے وپتگ انت اے منی رازاں اگاں تو امیں قبرستان ءَ بکن انت تو زانئے ہمے قبرستان ءَ منی بہشتی بزاں رپتگیں مردکوءَ وتی دائمی لوگ بستگ دگہ دشتیں حالے رپتگیں مردکوءَ پہ اھوتی بدئے کہ تئی لوگ ءِ دیم ءِ ایوانئیں پیڑ ناہءَ دوڈ ولکو آورتگ دانکہ منی وابءَ بیت کہ منی بہشتی اتکگ وتی پیڑ ناہءِ ڈولکوے چاراتگ انت ءُ پدا گڈی وابجاہءَ شتگ من وابءَ سہبءَ بگڑیں ۔ ہمے گپانی جنگا آئی ءِ چم چہ ارساں پر بوتنت چہ کہورءِ بن ءَ رہادگ بوت ۔ آ ہر بیگاہ گوں بازارءِ کسانیں زہگاں کانگڑ و بال دنت ہمے امیت ءَ کہ بالی گراباں کاٹا کناں آئی ءَ دو شلیں کنٹگ کیسگ ءَ مان کتگ مناوہدے بازارءِ وروکیں لچک ''ہیرا'' دپ ءَ بہ کپیت من ہمے شلیں کنٹگاں ھتر دیاں ''ہیرا'' ءَ کشاں آ ہر وہدءَ ہیراءِ کشگ ءِ جہدءَ ات کہ منا مردم ناشریں ہیراءِ کھندہ بکش انت ۔ یک سہبءَ قبرستان ءَ کہورءِ کرا بازارءِ درہیں مردم مچ اتنت ءُ آ گشتا تک دیگا ات، مردمان ءَ پٹ ءُ ملامت کنگا ات آ مردمان ءَ حال دیگا ات کہ من نوں دمبرتگ، من بیزاروں، اے شہرءَ کارست پہ نام ءَ نیست، منی دژمن ہیرا نہ انت بلکیں اے شہرءِ درستیں مردم انت ۔ آ ہیراءَ راوتی دوستے گشگا ات ءُ دگہ باریں چے چے ۔ مردم ہچبیں پشومان اتنت کہ آ شہرءَ یل دیگا انت آئی ءَ کسی گپ گوش نہ داشت ءُ پشت مان دات شت، پہ کسہءَ شوہازءَ دگہ شہرے، دگہ مہلوکانی کرا۔

قبرستان مدام ءِ رنگءَ خاموش ات آئی ءِ ہمرازیں کہورءِ شاہ جہل کپتگ اتنت، ہما کانگڑ و کہ آئی ءَ پہ بالی گرابانی کاٹا کنگ ءَ امیت ءَ بال داتگ ات آ کہورءَ مان اڑاتگ ات، کہورءِ کچلانی شمءِ پرتلیانی رم شنگ شانگ اتنت، مہلوکانی سرجہل اتنت ءُ چم نمب، ءُ چہ دورءَ آئی ءِ دژمنیں دوست ''ہیرا'' ءَ چانلک ءِ توار پیدا ات ☆☆☆

عشق

خالد ارس

انسان ءِ وودی بوگ ءَ گوں آئی ءِ دل ءَ یک جوانیں لوٹے ہم وودی بیت ۔ ہے لوٹ ءَ را عشق ءِ پنام دینت ۔ آداں کسانی ءَ بگر ورنائی ءَ ، نیم عمری ءَ بگر داں پیراں سری ءَ ہے لوٹ ءِ پشت ءَ تچ ءُ تاگ کنت ءُ داں وتی ہے دل ءِ لوٹ ءَ را سرجم کنت ۔ کسانی ءُ کودکی ءَ وہد ءَ برے گوں ہتے ءَ عشق کنت ءُ آئی ءَ سمبھیت پرنادیت ءُ آئی ءَ بانور کنت ءُ پرائی ءِ سور ءَ سوت ءُ نازینک ءُ چاپ ءُ حلو حالوداریت یا گوں سیکلے ءَ عشق کنت ۔ برے آئی ءَ کانٹاں جلوہ دناکیں سوئی مُٹ بندیت ءُ برے آئی ءَ وزوڑیں مُہرگ پر کنت ۔ جوانی ءَ کسے گوں کتاباں عشق کنت ۔ کسے گوں شعر ءُ شاعری ءَ عشق کنت ۔ کسے گوں وتی روزگار ءَ عشق کنت ءُ کسے گوں زیباییں کازرے ءَ ۔ برہما چیز کہ چماں دوست بہ بیت ، دل ءَ دوست بداریت ۔ ارواہ ءَ آرام سربہ بیت ۔ آئی ءَ عشق گشنت ۔

بازشیت عشق سفرے کہ مردم روان انت کہ روان انت ۔ آ سفر ءِ توکا آئی ءِ عشق کنگ ءِ دروشم وتی رنگ ءَ راہ ءَ بدل کنت ۔ برے کہ ٹنگ بیت ۔ آ گوں آپ ءَ عشق کنت ۔ اگاں ژند ءُ پند نہ بیت ، آئی ءِ عشق گوں واب ءَ بیت ۔ ہے وڑا وہد ءُ حالاتانی ہمرائی ءَ عشق ءِ دروشم بدل بوہان بیت ، بلے آئی ءَ عشق ہر رنگ ءَ بہ بیت آ عشق بیت ۔

بازشیت عشق منزلے ۔ بازشیت ستکے ءُ من اے گشاں کہ عشق ہما طلب ءِ نام انت کہ وہد ءِ ہمرائی ءَ وتی رنگ ءَ بدل کنت ءُ کجا ناں کجا ، وڑے نہ وڑے ءَ دیم ءَ کیت ۔ بلے ہے عشق اگاں ''دودیم ءَ بہ بیت گڑا ابزاں انسان ءَ دنیا ءِ دراہیں وشیاں بخشائیت ءُ اگاں عشق یک دیم ءَ بیت بزاں کہ آئی ءَ نیست ءُ نابودی ءِ بیسراں چہ ہما دیم سرکنت ۔ عشق رنگ بازانت ''بزاں'' عشق گوں مہلوک ءَ بیت ۔ عشق گوں مات ءُ گہار ءُ برات ءُ پت ءَ بیت عشق گوں ہمساہگ ءُ ہمراہاں بیت ۔ عشق گوں دین ءُ مذہب ءَ بیت ۔ عشق گوں وانگ ءُ زانگ ءَ بیت ۔ عشق گوں راج ءُ زمین ءُ زبان ءَ بیت ۔ عشق گوں مزنی ءُ شان ءَ بیت ءُ دنیا ءَ کہ ہر چیزے است گوں آئی ءَ عشق بیت ۔ عشق گوں انسان ءَ وتارا ہمگرنچ کنت ۔ پمشکہ عشق ءَ را انسان ءِ نزوری گشنت ۔

پہ مثال ءَ یک نگرے بیگاہے ءَ من ءُ منی سنگت خالد غلام مئے لوگ ءِ دمک ءَ اوشتاتگ اتیں کہ مئے دیم پہ دیم ءِ لوگ ءَ انا گہ ءَ یک شرنگیں جنکے زاہر بوت ۔ ہے دمان ءَ منی دل ءَ پہ ہے جنک ءَ باھند کت ۔ جنک ءَ مئے گندگ ءَ گوں وتارا زوت دیوال ءَ اندیم کت ، بلے ہے روچ ءَ چہ منی فکر ءُ گمان ہے شرنگیں جنک ءَ وتی کنگ ءَ ویل ات ۔ من آئی نزیک آرگ ءُ نیکیں عشق ءِ ھاترا داں بہت ماہ ءَ آئی اسکول ءَ روگ ءِ وہد ءَ ظہر ءِ گرم ءُ جل ءَ ہے دمک ءَ اوشتاتاں ءُ آئی مبارکیں دیدار کت ءُ وتی عشق ءِ نیکیں دام ءَ پرائی ءَ چیر کت ۔ بہت ماہ ءَ رند آئی ءَ دل اوں عشق ءَ گور جت ءُ منی وابگانی امبزاں بوت ءُ انگت الحمداللہ برجاہ انت ءُ بازبر ءَ عشق بے گندگ ءُ دیدار ءَ اوں وودی بیت ۔ بزاں مرچیگیں دور ءَ ٹیلفون ءُ انٹرنیٹ ءَ کہ دنیا جوانیں عشقے ءَ گوں دچار انت ۔ دومی مئے دین ءُ قیامت ءِ مثالیں کہ مسلماناں قیامت ءِ سرا یک جوانیں ستکے استیں ، بلے عشق گیشتر گوں گندگ ءَ بیت ، چیا کہ گندگ ءَ گچین کنگ بیت ۔ دوست دارگ بیت ۔ عشق ءِ ہزاراں دروشم ءُ دردور انت ۔ گشنت عشق ءِ زرسک بازجہل انت ۔ عشق ہر وڑیں عشقے بہ بیت ۔ آئی ءِ تباستک ءُ یقین ہر دک المی انت ۔ اگاں عشق ءِ نیام ءَ ستک بلاس بہ بیت گڑا آ عشق ءِ عمر دراج نہ بیت ۔ اگاں عشق ءِ نیام ءَ شک وودی بہ بیت ، گڑا ابزاں آ عشق بے ستک بیت ءُ گلڈی ءَ وتی سراجتائی ءَ شیت ۔ بزاں عشق ءُ ستک پہ مئے ساہ ءُ ارانی وڑا انت ۔ پہ کہ یک ساہ دارے بید ءِ ساہ ءَ پیم نہ بیت ۔ پمشکہ عشق بے ستک ءَ نہ مانیت ۔

بے توہچ وش نہ انت

احمد ابدآل

'' A چہ منا بے هال مبو''

''تو B منا یات بکن''

''من وَ ترا C روچ یات کناں''

'' بلے ہما ئے D ءَ بہ سند چہ وت''

'' E آ چے کارءَ کیت۔۔۔جو ئے''

''پروردگار مارا چکے بدنت نام ءِ کناں F تخار۔۔۔''

''دروگ مہ بندتئ ہشکیں G ءُ جاناں''

''شریں من H نہ گشاں''

'' I ءِ کرءَ بروچہ منا شرترانت''

'' بلے منی هیال ءَ دنیا شرتریں J نِک تو ئے''

''ترا K جست کنت؟''

''منی با نک تو عشق ءِ L ام ءَ سرپد نئے''

''شریں۔۔گڑا تو منارا M داد کنئے۔۔۔؟

'' N ناں من پرچا''

''گندے من بانوربہ O تو سالونک، من چہ ترا اڈول رہ ں''

''وت گلاءِ دپ P ماز ءِ بودءَ کنت''

''سورءَ رندئو Q ءَ چکرے بنیں''

''اوں یک R یے پہ من زرت نہ کنت مردمنا بارت ئو کیو''

''پہ ترازمین ءَ آزماتاں یک کناں منی S تارچم''

''چہ مشکلت ءَ کا ئے T کیاں پہ آئی ءَ کارے''

'' بلے دلبر قول ءِ انگریزانی ءَ آئی لو U''

''شریں آئی تو بلے دیکن بیا کہ بے تو منی زندگی V ران انت ۔

''منی جان آئی او'' ''

''وتی ھیال ءَ'' X ''راہ بلش نوں تو پکیر ءُ ابدال ئے''

''شریں وہد یکہ'' Y ''باں ھیال یک کرے ءَ کشاں روان کناں''

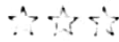
''گڑ انوں من ٹیلی فون ءَ بند کناں کہ'' Z ''اتگ''

''لا چیں زمانگ سہی بیت نی صبر ل ءَ کشیت''

''ءُ منی ابدال ءُ وشیں''

''وشیں ـــ''

''بلے بے تو اچ وش نہ انت''

حدامرزی ئیں واجہ سید شے حسن

واجہ سید شے حسن کمبیل دشت ءَ ودی بوتگ ات ۔ سجہیں علاقہ ءِ تو کا یک بلا ہیں بزرگے زانگ بیت ۔ واجہ ءِ گیشتریں سیادءُ وارس ماں ایران ءَ باہوءُ نشتگ انت ۔ کجام وڑیں جیڑہ ءُ جنجالے بوتگ آواجہ ءِ سرکماشی ءَ گیشینگ بوتگ ۔ آئی ءِ ہمے انصاف دوستی ءُ مردم گری ءِ سبب ءَ آ ہر کسی دل ءَ عزت ءُ شرف ءِ واھند بوتگ ۔ 19 / اگست 2002 ءِ ناسرجمیں بیگاہ ءَ واجہ ءَ وتی زند ءِ سباہ بیگاہ کت ۔ واجہ ءِ مرگ ءَ کلیں ہلک ءُ ملک پرسیگ کت انت ۔ واجہ حداءِ درگاہ ءَ دعا انت کہ واجہ ءَ راوتی رحمتانی سارتیں سا ہگ ءَ جاگہ ءُ پشت پداں سگ ءِ ہائی ءُ او پار ءَ بہ دنت ۔

غم شریک : ادارہ چمگ ، میرداد غالب ، ن ، ک ، کریم تخی ، منظور بسمل ، جمل پرویز ، غفور عباس ☆☆

☆☆ گوستگیں روچاں نامداریں ندکار واجہ محمد بیگ بیگل ءِ زامات ءَ چرے دنیا ءَ سفر کت ۔

گمانی اے گرانیں ساعت ءَ ادارہ چمگ ءُ آئی ءِ توامیں کارندہ واجہ محمد بیگ بیگل ءُ آئی ءِ کہول ءِ دردءُ رنجاں ہوار ءُ واجہ حداءِ درگاہ ءَ دعا کن انت کہ حدامرزی ءَ راوتی رحمتانی سا ہگ ءَ جاگہ ءُ پشپداں سگ ءِ ہائی ءَ بدنت ۔

غم شریک : ادارہ چمگ ، منظور بسمل ، حنیف شریف ، ارشاد پرواز ، تاج بلوچ ، علی جان داد

☆☆ ما بی ایس او چیئرمین واجہ نادر قدوس ءُ جاوید زرین ءِ واجہیں پت ءِ بیرانی ءَ سک دلپردیں ءُ دعا کنیں کہ واجہ حدا ، حدامرزی ءَ راتی رحمتانی سا ہگ ءَ جاگہ ءُ پشپداں سگ ءِ ہائی ءَ بدنت ۔

غم شریک : ادارہ چمگ ، اختر عمر اختر ، ارشاد پرواز ، ظفر اکبر ، منظور بسمل ، علی بخش جت ، محمد جان صادق ، شرف شاد ، عابد سہیل ، مقبول انور

هنی رج

سائیں سچل سرمست

میر نصرت حسین ابڑو/عباس علی زیدی

ماں سندھ ءَ رانی پور ءِ نزیک ءَ درازا شریف نامیں کسانیں شہرے ءَ سندھ ءِ بزرگ صوفی ءُ انسانیت ءِ شاعر حضرت سچل سرمستؒ ءِ ادیرہ ءَ ہمک سال میڑہ (عرس) بیت کہ چہ ملک ءِ چاریں کنڈاں لکھاں ستک ءُ عقیدت داروکیں مہلوک حاضری دنت ءُ ہمک نیمگا ''حق ءُ حق'' ءِ توار جکسیت۔ سچل سرمست ءِ ادیرہ ءَ ایوکا ستک داروکیں مہلوک نئیت، بلکنہ بازمزنیں کساسے عالم، شاعر، ادیب ءُ دانشور ہم پہ سلامی ءَ کاینت ءُ حاص کن ادبی مجلس ءَ آئی ءِ کلام (شاعری) ءُ فکر ءُ لیکہ ءَ گپ جنگ بیت ءُ پٹ ءُ پول ءُ بنکپانی سرا نبشتانک وانگ بنت۔ ریڈیو ءُ ٹی وی ءِ ازمگر سائیں سچل ءِ کلام ءَ راگوں مستی ءُ بے وتی (وجد) ءِ حالت ءَ پُر بنت ءُ وانت۔ آئی ءِ شاعری عربی، فارسی، سندھی، اردو، سرائیکی، ہندی ءُ پنجابی زبانانی تہا وانگ بنت پرچا کہ حضرت سچل ہے ہپتیں زبانانی شاعرے بیتگ ءُ آئی ءَ را شاعرِ ہپت زبان گشنت۔ گشگ بیتگ کہ سچل سرمست ءِ شاعری ءِ کچ کساس چہ نہہ لکھ ءَ گیش انت ءُ آئی ءِ دلی شاعری ءِ تہا گوں انسانیت ءَ گپ جنگ ءُ مہر و دوستی ءُ عمل ءِ درس داتگ۔ سچل ءِ عشق ءِ دید ءُ عشق ءِ منزل، ذات و زریات ءُ رنگ ءُ نسل ءَ راوتی نہ کنت۔ آئی ءِ نزءَ تیوگیں انسان برو بر ءُ یکوڑ انت۔ آئی ءَ راسخن ءِ بادشاہ ءُ عاشقانی امام گشنت۔

سچل سرمست ءِ نام عبدالوہاب ءُ پت ءِ نام میاں صلاح الدین انت۔ آئی ءِ روحانی مرشد ءُ استاد خواجہ عبدالحق بیتگ کہ آ سچل ءِ ناکو ہم بیتگ۔ عبدالوہاب ءَ را چہ کسانی ءَ ''سچل'' ءُ ''سچو'' گشتگ اش ءُ آئی ءَ وتا ہم، ہے نام دوست بیتگ انت ءُ آئی ءَ دلی سندھی، سرائیکی ءُ ہندی زبانانی شاعری ءِ تہا ہے پنام کارمرز کتگ۔ حضرت سچل سرمست ءَ قرآن مجید حفظ بیتگ، پمیشکا بازیناں سچل ءَ را حافظ ہم گشتگ۔ آئی ءَ را قرآن پاک، حدیث ءُ فقہ ءِ نیکیں عالم عبداللہ قریشی ءِ گورا پہ علم ءِ دربرگ ءَ نادینگ بوت۔ سچل سرمست ءَ ''الف'' ءِ لبز وَنت بلے ''ب'' ءِ لبز ءِ وانگ ءَ رانہ منّ ات۔ آئی ءَ وتی سرائیکی شاعری ءِ تہا گشتگ:

الف اسانوں یار پڑھایا
ب دی باس نہ بوں
مُلّاں مار نہ موں
بجن ڈساں کئیں سبق پڑھاں

سندھ ءِ شاعرانی سرتاج حضرت شاہ عبداللطیف بھٹائی یکبرے ہمے شہردرازاء فاروقی خاندان ءِ گورامیمان ات ءُ آئی ء
ہشت سالی یک زنگے ءِ کپت انت ءُ آئی سندھی زبان ءِ تہا تاریخی ءُ بے مٹیں لبز کارمرز کت انت '' ہما منزل ءِ ما بندات کتگ
ئی ءِ آسرءِ سچل وت کنت ''۔ ءُ رند ءِ ہمے بیتگ کہ شاہ بھٹائی ءِ پد حضرت سچل سرمست ءِ یک مزن نام ءُ قدرداتکیں عزت یے
ستگ ءُ آئی ءِ ستک اریکنوکیں مہلوک لکھانی کساس ءِ انت۔ ایشانی تہا ہندو ہم باز انت ءُ نوں چہ ہندوستان ءِ ماں پاکستان ءِ درازا
ریف ءِ کاینت ءُ حاضری دینت۔ سچل سرمست ءِ تیوگیں شاعری مستی ءُ وجد ءِ شاعری انت۔ وہدے آئی ءِ وت، وتی شاعری
شتگ گڑا آئی ءِ سرءِ دراجیں مود لک بیتگ انت ءُ چہ چماں ارساں شل داتگ۔ اے ہما منزل ءُ آپسر انت کہ ادا حدا، بندہ ءِ
یک ءِ کیت ءُ سر بیت۔ چہ آئی ءِ زبان ءِ آئی ءِ شاعری ءِ تہا روانی کیت ءُ آئی ءِ حذمتکار، مرید ءُ شاگرد ہمے وہداں آئی ءِ
شاعری ءِ رانبشتہ کنت۔ سچل سرمست ءِ وجدانی حالتانی وہد ءِ چہ آئی ءِ دپ ءِ دگہ دگہ زباناں (ہپت زباناں) شاعری گوں روانی ءِ
کشگ بیتگ انت ءُ آئی ءِ مرید ءُ شاگرداں نبشتہ کتگ انت۔ سچل یک زمانگے ءِ، یک دمگے ءِ، یک ہلکے ءِ، یا یک قوم ءُ راجے ءِ
ایوکا شاعر نہ انت بلکنہ آئی ءِ ہپت زبان ءِ شاعری کتگ ءُ اے پیشد اشتگ کہ آ گوں انسان ءِ انسانیت ءِ گپ ءِ انت، پمیشکا آئی ءِ
را '' انسانیت ءِ شاعر '' ہم گشنت۔ آئی حاکم ءُ محکوم ءُ مسلمان ءُ بے مسلمان ءِ نیام ءِ ہچ فرق ءُ تپاوت ایر نہ کنت۔ دائمی آئی ءِ اے
گپ بتگ کہ تمامیں آدمی زات یک وڑ ءِ انت۔ آئی ءِ وتی سندھی شاعری ءِ تہا گشتگ:

کافر مومن صورت سائیں

جانب دس دنوھی جائیں

بزاں دنیا ءُ کائنات ءِ جوڑ نوک ءِ اے راز ءُ ھنت پدر کتگ کہ کافر ءُ مومن ءِ شکل ءُ صورت ءِ ہچ فرق نیست۔

سچل سرمست ءِ چہ ایران ءِ بزرگ خواجہ فریدالدین عطار نیشاپوری ءِ اثر زرتگ، آئی ءِ گشتگ:

من خدا ایم، من خدا ایم، من خدا

فارغم از کینہ، کبر وہوا

سچل سرمست، وتی سندھی شاعری ءِ تہا اے پلسپہ ءِ جوش گشیت:

بیو کو جائں محض گناہ

ہر کنھں صورت آپ اللہ

'' ہر یک شکل وصورت ءِ تہاوت حدا ءِ جند موجود انت، پمیشکا دگہ چیز ءِ نیمگا چارگ گناہ انت ''۔

سچل سرمست وتی سرائیکی شاعری ءِ تہا یک جاگہے گشیت:

نا میں ملاں نا میں قاضی نا میں سبق پڑھایا

نا میں کعبہ نا میں قبلہ مکے مول نہ جاواں

نا میں سنی نا میں شیعہ، سید کیس سڈایاں

نا میں نانک نا میں لچھمن، گنگا مول نہ جاواں

یار تہ میڈا درس درازی سچو ناں سڈایاں

آئی ءِ شاعری ءِ تہا اے حبر پہک ءَ پدر انت کہ منی دوست ایوکا درازا (خواجہ عبدالحق) انت ءُ من وت سچو ءِ نام ءَ پجارگ باں۔

آئی ءِ شاعری ءِ تہا روحانیت ءِ جہلانکی دائم گندگ کیت کہ ایشی ءِ تہا دوستی ءُ محبت، حق ءُ تصوف ءِ گپ ءُ حبر است انت۔ آئی ءَ مذہب ءِ تہا فرق ءَ تپاوت کدی ہم نہ سگ اتگ، بلکہ آئی ءَ وتی ہے شاعری ءِ ردءَ محبت ءَ ہواری وودی کتگ ءُ وودی کنگ ءِ جہد دائمی بر جاہ داشتگ۔ سچل سرمست ءَ انسان ءَ انسانیت ءِ بلندی ءِ واہش ہتگ۔ آئی ءِ محبت ءُ عشق ءِ وڑ وپیم ہم جتا انت۔ آئی ءِ واستا ءَ آئی ءِ نز ءَ حدا پجاری، حداشناسی (عارفانہ) عشق چہ درستیں عشقاں بلندتر ءُ شرتر انت۔ ہمیشکا آوتی مستی ءِ حالت ءَ گشیت:

جھن پیتا عشق دا جام

وہ دل مست ھست دوام

سولی تیی منصور چڑھایا

اناالحق کلام

ہما دل ءَ کہ حقیقی عشق ءِ جام وارتگ آ دائم سرمستی ءُ وجد ءِ حالت ءَ بیت ءُ ہے حالت ءِ آسرات کہ منصور ءِ وڑیں حداشناس ءَ ہم جار جت کہ "مناں حق" ہمیشکا آئی ءَ راپاہو دیگ بوت۔

سندھ ءِ تاریخ اے شاہدی ءَ دنت کہ دگہ کس ءَ ہم عربی، فارسی، سندھی، اردو، سرائیکی، ہندی ءُ پنجابی زبانانی تہا چوش باز شاعری نہ کتگ، اے ایوکا ہے سچل انت کہ آئی ءَ اے زبان کارمرز کتگ انت۔ سچل سرمست ءِ فارسی کلام ءِ کتابانی کساس جہل ءَ انت: (۱) دیوانِ آشکار (۲) مثنوی عشق نامہ (۳) گداز نامہ (۴) درد نامہ (۵) تار نامہ (۶) رہبر نامہ (۷) وحدت نامہ (۸) وصلت نامہ (۹) غزل بحرِ طویل (۱۰) واز نامہ (۱۱) دیوانِ خدائی

چہ فارسی ءَ رند سچل سرمست ءِ اردو شاعری ہم نامدار انت۔ ہما زمانگ ءَ کہ سچل ءَ ماں اردو ءَ شاعری کتگ، آ زمانگ ءَ ماں سندھ ءَ تالپراں حکمرانی کتگ ءُ تالپرانی وتی زبان فارسی ہتگ۔ فارسی ءَ سبب ءَ دائمی شاعری مجلس منشت ہتگ انت ءُ مزنیں

مزنیں شاعراں اے مجلساں بہرزرتگ ۔ ہمے جاورانی سبب ءَ ماں سندھ ءَ ادب ءُ لبزانک ءِ دیمروی بیتگ ۔ آوتی اردو شاعری ءِ تہا گشیت :

جب عشق سر نہیں دیا جو جگ جیا تو کیا ہوا

ملاں کتابیں کھول مسلہ پڑھا تو کیا ہوا

پڑھتا عمل کرتا نہیں عالم بنا تو کیا ہوا

جوگی جگت کرتا نہیں کپڑا رنگا تو کیا ہوا

آئی ءِ وتی نام وت عشق انت پمیشکا آ، دگر ءِ بہشونی ءَ نہ منّیت، ہمے عشق ءِ سرمستی ءَ وہدے آ پرّ بیت گڑا گشیت :

پکڑ کے تیغ لاہوتی سر میداں آؤں گا

گلی اب چھوڑ کے دل کی طرف دیگر نہ جاؤں گا

حکم ہوتا ہے جب مجھ کو بجا نوبت انا الحق

اس عالم میں برپا کا تماشہ میں دکھاؤں گا

سچل وتی سندھی شاعری ءِ تہا گشیت، آئی ءِ اردو چوش انت :

کوئی کیا کہے کوئی کیسا کہے

کوئی کافر کہے کوئی مومن کہے

کوئی شاعر کہے کوئی ساحر کہے

کوئی ملاں کہے کوئی قاضی کہے

کوئی مفتی کہے کوئی غازی کہے

کوئی روزے دار نمازی کہے

میں جو ہی ہوں وہی ہوں

سچل سرمست ءِ کلوہ ءُ پیغام ءُ فکر ءُ عمل ءُ دائمی زندگ دارگ ءَ ہمک سال آئی ءِ کہول ءِ وارث ءِ تا چوشی بیت ءُ لکھاں مرید ءُ خذمت کار بہر زورانت ءُ یک حاصیں انداز ءَ اے دود ءُ رسم دارگ بنت ۔

سچل ءِ ودی بوگ ءِ محکمیں تاریخ دیگ نہ بوتگ، بلے بازجاگہ ءَ نبشتہ کنگ بیتگ کہ سچل سرمست "پلاسی ءِ جنگ" ءِ سال ءَ ودی بیتگ ۔ آ نود سال ءِ عمر ءَ ۱۴ / رمضان المبارک ۱۲۴۲ھ بزاں ۱۱ / اپریل ۱۸۲۷ء ءَ بیران بیتگ ۔

☆☆☆

پارک

حامد سراج / رؤف راز

درستانی زبان گنگ بوتاں ءُ ہوش اش شت انت۔

ہما چارراہ ءِ سرا بیگاہ ءِ وہدءَ آپہ آرام ءَ اتنگ اتاں آئی ءِ چاریں نیمگا سڑک یک دومی ءِ سرا گوستگ ات۔

چوک ءِ میان ءَ یک برزیں مینارے ات آئی ءِ سرا بازیں گپ نبشتہ ات۔ بیگاہ ءَ اتنگکیں مردماں سبزیں کاہانی سراوتی دست سرجاہ ءِ بدل کتنت ءُ وپتاں وش گپی، کندگ، پتائی ءُ جیڑہاں چہ باغی بوگ آہانی ہمک روچی شُغل ات آپارک ءَ اتکاں آہاں انچو مارات کہ ہچ گم ءُ پریشانی نیست ہر نیمگا گل و شادمانی انت۔ کلاشنکوفانی تیراں اوں آ شادمانی یے سرپد بوتنت۔

''آ، اڑ ئے چوں شت....؟ یکے ءَ دومی جست کت۔

ءُ پداوتی کارءَ مشکول بوت انت۔

آرد چی دگہ نوکیں واقعہ نہ بوت بلے نہ بوتگیں بوت۔ چہ روبرکتی نیمگا یک فوجی ٹرکے چارراہ ءِ سرا اتک۔ دیمی نیمگا آ ؤ کیں تیزیں لینڈ کروزر ڈرائیور ءَ داشت کت نہ کت ءُ گوں ٹرک ءَ ٹکرے وارت مردم مچ بوتنت۔ اسپتیں کاٹانی کڑک کڑک ءَ گوں یک درمیان قدیں ورناہے ایر اتک ٹکر ءِ سبب ءَ لینڈ کروزر ءِ راستی نیمگ ءِ دروازگ تہاشتگ ات آئی ءَ زہرءَ پریں نگاہے ءَ ٹرک ڈرائیور چار ات، وردی ءِ عزت ءِ حیال نہ داشت ءُ گشتے:

''کورئے؟''

مردم کندگا لگ اتنت

''وت کور انت....'' یکے ءَ سک سک کت۔

سک سک آئی ءِ چو تیر ئیگ ءَ لگ ات۔ آئی ءَ زہرءَ زہر مردمانی نیمگا چارات دست سرینت ءُ گشت'' شمے ماتاں......!''

ٹرک ڈرائیورءَ گوں دلجمی گشت'' سر غلطی تئی انت حادثہ تئی تیزی ءِ سبب ءَ بوتگ۔ لینڈ کروزر ءِ ہلائنگ نزانئے چیا ہلائیئے؟'' آئی ءَ دگہ تیرے لگ ات، من سرپدوں۔ شمارا درستاں چاریں.....آئی ءَ چہ کیسگ ءَ موبائل فون درکت ءُ ایس پی ءَ گوں گپ ءَ لگ ات۔ حدابزانت ایس پی ءَ چے گشت آ زہرءَ زہر لینڈ کروزر ءَ سوار بوت، ریورس گیئر ئے جت ٹیرانی چرچر ءِ آوازءَ گوں آگار بوت۔

مردم پدا پارک ءَ شت انت

دلانی شنگ ءَ شانگیں گپ پدا پارک ءَ یکجاہ بوتنت ءُ سک سک ءَ لگ اتنت۔

''یارجنوک است زاناں.....؟''

''من نہ گپت دز، دزءِ مان گپت....''

''بس یارا ے Seat انچیں سیٹ ے''۔

''چون انت ے؟'' ہچیں روچ ءِ سنگ پروشیں مزدورے ءَ جست کت۔

''ہے کہ ایشی ءِ سرءِ نندگا انسان، انسانیت ءِ جداں چہ درکیت انت''

''شمادرست گونڈیں دماغ ءِ مردم ات.....'' یک میٹرک فیل کلرکے ءَ گشت۔

''شماچے زان ات لینڈ کروزرءِ چوں ہلائیناں، ہرکسی کارانت ہمازانت''۔

''ہلائینگ زانت کہ ہلائیفگ اتے''۔

''خاک ہلائیفگ اتے۔ ہلائینگے بزانتیں اے پیائکرے جت''۔

''ٹرک گڑا کجا سیدھا ات.....'' یک ریڈھی والہے ءَ دست وتی کوٹیں سراجت ءُ گشت

''ہرڈول ات.....بلے وتی دست ءَ ات۔ آئی ءِ گورادگہ ہچ راہ نیست ات''۔

''یار۔۔۔۔!من سک ترسگا اتوں''۔

''تو ہروہدءَ ترس ئے''۔

''منی گپ ءَ گوش دار.....''

''بگش باریں!''

''دوگپ....دو....آئی ءَ گوش کچینت ءُ گشت''۔

''یک نہ شد دوشد....دگہ یکے ءَ پوراکت''۔

''منی گپ ءِ سرا اسکرامہ کنئے''۔

یک چالاکے ءَ مردم حاموش کنتت ءُ گشت۔

''اڑئے....گپ ایش انت کہ لینڈ کروزر والہ ءَ ایس پی ءِ گوں مافون کت ءُ ہچے نہ گشت.....اے بکن...آ بکن.....استاد خطرہ ہی خطرہ انت.....!''

''تو داشتگیں کچکے ءِ خطرہ ءِ بوہ ءَ گرئے''۔

''جپ کن زئے انگت ءَ ایشی ءَ دومی گپ اوں کنگی انت، دومی گپ ایش انت کہ ٹرک والہ فوجی وت ماں وتا گپ ءَ اتاں''۔

''بل زئے.....اے نوکیں گپے۔ ادا کجام دفعہ ۱۴۴ لگ اتگ کہ دومردم وت ماں وتا گپ مہ کنت.....!''

''پتر فکر مکن آ وہد پیدا اک انت۔ تئی زندگ بوگ ءِ سرا اوں ٹیکس لکیت روچ ءِ رژن ءِ ءُ گرمی ءِ سرا اوں ٹیکس لکیت''۔

ایندگہ روچ ءَ آ درست پارک ءَ نشتگ اتنت وش گپی ءَ اتاں لہتیں ءَ ریڈیو گوش ءِ بن ءَ داشتگ اتاں حالاں

گوشدارگا اتاں۔ لہتیں سگریٹ ءِ دوتاں گوں غماں یلہ دیگا اتاں۔ لہتیں بے فکری ءَ پتاہاں پسگ ءَ ات۔ پولیس ءِ گاڑی اتک اوشتات، وردی والہیں پولیس دور کنگا لگ اتاں ءُ پارک ءِ تہا چر گا لگ اتاں ''پا دا ات حرام زادگاں.... گورنمنٹ ءَ پارک ءَ نندگ ءِ پابندی جنگ''۔

''پر چا پابندی جنگ ___؟'' ریڈھی والہے ءَ جست کت۔

''تئی زبان سک تیز انت... مگر ازات.....'' سپاہی یے ءَ آئی ءِ پشت ءَ ازرانے جت ءُ گشت۔ پولیس لٹ جنو کائی ءَ مردم تتکاں۔ پارک ویران بوت۔ دومی روچ ءَ پارک ءَ کنٹگی تار جنگ بوت۔ پارک ءِ مدام نشتگیں مردماں فکر کت...اے مئے گوں ماچی بوگا انت؟ مئے گناہ چی انت؟۔

''من گشت نا!.... لینڈ کروزر والہ ءَ ایس پی ءَ گوں خاصیں گپے جت۔ نوں بورات نے'' فروٹ والہ ءَ گشت۔ ''ما عدالت ءَ رواں....'' یک کلرکے ءَ درائینت۔ ''اے پارک ءُ اے مینار ماوتی ھید ریتکگاں جوڑ کتگ انت مارا ایشی ءِ سائگ ءِ نندگا کس داشت نہ کنت۔ عوامی حکومتے عوام ءِ پسلہ چلیت ناں مرداں....! پارک ءَ چے شمارا درکنگ ءِ پسلہ عوامی پسلہے یے شمئے گچین کتگیں نمائندگانی کتگین انت.....!''

درستاں چندہ کت۔

شہر ءِ لائق تریں وکیل ءَ راوتی کیس دات ءُ عدالت ءِ درواز گ ٹک ات۔ کیس ءِ کاروائی شروع بوت۔ ہر پیشی ءَ آ گوں ہمے امیت ءَ شت انت کہ پسلہ مئے حق ءَ بیت، وہدے فیصلہ کنگا دیر لگ ات آہانی دل یکیم بوتنت، قوت برداشت ءَ جواب دات۔ مقدمہ دراج کش بوان بوت....

آخر آہاں کیس کٹ ات۔ پارک ءِ جلوہ پدا درا تک آہانی حیال ات کیس ءِ کٹگا دراہیں زندگی ءِ مسلہ ہلاس بوتنت نوں نہ مسلہ پیدا ک بیت ءُ نہ دگہ پریشانی یے پشت کپیت۔ پارک مئیگ انت....

نوں مارا قانونی تحفظ رس اتگ، ستر توری دزی ءُ ڈنگی بہ بیت، رشوت خوری بہ بیت بلے عدالتانی عزت انگت ءَ است انت نا...اگس عدالتانی عزت مبوتیں گڑا مرچی ماپارک ءَ نندوک نہ بوتگ اتاں.....

''نوں مئے سراچ ٹیکس نہ لگیت''۔

''لاش راہانی سرا نہ کپنت''۔

''دزانی در بند بنت''۔

''تھانہ....دارالامان جوڑ بنت''۔

آدرستاں.....وش حیالی ءِ گولی یے دپ ءَ چنڈات ءُ واب کپت انت۔ شپ ءِ باریں چے وہدات آ نزندان ءَ پاداتک ءُ نشتاں ءُ چمے درلگوشتاں ءُ یک دومی ءَ چارگا لگ اتاں آہانی زبان گنگ اتنت ءُ ہوش گار اتنت۔ آہانی پارک پدا گیر اتگ ات ءُ....چاریں نیمگا ٹرک ہی ٹرک اتنت۔ ☆☆☆ (ماہتاک صریر کراچی، اکتوبر ۲۰۰۰ءِ منت ءَ)

غیرت مندیں چک

احمد ندیم قاسمی/ بلوچ خان

وہدیکہ من چہ وتی زبان ءَ ابا ھیل کتگ ات تہ منی پت ساری ءَ چہ ے دنیا ءَ شتگ ات۔

من چہ وتی ہوش ءَ ہمے سرپدا تاں لوگ ءَ چہ مات ءَ ابید دگہ کس نہ دیستگ ات۔ منی ہست ءُ نیست یکیں مات ات۔ منا شر یات انت کہ منا مات ءَ بڈ ءَ کت ءُ میتگ ءِ میر ءِ گس ءَ شت کہ اودا آنہیں روچ ءَ جنتر ءِ سرا دانے درشت۔ وہدیکہ منی مات ءَ دان ءَ درشگ بندات کت گڑا مات ءَ یک زہیروگے شروع کت ءُ چہ آئی ءِ چماں ارس شیپ گران اتنت۔ من یکروچے چہ وتی مات ءَ پرس ات کہ "ماس تو برے لولی جنئے ءُ برے گریوئے.....؟" ماس ءَ یک مشتے دان جنتر ءِ گر ءَ مان کرت ءُ درائینت ئے "منی چمانی روک اگاں بہ گریویں تہ زہیرگ جنگ نہ بیت۔ ءُ تو گریوئے؟" اگاں زہیرگ مہ جنیں ءُ بہ گریویں گڑا تئی پت ءِ روح بے یال نہ بیت"۔

پت!..... من حیال کت۔ آیا منا یک پتے بوتگ؟ مئے ہمساہگ رحیم ءِ پت ہر وہد کہ چہ شہر ءَ کیت گڑا آئی ءِ واستا چاکلیٹ ءُ لیبوئی چیز کاریت گوں۔ من ہمے سمجھاتگ کہ منی تہنا یکیں مات انت۔ آیا منا یک پتے بوتگ؟ من ہمے گپ ءَ حیران اتوں.....

من پدا چہ ماس ءَ جست کت "اماں گڑا منی پت کجا شتگ؟"

منی چک! تئی پت دوریں ملکاں شتگ، اودا نہ آڈ گار نگار دات کنت نہ زمین پٹ ات کنت، نہ ہمالی کت کنت ءُ ناں اے تپکیں ءُ گرم گرمیں ریک، اے زمین ءِ سرا آئی ءِ پاداں سوچنت، آ چما دور شتگ۔

اے روچ ءُ منی دل ءَ لیب ءِ نیمگا گواہی نہ دات۔ بازار ءِ دمکاں منی ہم عمریں زہگ منی ودار ءَ اوشتاتگ اتاں ءُ من وتی ماس ءِ کش ءَ نشتگ ءُ وتی پت ءِ بارواحیال کنگا اتوں۔ مات ءَ گشت "تئی پت سکیں غیرت مندے بوتگ" آ کدی کسے ءِ دست ءُ پاداں نہ کپتگ۔ آئی ءَ کس ءِ لالچ ءُ ٹپی نہ زرتگ۔ آئی ءَ وتی سرا تیوگیں روچ ءَ نوکری کش اتگ، پشت ءِ سرا سئے سئے من ءِ چار گونی لڈاتگ ءُ برزیں پدانکانی سرا لک کپتگ۔ سہب تاں بیگاہ ڈگارے نگار داتگ بلے آئی ءَ یکروچے کسے ءِ دیما دست تچک نہ کرتگ۔

شپ ءَ آئی ءِ لاپ حالی بوتگ ءُ پہ کندگ ہمشام ءَ وپتگ ءُ سہب ءِ سرا گوں کندگ پاداتگ۔ وہدیکہ لوگ ءَ اتک وتی غریبی ءُ نیزگاری ءِ بارواحیالے کت گڑا آئی دو سئے ترمپ ارس چہ چماں دراتک ءُ سرجاہ ءِ سرا کپت۔ اے آئی ءِ اولی ءُ گڈی ارس اتاں ہمے ارساں آئی ءِ ساہ ہم گوں وتا برت گوں۔

چوشیں بہادر یں پس! گوں ماس ءِ ہے گپاں نوں گشئے منی ذہن ءِ تہا یک فکرے ودی بوت۔ من وتی دل ءَ حیال کت ک
اگاں منی پت است بوتیں گڑا مناز یک رحیم ءَ چم سہر نہ داتگ ات۔ منی ہم کیسگ چہ چناءُ چاکلیٹ ءَ پر بوت۔
منی مات ءِ سرءِ پٹ ہر دہءَ چہ آرت ءَ پر اتاں۔ مئے لوگ ءَ ہر وہد آس روک نہ بوتگ ات۔شپ ءَ اناواری ءَ
وپسگ ،تیوگیں روچ گوں گوں گوازینگ اتاں۔من وتی دل ءِ تہا ہے گشگ ات کہ بکند ئے ہرکس مئے وڑا انت۔ درستانی مات ہمیں
شپ ءَ انچو نندانت۔
من مزن بوان بوتوں منی دل ءِ دریگگ تیز بوان بوتنت۔ من چہ ساری ءِ ڈول ءَ گوں گیشتر مارات۔ من وتارا یک تباہ
حالیں انسانے حیال کت۔
یکرو چے منا یک زمیندار ے ءَ گشت'' اڑ ئے تو چوشیں ٹو ہیں جوانے ئے ءُ دمکاں گردئے کپکانی پاداں پروش ئے تئ
کارے شوہاز نہ کنئے۔ منی ڈگاراں اگاں نگار دئے گڑا من ترا داریں۔ اگاں گوں محنت ءَ کاربکن ئے گرا من ترا ماہے دہ کلدار
دئیں ،تو من ئے؟''
من وتی دل ءِ تہا گشت ہاں من ''منیں''
من وہدے اے گپ لوگ ءَ گوں وتی مات ءَ جت تو مات وش بوت۔ ءُ منا حدا مرزئیں پس ءِ بارو اگشتے کہ تئ پت ءَ
دہقانی کتگ۔ اگاں یک واز دارے گوں شری پیش نیاتگ ،نگارے دورداتگ انت کاریل داتگ بلے زاہءُ بدے نہ سگ اتگ۔
من زمیندار ءِ کرا کارکنگا رضا مند بوتوں۔ شئے ہفتگ ءَ چہ پد زمیندار ءِ رگ گوں من وش نہ بوتاں۔ من ہروڑ محنت کت ءَ
۔ہب ءِ سرا مہلہ ڈگارانی سرا کار کت۔ بلے آئی ءَ منا ہمروچ حبر دات کہ تو چو میر ءِ وڑا چہ لوگ ءَ درکائے نہ گشئے تو یک داشتگیں
مزورے ئے۔ من نگار بڈ ءَ دوردات ءُ گشت:
'' اگاں لوگ ءَ منا چنڈے نان پہ ورگا نہ رہیت بلے منا غیرت است۔ من تئ زاہءُ حبراں سگ ات نہ کنیں، تئ دوئیں
کلداراں منی امروز نہ گوزیت''۔
زمیندار گوں اے گپ ءِ اشکنگا حیران ءُ اجکہ بوت کہ آیا غریبان ءَ وتی غیرت ءِ احساس است؟ آیا غریبانی ذہن ءِ
تو کا پکر کنگ ءِ مادہ است؟
ایشی ءَ چہ پد منا ئے روچ ءَ وتی لاپ حالی کنگ کپت۔ بلے ......مات، چونیں بہادرے ات منی مات!......منی مات چہ
اید گہ جنیناں گشئے جتاات۔ منی مات ءَ ہروہد گشت منی چم ءِ چراگ !اناواری ءَ نندا ں بلے بے غیرت نہ باں۔
یکے گوں ءَ دومی وہد ءَ منی مات ءِ جان وشی ءِ سرا اثرے کپت۔ مات ءِ پیشانی چہ انچو غم ءَ کرچک کرچک ات۔ ءُ آئی ءِ دست

چہ انچو دان ءِ درشگاتر اول اتاں ۔ آ عمر ءَ انچو مزن نہ ات بلے گون ، تنگدستی ءُ نیز گاری ٹو ہیں ھوپے ۔

آخر یکروچے منی مات بیمار بوت ۔ آ سئے ماہ ءَ نپادءِ سرا کپت ۔ من ساٹ شر کت ءُ آئی ءِ پیشانی ءَ جت ۔ ہے دوران ءَ من یک ٹھیکہ دارے ءِ کرا کار ءَ اتوں ۔ من روچ ءَ ہے گوں وتی ھیداں کمائینگیں زر درمان کنتنت ءُ ترمپ ترمپ ءَ مات ءَ راداتنت ۔ تاں سئے روچ ءَ منا ٹھیکہ دار ءِ گورا کار ءَ روگ نہ بوت ۔ پر چا کہ من وتی مات یلہ دات نہ کت ۔ چارمی روچ ءَ مات ءِ حالت حراب تر بوت ۔ لوگ ءَ منی گورا پہ دواءِ زورگا یک آنہے نیست ات ۔ منی ہوش شتگ ات ۔ آئی ءِ زردءَ کرچّیں پیشانی ءَ چہ ھید پنگا اتنت ءُ سر جاہ ءِ سرا رتک انت ۔

منی دل دارگ نہ بوت ءُ من تچک ءَ بازار ءَ حکیمے ءِ نیمگا شتوں ۔ من چہ وتی جگّی ءَ دراتکوں ءُ بازار ءِ دمکاں میدان اتوں ۔ منی سر ءِ ہوش شتگ ات ۔ من چہ ھید ءَ جان ششتگ ات ۔ انا گت ءَ منا یک دوکانے ءِ دیما مزنیں بوتلے گندگا اتک ۔ من چار ات دانکہ مہربانیں حکیم یے نشتگ ۔ من رسگ ءِ شرط ءَ حکیم جی ءِ دست ءُ پاداں کپتوں ۔

''حکیم جی! اللہ ترا ازگار بکنت ، اللہ ترا چہ دولت ءَ مالا مال بکنت ۔ منی ملکہیں مات منا یلہ دیگا انت ۔ آئی ءِ واستا منا درمان ءِ کمو ترمپ بدئے منا یک آنہے گون نیست ۔ خدا ترا بے ثواب نہ کنت ۔ منا پہ حدا کمو درمان بدئے بکند ئے منی مات پشت کپت ۔ من وتی سجہیں عمر ءَ تئی نوکر بیں ۔ من تیوگیں عمر تئی دست ءُ پاداں چکیں ، منی مات ءَ رکین آروگا انت حکیم جی! حکیم جی!''۔

بزرگیں حکیم گوں اے گپانی اشکنگا پاداتک ءُ یک بوتلے بگل ءِ بنا یے کت ءُ چہ من ءُ ساری تچگا لگ ات ۔ من آئی ءِ دمب ءَ اتوں ۔ یک جاگہے من کوکار کت ''ہمیش حکیم جی ، جگّی ہمیش انت''۔

مادو ئیں چو تیر ءِ پیا جگّی ءَ پتر تیں ۔ من مات ءِ سرون ءَ نشتگ اتوں ۔ پمنی نز ءَ گشئے اے جگّی چکر گا ات ۔

من وہدے ہوش کت حکیم جی منی سرا اوشتا تگ ات

من کوکار کت ''منی مات''۔

ذن ءَ چہ یک درچکے ءِ سرا یک مُرگے ءَ گوں زوردار یں آوازے ءَ گشت ءُ حکیم جی ءِ ریش چہ ارساں تر بوتنت ۔

منی گوشاں مات ءِ اے آواز پیداک ات ''منی چک من چہ گون ءَ مرتگوں! انچو کہ تئی پت چہ گون ءَ مرتگ ات''۔

من وتی ارس پہک کتنت ۔ کندگ ءِ کوشش کت ءُ مات ءِ پیشانی چک ات ۔

بلے اے روچ ءَ منا ہچ گریوگ نیاتک!۔

هزاراں سال دراجیں شپ

رتن سنگھ/ جاوید سعید

یک شپے من ساچشت ءِ درداں بیقرار گس ءِ مردماناں حال نہ داتگ ءُ درکپتگاں۔ من دوسے کلاک ءَ گشتاں۔ پدا چو فلیش ءَ کسہ منی ذہن ءَ اتک۔ گس ءَ اتکاں، بتی روک کت ءُ کسہ ءِ نبشتہ کنگا نشتگاں۔ پدا من بازیں کسہے نبشتہ کت۔ ئے کسہ من عابد سلیم ءَ راروان داتگ۔ آئی ءَ منی نام چاپ نہ جتگ ءُ آزادانہ رائے لوٹ اتگ۔

''ہزاروں سال لمبی رات'' ءِ سرا شش ماہ ءَ داں تران (مباحثہ) بوت۔ چندے مردماں گشتگ اے کلاسیکے ءُ باز جوان انت۔ چندے مردماں گشت کہ اے ٹریش انت، ایشی ءَ چہ حراب تریں کسہ نبشتہ کنگ نہ بیت۔ پدا ''نقوش'' ءَ چہ پدر بوت کہ اے کسہ رتن سنگھ ئیگ انت۔ اے کسہ گجرات ءِ یونیورسٹی ءَ اکیڈمک کورس ءِ تہا ہوارانت۔ ہندوستان ءِ بازیں زبانانی اینتھولوجی ءِ تہا ہوارانت۔ درملکی زبانانی اینتھولوجی ءِ تہا ہم اے کسہ شنگ کنگ بوت۔ نارویجن ءُ روسی زبان ءِ گچین گنج (انتخاب) ءِ تہا ہوارانت۔ انوں ہندوپاک ءِ پنجاہ سال ءَ گچین گنج ءِ تہا ہوارانت۔

(رتن سنگھ)

گوشداروک آئی ءِ حبراں باز دلگوشی ءَ گوما گوشدار گاانتنت۔ بلے کسہ ءُوک کہ آ بانی تہا پہنات ات، پہک بے سر ءُ بنیں لپ جنگاات۔ آئی ءِ حبرانی تہا ہچ وڑیں جوڑ نیست لت۔ آ گپ، گپ ءِ تہا وت رد چتگ ات۔ انچوش کہ مسافرے وتی راہ ءَ ردپیت ءُ دگہ راہے ءَ بروت۔ انچوش آئی ءَ یک گپے ءَ رانیم راہ ءَ یلہ داتگ ات ءُ دومی گپ ءَ سر گپتگ ات۔ ئے پیا شپ باز زیم ءَ سر اں ات۔

شپ گوازینگ ءَ باتر آ دراہ ریل اسٹیشن ءِ نیمگا روکیں بازار ءِ یک دکانے ءَ براندہ ءِ چیرا اتک ءُ تچک بوتنت۔ کمو دیر ءَ رند آ بانی تہا

درستاں چہ کماش تریں مردءَ وتی گٹ صاف کت ءُ یک بادشاہ یےءِ کسہ بندات کت تہ آ براندہ ءَ چکلیں دراہیں مردم ''اوں''، ''ہو''، ''پداپے بوت'' ءِ ہمیں ھلوت ءَ لگ اتنت۔

بس پداپے بوگی ات۔ کسہ بندات بوت۔

یک بادشاہے ات۔ آئی ءِ ہفت جنین اتنت، ہفتیں جنینانی واستا بادشاہ ءَ جتا جتائیں ماڑی جوڑ کنائینت۔ اولی دارءِ، دومی ہشت ءُ گل ءِ، سیمی سنگ مرمرءِ، چارمی ٹین ءِ، پنچمی چاندی ءِ، ششمی تلاہ ءِ ءُ ہفتمی ءِ تہالال ءُ یاقوت ہوار کنگ بوت۔

''پکاراست''۔ کسے ءِ تواراتک۔

اینکہ مال ءُ دولت ءَ ابید ہم بادشاہ ءَ رازہگ نیست ات۔ ہمیشکا آ بازغمیگ ات۔ بادشاہ ءَ را آخر کسے ءَ سوجے دات کہ فلاں جنگل ءَ یک درچکے است۔ آئی ءَ ہفت میوہ پرانت۔ اگں بادشاہ اے میوہاں بہ سندیت ءُ وتی جنیناناں بوارینیت تہ درستاناں زہگ بیت۔ بلے جنجال ایش ات کہ اے درچک ءَ سربوگ بازمشکل ات۔ ہے راہ ءَ ہفت دریا اتگگ ات۔ ءُ ہفت دیہانی گوما جنگ کنگی ات۔ ءُ پدا درچک چپ ءُ چاگردءَ مارانی تہاات۔ بلے بادشاہ ءِ ہم ایمان پکاات۔ آئی ءَ وتی لشکر زرت ءُ راہ کپت۔

کسہ تنی ءَ ہمدارستگ ات کہ کماش ءَ راحلگّے ءَ گپت۔ وہدے آئی ءِ ساہ بدن ءَ اتک تہ کماش ردکپت۔ آئی ءَ یک دگہ کسہے بندات کت۔

بازکوہنیں گپے یک دستکارے ءَ یک ڈنڈاے جوڑکت کہ آئی ءِ تہا یک مردے ءَ نشت کنگ ات۔ ہے پیا آ ڈنڈا ءَ مردمانی وڑا گپ جنگ ات۔ تراتگ ات، گشتگ ات ءُ ورگ وارتگ ات ئے۔

''ہو۔ہو''۔ درستیں مردماں یکپارگی گشت۔

پدا اناگہ چوش بوت کہ گاڑی ءُ اپس گاڑیانی یک پچی بےگوں شورءُ شارءَ سڑک ءِ سراگوزگا لگ ات۔ بکندےءَ اسٹیشن ءِ سرا یک مسافر گاڑی یے اوشتاتگ ات۔ ہمیشکا کماش کسانیں ساعتے ءَ حاموش بوت۔ پدا آئی ءَ یک ماہیگےءِ کسہ بندات کت آ ماہیگ انچوش مزن ات کہ آئی ءِ بڈ ءِ سرا یک شہرے آبادات۔ آئی ءِ سرا بے حساب لوگ اتنت، بازیں ڈگارے ات۔ دریا ءِ تہا ہر نیمگا آ ماہیگ شتگ ات، آ آبادیں شہر ہمانیمگا شتگ ات۔

''پکاراست''۔ درستاں گشت۔ ''پدا.........''

ہے وڑا شپ نرم نرم ءَ کنزان ات۔ کماش کسہ کشگا ات۔ ءُ آ درست دلگوش ءِ گوما گوشدارگا اتنت۔ پدا کماش ءَ گپ پکی کت ءُ یک نوکیں کسہ یے بندات کت۔

ہزاراں سال پیشی ایں گپے۔ یک بادشاہے ءَ نیم دنیا فتح کتگ ات۔

''پدا''۔

پدا اے شات کا می ءَ بادشاہ ءَ یک مزنیں دعوتے دات۔

''پدا۔ پدا''۔

پدا چے، ہمنکہ ورگ جوڑ کنگ بوتگ کہ شہرءِ تما میں گس ورگ جوڑ کنگ ءُ ایر کنگ ءِ واستا کارمرز بوتاں۔

''پدا۔ پدا۔ پدا''۔ درستیں مردماں یکپارگی ءَ گشت۔

کماش ءَ گشگ بنا کت۔

درستاں پیش بادشاہ ءُ آئی ءِ چندے عازیزاں ورگ وارت۔

''راسنت''

پدا درستیں امیر ءُ گزیراں ورگ وارت۔

''راست''

پدا بادشاہ ءِ ہزاراں فوجیاں ءُ شہرءِ گچینیں مردماں ورگ وارت۔

''راست''

اینکہ مردمانی ورگ واری ءَ چہ شپ بوت۔

''راست''

ءُ پدا درستاں رندشپ ءِ وہدءَ لکھاں غریب ءُ فقیراں دل ءِ سیر ءَ ورگ وارت۔

''دروگ۔ بلکل دروگ''۔ دومی براندہ ءَ پہناتیں درستیں مردم پہ زہر پاداتک ءُ اوشتاتاں۔ ءُ آہانی تہا یک مردے ءَ گشت۔''کماش، ترا شرم نہ کنت دروگ بندگا۔ اگں ماشپ ءَ لاپ ءِ سیر ءَ ورگ بوارتیں تہ اے وہدءَ آرامی ءَ واب بوتگ اتیں۔ تیوگیں شپ ءَ تئی دروگاناں کئیے گوشداشتگ ات؟''

''اڑ ئے واجہ زہر پر چا گرئے''۔ کماش ءَ پہ ترس گشت۔''من ہم تئی وڑا شدیکاں۔ اگں منا واب بیاتکیں تہ من اے گپانی واستا آگاہ نہ بوتگ اتاں۔ من ہم وپتگ اتاں''۔

پولیس ءِ کرد

پروفیسر معین الحق/مقبول شیرآئی

زمستان ءِ یک سردیں شپ یے ات کہ من چہ ہاسٹل ءَ شبیر ءِ کراوتنگ ات ءُ دیم پہ لوگ ءَ روگا اتاں ۔ آ مدامی ایں وڑا ڈاکٹر جبار ءِ دکان ءِ کرا اتک گوں ۔ آئی ءِ پنچر یں سیکل ہم مناگون ات کہ دومی روچ ءَ پنچر گرگی ءُ لوگ ءَ وردنی سامان رسینگی ات ۔ ماوہد یکہ گیٹ ءَ چہ دراتکیں ہمے نزیک ءَ دو پولیس ءَ مارا گپت:

''شمارا لیٹ نیست'' کستریں پولیس ءَ گشت ۔ شبیر ءَ پہ مسکرا گشت مارا یا سیکل ءَ.....۔

''بکواس مکن نام ءُ ڈس ءَ نبشتہ کنائین'' پولیس والہ ءَ گشت ۔ آئی ءَ حوالدار تو ارکت ءُ اے وشیں حال دات، بیا حوالدار صاحب دہ چالان یکپارگی اتکگ ۔ نوں چھٹی بکن ۔ حوالدار رکشہ والہ ءِ کرا گیشّ ات ءُ اتک ہما نام ءُ ڈس والہ گپ ءِ جست ئِے کت ۔

''سیکل ءَ بچار کہ پنچر انت ما ایشی ءَ سوار نہ بوتگیں'' دنیکت منی گپ پورہ نہ ات کہ پولیس ءَ گشت واجہ دروگ بندیت مارا دیستگ ئِے، ایر اتکگ ۔ من گوں زہر ءَ جواب دات کہ تو دروگ بندئے من ہاسٹل ءَ وانگ ءَ اتکگاں ۔ انی ما چہ ہاسٹل ءِ گیٹ ءَ دراتکگیں اگں ترا باور نہ کنت گڑا برو وارڈن ءِ لوگ آانت، برو جست ئِے بکن ۔

''نام ءُ ڈس ءَ نبشتہ کنائین'' حوالدار ءَ گشت ءُ زہر گپت کہ شمے وارڈن ءَ جواب انت ایشاں تھانہ ءَ بہ برات حوالدار ءَ زہر ءَ زہر گشت ۔ ما آہانی گوں مار وگا لگ اتیں ۔ ماوہد یکہ کے دیماشتیں گڑا برزتریں پولیس ءَ گشت دہ کلدار بدی ات شمارا یلہ کناں ۔ ناظم ہم شمارا ہمنچو جرمانہ کنت، پریشانی ہم شمے سرا۔

''لالچ ...... چی ئے واستا.....مارا تھانہ ءَ براودا ما گوں صاحب ءَ گپ جنیں ۔ ما وانند ہیں مردمیں، ردیں گپ نہ کنیں ۔ لالچ چی ئے واستا بدئیں'' شبیر ءَ گوں دلیری ءَ جواب دات ۔

''انوں من شمارا اودا براں شمارا معلوم بیت'' حوالدار ہم زہر گپت ءُ گشت ئِے ''تھانہ ترسناکیں جاگہ ات ءُ ویران انت'' یک گونڈیں بلپ ئِے کہ منشی ءِ کوٹی ءَ لونجان ات مارا ہمے کوٹی ءَ برگ بوت منشی نند کائی واب ات، گوں مئے برمش ءَ منشی

گڑا ات ءُ چم ئے ہچ ءُ بنداتاں کہ کشگا لگ ات وزی...... چہ س.... یا کہ مردم دزی (اغوا)، پدا دنتان ئے پیشداشت انت ۔

''اناں منشی صاحب! اے دوئیں سیکل ءِ سوار بوتگ انت ءُ لیٹ اش ہم نہ بوتگ انگت چالاکی ءَ انت''۔ حوالدار ءَ گشت ۔

''بیکاریں کیس ئے آ ورتگ تو مئے واب برت، بندکن اے دوئیں بدتمیزاں'' منشی ءَ گشت ۔

برزیں پولیس ءَ کند گے جت ءُ کشگا لگ ات جیل خانہ ءِ جاگہ نیست منشی....اے کستریں منی کرا کمرہ ءَ بیت ءُ مستریں ءَ شما وتی کرا بکن ات، آئی ءَ شبیر ءِ نیمگا دست شہار دات ءُ گشت ئے ۔ ہے گپ ءَ گوں مئے ہوش شت بلے شبیر ءَ انگت ءَ گوں تسلا گشت'' ایس ایچ او صاحب ءَ لوٹائیں ات اگں مئے گوں ما کسے ءَ زیادتی کت گڑا ماسہب ءَ کالج ءَ رویں ءُ ہڑتال کنیں، شمارا عدالت ءَ بریں''۔

''بس کن بدتمیز'' منشی ءَ کوکار کت ءُ گشت ۔ پدا دیے گوں برزتریں پولیس ءَ کت ءُ گشت ئے کہ'' تو اوں کمال کنئے گونڈیں ءَ وت زورئے برزیں ءَ مارا سئیناں دئے''۔ ایس ایچ او ءَ لوٹائیں ات گڑا مسلہ دیر روت شبیر ءَ انگت تسلا ءَ گوں ما گشت ۔ خرابی ءِ چک! انی لوٹائیناں تئی مات ءِ یار ءَ...... کے دیر ءَ پد ہے پولیس برز ءُ بارگ ءُ نیم عمریں مردے ءَ گوں ماکوٹی ءَ پتر ت ۔ سئیناں گوں ہوری مئے حال احوال جست کت ءُ پدا آ کرسی ءِ سرا نشت من گوں شبیر ءَ وش وشکو کشگا لگ اتاں کہ'' اے ایس ایچ او نہ انت، دگہ مردے''۔ ''من نزاناں یار'' آئی ءَ وشکو گشت ۔ وہدیکہ مئے حبر اش اشکت انت، کشگا لگ ات کہ'' شما چے کشگا ات'' ہے مرد ءَ جست کت ۔ واجہ اے دوئیں دلّا رانت گونڈیں بچکے چہ ایشانی رکشہ ءَ دراتگ اے دوئیں گرگ بوتگ انت ۔ ہے گپانی ہوری ءَ پولیس ءَ وتی دست منی کیسگ ءَ راہ دات ءُ دوئکر چہ س درکت ءُ میز ءِ سرا ایر کت ۔

مادوئیناں وتی گپ ءُ پولیسانی نیت ءِ حرابی ءِ گپ ہے نقلی ایں ایس ایچ او ءَ گشت انت وہدیکہ مئے گپ ایس ایچ او ءَ اشکت انت منشی ءَ راحکمے دات کہ رپورٹ ءَ درج کن ۔ منشی ءَ رجسٹر پچ کت ءُ کندات ئے پدا کشگا لگ ات کہ واجہ چے نبشتہ بکناں.. ماچہ مات ءُ پتانی بد ءُ رد ءُ سنکتانی دیماپشلی ءِ ترس ءَ لرزگا لگ اتیں کہ ایس ایچ او منشی ءِ سراز ہرگپت ءُ گشت ئے حرامی دہ سال انت منشی گری ءَ ئے تنیگہ رپورٹ ءِ نبشتہ کنگ ہم نزان ئے ۔ رپورٹ ءَ نبشتہ بکن کہ'' شکی ایں وڑے ءَ ترگا بوتگ انت سیکل ہم ایشانی کرا دراتگ، چہ س ءِ کاروبار ءَ ہم کن انت، دلاری ہم کن انت، گونڈ وتتلگ''۔ ہے نقلی ایس ایچ او ءَ منشی ہدایت کت ءُ گشت ۔ ما گریوگا لگ اتیں کہ چہ ہے پولیس والہاں یکے شبیر ءِ کرا اتک ءُ کشگا لگ ات گڑیال ءَ بدی ات چیر وکائی دراات ءُ بروات ۔ شبیر ءَ وتی دست ءَ گڑیال کش ات ءُ ایر کت ءُ مادوئیں چیر وکائی کوٹی ءَ دراتکیں ءُ مزنیں گیٹ ءِ نیمگا روگا لگ اتیں کہ ہے مستریں پولیس والہ کشادکشادا اتک ءُ شبیر ءِ دست ءَ کتاب ئے چاپت انت ءُ کشگا لگ ات ۔'' یلہ کن کتاباں، مئے صاحب اش وانیت''۔

☆☆☆

شارٹ اِسٹوری

نصیراحمد صدیقی/اعجاز ذاکر

(1) ''مزنیں گپ''

اے یک مزنیں گپے ات

سرجمیں بال ءِ تہاایوک آ یکیں جنین آدم ات، اید گہ کُل مردیں آدم اتنت۔

بسم وہدے چہ وتی کرسی ءَ پاداتک تہ ہرکسی چمانی زدءَ بوت۔ دست ءَ کہ کرسی چک ات تہ کرسی گرم گپتگ ءَ کمیں نمبگ ات۔

آ وہد یکہ راہ کپت تہ دزیں گوات ءَ آئی ءِ پشک ءِ دامن ءَ لیب ءُ گوازی ءِ ہنر ساز کرت۔ پدا آئی ءِ شلوار ءِ پشتی نیمگ وتی نمگی ءِ جارءَ پرینگاات۔

مرچی سہب ءَ آئی ءِ بابت ءَ کسے گشگاات: ''بازیں مستیں جنکے، دائم ماں گمان ءِ مردیں آدماں گوازکنت، ءُ ہماکس کہ آئی ءِ دل ءَ کپیت تہ حیالانی تہا وتی بالادءَ آئی ءِ بالاد ءِ میارکنت ءُ پدا..... کرسی ءَ گرم ءُ نمبگ کنت ءُ پادکیت''۔

ہے گپ ءِ سراہرکس ءَ ٹہک دات ءُ وتا وشنود کرت۔

بلے مناابیدایدگہ کلیں مردمانی دل ءَ اے یک مزنیں گپے ات۔

(2) کمیشن

''ایش انت دگہ یکے اتلگ، نوں ایشی ءِ بابت ءَ پگربلن ات'' یکے ءِ چیش بینی کرت تہ بازیں گوشے لک بوت۔

''ہمایانی رنگ ءَ اے ہم واتر کنت، تاں وہدے مئے ھند ءِ استاد زورگ نہ بنت تہ یک دراہدے ءِ چی بستار کہ آجیت ءَ

مئے جنیں چکاں ورس بدنت، ءُ مئے بازارءِ جنیں آ دماں بچاریت''۔

پدا بندیں اسکول دومی برءَ ایوک پہ رنگ ءُ رودگن ءِ ہاترا پچ کنگ بوت۔

☆☆

(3) ''چُنڈ''

تو منی بالادءِ یک انچائیں بدڈول ءُ بے جلواہیں چُنڈے ءِ ہاترا وتا پرچا بیچاڑ کنگ؟ دیوانگ مبو منی حیال ءُ مہ کپ۔ آئی ءِ بچکند بازڈولدارات۔

من حاموش بوتاں، اگاں آ راست دامنیں جنیآدمے مبوتیں تہ منی آزمانک ءِ یک حاموشیں، ءُ چہ کست ءُ کینگ ءُ پلگاریں جنیآدمے بوتگ ات، تہ من بگندئے آئی ءِ چوش کشتگ ات کہ اے جست ءِ پسوءُ عرش ءِ حاوندءِ، یا کہ سگمنڈ، فرائیڈ، اڈلر ءُ ژونگ ءِ مزاراں چہ بہ پول۔

☆☆

(4) چپیں کسہ

ماکُل نشتگیں ءُ کوٹھی ءِ چاریں نیمگا دروازگ انت۔

برے حاموش، ءُ برے جاک ءُ شور

ناگت ءُ کل یک پہ یک ءُ بیگواہ بوت انت۔

نوں منی اجکھی چہ دگیش ودان بوت کہ بیگواہی ءِ پدآ کجا بنت؟ ءُ آیانی بیچارزی ءُ حساب ءُ کئے دنت؟۔ گمان کرت کہ آ چوشیں گپ جنوک تہ انت ءُ نکیہ وتی بیگواہ ءُ گمساری ءِ کسہ ءُ گشت کناں۔ نوں من وتی بیگواہ کنگا پد بگندئے چیزے بزاناں، اگاں

موہ رست تہ اید گہ مرد ماں ہم سر پدۓ سہی کنان کہ من کجاۓ چہ پیم بوتگاں ۔

گڈ سرا کل بیگواہ بوتنت ، ءُ ایوک من پشت کپتاں ۔

نوں منی بار یگ ات

بازو دار ، بلے ____ بے سوبی

پدا من چہ کوئی ءِ ڈن در کپتاں

یک رگھوزے گورگند کت تہ آ اجکہ بوت ءُ چیزے کشگا لگ ات ، بلے منی گوشاں ساہ داتگ ات ، آ ئی ءِ اجکہی ہمیش ات کہ آ ئی ءِ را کئے ءِ گورگندے جنگ ؟

ہوٗ ! من بیگواہ بوتگ اتاں ۔ بلے ایوک پہ مرتگیں مرد مانی چماں ۔

(5) جنگ

'' تو چہ پاکیں حاوندءِ کیش منا ارزشت داتگ ، تئی نگاہاں منا بے درورئیں بانکےءِ شرف بخش اتگ ، تئی مہر بے کچ ءُ بے گواز انت ، بلے اے کل پمیشکا کہ تو منی بز رانانی تر پاں سیل بکن ئے '' ۔

'' اناں ! چوش نہ انت ، اے چٹ دردگے منی مہر چہ شیطان ءِ آپ ءِ سر ریچ نہ انت '' ۔

'' ہوٗ ! انچوش انت ، تئی مہر ءِ وس ءُ واک ءِ کشک منی بز رانانی میان ءِ سفر کنت ءُ دتا ہوس ءِ منزل ءِ بارت ءُ سر کنت ۔ ہوٗ ! نوں آز ما تگ آ سر بوتگ کہ دوست ءُ دوستدار ءِ بجدگ ءِ فرشتگاں دست بستگ '' ۔

منی گوش بے دانک بوتنت ، ءُ من دگہ ہچ نہ گشت ۔ وتی رہ گپت ءُ لوگ ءِ اتک ءُ گریوگا لگ اتاں ۔

پدا ار سانی میان ءِ گمان کرت کہ بکندے آ ئی ءِ گپ راست بہ بنت ۔

کد کدیں بیت ءُ ساھتے وشیں

دوست منی شاداں بیت مراد بخشیں

نود بہار گابی پر درھدے گواریت

بور وتی الگاراں اِدا بیاریت

پر منی جاگاہ ءِ دپ ءَ داریت

سرداز عبدالکریم میروازی

میاں استمانی لبزانک

کافکاءِ کسہے

قمر جمیل/ اے آر داد

کسہ ءِ تہا ازم وتی حیالانی رنگ ءَ چہ زیات زمین ءِ رنگ ءَ پشدارگ ءِ جہد ءَ کنت ءُ کارستانی وت ماں وتی سیالی ءَ سہرا کنت ۔ راستی ءَ جتائیں رنگ ءَ چاریت ءُ آدمی ذات ءِ ھما پہنا تاں گیشینیت کہ آہانی نزیکی انسان ءِ سیادی ءَ ابید انسان ءِ بھت ءَ ھم است انت ۔

اے کسہ ءِ تہا پچویشن ءَ راسکیں نازرکیں جاھے ءَ تھراکنگ بوتگ ، اے کسہ پمشکہ مزنیں کسہانی تہا حساب بیت کہ اے کسہ ءِ تہا حیال ھمے رنگ ءَ سازگ بوتگ کہ ھستیں دراہ رہبند پُرشنت ۔

سکیں برف گواریں شپے ، کسہ ءِ بنجاہی کارست ءَ چہ ننت ءَ رگگ ءَ تُشے اوں اشکرلوگ ءَ نیست ، ھما دکان ءَ چہ آئی ءَ اشکر زرتگ ات اودا اے برف بستگیں موسم ءَ آئی ءَ وامی اشکرلوٹ اتگ ات ۔ اشکر ءِ بالدی آئی ءِ دیما ایرات ، آئی ءِ گورا اشکر زیرگا پہ آنہ ے اوں نیست ۔ آحالگیں بالدی ءَ نندیت ءُ آئی ءِ کزی ءَ گیپت ءُ بال کنت ءُ وتی میگ ءَ چہ گوزیت اشکر ءِ دکان ءَ سراسر بیت ، لوگ ءِ سرءَ چہ نزیک ، بُرزءَ چہ اشکری ءَ توار جنت ۔ اِشکری ءَ میگ ءِ دراہیں اِشکر زیروکاں اِشکر داتگ ، آئی ءِ لوگی اے زانت کہ دراہیں گراکاں اِشکر زُرتگ ۔

ننت گیش بوھان انت پمشکہ دکان ءَ بندگ لوٹیت بلے بالدی سوار ءِ توار ءَ اشکنت ءُ گزیت ، درائینیت کہ اے منی کوہنیں گراکے ءِ گشے توار انت ۔ بالدی سوار آئی ءَ توار کنت کہ من برف گواریں اے شپ ءَ تنی گورءَ اشکر ءِ زیرگا اتکگاں ، دکاندار پدا نکاں سرکپگ لومیت بلے آئی ءِ جنین آئی ءَ داریت ءُ گشیت کہ اگاں کوہنیں گراکے تہ من اش رواں چاراں ، تو مرو پر چا کہ اے ننت ءَ تو نادراہ بے ، آدروازگ ءِ دپ ءَ کئیت ءُ بیروکنت بلے بالدی سوار ءَ توار ءَ اوں اش نہ کنت کہ شپے ءِ گوازینگا اشکر ءَ زیرگا گذی دسبندی آں گوں اتکگ ۔ آوتی لوگ لبہ ءَ ھمے گشیت ءُ بڈیت کہ آ تنی گراک نہ بوتگ ۔ بالدی سوار نااُمیت بیت ءُ پدا کوہانی نیمگا بال کنت ۔

☆☆☆

دو پنڈوک

محمد حجازی / رفیق عاجز

من تہران ءِ درچکان ءُ لچ ءُ میناں سرباریں یک دکے ءَ میزان میزان ءَ گام جنان ءَ گوزگا اتاں کہ سفرزوت ہلاس مہ بیت۔ تاکپنڈ ءِ موسم ات۔ درچکانی حسکیں تاک منی دیم ءُ سرا کپان اتاں۔ گوں وتی زردیں انارکاں وتی حال ءُ احوال ءَ بیان کنان ءَ گشگا اتاں، مرو گوما گپ ءُ تران بکن۔ ہرچی تئی دل ءَ کیت مارا بگش، ما کہ بہارانی تہا سبز ءُ میزر ءُ بے نیازی ءَ ءُ گوں وتی برزی ءَ مزن دلیں مردمانی سرا تکبر ءِ گوما سر سریننگ ءُ کوکار ءُ جگاہ کتگ مرچی سگگ، کپتگ ءُ بے تواراں، تو ہرچی گشئے ما گوشداراں، تئی زبان ءُ حال ءَ سر پد باں، بگش.....''

اگاں من شاعرے بوتیناں تہ وتی دل ءِ تہا جاگہ کتگیں اے دلرنجیں نوبت ءُ غم جتیں حیال ءِ نیمون ءَ شعر گونگیں ارسانی ہار آزمان ءِ نیمگا روان داتاں۔ منی گمان ءِ سرا یک عجبیں نوبت پیش ات کپت۔ شہار کپتگیں داب ءَ یک پیریں پنڈوکیں جنیں آدمے شیپ ءِ لمب ءَ نشتگ ات۔ ءُ یک پیریں مردینیں پنڈوکے آئی ءِ دیمالٹ پے جک داتگ ات ءُ اوشتاتگ ات، انچوش گندگا اتک کہ ایشانی گوں یکے دومی ءَ ازءُ جیڑ ہے است۔ منا مہتل بوگ ءِ بہانہے دست کپت۔ حیال کت نز یک ءَ برواں تا دیراں گوں ایشاں گپ ءُ تران بکناں۔ انچوش کہ ایشانی آواز منی گوشاں کپت من اوشتاتاں آ گوں وتی گپاں انچوش دلگوش اتاں کہ آہانی گمان ءِ نیم چارک ہم منی نیمگا نیاتک۔ من یک درچکے ءِ پشت ءَ اوشتاتاں، مردینیں پنڈوک ءَ گشت '' حدا بگیپت من چہ تو باز وار ءُ بزگ تراں، منی پیمیں بے بھت ءُ بے طالع نیست۔

منا انچوش گمان بوت کہ انسان ءِ عادت انت کہ وتارا یکے دومی ءَ چہ گندہ تر پیش کنت حتیٰ کہ پنڈگ ءِ تہا ہم۔

پیریں بلک ءُ وتی دست ءِ پشت زرت ءُ اپیں پنگ کتت ءُ گشت پے:

'' پیریں مرد ءُ وتی سر کے جہل کت گوشدارگ ءِ نیت ءَ حاموش بوت۔ بلک ءَ درائینت:

'' من کسان بوتگوں کہ منا سور دیگ بوتگ، مناں وتی مات ءُ پت سک باز دوست بوتگاں، من چہ آہاں دور بوگ نہ لوٹ اتگ، من باز زار ءُ پریات کتگ، کس ءَ منی گوش نہ داشتگ، میزان میزان ءَ منی دل ءِ تہا وتی لوگ لجہ ءِ ہاتر امبر ءُ دوستی ودان بوت ءُ من آئی ءِ دیوانگ بوان بوتاں تا کہ اے نوبت اتک کہ وہدے آلوگ ءَ نبوتگ من آئی ءِ بُوٹ چکَ اتگ انت.......''

بازیں گریوگا آئی ءِ گٹ تُش بوت، باز جنجال ءِ گوما آئی ءَ شاکارگے جت ءُ آواز ساپ کت ءُ گشت۔ چے بگشاں منی بھت واب کپت، مرد چہ من پچگرگ بوت ءُ دورشت........

منی ماتو ءَ ضد کت کہ ترادگہ کسے ءِ گوما سانگ دیاں، منا عذابے دات، کدی منا جت ئے حتیٰ کہ یکروچے منا چہ لوگ ءَ

گلینت ئے۔ من چو بے منزلیں مسافرءَ گام جنان ءُ روان اتاں۔ دراملیں مردیناں مناوتی ھمراہی ءَ برگ ءِ باز جہد کت بلے من کسی گومانہ شتاں۔ روچ برکت بوت سردی ءِ علت ءَ من لرزینگا اتاں ءُ چہ گیشیں شُدءَ چماں سیاہی آورتگ ات۔ یک پیریں جنین یے کہ حدا آئی ءَ غرق بکنات، مناوتی لوگ ءَ برت یے، منا گرمیں جاگہے دات، ورگے دارینت، من گوں گیشیں بھروسہءَ آئی ءَ راگشت ''مات! دانکہ ساہ مانیت من تئی مولدی ءَ کناں ءُ چہ تو چندے دپارءَ ابید دگہ ہچ نہ لوٹاں، بلے منا چہ میتگ ءَ درمکن''۔ آئی ءَ درائینت ''شرط ایش انت کہ من ہرچی گشاں گوں دلگوشی ءَ گوش بدار، من گشت پہ چم ءُ سر''۔

ہرروچ سہب تا بیگاہ پیریں جنین ءِ لوگ ءَ مردین ءُ جنین آدمیں مہمانانی روگ ءُ آہگ بند نہ ات۔ من ہم دل ءُ جان ءَ گوں آہانی حذمت ءَ دمبرگ نزانت ءُ شپ ءِ وہدءَ واب ءِ بدلی ءَ وتی مرد ءِ یات ءَ ارس شلینت۔

یکروچے ہے جنین ءَ منا گشت ''منی حیال ءَ اے کوھنگ ءُ درتگیں پچانی علت ءَ مہمانانی دیما تئی بازبکی بیت ءُ تئی دل ہم نوکیں جوڑ ہے پچ، گشانے ءُ بوٹ لوٹیت گراں دیاں بلے ہے شرط ءَ کہ ہرچی من گشاں تو گوں دلگوشی ءَ گوش بدار''۔ من گشت! ''چم ءُ سر''۔ مادوئیں حمام ءَ شتیں۔ اودا چہ بیگاہ ءِ وہدءَ واتر بوتیں، من نوکیں گد گورا کتاں، بلک ءَ منارا ''میک اپ'' کت، درست گشگا اتاں ''واہ واہ چینکس زیبناک ءُ دلکش گندگا پیداک ئے''۔ گشت اش ''اے دراہیں جنکاں چہ جلوہناک ترانت''۔ من وتی سور ءِ اولی شپ ءِ ترانگ ءَ کپتاں نگاہاں ارس ءِ شلگ بناکت۔ آہے سرپد بوتاں کہ نوکیں پوشاکانی گل ءَ گریوگا انت۔

شپ ءَ بلک ءَ درائینت، فلاں مردم ءِ ہاترا، اے کوٹی ءِ تہا پرزونگ ءَ چیر گیج، من وہدے کوٹی ءَ پتر تاں، آئی ءَ منا پنجگاں زرت، گشت یے منی گورا بہ نند، آئی ءَ منی انارکاناں بوسگ لوٹ ات۔ من شش ءُ پنچ ءَ کپتاں، ترس ءَ چہ من چیہالے جت ءُ زور ءِ گوما کوکار بناکت۔ آ بلک اتک منا شری ءِ سراجت ءُ دورئے دات، منی مودے کش اتنت، گوں اے بدمعاش ءَ گشت یے: آمردین ءَ کہ یک جنکے مہ مزّینیت گزا آئی ءِ مردی ءَ چے کت۔ اے بے رحمیں رستر ءَ مناشکار ءِ وڑا دپ جت، من گشت: ردی منیگ انت، تو ہرچی گشئے منا سرءُ چمان انت بس منا کے موکل بدئے ڈن ءُ رواں کایاں۔ من انچوش کہ پہوگاہ ءَ سر بوتاں، شتاں دگہ درواز گے ءِ دپ ءَ اوشتاتاں بلے درواز گ ءِ ٹلگ ءِ توکل نہ بوت۔ دومی روچ ءَ مہلبیں ساہ ءَ ہما بلک ءَ ہموداچہ منا پاد کت ءُ جت ءُ دورئے دات، گشت یے بیا لوگ ءَ رواں ءُ من روگ نہ لوٹ ات۔ مردم مئے چپ ءُ چاگردءَ ہچ بوتنت۔ بلک گشگا ات ''اے جنک منی داشتہ انت، بیست ہزار ''تومان'' یے منی کراوام زرتگ، تاوہدے اے منی زراں نہ دنت، من ایشی ءَ یلہ نہ کناں''۔ لہتیں مردم ءَ منی سرا بزگ بوت، آہاں منا چہ اے جنین ءِ پنجگاں رکینگ لوٹ ات۔ بلے اے پلینڈیں بلک ءِ سنگتاں چہ یک غنڈا ہے اودا سر بوت آئی ءَ اوشتاتگیں دراہیں مردماناں زاہ ءُ بد دات۔ منا ہم لہتیں شہماتے گوردات ءُ ہے بلک ءِ ہمراہی ءَ کوکار کنان گرانے کت۔

حداکس ءَ چو بےنصیب مکنت، پت ءُ مردءَ منا شمشت، موت ءَ ابید حدا ءِ گورا دگہ ہچ چیز ءِ طلب نیست ات۔ من یک شپے یک مہمانے ءِ ہاترا ورگ برت آئیندگراں چہ گہتر گندگا اتک، گشئے منی اولی لوگواجہ ءِ پیا ات۔ من آئی ءِ دست ءُ پاداں کپتاں کہ منا چہ اے جاہ ءُ جنجال ءَ برکین ءُ وتی ہمراہی ءَ بہ برگوں۔ شریفیں اے مردءَ گشت بازجوان۔ ءُ سہب ءَ بیست ہزار ''تومان'' دات ءُ منا بلک ءَ

کراچہ بہازرت ءَ گوں من نکاحے کت ۔ من آئی ءِ دست ءُ پاد پرمتک انت آئی ءَ راوتی زیارت جوڑ کت ۔ یک وہدے ءَ داں آئی ءَ منا وتی گوراداشت ۔ شریں انسانے ات ۔ منا سک دوست بے داشتگ ات ۔ شپاں سوت ئے گوشدارائیتگ ات ۔

یک شپے من وتی مردواب ءَ دیست منا گریوگ اتک ۔ پاد اتک ءُ گشت ئے : راست بگش پرچا گریوگا ات ئے ۔ من درائینت کہ اولی مرد ءِ یات ءَ گریوگا اتاں ۔ آئی ءَ دگہ ہچ نہ گشت ءُ ماپداواب کپتاں ، دومی سہب ءَ آمہلہ پاداتک حالے نہ دات ءُ منی سہن بے اریکتنت ءُ شت ۔ من چہ گیشیں اندوہ ءُ غماں تنگ اتک ءُ جنگل ءِ نیمگا رہادگ بوتاں کہ بلکیں جاگہے موت دپ بہ کپیت ۔

درچک ءِ سرانشتگیں مرگ وت ماں وت ءَ سہل ءُ تران ءَ اتاں من زانتگ کہ آ ہمے پنڈوکیں بلک ءِ سرگوست ءَ پہمگا انت ، یا وتی رنجاں یکے دومی ءَ راگشگاہاں ۔ من سرپدبوگ لوٹ ات کہ تقدیر ءَ اے رنج ایوکا انسانانی باترا جوڑ کتگ انت یا کہ مرغ ہم ایشاناں سگ انت ۔

پنڈوکیں بلک ءَ زیاد ہیں گریوگ ءُ زاری ءَ نچے گپ کت نہ کت ، پیریں مرد ہم گریوگا ات ، گشت ئے '' دوتیں گہارنوں دگہ ہچ مہ گش ، تئی پریشانی ءُ غماں منی جگر سوتگ ءُ پرکتگ انت ، تئی کسہ ءِ اشکنگا گوں من وتی رنج شمشتگاں ۔ اے بدنصیب ءَ ہم یک دردے بوتگ ۔ مناراشن ءِ شریں دکانے است ات ۔ منی مکہیں مات ءَ حداجنت نصیب ءَ بکنت یک وش رنگ ، ہوش مند ءُ وش ہتیں بانورے پہ من آورت ئے ۔ ایشی ءِ آہگا گوں کاروبار ءَ برکت مان بوت منی کراماں ءُ دولت انچوش باز بوت کہ منی سراج المی بوت ۔ اللہ ءِ لوگ ءِ زیارت کنگ ءِ بدل ءَ یک بدکاریں جینے ءَ گوں منی نزیکی بوت ۔ اے بدکاریں جنین ءَ منا روچ پہ روچ گمراہیں راہاں رہادگ کت ۔ من چہ ہوش ءُ سماء ءَ برگشتاں ۔ منی نگاہانی سراپردہے اِربوت ءُ گنوکی ءَ من وتی نیک بختیں جنین چہ لوگ ءَ گلینت ۔ ہماروچ ءَ چہ منی کاروبارے برکت ءُ نزورتر ان بوت ۔ برچ مال ءُ زرے است ات بدکاریں جنین ءَ وتی ھرجاں جت انت ءُ من ٹکے ءَ محتاج بوتاں ۔

پیریں جنین ءَ گپ ءِ تہادورکت ءُ جست کت '' کہ تو '' حاجی محمد رضا باغ بالائی '' ءَ پجاہ کارئے ؟ ''

پیریں مرد ءَ جواب ترینت حاجی محمد رضا باغ بالائی ءَ حداجنت نصیب ءَ بکنت منی پت بوتگ ۔ بلک ءَ گوں لرزوکیں آواز ءَ درائینت '' حسین آقا ، آئی ءِ چک .... ؟ '' پیرمرد ءَ گوں کندگے ءَ پسہ دات '' حسین آقا ولد حاجی محمد رضا من اوں '' ۔ بلک ءَ چیو گگے جت ءُ درائینت من تئی لوگبانک سکینہ اوں ......

پیرمرد ءَ وتی دست ءِ لٹ زمین ءَ چگل دات ءُ آئی ءِ پادانی دیما کپت ۔ آزمین ءَ چگگ ءَ ات ، پریات کنگا ات ءُ آئی ءِ چماں چہ ارسانی یک ہارے تچگا ات ....

مرغ درچک ءِ سرانشتگ اَنت ءُ آواز کنگا انت ، ایشانی تہابازینے یکے دومی ءِ گوماسنٹ میڈینگا انت ءُ بازینے وتی سنغاں دومی ءِ سنغاں گوں مالگا اتاں ۔ من بس ہمنکس فہم ات کہ مرغانی گوماہم ردی بنت ءُ آوتی ردینانی سراپشومان ہم بنت ۔

اناگت ءَ پیرمرد ءِ گٹ ءَ چہ غمناکیں پریاتے چست بوت ۔ بلک ءَ وتی لوگواجہ ءِ پادانی دیما ساہ داتگ ات ۔

☆☆☆

اردو ورجانک : سلیم مظہر

Scanned by CamScanner

شاعرءِ مرگ

خلیل جبران/علی گوہر

شپ ءُ وتی تہاریں بانزل آزمان ءِ سراپر شانتگ اتنت ۔ دگنیا حاموش ات ۔ برپ رچگاات ۔ مردم وتی لوگ ءُ ماڑی ءُ کڈ وانی تو کا پتر تگ اتنت ۔ راہ ویران ءُ شہ دگ حاموش اتنت ۔

شہرءِ چہ ڈن نزیکیں بازارے ءِ دگہ لوگاں چہ جتا یک پرشگیں ءُ کپتگیں کڈ ویے ءِ توکا یک ورناہے وتی زندمان ءِ گڈی ساہاں زورگا ات آئی ءِ نزیک ءُ درگیگ ءِ دپ ءُ یک گاسٹلیں چراگے ءِ رژن لرزگا ات ۔ گشیگاں آ وتی واہندءِ حال ءِ دیم پیشدار وک ات ۔

اے ورنا شاعرے ات کہ آئی ءُ کسانیں زندگی ءِ توکا بازکتہ کاری ءُ تجربگ است ات ۔ اے ورنائیں انسان ءُ اے مار اتگ ات کہ آوہد دور نہ انت وہدے آ زندگی ءِ غم ءُ مصیبتاں چہ آجو بیت ۔ آمرگ ءِ انچوش ودار یگ ات ، گشیگاں مرگ آئی ءِ سرا یک احسانے کنگی ات ۔ آئی ءِ زردیں دیم ءِ سراامیت ءِ یک چہرگے است ات ۔ آئی ءِ لنٹانی سرا یک گم جتیں بچکندے ات ءُ آئی ءِ چماں چہ اوپارءُ ایمنی گندگا آہگا ات ۔ گشیگاں آئی ءُ اے دنیاءُ گوں ہچ گلگ نیست ات ۔ آ یک شاعرے ات کہ سیرءُ ازگاریں اے شہرءِ پہ شد مرگا ات ، آ اے مادی دنیاءِ توکا ہے واستا اتگگ ات کہ انسان ءِ زردءُ چہ وتی ارواح ردو میں سوتاں زندمان ءِ توکا لوٹ ءُ دیم ءِ روگ ءِ تاگت ءُ پیدا ک کت بکنت ۔

آئی ءِ ارواح شاہگان ءُ مزن ات اگل ءِ بانک (دیوی) ءُ آئی ءُ دگنیاءُ راہ داتگ ات تنکہ انسان ءِ باطن ءُ ارواح ءُ را رژناہ بکنت ، انسان ءِ دل ءُ گندوکں سراں چہ ساپ ءُ سلہ بکنت ۔

بلے افسوز ، آ اے وت غرضیں دنیاءُ چہ واتر بوگا ات ، اے دنیاءُ رالیہ دیگا ات ، بلے آئی ءُ را ''اللہ ءِ میار'' کنوک کس نیست ات ۔

چہ اے دنیاءِ وت غرضیں مردماں آئی ءُ یک بچکندے ہم نہ رست ۔ آ مرگا ات ، گاسٹلیں ایں کسانیں چراگ ءُ ابید آئی ءِ کرادءُ کس نیست ات ۔ آ تہنا ات ، ایوک ــــ مرگا ات ۔ آئی ءِ سرونءُ کس نیست ات ، چپ ءُ چاگرداں کس نیست ات ابید

کاگدانی لبھتیں ٹکراں کہ آہانی سرا آئی ءِ کلوہ لکھتگ اتنت، وہدے آئی ءِ جان ءِ ہائی ہلاس بوت گڑا آئی ءَ وتی یک دستے پہ زور تچک کت ءُ برز ءَ چست کت ءُ کذ و ءِ دیما غمگیں چماں گوں چارگا لگ ات، گشیگاں آئی ءِ چم کذو ءِ آدیم جمرانی گو ماٹیاں پولی کناں ءُ استاراں چارگ لوٹگا اتنت پدا آئی ءَ نزوریں گالواراں نرنڈات۔

بیا، اوڈولداریں مرگ! اوشدیکیں مرگ بیا! منی ارواح تئی ودار یگ انت۔ ادا بیا منی کرا بیا ءُ زندمان ءِ اے سانکلاناں سندءُ دور دئے کہ ایشانی بارانی چیرا من دمبرتگ۔ بیا___ ڈولداریں مرگ___ بیا، منا چہ منی ہمساہگاں جتا بکن کہ منا گنوک ءُ ریٹا زانت۔ ہے واستا کہ من آہاناں فطرت ءِ کلہاں دئیں۔ زوت کن، منا اے مچی ءَ چہ جتا کن۔ منا اے مالدوستاں چہ چڈائین کہ آہاں بس ہے واستا تہاری ءَ دور داتگ کہ من نیز گار ءُ کم تا گتانی سرا رحم کنیں۔ وہدیکہ اے مالدوست لوٹنت کہ اے کم تا گتانی سرا گیش ءَ چہ گیش ناروائی کنگ بہ بیت۔ بیا اوبخی ایں مرگ۔ منا وتی بانزلانی تو کا چیر دئے پر چاکہ منی سنگتاں منی ضرورت نیست۔ بیا او مرگ منا امبازاں بزور ءُ بگل ءَ کن۔ بیا او ڈولداریں مرگ۔ منی اے لنٹاں گوں وتی لنٹاں بہ چک، کہ ایشاناں مات ءِ لنٹانی چلک نہ رست کہ ایشاں ہچ ڈولداریں پیشانی ءَ رانہ چک ات، کہ آہچ دوستدار ءِ لنٹک ءِ گرمی ءَ چہ نازانت انت۔ او ڈولداریں مرگ بیا منا گوں وت برگوں۔

ہے وہدءَ مروکیں شاعر ءِ سرون ءَ یک فرشتگے ظاہر بوت کہ سک ڈولدار ات۔ آئی ءِ دستاں ڈولداریں اسپتیں (Lilly) ءِ پلانی بارے ات۔

فرشتگ ءَ شاعر ءَ راوتی امبازاں زرت ءُ آئی ءِ چم بند کتنت تنکہ آ اے مادی دنیا ءَ زیات دیست مکنت۔ ہرچی گندیت تہنا ارواح ءِ چمانی گوں ما۔ فرشتگ ءَ آئی ءِ لنٹاں چہ یک دراجیں بوسگے گپت، ایشی ءَ چہ آئی ءِ لنٹانی سرا نہ بلوکیں بچکندے تالان بوت ءُ پدا آ کذ و ہر وہد ءِ واستا حالیگ بوت ءُ اودا لبھتیں کاگدانی ٹکراں چہ ابید کہ شاعر ءَ وتی کلوہ نبشتگ اتنت، ہچ سرنیا تک۔

روچ گوزان بوتنت، سداں سالاں پد وہدے اے شہر ءِ مردم بے قدری، جاہلی ءُ نازانتی ءِ تورینوکیں واب ءَ چہ پاد اتک انت آہاں شہر ءِ تواماں چہ ڈولدارتریں باگ ءَ اے شاعر ءِ بت مک کت۔ آئی ءِ نام ءِ سرا ماڑی بندگ بوتنت، ادارہ پچ کنگ بوتنت ءُ آمردماں ہر سال بازشان ءُ مزاہ ءِ گوں ماہما شاعر ءِ سالروچ داشت۔ کہ آئی ءِ کلوہ ءَ، آہان ءَ آزاتی ءُ علم ءُ دولت ءَ چہ ازگار کتگ ات۔

اپسوز! انسان ءِ نازانتی ءُ پچاہ نیارگ چنچو ظالم انت۔

رجانک: اعجاز ذاکر

لچہ

روایرشتی لبزانک ءِ چند شاعرانی چیزے لچہ (نظم) اردو ءِ نامداریں شاعر ءُ رجانکار صدیق نجم ءَ ماں اردو زبان ءَ بدل کرتگ انت، ءُ ہے بہر ءِ چندے لچہ اردو ءِ سلسلہ واریں تاکبند ''آفرینش'' (فیصل آباد) جنوری/فروری ۲۰۰۱ ءِ تاکدیم ۳۳۳_۳۳۵ ءِ کمک ءَ ماں بلوچی ءَ بدل کنگ بوتگ انت۔ (الف ذال)

(۱) ہے بزان

ڈبلیو ایچ اوڈن

ہے بزان اے شہر ءِ تہا کروڑ بنیآدم زندگواز ینگا انت
چہ ایشاں چیزے ماں ماڑیگاں، ءُ چیزے کُڈ کانی تہا جاہ منند انت
منی جان! مئے پہ نندگ ءَ ہچ جاہ ءُ درنہ مگ
پہ نندگ ءَ ہچ جاہ ءُ درنہ مگ
یک وہدے ات کہ مارا ہم ملکے است ات..... یک ڈولدارئیں ملک یے
کہ ماں نقشہ ءَ انگت است ءُ موجود انت
منی جان! نوں ما اودا شت نہ کنیں
نوں ما اودا داشت نہ کنیں
کلگ ءِ قبرستان ءَ یک پیریں درچکے
کہ ہمک ہزام ءَ سرسبز ءُ..... ورنا بیت
منی جان! کوہنیں پاسپورٹ چوش نہ کنت
کوہنیں پاسپورٹ چوش نہ کنت
سفارت کار ءَ ماں ٹیبل ءِ سرا مشت یے جت ءُ گشت
اگاں تئی گورا پاسپورٹ نیست تہ تو سرکاری کاگدانی تہا مرتگ ئے
منی جان! بلے ما انگت زندگیں
ما انگت زندگیں
کمیٹی جاہ ءِ مرد ءَ منا کرسی ءِ سرا نادینت
ءُ پہ نرمیں گالوار ءَ درائینت کہ من سالے پد بیایاں
منی جان! بلے ما مرچی کجا بباں؟
ما مرچی کجا بباں؟
جلسہ گاہ ءَ سر بوتاں تہ گشتا کمک دیوک گشگا ات
اگاں ما آوتی کت انت تہ آ مئے بہر ءِ روزیگ ءَ دزی کنت
منی جان! آ منی ءُ تئی بابت ءَ گپ ءَ انت
آ منی ءُ تئی بابت ءَ......!!
من چہ بندن ءَ گوست ءُ دِکہ ءَ سر بوت ءُ اوشتا تاں
من دیست کہ ماہیگ چنچو آزاتی ءَ اوژناگ ءَ انت
منی جان! ایوک دہ گام ءِ دوری ءَ
ماں جنگل ءِ سفر ءَ درچکانی سر ءِ مرگانی ندارہ کت
تہ آہانی تہا ہچ وڑیں سیاستدان نیست ات آوتی موج ءُ مستی ءَ شیزارگا انت
منی جان! آ بنیآدم ءِ اوبادگ نہ انت
واب ءِ تہا یک ماڑیگ یے رُست کہ آئی ہزار منزل اتاں

ہزار در یگ ءُ ہزار درواز گ

منی جان! آ ہانی تہاچ مئے نہ ات

آ ہانی تہاچ مئے نہ ات

یک شاہگانیں پڑے سرگوز کت کہ برف گواری بوگات

دہ ہزار فوجی چپ ءُ راست ءَ پریٹ کنگا اتنت

منی جان! آ منا، ءُ ترا شوہاز ءَ اتاں

آ منا، ءُ ترا شوہاز ءَ اتاں

☆☆☆

(۲) مردم

ڈی ایچ لارنس

مردم منا دوست بنت

بلے کمیں دور ءُ گستائی ءَ

آ ہانی روگ، ءُ وتی راہانی گام برگ ءِ ندارگ منا وشی ءِ ہمسراں سرکنت

تہ ہماوہد ءَ، وہدے آ وتی وتی ایوکی ءِ تہا بے کیف بنت

پدا ہم! من نہ لوٹاں کہ آ منی نزیک ءَ بیا انت

اگاں آ منا را منی ایوکی ءِ تہا قید ءُ بند بکن انت

تہ من رد ورگاچ چک دپدناں

کہ دنیا ءِ تہا انگت ہم باز جا گہ پشت کپگ

☆☆☆

(۳) ربال

فرانسس تھامسن

اللہ ءِ میارے! منی سوتاں، نوں شمئے گونڈ ءُ ڈولدار یں لیب آ سر بوت

ترندگامیں وشیاں، ءُ نرم گامیں غمانی وارثاں، اللہ ءِ میارے!

ہو! گوستگیں روچانی گپ انت کہ من چیزے سوت کشگ ات

ءُ ہما سوت کہ من نہ کشتگاں آ بکندے آیوکیں روچاں کشگ بہ بنت

بس بروات، بروات ءُ ماں راہ ءَ وہدے نلکیگ بہ بنت

تہ نوکیں ٹپانی سرا کوہنیں وشیانی درماناں ایر بکن ات

ہما دراہ چچو براہداراتنت کہ "مرچی" گوستگیں "زیک" جوز بوتگ انت

ءُ براہدار ایوک براہدار انت ایشی ءِ تہا ستر درد ءِ قید ءُ بندی بہ بیت

اللہ ءِ میارے! منی سوتاں نوں چدور ءُ دراجیں کشکاں وار ءُ ہیر لوٹ ءُ عت

ءُ اگاں کسے جست بکنت، کہ چہ پیم شما شات ءُ غم ءِ

تہ بکش ات ءُ مہگ پیشکا کہ "مرچی" نا مہربانی انت

ءُ شات انت پیشکا کہ مئے چمانی تہا واب انت ایوکیں باندات ءِ

☆☆☆

میتگ

او کتایو پاز/ اے آرداد

اے سنگ وہدانت
ءُ اے گوات
گوا تانی قرن
اے غم اوں وہدانت
ءُ مردم سنگ
بیرو کرتگیں گوات وتی نیمگا
تر ایت سنگانی دل ءَ
ادا آپ نیست گندگا
در پشتء ادا آپانی چم

(اردو ورجا نک: محمد سلیم الرحمٰن)

گوں روچ سنگ ءَ

او کتایو پاز/ اے آرداد

نامانی ردو بند، جاہ
کِشک ءُ رہسر اں
رہسر، میتگ
ریلوے اسٹیشن، پارک، ایوکیں بان
دیوال ءِ سرالپ
کسے وتی بیکاں رندگانت
کسے وتی دل ءِ تہا سوت جنگانت
وتا چاراں
بان، جاہ، رہسر، نام، بان۔

(اردو ورجا نک، عزیز حامد مدنی)

درگال

شینگل ایت

استاد عبدالمجید گوادری

1

وداریگیں راہچار ودار ایت شل ایت
نزاتاں کدی اوست ءِ بامے بل ایت

زہیرانی کریاب جتیں زندمان....
جلیں گورواں پیلش ایت مونگل ایت

تلانگاں کدی باریں سیہ بھتی ءِ
زگ ایت ترمپکے چمگے چگل ایت

ماں کالپانی ءَ دہر ءِ ہار بستگیں
بیت پرگول ساہ ، اُمر ءِ سول ءَ دل ایت

دلاں مان بہ بنت شارو ءِ گنج ءَ جور
شیر آپیں '' زم زم '' دپ ءَ گچل ایت

ھش ءَ آسیاب وہد ءِ ، چکاس ءِ زہ
مزن مزیں سرکشاں ، پروش ایت ذل ایت

2

نھنگامیں شپ پاس پاس ءِ ودار
گم ءَ درد ءِ جد وابی ارس گل گل ایت

گل ءِ گل چکیں دروشم ءِ ماہکان
گوں شپ گوارچی پیڑ آپ ءِ نمب ءَ گل ایت.

زمانگ کہ دروہیت اجاماں منی
کج ءِ ماہیں گوناپ دل ءَ تلمل ایت

کدی بامسار ءَ کدی نیم شپ ءَ
ہمک دیما رژن ءِ برے شینگل ایت

مرادیگاں کپانی آ ، سر شپ ءَ
کہ گل گوں منا سبل کنت گنگل ایت

زنگ بوت انت آشکام ءِ توش چہ منا
آ ، یات ءَ ہم لوٹ ایت زمانگ چل ایت

تکی انت ھرود ساہ اش ترماتگ انت
تکی انت منی مابلنج زرد ءَ ٹُل ایت

شپ ءَ شنگ کنت باڑہی مہپراں
تہار ماہی مانشان ایت . شپ کنجل ایت

بنت اومان جوہار ، رگام سیلھ ءِ
بیت ہزام ءِ ہمراہ تگل شیلَ ایت

چہ شیوانگ ءَ بُزگل ءِ شوانگے
زہیرانی نالاں نل ءَ کنت نل ایت

ہے زرد ءِ ماموُل انت گُلّ ءَ کدی
سہیل دروریں مابل بے مابل ایت

مریدے وتا مُنھیں داگ دنت
دل بجیگ بیت ہانل ءِ ترامبل ایت

بگندیت گُلی ءَ چون پُل سندگ بنت
سدیتے دل بند ءَ چہ حون ھکل ایت

زہیرانی الگار ءِ بیز شیلَ انت
چتور انگریں تھمیات ترونگل ایت

بُنگ ندر بنت درد ءَ کریاب ءِ کئی
کئی بھت ءِ تگ ، بُن تک ءَ چہ مُغل ایت

کپیت روچگر ءِ کیل ءَ بھت تالہ ءِ
نصیب ءِ گُمیث ھُش گُم ءَ کیلَ ایت

شلنچاں زراں چہ ہے واہگ ءَ
چیر آچیں اوست سمز ایت ترپیں ایت

ھرود چکیں تود ، مہر ءِ کیف ءَ مار
سراماد بیت کھو بیت ھل ھل ایت

سد ایت گندی اوتاگ امیت ، مجید
جگر زیم بیت زگریں حون بیت تل ایت

☆☆☆

6-5-2002 ھاط، اومان

لبز بزانت : ولیت: چرایت۔ بُنگ: گرانیں بار۔۔ ماموُل: اوست، امیت۔۔ چکل: کم آچیں چمگ۔۔ زِتگ: زوربرگ۔۔ شینگل: زابہ، پدرا۔۔

منیر مومن

گوات ءِ سرا نہ اوشتیت نہ آپ ءِ تہا کپیت
اے واہگانی آس دل ءِ میتگ ءَ کپیت

شپ چست بیت چو رازے بہ لانچیت دامن ءَ
سہب ءَ بچار چو پل ءَ دریگ ءِ دپ ءَ کپیت

بے حاجتیں توارے ماں دنزے ءَ قبر بیت
کرپاسے ءِ گلگ اگں کانچ ءِ سرا کپیت

انچو دراماں من وتی شہر ءَ میتگاں
انچو گشئے کہ چم ءَ ہتاچے تہا کپیت

تہنائی ءَ بچار کہ اوشتاتگ ایوکا
ہردیں کپیت بزاں وتی جند ءِ کش ءَ کپیت

گمان دنز ، بدیت آس ، روک بیت دریا
حیال ءِ مٹنگیں کورم ءَ سچیت دریا

منی اے پھبر چو زرّین ءِ مانگ ءَ محکم
منا ستا ، کہ منی دامن ءَ کپیت دریا

اے عہد ، چو کہ جنوزام ءِ نیم توسیں ٹُن
اے وہد ، چو کہ ہمک بیگاہ سمبہیت دریا

تو اے وڑے کہ ترا کلکشان راہ نہ دنت
من اے وڑاں کہ منی کیسگ ءَ نہ بیت دریا

آ واب ءَ تھت ءَ سلیمان ءِ پادگاں بندیت
کہ ماہ ءِ منت ءِ زوراکی ءَ پرشیت دریا

من جندءِ موجاں وتی گار بان ءُ درکایاں
کہ آ زبیرؔ مناں بیرگ ءَ گشیت دریا

قلات، 16-7-2002

زبیر مختار

غزل

غنی پہوال

1

ہر گپ ءُ حمد شعر انت
مئے درد ءِ پر شعر انت

تئی دیم چو قرآن ءَ انت
مئے زیر ءُ زبر شعر انت

اے زند کہ جنگ جاہ ے
مئے تیر ءُ تپر شعر انت

رندا ہوُ ! نہ مانیت ہچ
ہر قرن ءِ سفر شعر انت

دل تئی پہ جوکے بند
مئے تنگہ ءُ زر شعر انت

تئی حسن ءِ متاہ ٹہل انت
مئے عشق ءِ ثمر شعر انت

چیر گیج مئے دل ءِ پاکیں
گوں کوشاں متر ، شعر انت

2

دائم چو دل ءِ حوناں
مئے تازہ ءُ تر شعر انت

ہر حسن ءِ تب ءِ ساچ ءَ
گوں شیر و شکر شعر انت

مہرنگاں دل ءَ یات انت
مئے جند ءَ چہ شر شعر انت

منصور ءِ قصیدہ اِنت
ایوب ءِ صبر شعر انت

یک مہریں کلاتے زند
دروازگ ءُ در شعر انت

ملا تئی بچت بانزل
آ جاہ ءَ مئے سر شعر انت

پہوآل تو مہ ترس مرگ ءَ
تئی شعر اگر شعر انت

سعید صدقؔ

گنوک پہ ماہکان ، شوہاز مُرگاں
پہ بال ءِ نیت ءَ امباز مرگاں

ایشاں پریشنگ بہ گنداں پھر بنداں
کمن گوں کینگ ءَ نگراز مرگاں

کدوہ بستہ دپ ءَ سیہ مار ءِ لوگ ءِ
گنوک ءَ سر مچاریں باز مرگاں

ہے گپ ءَ عجب حیرانیں سازگر
کجام دردانی گون انت راز مرگاں

اگاں سازگ بہ بنت قیامت ودی بیت
کہ شنگیتہ ہمنچو ساز مرگاں

تو کوشانی دلے ءِ جوانی لمب ءِ
بجن گوانکے، بدۓ آواز مرگاں

صدقؔ امروز آذینک انت بہشت ءِ
بہ مَلّ ! تو گوں پہ ٹہل ءَ ناز مرگاں

Scanned by CamScanner

اشرف زہیر

ماں روچ ءِ گُمبدءِ اندام ءَ داب پرَتچیت
کپودرے رُہ ءِ درنگ انت واب پرَتچیت

چو شتگیں غم ءِ آواز ءِ برانز ءِ اریگوات ءَ
زمانگے تئی یاتانی تاب پرَتچیت

جتا نہ بیت چہ پیوندیں تن ءِ چکاس ءَ
اے گوپتگیں دل ءِ ساز ، ءَ تئی داب پرَتچیت

شہ گوستگیں 'آ' گمان ءَ تئی یات واتر کنت
شمشتگیں آ دمان ءَ حجاب پرَتچیت

عجہانی بہشت یے زمان ءِ مہلبیں شار
ندارگانی مثال ءَ کتاب پرَتچیت

گلاب ءِ ساہگ ءَ روکاں چو باب ءِ استار ءَ
تا زندگاں منا بلّے رباب پرَتچیت

من نشتگاں منا زہیر ءِ کتاب دیما انت
تہاری ءَ کدی دیدار ءِ باب پرَتچیت

خالق ارمانؔ

مہرانی بیگہ ءِ غم ، کسہ ءِ شپ ، یک بنت
موسم ءِ ترس انت بگندئے اے شگان ءَ ہم بہ جنت

متلب ءِ پنجہ نیارگ چون مئے پچار بیت
چاردہ سال ءَ عشق ءِ وانگجاہ ءَ ما بازینے ونت

روچ اللہ ءِ امانت شپ کتگ جند ءِ میار
نشتگیں کہ وہد پما باریں چے چے زہم جنت

کنٹگیں دست ءَ بدیں چم ءِ زد ءَ پہریز ات اش
انچیں نازرکیں گلاب انت کوش ءِ امباز ءَ کد نت

زندگی ارواح ءِ دیناں ، نگدیں چمانی دو ارس
دیرکگیں واماں زمانگ بائد انت مرچی بہ دنت

دیدگ ءِ تُن ءَ نہ کپتگ لنٹ ءِ ہوشام ءِ سفر
کئے وتا چپہ ترمپے آپ ءَ حاجت ءَ مہتل بہ کنت

ناں تئی دوری ءِ ترانگ نئیکہ نیاد ءِ کسہ یے
روچ ءَ انچو پشت ماندات ماہکانیں شپ نہ منت

دیدگاں جمر کماہنت مرچی ارمانؔ ءِ زہیر
شعر ترمپ ترمپ ءَ بگندئے پلو ءَ زرد ءِ رچنت

☆☆☆

اسحاق خاموشؔ

طلب چوتُنئے ءَ گون انت دل ءَ نہ بیت ایرموش
نئیت کترھے تاہیر شتگ سما ءُ ہوش

گوزاں من چونی ءَ تئی دوستی ءِ اے چکاس ءَ
دمان ءُ سھت تئی غم دینت دل ءَ گور موش

اے درد ءُ اندوہاں رودینت دل چو کوہے ءَ
نہ بیت گوں ترا دنیا مئے واہگانی کوش

تئی جتائی ءِ آس انت کہ سینگ ءَ روک انت
نہ بیت اے دل پہ تسلا چو زہگے ءَ دلگوش

ترا اے وہدءَ کوار ءَ وتیگا بست ءُ برت
تئی شہاز ءَ شپاں رہسراں کناں دزموش

چہ قہرے کپتہ اے شہر ءَ کہ درتیں دل سنگ انت
ہمک لوگ تہار انت ہمک زبان حاموش

اسحاقؔ! چیر مدئے راستیں کسہ ءَ عشق ءِ
اے راز ہر گورا پاشک انت، نہ بیت نہ بیت سرپوش

☆☆☆

6-10-2000 کوئٹہ

میر عمر میرؔ

چم ءِ ہوشام بہ جنزیت زبان ءَ دروھیت
مارا امروز کجام سھت ءُ دمان ءَ دروھیت

عمرے بیت ساہگ ءِ شوباز ءِ نپ ءَ زلیخگ
پما دردیگ کئے، دنیا ءِ جوہان ءَ دروہیت

شپ منی تالع ءِ مہکانی ءَ اوشتات نہ کنت
روچ ہماگے ءِ داتگیں نان ءَ دروھیت

ہوَ ہما سھت ءَ اے دنیا ءِ نیاد ءَ کئے جنت
زندگی مارا تئی زلفانی نوان ءَ دروھیت

میرؔ ما اچ وتا بیگواہ، جہان پولی ءَ
انچو کسے وتی ہستی ءِ گمان ءَ دروھیت

☆☆☆

ساجد نور

مرچی منی بے وانگی اگاں دیدگاں داریت
ہندا تئی سہلانی غم ءِ موسم ءَ چاریت

اے دست ءَ تئی زلف بہ بنت ، کیف آ دست ءَ
اے رنگیں پچن بگیپے اللہ پدا بیاریت

مہل منی نازانی سرا گریت پہ نازے
ہو ! عشق مدی مردم ءِ بستار ءَ نہ چاریت

مرچی منا زہیریگ کتگ موسم ءَ انچو
دل رپتگیں سالانی ہمک ترانگ ءَ کاریت

رولہ چکیں رکانی طلب ، زند بہا دات
گواڑگ وڑیں لنٹانی شراب کیف ملاریت

ہر رنگ ءَ منا گون انت تئی واہگ ءَ کسہ
گشتگ کے ءَ ساجد کہ ترا گیر نیاریت

16-3-2002

عارف داد

شیر نازے ئے ، ارسے بہ شنز ، جی بیگہ ءِ مسکیں ہوا
حاکاں وتی وشبو بہ درنز جی بیگہ ءِ مسکیں ہوا

بچکندگاں گوں انسرین اے غم جت ءِ بیوانکی ءَ
گشتانک دئے دیداں مہ تر جی بیگہ ءِ مسکیں ہوا

سینگار تئی برہناک بیت امبروز بیت چو بالو ءَ
پر تو ہدوک بوہاں بہ شنز جی بیگہ ءِ مسکیں ہوا

درداں بشودیت چیدگیں ارسانی آس ءِ وشبوئی
گیں سار اتگ زیدانی سبز جی بیگہ ءِ مسکیں ہوا

درک انت چداں داد ءِ گمان روتیں بہار ءِ پیر گہ ءَ
کنت انت ستاہ چمانی لبز جی بیگہ ءِ مسکیں ہوا

یونس واہگ

وت ما وتا دیوان کناں استار شپ ءِ
گرانیں غماں ارزان کناں استار شپ ءِ
زیباہی ءِ نیست انت تئی مٹ ءَ بدل
پہ تو وتا قربان کناں استار شپ ءِ
سنزیں کہیر تئی ساہگ ءَ سینگار بیت
چو شانتل ءَ الہان کناں استار شپ ءِ
باریں کئی شادکانی ءِ مرچی شپ انت
باریں کئے ءَ مہماں کناں استار شپ ءِ
یونسؔ کدی بیوس مبو روچ ءَ مرو
سر گر شپ ءَ ارمان کناں استار شپ ءِ

واجداد حسرتؔ

درد ءِ غم گیش بنت پہکانی سرا
دوست ءِ دیدار نہ بیت مدتانی سرا
دل پہ نیادے زریت دلبرک ءِ گلیں
زندگی چوں گوزیت کاگدانی سرا
موہ نہ دنتیں منا وہد بے حاجتیں
بلکیں توئے وتی وعدہانی سرا
تو مئے یات ءَ بہ کپ ساعت ءَ سینگارگ ءِ
رنگے نوکیں بلیت مہلبانی سرا
کجیں روچے چو حسرتؔ الم بہ بہم!
تو کہ اوستے کنگ نوبتانی سرا

فضل حیات۔ بحرین

ایوکا من سگاں درداں گوں نہ انت
میتگ ءَ بازاراں گرداں گوں نہ انت

درد ءِ شاہکور ءِ دپ ءَ من بیگھاں
نشتگاں ءَ کشک رنداں گوں نہ انت

مہر ءِ سوچاک ءَ نہ وشیں لذتاں
ایوکا گریوان ءَ کنداں گوں نہ انت

ھئو! منی لوگ ءِ دپ ءِ سبزیں گُنر
براہ تئی شان ءِ چگرداں گوں نہ انت

محکم ءَ سبزیں ہما بندیک ءِ ٹال
مہوشانی جیگ بنداں گوں نہ انت

چونیں ہمراہے تئی ڈئے او فضلؔ!
گوں ترا آذوریں پنداں گوں نہ انت

☆☆☆

زاہد رئیسانی

قاتلیں تئی چم دل ءَ کہ سک باں
من کجا من الما دلترک باں
تو دپ ءِ پراں منی نام ءَ مگر
شر نہ انت مردم بگندئے شک باں
مشکل انت دیراں منی ہمراہ بہ بئے
تو نزان ئے دوستی ءِ چے حق باں
بس منا یک رندے چکاس ءَ بچار
ہاترا کولیگ تئی بے شک باں
وت حدا حیر ءَ بہ کنتیں زاہد ءِ
دژمناں گوں دوست وہدے یک باں

☆☆

ناصر بشیر

مئے دل ملامتیں یا تئی غم ملامتیں
اے پیمیں زندگانی ءَ ہرچی اجازتیں
امروز ءِ واہشانی کجام منزل ءَ رساں
پمن ہمنچو گنج انت تئی سر سلامتیں
سر گپتہ سر ءَ تاجے کتگ واہگ ءِ وتی
سر پد نہ انت زمانگ ءِ دوداں ملامتیں
مئے دل چہ ستہ باطن ءَ اروح ءِ روگگ ءَ
تئی دیدگ ءِ در اتکگیں تیر ءِ کراماتیں
چمان زلفاں بندیت تئی جیگ ءَ جنت دل ءَ
تو انگت ءَ گشئے کہ ناصر سر ءَ وتیں

شبیر مسافر

دل مئے دیرانت گریوگا انت چماں چہ ارسے در نہ کنت
چونیں ہلکے تئی ادا،کس پمن حالے سر نہ کنت

گرمیں آس انت گوات پمن، روچ انت ساہگ پہ منا
تئی غم ءِ جمبر بہ گواراں ترمپ ئے مارا تر نہ کنت

بے وفاہاں ہلک ءِ مردم دل دگہ سوجے بدئے
اے ہما درچک ءِ نہال انت بر چدو شر تر نہ کنت

در پہ ترس ءَ نیاتکاں پچگراں زرد ءَ پلنت
مئے دل ءِ دز ءِ پد ءَ را زانت ادءِ پدگر نہ کنت

قاضی ءَ میر ءَ زبیر ءِ ، انچو معراج ءِ وڑا
مئے حدا مارا ہے وڑ پرچیا شاعر نہ کنت

تو کجام امیت ءَ بانک راہ سراں اوشتاتگ ئے
ما شبیر ءَ شر زاناں نوں چداں واتر نہ کنت

☆☆

نعیم وفا، قطر

ترانگاں گچیت گوات پُلّانی
مارا رنجین ایت یات پلانی

پہ نشانی ءَ مہر ءُ دوستی ءِ
گروھگے ست ءُ دات پلانی

مہلبیں سہب ءِ سارتگیں سرگوات
کنت وشبوّاں شات پلانی

پہ منا گنج انت ترانگ مولم
رنج ءُ غم بھت ءَ مبات پلانی

دروگیں دراھیاں قرنے ءَ رُلّینت
مارا دزگہاراں گلات پلانی

ترانگ ءِ بندیک ءَ وفا آنی
پہ ترا ھارے کمات پلانی

☆☆☆

عادل ہمراز کاشاپی، قطر

☆☆

کشّیت سمین سہب ءِ پلاناں واب دنت
شنگین ایت شار ءَ لال ءِ مارا عذاب دنت
گوستگ دو سال پُرّیں بیال انت آمنا
اَلّم زہیر ، سرا مئے روچے شراب دنت
زاناں کہ روچے مارا ریٹا ءُ کنت گنوک
وہدے شپاریں بیکاں گُل پیچ وتاب دنت
آ وشیں نیاد گُج انت گوں پُر مہریں کندگاں
تئی دوری ءِ غم انت کہ زہیر بے حساب دنت
بے ستریں روچ ءِ عادلؔ ستا ءَ من چوں کناں
توسیپ شپ ءِ ، کہ مہوش ءِ دیما نقاب دنت

☆☆☆

سمیر طاہر دشتی

☆☆

کئی دست ءِ باریں دلائیں شتگ
منی درد ءِ آ کہ دوائیں شتگ
نہ بوتگ گُمان ءَ جتائی چشیں
منی لوٹ ءُ آ کہ ۰ تمائیں شتگ
دلانی حمر من دل ءَ اِیر کتت
زبان ءَ منیگا سمائیں شتگ
سمائیں ، سمائیں ، سمائیں منا
سمیرؔ ءَ گوں دلبر جتائیں شتگ

نسیم اکرم

شرتگ ءُ توپان ءُ ترونگل گواری انت
کپتگیں تاکاناں، آہ ءُ زاری نت

"بیا نیاد ءِ لذت ءُ شوق ءَ بکند!"
"دل دوگام ءَ دیدگاں چہ ساری انت"

من جناں سنگے، تو تیرے آس دئے
ہوُہے دوستی، ہے مئے یاری انت

من بباں یا تو بیئے، یا آبہ بیت
عشق مرچی ہر کسی بیماری انت

پُلّ ءُ کنٹگ ہر دوئیں دست ءَ منا
چے کن ئے، اکرم! کہ دنیا داری انت

☆☆☆

مزار اپسوز، کچھی

☆☆☆

چو ایوکا من تئی وڑاھاں
منارا بل من وتی وڑاھاں
تو شر زانئے اے عشق ءِ نادراہ!
کہ زندگاں مردگی وڑاھاں
نہ گپت تاہیر "حمید" ءِ ارواح
کہ راجدوست رستری وڑاھاں
گشئے کہ واب انت ہزار سال انت
بلئے اے چم چو پچی وڑاھاں
مزار باریں بدئے تو حالاں
من انگت ہم پیسری وڑاھاں

☆☆☆

بلوچ درد گچکی

ما پہ چکاسگ ءَ زند سرجم کتہ
تو منی غم کتہ، من تئی غم کتہ
سہر چکیں من گلابانی رنگ ءِ تہا
کہ مدامی ءَ لالے ءِ دروشم کتہ
برہنگ انت شپ تہارءِ گشئے موجری
کے دیم ءِ چراغ ءَ کہ تئی شہم کتہ
جیڑگایاں پمشکہ پہ دلوارگی
زندگی پہ منا تو کہ جہندم کتہ
آ کہ رُستگ جتائی ءِ چہ ساہگ ءَ
توکئے ءَ را وتی درد ہمدم کتہ

منیر دشتی

سرگچنگ ءَ باریں کجا دلبر شپ ءِ نیم ءَ
شنگینگ انت مسکیں وتی مہر شپ ءِ نیم ءَ
زاناں کہ در اتکگ منی ماہ دروریں مہناز
آتار گل ءُ وشبواں امبر شپ ءِ نیم ءَ
کئی عشق ءَ ترا گور جنگ سرمست ءُ گنوک ءَ
پہ کئے تو جنان ءَ ادا سر سر شپ ءِ نیم ءَ
چیر گیتگ انت ماہ ءَ اوں وتی چم منی پیا
ما شتگیں آ کیت یا نئیت شر، شپ ءِ نیم ءَ
بیا بیا کہ منا واب ناں آرام ناں تاہیر
بیا بیا منا بے تو نہ بیت دلبر شپ ءِ نیم ءَ
بے دابیں جنکانی دیوان ءَ مہ نند گوں
شوہاز ءَ تچاں تئی گلیں ہمسر شپ ءِ نیم ءَ
بیچارگ ءُ تہنائیں منیر ءَ وتی بر گوں
وہدیکہ تو بازار ءَ گرئے سر شپ ءِ نیم ءَ

☆☆

نظر اشرف۔ العین

دوشیگیں شپ کہ منی چونیں عذاباں گوستگ
مرچی سمل گوں پدگران گوریں داباں گوستگ
من ہما روچ ءَ تئی نگرہیں بالاد دیستگ
ءُ ہماہاں کہ منی زند گوں شراباں گوستگ
عمرے ءَ پیسر مناں نیست ات دگہ سد ءُ سما
بس دل ءِ واہگ ہے عشق ءِ کتاباں گوستگ
او منی زید ءِ کپوت تو پہ کے ءَ زہیر نال ءَ
زاناں تئی زند منی پیا عذاباں گوستگ

حمل پرویز

دیدگ ءُ ساہ ءُ دل ہے رنگ ءَ
مارا دنیا ءَ بل ہے رنگ ءَ

ما دی نئیں زرمبشت پتو بروان بے
تو بہ کن چمے کلّ ہے رنگ ءَ

مئے غم ءَ فرقانیں تلاوت کنت
ایر دستانی رحل ہے رنگ ءَ

ما جنیں پتو زہیریگ ءُ لولی
تو بجن پما مِل ہے رنگ ءَ

شپکے بیت شہکوگ ءُ شتیں تیرے
مرگ ارواح ءِ ٹِل ہے رنگ ءَ

گون دی ئیں ڈاہے ما دل ءَ پتو
تو جنگ عشق ءِ پل ہے رنگ ءَ

حمل ءِ بالاد ءِ تہہ ءِ مین دئے
ناخناں کارچیں شِل ہے رنگ ءَ

صدیق سرآج

روہی برمش دل ءَ بیت منی مونجائیت
بیا تئی دوری ءَ درداں پہ شگانے گوائیت

اے نگاہ سیر نہ بنت ایں پہ گلاس ءَ عکسے
آ دگہ گپے وتی درد دل ءَ سہرائیت

تئی سلامت ایں زبان ءَ کہ جہان برجاہ انت
تہ دگہ مارا نہ داریت پکیری تائیت

من ہما وہد ءَ وتی پل ءِ توان ءَ کایاں
تالہ ءَ مہر منی دنت ءُ گماں چڑائیت

بس ہے یکیں وتی جست ءِ جواب ءَ گاراں
''من نزاناں کئے منی تہمت ءِ سرون ءَ نالیت؟''

انگہ ہچ پیم حساب ءَ گوں نیاہاں صدیق
باز کرتگ! من کناں باز اگاں پرمائیت

☆☆

سرتاج مومن

دست ءَ دلِ ءِ نام ءَ منی ظاہر مکن
پدر جہان ءَ تو منا دلبر مکن
افسوس ءُ ارماناں مہ زیر زرد ءَ مدار
جیگ ءَ وتی تو دوست چو دیر در مکن
گوں من ترا مہر است نیست مرچی بگش
لنٹاں سرین گپے بجن ہاتر مکن
سنگ ءُ شگاناں مان بست نے شر ترا
شہر ءَ بدانی دل پدا واتر مکن
ارساں مہ ریچ چو تروڈکیں یکپارگی
جیگ ءَ بہشتیں تو وتیگ ءَ تر مکن
زلفاں مہ شنکیں سیاہ بزیں دیما وتی
ماہ چاردہی ءَ دوست تو مہگر مکن
دلکشیں سینگارگ تئی مارا کشیت
چارجت ءُ ویلہیں ادلساں تو پر مکن
بلے جہاں مارا وتی زرد ءَ نہ کنت
تو چہ دل ءَ مارا وتیگ ءَ در مکن
بل شاعری ءَ بے سریں سرتاج وتی
تو چو وتا قاضی ، عطا، ساحر مکن

عبیدسلیم مندی

درد گنداں بلے گل نہ گنداں ادا
مرگ کتہ کہ دل ءَ نی نہ نندان ادا
در کپاں چہ ادا دوریں شہرے رواں
مہرءُ دوستی چہ کس ءَ نہ گنداں ادا
یکے ءَ مردے چہ دل ءَ دوست بہ بیت
دوستیکیں مرداں زور سنداں ادا
گوش ءُ سرسہی مہاں کسی بکس ءَ مہ بنے
انگت پشت ءَ تئی دروگ بنداں ادا
چہ ترا کہ امیدے بکنداں عبید
کایاں کرا تئی درست نندان ادا

یونس نصیر

زندگاں تا نکہ غم ءُ ترا نگ ءِ کشک ءَ نیاں
نوں ردی بیچ نہ کناں، دردگیں پہ عشق ءَ نیاں

تئی دگہ سنچے ہمک کالب ءِ تو کا کائے
من ہما جاناں کہ بے ننگی ءِ پشک ءَ نیاں

بہت ءِ کوری سرے رنگراہاں پہ گنباری، بلے
من پہ پیشانی ءِ تئی رژن ءُ جلشک ءَ نیاباں

ہو، زلیخا ءَ مہ گش رُزوا، گوں مصر ءِ کازاں
یوسف ءِ پیا کدی مصر ءُ دمشق ءَ نیاباں

عاشق ءِ گریتگیں چمانی کہ حونیں ارساں
من چونوک آپ ءُ زمانگ تئی ہمشک ءَ نیاں

رہڈ ی کشے گشے راہ ءُ تچان انت منزل
کایاں، کایاں، مس، نصیر انگہ پمشکہ نیاباں

☆☆

رفیق راہی

تہل تنگ تلوں کچیں تاماں
کج اتگ زردوں مہری ہوشاماں

پہ تئی وشاتک ءَ اتکگ ات ہانل
اُنچماں زبون سیاہ نہنگاماں

پنگ ءُ چونیل ءُ سیاہ چمیں ملہپر
پمن ءَ لوپ ءُ ریدگیں داماں

شیلم ءُ عشق ءِ کانہال رولگ
کابدگ شاہ ءِ لڈگ ءُ کراماں

روچگر ءَ لاڈام گل زمین انگر
تلیاں مُچگ شنگیں گاماں

مادنیں راہاں شپ جتاں راہی
تملی برانز ءَ سالوک ساماں

☆☆

گوادر — 22/2/1999

محمود دشتی

بیا او منی کر پاس بدن شہد ءِ بدل او شیرے بدل
گوں تو کناں من سودائے ذرد ءَ اگس تو زیرے بدل

نوکیں دود ءُ ربید ءِ من عشق ءِ تہنا نوں چکاساں
ساہاں سراتئی بان ءِ دپ ءَ شتے تواگاں منی پیرے بدل

نرم نرم ءُ تو وش وش ءَ داب تو شہر ءَ بخشائے
بیا تو لگت دے آکاں دل ءِ وابانی منی حیرے بدل

حلک ءَ حوپ اے تئی کپت ءَ ناز ءُ اداء انداز ءِ
چماں تو بس بندے کار کنے نگاہاں تیرے بدل

دشت ءِ کپوت او دشت ءِ کپوت دائم پرچے بے چاڑے
بیا تو ذردے سرتال ءَ چتو ذردانت کہرے بدل

اے کاڈتئی نازینک ءِ توار زورایت سرامئے بازار ءَ
مرگ ءِ شمیں جارتئی قبر ءَ کنت منکیرے بدل

چونیں حیالاں تو بندے کئی کئی عکس ءَ دارے دل ءَ
دشتی باریں کئی آستونک چتو بیت بادگیرے بدل

عشق ءِ حدیث ءِ بیت بے الحان تنگ زہیراں
زگرانہ ءَ دل ءِ مئے چوگان تنگ زہیراں
عیا محمد عیا ءِ شعرانی اولی دپتر
"عشق ءِ حدیث" ءِ
زوتاں شنگ بوگی انت۔

یاسینِ مجروحؔ

رژن ءَ گپ ءَ بجن ماہ ءِ گپ ءَ بجن
انگہ منزل کج انت راہ ءِ گپ ءَ بجن

دل چی بلاہے منی ہم نپس _!
زند ءِ گپ ءَ بجن ساہ ءِ گپ ءَ بجن

آ وش دروشم ءَ بیار حیال ءَ پدا
رنگ ءِ گپ ءَ بجن ساہ ءِ گپ ءَ بجن

پہ یک سجدہے مئے جبین تلوسیت
گل ءِ پاکیں پیوگاہ ءِ گپ ءَ بجن

ایوکا چون کنئیت زند ءِ سفر
دوستے شوہاز ہمراہ ءِ گپ ءَ بجن

موم بلکیں بہ بیت سنگیں دل آئی ءِ
کش سمارتیں نپس آہ ءِ گپ ءَ بجن

زند چی یے کہ مجروحؔ کسے جست بکنت
کمیں بچکند ءَ کور چاہ ءِ گپ ءَ بجن

☆☆

مقبول دیدگؔ

جند ءَ بندیت ، دیدگاں آزات کنت
زندگی ڈاں چینچک ءَ پریات کنت

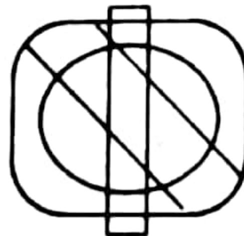
مرچی بے حالیں اگاں دنیا بلے
باندا بلکن ءَ منارا یات کنت

زندگی ءِ راہسراں چو مئے وڑا
باز انگت نشتگ ءَ پریات کنت

من ہما چاگرد ءِ لوٹوکاں مدام
شعری دیوانے اگاں بندات کنت

مرگ پشت ءَ کنز انگ دیدگؔ چیا
زندگی بلکیں منا شہمات کنت

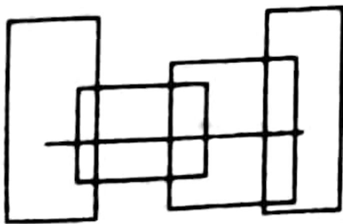
☆☆

رحیم احمد کوہسری

ودار ءَ چادر ءَ گوں تبدیں ارواح ءَ
زریت زرد منی کوشیں زانیں سر جاہ ءَ
دیارے چونیں ادا ، دل نہ بیت ہچ پیا
قرار ءِ پشت ءَ قرارے ، مس قرنی رنگراہ ءَ
زہیر وبدے اگاں کاینت گوں تونز یک بنت
رواں من سیل کناں پشیکیں ھند ءَ جاہ ءَ
کمانی ستگ ءَ یک یک ءَ شانک دات تیراں
دو سد بر ءَ منی ٹپکیں زرد ءَ یکجاہ ءَ
توئے! چولوگدنی پُل کہ ماڑی ءِ براہ ئے
من پاد مالاں تئی ، چو کہ سبزکیں کاہ ءَ
وتی من نازل ءِ گوناپ ءِ چی ستا بکناں
چشیں من داب نہ گنداں گوں چاردہی ماہ ءَ
مہ سند تلمل ءَ لاساں ، مہ ریچ ارساں مہ ریچ
کہ جون کار نہ داتیں گوں مرتگیں ساہ ءَ
رحیم! زگریں حیالاں کہ چست بنت زرد ءَ
بدانت چو برف ءَ درا بنت گجتیں آہ ءَ

☆☆

محراب مہر

تئی ترانگ ءِ گنوکیں زرد ءَ مدام گون انت
شپ ءِ پراہیں دامن ءَ رانوکیں سلام گون انت

پدا مرچی کندگائیں دنیا منی حیالاں
زاناں کپودراناں دوست ءِ پیام گون انت

پہ شان آہگا انت ولجہ منی سلام ءَ
دروگ بند ءَ سیاہ زبان ءَ چونیں کلام گون انت

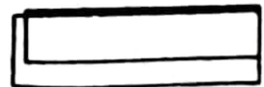
منی آگہی نہ پرشتگ منی واب انگت گاریں
او شپ ترا دمان ءَ رنجانی بام گون انت

من شپ اتگ نہ زہیراں وتی واہگ ءِ کلات ءَ
کہ جہان ءَ مدتے بیت پہ ادرد ءِ دام گون انت

من نہ مرتگاں بزاں تو من شہید تئی وفا ءِ
تو پہ گل بیا کہ دوستاں جون انت تلام گون انت

چہ تو نباں شمشکارداں اے جہان است انت
نہ بئے تو بلے تئی ترانگ منا گام پہ گام گون انت

☆☆

لال بخش لاآل

دل گشیت شعرے بہ لکھاں
دوری ءِ بندیک ءَ چکاں

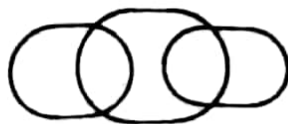
جنگلی کبگاں گوں کائے
تو گداں پر کن سہریناں

ہوش برتگ در کسانی
جیگ ءِ تئی جالار ءَ ٹکاں

زاناں تو نام ءَ گرئے دوست
من شپاں دراجیناں ہکاں

لاآل تئی گوں سنگتی ءَ
غم گشئے دیوالاں مکاں

☆☆

جاوید اسلم

بہ بیت چوں ماہکان شپ رژن ءِ ہمسفر نیاتکہ
شپ ءِ چراگ ءَ مہ کش روچ انگہ در نیاتکہ

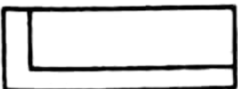
کجام روچ ءَ منی زرد کپ نبوتہ بکش
کجام روچ ءَ تئی ترانگ ءِ تپر نیاتکہ

من سہب ءِ کوش ءَ گوں پہ تو سلام راہ داتہ
مکش تو چوش کہ پتو منی نپر نیاتکہ

ہمائیں سکہ منی واہگانی گنجیں دیار
ہمائیں ساہ کہ دراتکہ پدا دو بر نیاتکہ

چیا من انکتہ دلمانگاں بکش جاوید
کہ قرنے گوستہ تئی واہگ ءِ ثمر نیاتکہ

☆☆

یعقوب سیفی

قاصد ہم تو وتی مرغِ چاہی کتیں
کاگدے یا کہ احوالے راہی کتیں

رستگ ات نا، پہ زاری ءَ نوبت، اگس
من تئی، تو منی ھیرواہی کتیں

دژمن ءِ ارساں پیلو نہ بیت انت ابد
تو وتی واہگ ءِ سر براہی کتیں

دل پچی یے، سر بخشاتگ ات پہ ترا
ناز ءَ دمبورگ ءَ لاتماہی کتیں

شیرکنیں ترانے ءَ چو مسیح ءِ وڑا
دریکتیں دردے ءِ تو اوں دراہی کتیں

گون بیتیں منا عشق ءِ تھتِ روان
عالم ءَ مہرءِ من بادشاہی کتیں

آگہی ءَ منی شالا مزے رس ات
شپ تہارءَ اگن رژن ءِ گواہی کتیں

عشق ءِ بنام چو بیوفائی نہ بوت
گندئے ہر یکے ءَ راست پاہی کتیں

رنگے آورت دگہ سیفی شعراں تئی
نہ لنکگ وتی، حون سیاہی کتیں

☆☆☆

حکیم سوہشں

بیا ہتوں مہرءِ بازار ءَ کے بچار ءَ برو
کپتگوں بےتاہیرءِ بیقرار ءَ کے بچار ءَ برو

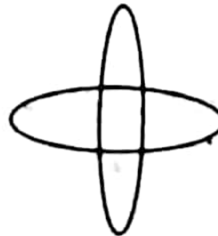
اگاں نیلنت ترا سر شپ ءَ درایگا لوگ ءِ
بیا سہر دپیں بامسار ءَ کے بچار ءَ برو

زاناں تو بازگریوے ءِ وتی چماں گلگلین ئے
مدار ءَ بیا وتی حسکیں دار ءَ کے بچار ءَ برو

بلکیں منی نصیب ءَ نہ بیت زند ءِ ہمراہی
بیا بکن آحری دیدار ءَ کے بچار ءَ برو

اگاں مرتاں بیا قبر ءِ سرا کے بدار
بدئے "پاتیا" منی مزار ءَ کے بچار ءَ برو

☆☆☆

اسماعیل ملنگ

درد ہر وہد ءَ تیر ئیگ ءَ کاینت
تئی گلیں ترانگ زہیر ئیگ ءَ کاینت

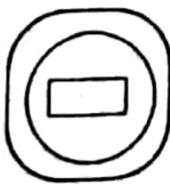
شپ کہ انسریت درد چار پاس جنت
یات بےمہری ءِ چوگیر ئیگ ءَ کاینت

واہگ تو پروشت مئے دل ءِ شہدیں
مرچاں آہوگ ہر ئیگ ءَ کاینت

من وتا گستا شر بداراں کہ
تئی حیال پمن تیر ئیگ ءَ کاینت

پنڈگ یے مہر ءِ من ملنگ لوٹاں
درگاہ ءَ تئی ! من فقیر ئیگ ءَ کاینت

☆☆☆

امان عباس

جمبر سـ پـچن شنزگـ نودءِ ارس شلیناں بیا
تئی وشـ تـکـ ءَ چارئیں پاندءَ رژن بلیناں بیا

بلے زردءَ آس بُن انت گوں کہنءَ کولنجاں
من ہم پہ تو کترہ کترہ کوش ریناں بیا

سہبت ءِ چاپ انت مجلس ءِ تران انت کلیں بازارءَ
من ہم پہ تو نوکیں نوکیں گال رزیناں بیا

کیگدءِ چمروک، ہتلی بانور پہ تئی بالادءَ
براہ دینت پوشاک گوں سہتاں پوش گلیناں بیا

زندکدی باریں پہ امانؔ ءَ بیت چوگلباگ ءَ
پہ تو بلے روچے سد رندءَ ھنی میناں بیا

☆☆

ابراہیم شوہاز

کاپور گل ءِ بالادیں چو نقش اتگ ڈولدار
یا رب منی دوست ءَ بدیں چماں نگہ دار

اگاں یکے پری ءَ منی روچے بہ گندیت
من زاناں گڑا آ بیت بےوت ءَ بےسار

ہچ چماں نہ دیستگ ہمے کہریں جہان ءَ
ماہپر کن انت منی بانک ءَ سرگار

عالم ماں جہان ءَ شیداءُ گنوک بیت
ہردیں کہ درءَ بیت گل ءِ ٹیٹکیں گیوار

سک دیریں نہ دیستگ ما باز زہیریگ
مئے دل بندیں بیا پہ گندک ءُ دیدار

دل ترک ات جبین ءَ دوشی مئے اناگہ
گوشاں منی کپتاں دہدے تئی ایسکار

دزگوارں وتی زیرے پہ سیل ءُ سوادءَ
شوہازءَ ءُ مانے بیا کل ءِ دپ ءَ دار

عبداللطیف عادلؔ

دل ءِ ہونانی شلیں کہن ءَ
ت بجن لنٹاناں وتی پن ءَ

چہ دیدگاں زہبر بئے شالا
پُلک ھپ کنئے سیہ ذن ءَ

مردگ ءَ سالونکیں کش ات قبر ءَ
آ بلے نوک کعت تی کفن ءَ

پُر تنگہ ءَ گون ہمتنگ انت
من وتی سوتک گلیں وتن ءَ

دلبند ءِ قالب ءِ توکا
ترا شوہاز کت وتی من ءَ

چاکر ءِ کہیری ءَ نشتگ ءُ پناں
رودبن ، نگور ، شے کہن ءَ

کنئے بہ موکیت لطیف ءَ بے براتیں
پہ گوادری گازےءَ بہا رہن ءَ

داوُد دانش

چول پرشتگ تیاب ءِ آ پار ءَ
ارس ءِ بار ءَ بدار چم ءَ را

فکر بے آپیں درچکے ءِ چیر ءَ
واب کپتگ گشے چو بیمار ءَ

وہد جنزر ات ماں زانگ ءِ پند ءَ
تہنا پشت کپتگاں تئی گیوار ءَ

است ''سوداگرے کہ آدینک ءِ
کور ءِ شہر ءَ بکنت بپار ءَ

وہدے چماں نیائیں دنیا ءَ
مارا پیشکنڈ دلانی دربار ءَ

مرچی انچو گمان بیتگ کہ
درین بہت ءِ بُجیت ایں تئی شار ءَ

تنگہ بالاد ءِ سنگہ ءِ زیمر
نوکیں ترانے دینت بازار ءَ

دیست ''راجدپتر' ءَ وتیگ ءَ من
داگ داگ انت مرید پہ دشتار ءَ

بارئیں پرچا مروچی پہ من ہم؟
سِنگے دست ءَ کتگ تئی دزگوار ءَ

چنکے آپ انت ماں چم ءِ تاس ءَ تئی
چون پروش انت، اے قرنی بینار ءَ

انچیں قرنے کہ بوجیگ ءِ ولجہ
پہک ءَ بے یال انت دوُر ءَ آچار ءَ

کسے مانیت کہ بوانیت ''یاسین'' ءَ
مرگ ءِ بدن ءَ گوں زرد ءِ پہار ءَ

مارا بکشات نوکیں مستاگے
مسک شنزیں سمین ءَ آتار ءَ

ماہ ءَ پرِدشیں ما سرجم ءَ دانش
روچ گلہ مکنت ایں گوں مارا

☆☆

عارف محمود

تہا موچاں وتا شات گشاں
زند ءَ چہ ہر غم ءَ آزات گشاں

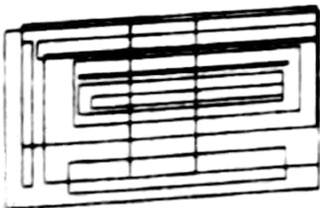
زندگی یک غمانی اولاکے!!
اے حیال تو منا بخشات گشاں

من وتی ہر غم ءَ درد ءَ رنج ءَ
تئی بخشاتگیں سوغات گشاں

زی کہ پُل ءِ گُلاں گوں لیب ءَ ات
مرچی آئی ءَ اوں ''ساہ دات'' گشاں

بتگ دو گال من وتا عارف
قاضی، بیدار، عطا شات گشاں

☆☆

اکبر فقیر

درد نصیب غم پہ طلب
دل پہ وفا چم پہ طلب
منی کسہ ءِ آدینک ءِ بچار
باز پہ وفا کم پہ طلب
ما نیاد وفا ءِ بستگ انت
بے دلجمی، ہم پہ طلب
تئی کاگدانی راہسراں
لبزانی بیت رم پہ طلب
امروز چراگی دروشے
زندگ نہ بیت دم پہ طلب
اکبر پدا دل انسریت
درنگ انت بلے چم پہ طلب

بابو واہگ

دلبر ءِ درداں جہہ جنگ دوشی
دل منی لاپ ءِ دَرشکگ دوشی
مستگلیں ات پہ تو ماسگ ءِ پالے
ماسگ ءِ پالاں ایر جنگ دوشی
یل کتگ پرچا تو منا ٹیل
زند ءِ جنجالاں گیش کتگ دوشی
پہ گل ءِ شاداں اتکگ ات بابو
مہوش ءِ ھلک ءِ جار شُتگ دوشی

نادل حیات

بام ءِ استار دیست جیگ ءِ تئی عنبراں
پہک ابدال کت کیگد ءِ مہپراں
دات عمرے وتی لنٹ ءِ تئی ترانے ءِ
یکیں گپ ءِ بکش من تئی دلبراں
پاری نتیک ئے منی میتگ ءِ تو بلئے
بلکیں بیائے منی تو دل ءِ امبراں
انچیں وہدے بگند کس کسّی نہ انت
اے مناں انگتا پہ غماں تئی زراں
سک ازشتاپی ئے چو چیا تو حیات
یک دمانے بجل گوں ترا سر گراں

امام ارمان ہوت آبادی

ترانگ ءِ شہر ءَ سمہیت لال ے
آدمان پمن محکمیں سال ے
قرنے گوستگ پہ ھمے رنگ ءِ
سر نہ بیت مارا حال و احوال ے
من ترا سوگند داتگ ات سرگوپ
در مکن لال ءِ مہپراں ٹال ے
سرجمیں ھلک ءِ کاڑ حیران انت
تو وتی شار ءَ بُن جنگ نال ے
تو وتی ارمان واہگاں جم کن!
اے جہان لیکیت مارا پہوال ے

فدا کریم

گشنت موسم نکنت سیادی گلیں لال ءِ گلگ زرتگ
گل ءِ مہرانی با پشت ءَ منی واہگ کیا برتگ
ہزاراں قاصدءَ گون انت دل ءِ رازاں مکن پہمیان
تئی شہرءِ گلیں کاڑاں ھما کاگد منی ہِگتگ
بہ بخش مارا چرے رندءَ وتی توحسنءِ دربارءَ
نہ کرتگ زیادہیں نیمون ترا چو ظاہرءَ دیستگ
ترئی دنیا گشیت ہرچی منا ناز انت تئی نامءَ
گلیں کاڑانی توکا من ترا کہ درچتگ زرتگ
بدیں عادت نرؤت جانءَ مروچاں مئے فقیر زاناں
گل ءِ بیکانی بازارءَ کشے حیرات وتا کرتگ

عارف حلیم

بزور جندءَ منی واہگاں گوں دور بہ بر
منا گوں ترانے بکنءُ منا گوں گپءُ حبر
بہ بیت دور ستر منزلءَ پہ راہی باں
دل ءِ اے واہگ انت گوں کنٹگاں کناں من سفر
مرگ اے تنگوئیں بچانی چہ دہءَ پیسر
چتور کپ نہ بنت مکہیں ماتانی جگر
حیال ءِ رہسراں ڈیک وارت تئی پلّیں یاتاں
اے زلف ءِ پاھوانت تئی یا کہ منی کودکیں سر
غمانی سوک ءَ چہ عارف اے آزمان گریت انت
سرءِ مئے قبرءِ غمءِ کسہ ءِ گل کنت آسر

یوسف حسین قاسمی ۔ قطر

اف تئی بالاد ءِ وشبو شاعراں ہمشام کنت
کیے پہ تو عاشق انت سد وتا بدنام کنت
لنٹ لال ءِ پن ءِ مسواک سرگیں چمانی دروشم
تہل ءِ نازے کیت دیار ءَ مئے دل ءِ را گام کنت
چنت قرن انت من نزانتگ آ پمن آپ انت رچیت
الما کہ اے جہان ءِ مہر تئی ہزام کنت
دین ءُ دنیا ءِ نمازاں شاعری ستک انت منا
مقطع ءِ شعر ءِ منی زوریت جنک لیلام کنت
ترانگ ءِ تہتالاں پروشتگ قاسمی تئی، بے بلاہ
نوش اتگ جوریں شراب رکانی تئی تام کنت

امجد داگ ۔ قطر

من تچان ءَ پہ تو اتکاں وارگی
تئی گشیت بالاد ءِ برز ءَ بارگی
اے وڑا پرچی دل ءَ تاپین ئے تو
شر تر انت یک زد بکن یکپارگی
مئے وڑا ہم عذر کاریت باز دل ءَ
کہ مہ بیت ہور ءَ نوں وہدے گوارگی
باریں کئی گورگند ءَ مئے بیچاڑ کت منا
زوت بیا کہ دل نہ انت مئے دارگی
کس نزانت باندات ءِ حال ءَ گلبدن
بل گوز انت مئے روچ پہ بیچارگی
پہ ودار ءَ گوست زندیں مدت یے
نوں گشیت داگ ءَ دل ءَ داوارگی

عبدالکریم میرؔ

نگرزاں ساچے ءِ دزگہار زرتگ
مئے پیمیں دردے ءِ انگار زرتگ
تئی درد ءَ بمارنت سہب ءَ بیگاہ
تو شر کرتگ اے ڈولیں یار زرتگ
منی ہمراہ ، کئے بیت تو جتا بئے!
سچان انت دل کہ تو بازار زرتگ
تو کرزئے سد ہزار توسیپ کرزئے!
کہ پارساہاں چتو دیمدار زرتگ
تئی چماناں چاریت میرؔ تہنا
کے ءَ اچ تو چشیں دیدار زرتگ

ظاہر ساحرؔ

ایوکی ءِ تہتریں ءَ تئی گمان ءَ کپتگاں
حون ءَ ارسانی رگام ءَ حاک ءَ بان ءَ کپتگاں
دوری ءَ تئی بے وسی ءِ مانش ءَ وائیں نصیب
زندگیں لاش ءِ مثال ءَ من جہان ءَ کپتگاں
ترانگ ءِ ساھیل ءَ زرد ءِ واگئے بے ساہگ انت
وہد ءِ ریگزار ءَ گوں اندوہاں دمان ءَ کپتگاں
پل ءِ پوگاہ ءَ چہ پیسر کنٹگانی گوندو انت
نا امیتی ءِ در ءَ تئی ، زندمان ءَ کپتگاں
کئی غم ءِ گور گند ءَ ساحرؔ! عمرے ءَ بے وانگی انت
دیدگاں کور ءَ پدا چو بے زبان ءَ کپتگاں

یاسر امیرؔ

مرچگیں روچ کدی باریں باندات بیت
مارا عشق ءِ سفر انگتا یات بیت
دست شہارتگ وتی ما فقیر ءِ وڑا
بلکنا شہر ءَ تئی درد حیرات بیت
ما کہ زرد ءِ بہشت سمبھینگ چتو
چے تئی نیمگا باریں سوغات بیت
مارا دیر انت کہ مہر ءِ فقیراں تئی
ترانگ ءَ تئی کپاں دل مئے حرات بیت
تو بہ جلِ! کے یاسرؔ، کہ زند ءِ تئی
قصہے مجلس ءَ نوکی بندات بیت

لطیف فقیرؔ

مُورک تو محبت ، گوں وت شت ئے
ھنچو شت ئے ، پہ وت شت ئے
وشان ترا نوں کئے بکنت!
دوستیں منی سنگت شت ئے
داگئے دل ءَ پرداشت منی
دات انت غم ءِ لذت شت ئے
امروز منی نوں دوزہ انت
مہر ءَ منی جنت شت ئے
بے تو لطیفؔ ءَ چے نہ کت
دروہ ات تو "آ" انگت شت ئے

سچکان راست

آزات لچہ/ پابند لچہ/ ردانگی لچہ/ سوت/ بانیکو/ ماہیاءِ اندگہ تبر

بروار

شعیب شاداب

بستگ بشامی رگاماں
نیلیں آزمان ءَ سرا
دل زہیراں زرتہ پیشی
ارس چماں گلگلاں
ساد ریسان ءَ اگولاں
کوہ تلارانی تہا
کوپگ ءَ آپانی کلّی
پاداں پیشّی تکّلاں

میش ءَ گنور ءَ گتاچ
زمبیت رمگ ماں کہچراں
شوانگانی وردی چیہال
گوں زہیروک ءَ نلاں
پت ءَ ڈتانی ندارگ
ریک ءَ کوہانی سفر
کاروان گوں سارباناں
دیم پہ نوکیں منزلاں

وانڈی شپ جاہ ءَ روچ جاہ
زند ءَ بز ءَ بیدھار
ڈرّو ڈرّو سر دیاناں
تند ءَ ھیرت ءَ بزگاں
ساز ءَ دمبورگ ، سروز
مودی گدانانی دپ ءَ
ماں شپاں مہکانیں چوگان
گوں زہیری زیملاں

وشیں وردن دوگ ءَ چانگال
مستگ ءَ شیلانچ ، پنیر
ذگر ، مدر ءَ نیمگاں
شہدیں شیر ءَ شکلاں
سارتیں بیگاہاں مراگاہ
کاپرانی ساہگ ءَ
کہچرانی سیل ءَ گردگ
تروتاب ماں جنگلاں

رسم وودود ، بُن پیرکی
پاکیں چاگرد ءَ تہا
وشیں نوکاپ اونگانی
مشک بڈ ءَ مھگلانی
قائمیں دیوان عہدی
کسہ ءَ چاچ ءَ بتل
سنیل ءَ ہنکین ءَ بلوچ ءَ
چم شعیب ءَ مجتلاں

مردءِ حاجز

قاسم فراز

دِمانے قاسم کہ مردءِ حاجز پہ کسبے ءَ
زبان بندیت
زہم انت کہ دیوال ءِ جُگ انت
اسپ انت لاشاری کہ شدانت
ھورنے کہ دلما تگ بہ بیت
نام ءَ بہار گاہی نہ کنت
سہتے کہ مولد حال دات
چاکرگوں شُومیں گوہرءَ
ہرمیتگ ءَ نام ءَ دپ انت
گوہرام پہ سادی ریسگ ءَ
دست نے ماں چوٹوی سراں
جیڑگ چوکورے آپ کنت
سادءَ تاں بن سرگواپ کنت
جیڑ یت دل ءَ گشتا نک دنت
''چاکر پہ بے عیبی مریت
گوہر ترا اوں روچ نیست''
دمانے قاسم کہ مردءِ حاجز پہ کسبے ءَ
زبان بندیت
ایرھت ءَ ماہے کم کتگ
پات انت کہ دارءَ درتگگ انت
چاکر اے حدءَ رستگ ات
گوہرام پہ براتوی نہ انت'
زہم ءَ پہ جندءَ جتگ کنت
گوں قاصدءَ پیغام کنت
''چاکر زبان ءَ بیرگ ءَ
پہ وارثی قربان نہ کنت
بیست ءَ نہ ءِ سال اوں پر انت
گوہرام تنی جون ءَ آقبت
پہ لیلکاں شات ءَ گر انت''

☆☆

دمانے قاسم کہ مردءِ حاجز پہ کسبے ءَ
زبان بندیت
حال انت کہ گوہرام ءَ دوبر
گوہر گوں گنجاں پہ جگ
چاکر زبان ءِ آقبت
ایر جگّی انت نہ مردی انت

☆☆

دمانے قاسم کہ مردءِ حاجز پہ کسبے ءَ
زبان بندیت
حون انت کہ جوہاں رتگگ انت
اسپ انت کہ بے سر کچگ انت
موتکاں دریں دمک ءَ و مگ
پہ بالوی سرزرتگ انت
اے مردءِ ہمراہ کہ کسہ ءَ گوں گلائش ات سہت یے
کدیں انت باریں کہ جیڑگا انت
پہ ہشت کلدارءَ ہفت سگریت
بازگران انت
اے دراجیں راہ ءَ کہ دُوت سگرئیٰ پشت کپان انت
ءَ گازیانی توار گوشاں نئیت کئیت
اے مردءِ حاجز گوں ہمراہے ءَ
دران کپان انت

☆☆☆☆

پردہ آنی رَتلگیں تنَ

اشرف زہیر

پدانت حیالے ءِ ادا
گیاب ءِ باتن ءِ سفر
چتور بے ندارگ انت
روان روان
بیگہ ءِ متاچ ءِ زہ تربان بنت
چو ملبلیں سارگانی رژن ءِ در
نوان بنت
تباری انت
اچکلی ءِ تباری ءِ جوانی انت
سرانی تن برانز بنت
چو شنج ءِ بانزلاں چہ رِتلگیں زہانی رنگ
عجب،
صدف،
کدھانی سانگ ءِ

زرے چو بندانت، حاجت ءِ
خمارانت آس، ھلوت ءِ
روئے، روئے
شوہاز ءِ پردہاں چہ پُشت
گلابیں ارسی ساھگے
کتابیں ساز ءِ موسم ءِ کلمپر اں وتی کتہ
چوواب در
تئی نگاہ ءِ ملگانی مولم انت
تو در کپئے چہ گوات ءِ ڈک ءَ
دست کپیت
بہاریں رژن ءِ کدھے
قراریں وتن ءِ بیگہ یے
کہ سبز اتگ
چو لبز لبز ءِ رتلگیں بت یے ءِ تنَ

عہد ءِ آدینک

عارف عزیز

اے عہد ءِ آدینک پرشتگ انت
یا
نصیبیں ارواہ ءِ چم کور انت
نہ نور در پشیت دیدگانی
نہ آس شنز یت
نہ برپ گواریت واہگانی
من درد دیستگ کہ باتنانی چراگاں بندانت
من مژدہ واری ءِ ساہگانی وفا نہ دیستگ
من زندگی ءِ زبان واریں مسافرانی
شہاز ءِ زیمر
پہ اشکنگ ہم قرار نہ گپتگ
من آگہی ءِ کہ واب کپتاں
من اچ وتا گوں دچار کپتاں
گنوکیں افار ءِ ہوش مثتگ
نہ چم ءِ تائیداں ارس شودانت

نہ بام در پشیت
مراد ءِ بندیں دریگ پچ بنت
چراگ برمشیں تی الوتانی
شپ ءِ راعمرے ءِ درد گون اَنت
تئی زبان ءِ نہ رنگ مٹیت
منارا نیکہ نصیب بیتیں تئی نیاد ءِ لذت
اے عہد ءِ آدینک پرشتگ انت
یا
وفا ءِ ویرانیں جنگلانی گمیگاں شانتل
گُلی نہ نالنت یا گُلانی
پہ شوقیں وشبوہاں آس کپتہ
من چوں بہ گریواں
من چوں بہ جیڑاں
کہ زمیں ارواح ءِ تار رستگ
اے زندمانی ءِ بے رزائیں بتانی دیما

☆☆☆☆☆

گرشنگیں تازی

عابد علیم

منی اندرءِ اے بے وابیں تازی
شدیت گوںن ءِ زورء
تہ
سندیت میہء
دل ءُ دست پہ جاڑاں
گراں پکت
انارکاں
سروپ ءِ چونرم انت
کرپاس ءِ دیما
نہ وپسیت تازی مدام سرگنوکیں
گڑ ینیت شپ ءَ راگوں پاد برمشاں ترندیں،
چو پیرمردءِ جونء
کہ سردارءِ حکم انت
لچک ءِ چوڈونڈء کہ بوہے مئیت انت شہرءَ چہ گستا
منی اندرءِ اے بے وابیں تازی
گشیگاں لچکے
کپ واجاءِ بستگ مہ وارت کتے ءَرا
اے بے وابیں تازی
شدیت گوںن ءِ آس ءَ پہ
ہم --- توکلیء

کہ آدینک ءِ دیما مدام یکے نشتہ
وتی
صورت ءَ راگوں نہلےء چاریت
بچکند گے جنت ءُ جہل کنت چماں
چہ گوست ءِ گباراں
دل ءَ باردنت ءُ پداکشک ءَ گیپت
ہماراہ ءَ جنزیت نہ گواہیت کسے
منی اندرءِ اے بے وابیں تازی
شدیت گوںن ءِ زورء

چار کرڑی

موتکے پہ لال جان لاآل ء

خلیل نواب

مہکانء پُرس داشتگ، استالاں شر گریتگ
لال جان! تئی مرگ ء مہ وسالاں شر گریتگ
من گریتگ کجام رنگ ء، منی حال ء رب زانتیں
منی لبزلبز پُرسیگ، منی گالاں شر گریتگ

بے تواری

پہ ساحرءِ ارواحءَ

رحیم مہر

دنیگہ راستیءِ بامءَ نداتگ ٹک!
دنیگہ دروگءِ پلہ مرزیءَ دم نہ برتگ ہچ زبان
دنیگہ دوتلءُ دوپوتیءِ گورگند
منی راجءِ میارجلءِ ''شبینءُ چہر''
دنیگہ ''راج دروہی'' ءِ بدیں لیبءَ
بدیں راہبر، شپءُ روچءَ
بہ یں فکرانی کاربندءَ گلائیش انت
دنیگہ ماتیں منئے بولی
چو دِرتہ پچیں چوروءَ نہ بیت پاسگ
دنیگہ منئے وطن پاکیں
سیاہ دارءُ مڑائیں پسگانی
غیرتءُ ننگءَ وداری انت
منی ذیہءِ ہلا ہوشیں ادرچکانی
ہمک شاہ سبزیں تاکانی امیتءَ
ساہ کندنی انت
ذکالءِ بندی انت
دنیگہ بے بہاری انت
دنیگہ رژنءِ گواہے ہم نہ بیت گندگ
دنیگہ سیاہ تہاری انت
دنیگہ ''حق زبہریں'' راج چو سنگءِ بتءَ ساکم!
دنیگہ بے تواری انت

چم چہ دستءَ کپت انت

رحمٰن مراد

عہد!! منی تئی پسوءِ داغءِ ترسءَ
ترانہ گشتہ
کہ ''تو منارا آس بداتیں، پُل مہ گشتیں
مرچیکیں روچ
نوں منی زیدءَ دشتءُ گیابیں
حسکیں بُنڈ ے کہ من داشتگ ہارءِ دیما
مرچی تو منی قدحءِ آپءِ چیرءَ نہنگاں دیستگ
من چو آسءَ دیستہ
وتا چو حسکیں دارءَ
پہ تئی قرنی پرشتگیں پلاں، نوں من ڈرو آپے آں
تو بلے انگت اوں پمن
نو داگاں نئے، مسک نئے، سبزیں درچکے
من تئی نیبگءُ تاکاں کسءَ سندگءَ نیلاں
منی نود بدن ____ مسک جبینءَ
منارا گوہر گشتگ
مرچی من چو تہاراں کوہنیں کورکاچءَ

☆☆☆

کردءِ آمید

کچکول دشتی

کتگ چے چہ من دنیاءَ
بچار مرچی ہے راہءَ
وفاداری
گنہگاری
ہمک بنی آدمءَ گون انت فرشتہ دو
بچار یکے نبشتہ کنت
وفاداری
بچار یکے نبشتہ کنت
گنہگاری
ہے پیادوئیں بنت ۔ کردا آمیدءَ
کجام گیشءَ کجام کم بیت ۔

☆☆☆☆☆

ترانگانی آدینک

علی صابر

علی صابر تو پر چا
ترانگانی کوہنیں آدینکءَ وتا چارئے
تو کوہنیں ترانگانی
کوہنیں آدینکءَ زہیر کن پروش
نوں کوہنیں ترانگاں ویل کن
نوں وشءَ نوکیں باندات ءِ چکند وابءَ
اے نوکیں زندمانی ئے
اے عہدءِ نوکیں رہبند اں
تو چارئے کوہنیں آدینکءَ
وتی بالا دءَ کوہنیں ءَ ذرین ئے پر چا
ناحقءَ
علی صابر تو پر چا ترانگانی کوہنیں آدینکءَ
وتا چارئے

☆☆☆☆

سازی

امان جان امان

آدروھیں کپچرانی کسہ ءَ کئے بکنت _ ؟
_ مرگ، ترانے شیرکن اِنت چوبینگ ءَ
_ غم، بدنے، گوں دناں ششگیں
_ شپ، مات ءِ دیدگانی بچکند ءِ نشان

بل آدروھیں کپچرانی کسہ ءَ __ !!
_ پہ آ وَ کیں بہار ءِ وش اتک ءَ
شاتیں مرگانی سوت ءِ الہان ءَ
وتی اپتکیں سروز ءِ تارانی اندر ءَ شوہاز
بجن تو ساز

☆☆☆☆

اُمباء

ماشمادرستیں ہور
تیلیں شاہگیں یدّ ارءَ
ایا، شابا، زور

لچہ

اکبر علی گوہر

یات ناول انت دل ءَ راسر شپ ءَ
آگہی پر مہریں چماں شانک دنت
پرشگیں واہانی مھنا انسریت
بے نواہیں واہگ ءِ تب گیمر یت
ترانگانی آپ ءِ عکسے سنگریت
سارتیں زرگوات ءَ گوں لرزیت
گاربیت

☆☆☆

گیرکاراں ترا

برکت بیتاب

دانکہ کنت ءَ منی
اے ژندیں ارواح است انت
چہ ترا بے یال نیاں
توئے منی زند ءِ متاہ
کہ بے ترا اَھتے نباں
داں زندگاں
ساہ ءِ بدل
ہروہد گیرکاراں ترا

دردواری ءَ رنجیگ باں

عنایت اللہ قومی

او دوست منی! بیا کہ ترا ہنچیں دیاں ساہ ءُ نپس
بند چادر ءَ پنت ءَ منی
باندات ترا اے کاردنت
راجے تئی بے زانگیں
میشانی رند ءَ شوانگیں
من کہ پچو دردے وراں، من کہ پچو اینکہ زراں
تو اے مہ گش بیزانگے
درد ءَ تئی من گون باں
پاداں وتی ترا مبل کناں
لنگاں وتی داغ کناں، من پر تئی وڑ واری ءَ
لوگ ءِ تئی آبادی ءَ
نئے شپ ماں زاناں
نئیکہ روچ
لیک ئے منا دیوانگے
مہر ءِ بدل آس دئے
ءُ دژمنی چارئے منا
اے وَنزان ئے من تئی
دردواری ءَ رنجیگ باں
اے وَنزان ئے من کیاں
رنجیگ باں پر تو مدام

ہچ وڑ انیلیت منا رادل وتی

شبیر نور بلوچ

لال ءِ لنٹانی سرا ہم بینگ ءَ بستگ غم ءِ
شیرگ ءِ پٹگ بنٔانت چہ انارکاں بے گومی
کم کم ءَ تز بوان انت نیت ءِ بازار ءِ جگیگ
کدہ ءَ چو سر رچان انت عشق ءِ نوکاپ بے بلاہ
دل کشیت زوت کن بروگٹے بگروانگیں دل ءَ
زندگی مہر ءِ نام انت یا کہ دردے بے بلا
کئے بکنت ارزان غمانی مشکل ءَ
چوں وتی رازاں بریچاں وتی سرا
دژمنانی مہر ءُ دوستانی ستم
چمن ءَ سر گپتگاں امروز ءِ غم
قصہاں یلدئے زہیراں بل وتی
ہچ وڑ انیلیت منا رادل وتی

☆ ☆ ☆

وھدءِ ندکارءِ نامءَ

عبداللہ عابد

توبگش کہ چشیں نظمءَ کئے ندَ نت

دنت پلان ءَ زیمر بہاران ءَ ناز

آسمین ءَ گوں ماہ ءَ دل ءَ ایرَ کنت

گریشگاں ملگزارانی کولیگ کنت

جمراں ،مہلباں ،مہپراں یَک وڑا ایرَ دنت

روچ ءِ ارساں شراب ءِ تہ کیل کنت

لال ءِ رکاں ـگار ءِ زہ ءَ لیب دنت

توبگش کہ چشیں نظم ءَ کئے ندکنت

توتیانی توارءَ غزل ساز کنت

راہبر شپ نصیبانی ہمراہ بیت

کبگ دروشم کج ءِ ملگاں ـ ج کنت

نازءُ داب ءُ اداءُ دل ءِ وا گاں

راہسرزانی شپادیں بنی آدماں

دمک دمک ءَ (حدا) دروشمیں عاجزاں

گوانزگانی تہہ ءِ تپل ءُ نار ِ پداں

گونگ بالاد ءُ کونشیں پری صورتاں

سیل کنت تیوگیں عالم ءَ سیل کنت

یکیں اوتا گ ءِ تار ءَ دز بیں دروشماں

ممبین ایت ،کمائیت ءُ ساہ مان کنت

توبگش کہ چشیں نظم ءَ کئے مدکنت

☆☆☆

بلوچستان ءِ ہمامردمانی نام ءَ کہ ڈکال ءِ آماچ انت

وفاداری

غفور شاد

اے سدسال ساری ءِ گپ انت

نیاں من انگت ءَ بے حال

منا یادانت

(کہ) من ءُ تو

تاسے آپ یکجائی نوش ات

ءُ بتیں گوں وفا ءِ عہد ءَ بندوکی

چیا کہ مئے بلوچانی ہے قول انت

کہ" تاسے آپ ءَ گوں سدسال وفاداری"

پدامرچی آ سدسال گوستگاں عہداں

ءُ تاسے آپ، آہم بے اثر بوتگ

پدادل مانگ ئے تو یک

دگہ پہ تاسکے آپ ءَ

دگہ سدسال"وفاداری"

بلے نوں مشکل انت دلبر

نہ بیت گوں من وفاداری

منارا بے وفا ئے تو بہ لیک کہ بس!

من مجبوراں،

(کہ) منی ڈیہہ ءَ ہمک مردم

نوں تاس، تاس انت

زریت پہ

(پہ آپی ترپے ءَ)

زید

حفیظ شاکر

پل آ پشاناں گلیں زید ءِ
پری پہ سیل ءَ در کائیت
مئے زردءَ دردسمبان انت
مئے دیدوک ارس ریچان بنت
بہارگاہ شنز میچینیت
سمین نود ٹپینیت
کپوت زہیر الہانیت
دل ءِ گواڑگ سرپاں بنت انت
کہیر سبزانت ءُ گوُر ونڈا انت
نگ رمبان ءَ پیدا کاں
جڑیں مہری گوں بینگاں
کہ دنز نت کچراں گنداں
مئے زید ءِ سرگلیں ڈناں
کئیت آلیت ءُ دنزاناں
چو ہیل نود شنزاناں
اے بیگاہ ءِ کوش چونرم نرم ءَ
کہ کشیت دنت دلاں تاہیر
گلیں روز ردتہاری بنت
ریچیت شپ گوں گلیں نمباں
گلیں بانگواہ ءَ کوکارانت
کروسانی کوکروکوہ انت
چتو روش انت گلیں موسم
کزب گپ ءِ دپ ءَ اتگگ
کہ پرماش شمش ءَ چو سرپتگ
گلیں زید ءَ بہار رپتگ
منی دل پل ءَ چو سرپتگ
مرچی آبادانت منی زند
مرچی آبادانت منی زند

زیمرداب

صادق وفا

بینگ درنزیں ، گوہر چم
زیمر دابیں ڈیل ءَ سجیں

تئی نیادانی سارتیں کوش
گوں من ڈیک نہ وارتیں کوش
کوہی کپوت ءَ بال مدئے
پیغاماں . تئی بارتیں کوش

مہر تچک ءُ پلگار انت
چم گپ ءَ آں ، سیہ مار انت
کیفیں رک پہ واس زرنت
بروان زہم ءُ کاٹار انت

پمن جنز بیا بیگاہے
شپ زرمبیت پر بیت ماہے
تئی پہمیں وش لبزے بئیت
لیکاں زند ءِ ہمراہے

درد

الطاف جوہر

امروز ءِ بدن پاکیں
الہان مکن انچو
تئی بھت ءُ نصیب ءَ نہ ئیت
وشی اداہچیر
دردانی بگر نام ءَ
درداناں بکن سجدہ
درددائی ہمراہ اِت
دردقول انت فقیری
درددا داِت حدائی
درداندری سوزمان اِت
دردمہرانت مریدآئی
دردشاعری ارواہ اِت
دردمول ءُ مرادزرد ءِ
دردانی بگرنام ءَ
درداناں بکن سجدہ

☆☆☆

تئی یات انت

سلیم ہمراز

ئی یات انت
ہمک سہت ءُ دمان ءَ کیت
دل ءِ درواز گ ءَ چِچ کنت
شپ ءِ واب ءَ
دل ءِ تاہیر ءَ چِچ گیپت
بارت گوں وت کنت
نکانسر کنت منی ارواہ ءَ تئی ایں!
تئی یات انت
منی چو ساہگ ءَ ہر دہد ءَ ہمراہ انت
ترا سہتے نہ باں
بے یال ءُ بے ترانگ
تراجان ءِ ہمک بند ءُ رگ ءَ ماراں
ترا ورنائی ءِ
عکس ءِ تہا گنداں
منی وابانی بانورے
تو بلے مدتے بیت چمن گستائے
نگاہاں دور
دل ءَ انچو تو نزیک ئے
ہے پیم ءَ منا ساہگ چوں نزیک انت
ہے پیا حدا چہ شہ رگ ءَ نزیک ءُ نزیک تر

فضل آزاد۔ وادی حطاط مشکت

بریں چرے ملک ءَ چے دیر
اے زالم انت دراہیں امیر
دوست ءِ منا چو دیدگاں
بے تو نباں یک ساہتے
نیلنت بدیں بدواہ ادا
گوں تو ہواری ءَ منا
تون ءُ شگاں بہتام جن انت
مپت ءَ حدا بنام کن انت
مردم گنوک ءُ بے وتاں
سر زاہر ءَ شہر ءِ دراہیں
ما عاشقیں دیوانگ ایں
چو شئے مرید ءَ بے وسیں
بیا بیا رویں دور ءُ دراز
ملکے کنیں شوہاز پہ وت
نیست انت دگہ ہچ در فضل
دوست ءَ بزیر ملک ءَ درا
یات ءَ مئی واتر اد ءِ
سالانی . سال داں زندگ ئے

☆☆☆

خیر جان شہزاد۔ مشکت

گشاں حمراں دل ءِ دئے منا محبتے
کسے دراجیں استیں دل ءَ حسرتے

چیچو شپ پہ منی بے کراری شنگ
منی حال ءَ زانتیں آ پاکیں حدا
بیا دل ءِ اندر ءَ گل کناں منتے

ساہ بندیں دل ءِ مئے شنگ گل کرار
سار ءَ نیاں من شنگ ہوش ءُ سار
دل ءَ لوٹ ات وشیں گوں ترا نوبتے

ہزار واہگ پہ تو دل ءَ اریں بیا مئے
بزگ ءُ واری ءَ گل سک دیریں بیا مئے
من خیراں تئی دئے منا قسمتے

☆☆☆

چماں توئے زیبدار

لعل وقار

نہ پلانی ہار، نہ بلبلانی توار
نہ مسک ءِ آ تار، نہ کلکشیں گیوار
چماں توئے زیبدار، چماں توئے زیبدار

نہ جمبر ءِ استین، نہ رنگ رنگیں درین
نہ سہب ءِ سمین، نہ ماہ ءُ ماہ جبین
نہ ساز ءُ سینگار، چماں توئے زیبدار

نہ آپ ءِ ملگ، نہ گوات ءِ کشگ
نہ کپوت ءِ نالگ، نہ مار ءِ مورگ
نہ کیف ناں خمار، چماں توئے زیبدار

نہ گروک ءِ شہمگ، نہ استال ءِ ترپگ
نہ گوات ءِ دمگ، نہ پل چمگ
نہ جو، نئے تلار، چماں تو زیبدار

☆☆

تئی دوری

جلیل فیض

نہ استالے کہ سرءَ وتی آئی ءِ
دامن ءَ ایر بکناں
ءُ نہ کوہے
کہ منی آواز ءَ جمبر ءُ گوات ءَ بہ رسیپیت
در یگ ءَ ہچ کعت مہر ءِ کپوت
تئی وشبوءَ شنگ کنت
ءُ گوات کہ کشیت تئی گشان ءِ لمب ءَ
آزمان ءَ گنداں ترا کہ آواز دیاں
روچ
گوں تئی نگاہاں روک بیت
درچک
گوں تئی نام ءَ سرءَ برز کن انت
ءُ من تہنا
گوں پرشتگیں دلے ءَ
تئی دوری ءَ نالاں

☆☆

باگیں باہوءَ رستاں

اکبر عامر

جم کتت یات ءُ من زہیر بستاں
واہگ ءِ باگیں باہو ءَ رستاں
کوچگ ءُ زید من شری ءَ دیستاں
گوں سمل ءَ ماہیں من دُچار بیتاں
لال وتی دیستگ گوں گداں نوکیں
جی ترا باتیں ''مہرک'' ءِ ہوکین
ترانگ ءِ ہنکین انت سری'' سرجاہ''
مہر منی مانیت ءُ بہ بیت برجاہ
ہور نہ گواراں کہ بہارگاہ ءَ
ایر کپاں بیتاں حد ءِ کار گاہ ءَ
''یعقوب ءِ بازار''، داں ''ترُ دان'' ءَ
من نہ گنداں وتی پلپیں مہر جان ءَ
''ڈمبگ'' ءِ شہر چو سپہ دار ءَ
چو گشے پماں بہشت ءِ بازار ءَ
شادہی اکبر مئے سفر گوستگ
من زباد مال پہ رگھوزی دیستگ

☆☆

سید ہاشمیؔ

نازک

دومی بہر

''زاکیں نیمروچ ءِگوات انت کہ بند ئے بستگ ءُ یکّش ءَ ترند بیان انت!''۔

''نازل! اے گوات ءَ سرشپ ءَ سرگ زرتگ آنیمروچ ءَ بلند انت کہ ہرّ وچ رچ ایت تو اے دوئیناں یک مکن!''

''من یک اش نہ کناں پمیشکا ترساں کہ تو پانے ءِ بنگیج مہ بیت''۔

ناھد اوتی چرنیانی پرکنگ ءَ گلائیش ات۔ نازک ءِ دل ءُ دیـن گوں گوات ءِ توار ءِ ات انت۔ پہ آئی ءِ نزء گوات گوش ئے زاناں پر کنان ات۔ پہ بے تاھیری گوشت ئے۔

''اد ءَ گوات چش ترند کشگ ءَ انت، زرءَ بارین چون انت ھدک ءِ پت؟''۔

چہ کمیں ماماگی ءَ رند آئی ءَ تاھیر ءَ نہ اشت پدءَ گوشت ئے ''ھدوک ءِ پت! بچار گوات سک ترند انت۔ اگاں مرچی زرءَ نہ روئے شر ترانت''۔

بلے ناھد اءَ ڈتی چرنی پرکت انت، نھاری ءِ سند ئے دست ءَ کت ءُ بے توار ءَ چہ لوگ ءَ دراتک۔ گوں ناھد اءِ درآیگ جانشواں درائینت۔

''ناھدا! زاناں مرچی واب کپتگ ئے۔ ماسے گوانک جنگ نی ماھلّ ءِ مات ءَ توار پچ داتگ''۔

ناھد اءَ جانشوانی گپانی پسونہ دات دیم ئے چست کت شُشتگیں آزمان ئے چارات۔ جانشواں ھم وتی دیم برزءَ کت انت ءُ رپتگیں آزمان اش چارات بلے پہ بے سمائی۔

ناھد اءَ دیم گوں جانشواں ترینت ءُ گوشت۔ ''بچکاں! مرچی گوات ءَ چوں گندات؟''

جانشواں یکبرے یک ءُ دگرے چارات بلے کسّ ءَ ھچ نہ گوشت۔ ناھد اءَ پدءَ درائینت۔

''گوات ترند انت ناں؟''۔

''ھو ناھدا۔'' درستاں یکپارگی گوشت۔

شے دل ھم جتینی دلے ءِ مستر نہ انت''۔ ناھد اءَ گوشت ءُ پہ ترندی راہ گپت کہ جانشواں ھم گوں ترندیں گاماں آئی ءِ رند گپت۔ ابید چہ آیانی پادانی کشپ کشپ ءُ جانشوی یے ءِ بڈءَ لونجانیں زُگ ءِ سرپانی چلک چلک ءَ دگہ درست بے توارات انت۔ البت گوات آیانی گوشاں شھگ ءَ ات کہ ھرنگیں دگہ توارے ءَ چہ آیانی گوشاں گارکنگ ءَ ات بلے جانشواں وت ماں وت وازگ پدءَ بنگیج کت۔

چہ ایشانی راہ گرگ ءَ رند نازک ءِ دل ءَ دریک دریک زرت ءُ دلگوش ئے ھمایانی گالواران ات نہ کہ کم کم ءَ چو کہ مُنومنو ءَ بوت انت ءُ گُڈ سرءَ چہ ایشی ءِ گوشاں کپت انت۔ گوات ءِ کولے پہ ترندی چہ دروازگ ءَ پترت کہ لوگ ءِ دل ءِ پچیں تگرد ءِ لمب ئے چست کت ءُ پہ زمین ءَ جت

کہ ایشی ءِ توار ءَ نازک ءِ مستریں جنک ماھل ءَ وتی چم پچ کت انت، چار ایت دانکہ مات درواز گ ءِ دپ ءَ اوشتا تگ۔

''اماں_!''

''جی اماں تو آگاہ ئے؟''

''ھو اماں_''

''ھدک ءِ پت اے گوات ءَ زرءَ شت۔ منِ گوشت مہ رو بلے منی گپ ءِ جواب ئے ھم نہ دات۔ من ئے شر زاناں! ھدک ءِ پت ءَ من شر زاناں! تئی پت ءِ جند انت گوں وتی پھراں۔ من نہ زاناں منی دل ءَ چون انت کہ ھچ نہ من ایت......''

یک شریں دمانے بے توار بیگ ءَ رند گوشت ئے ''ماھل اماں تو آگاہ ئے''۔

''ھو اماں! پرچا زاناں؟''

''پیرل ءُ ھدک ءِ دلگوش ءَ بدار گوں، من رواں تیاب ءَ دریا ءَ چاراں ءُ کایاں کہ مرچی گورم سک توار ءَ انت''۔

نازک ءَ چوش گوشت ءُ ماھل ءِ جواب ءِ گوشدارگ ءَ ھم مھتل نہ بوت ءُ دیم پہ تیاب ءَ رھادگ بوت۔

بیست ءُ دوئی ماہ ءِ کپیں دیم ءِ زردیں روژنائی ءَ دریا ءِ گورم گوں زرچہ ءُ کوردیم ءُ اسپتیں گجاں پرشان ءُ وتی تنکیں لنٹاں گوں سر یکیں ریکاں سار ان ءَ پہ ھشکیں ارزن رنگیں دریکاں رسگ ءِ جھد ءَ انت کہ ھر یک بوگے دیمتر ءَ کنزان انت۔

یک شریں دمانے ءَ نازک ءِ دیم گوں دریا ءَ ات ءُ اوشتا تگ ات پد ءَ وتی چپ ءُ راست ءَ چک ئے جت کہ دگہ راچن ءَ یداراں بچار ایت۔ پرچا کہ آئی ءَ وتی دل ءَ گوشتگ ات کہ مرچی باز کس زرءَ نہ روت بلے آرداٹ پرچا کہ گیشتر یدار ءُ راچن زرءَ شتگ ات انت۔ یک گپے وایش انت کہ میدانکہ وتی یدارءَ تیل ات ءُ آپ کت کنت پہ آئی ءَ توپان نہ انت۔ پد ءَ چہ بازیں روچ ءِ ھشک ءُ کوریں روگ ءُ آیگ ءَ رند، پیری ءُ پشت پیری سنگار ءَ پر کتگ ءُ اتگ، کہ ھر کس چہ اے بید ءَ بھرے گرگ لوٹ ایت۔

نازک ءَ وتی جند ءِ دل گوشت ''زاناں منی دل وت تزور انت۔ اگاں اے گوات ءَ ترس مان بیتیں گڑا اے درستیں سنگار نہ شتگ ات'' ہمیشکا وتی دل ئے ڈڈ کت ءُ تسلا دات کہ اے گوات ءُ گورم پہ ھیر انت۔ پد ءَ تر ا تگ ءَ کپت کہ آروچی کہ ناھد اشمبک ایشانی لوگ ءَ اتگ ات ءُ گوں میرین ءَ یکجا سبارگ ئے کتگ ات، آروچی .... ھم انچیں گوات ءُ شرتگے کپتگ ات ءُ سنگار ھم زرءَ شتگ انت۔ آروچی ناھدا شمبک ءِ بچ ھم زرءَ ات بلے آمزن دل تپر کنہ نہ ات۔ میرین ءَ ھم گوشتگ ات گوات تیاب ءَ انت زرءَ زور نہ جنت۔ ھماروچ ءَ چیر دانی کہ چہ زرءَ آتکگ ات انت آیاں ھم گوشتگ ات کہ زرءَ گوات ترند نہ بوتگ۔ اے تر ا تگ ءَ نازک ءِ دل ڈڈتر کت۔

نازک ءَ سما نیست ات کہ آئی ءَ سک دیر انت کہ اداءَ اوشتا تگ کہ یک انا گاہ ءَ ملاءِ بانگ ءِ توار آئی ءِ گوشاں کپت۔ آئی ءَ وتی گشان کہ کمیں چہ سرءَ ئے لکشتگ ات برابر کت ءُ آئی ءِ راستیں کپ ئے وتی جیگ ءِ سرءَ ماں پوشت ءُ لمب ءِ چپی کوپگ ءِ سرءَ دور دات کہ آئی ءَ کر ءِ بستگیں کلچاں چلکگ جت۔

میزان میزان ءُ چک ءُ پد بیان ءِ دیم پہ لوگ ءِ راہ گپت ۔ چہ شہریں ادارے ءَ رند چک ھم چہ واب ءَ پاداتک انت ۔ روژ نائی ءَ ھم مانشا تنگ ات ۔ گوں روچ تک ءَ ماھل ءَ شت ءُ سپوریّ ءِ گورءَ شش تنیگ ءُ چار پیسہ ءِ بانکلینک گپت ءُ آورت ۔ ادار کے پیرل ءَ چہ لالوءِ ہوٹل ءَ سے کوپ چاہ ھم گپت ءُ آورت ۔

ماھل ءَ دوازدہ سال ات، پیرل نہ سلاءُ نیم ءِ تہ ءَ ات ۔ ھرچاریں چک ءُ مات دیم پہ دیم نشتگ ءُ نھاری ءَ ات انت کہ گوش ءَ زاناں تھاری یے ءَ مانشانت ۔ نازک گریت، دست ءِ دپارئے پدءَ ایرکت پہ بے تاھیری چست بوت ءُ ڈن ءَ دراتک، دانکہ چار یت کہ جمری پنہ یے روچ ءِ دیم ءَ مان تراتگ ۔ ماھل ئے گوانک جت ءُ گوشت ئے ۔

''اماں ماھل! براتاں دلگوش کن کہ من رواں تیاب ءَ چاراں ءُ کایاں'' ۔

ماھل ھیران ات کہ مات ءَ چون انت ۔ بلے نزانت ئے کہ چے بگوش ایت ۔ ھمنچک ءَ ھدک پاداتک ءُ شت ءُ مات ءِ پشک ءِ کرئے گپت کہ آئی ءَ بڈ ءَ بکنت ۔ نازک ءَ ھدک پہ بے سمائی کشگ ءَ کت ءُ دیم پہ تیاب ءَ شت ۔ راہ ءَ ھدک وتی من ءَ گوں مات ءَ گپ جنان ات بلے آئی ءَ سمانہ ات ۔ دانکہ تیاب ءِ کرءَ رس ات ھدک ئے چہ کشگ ءَ ایرکیتک ءُ وت ریک ءِ سرءَ نشت ۔ ھدک آئی ءِ دیم ءَ ریکانی سرءَ لیب کنگ ءَ لگ ات ۔ کم کم ءَ جمبر بزتر بیان ءُ آزمان ءَ پوشان ات ۔ گوات ءَ ھم پر کنان کت ۔ دریاءِ کرءِ گورم چوکرءَ ات انت ءُ دریا ھم پُٹہ پٹہ ات کہ توپان ءِ پیشتر ءَ ات کہ نازک ءِ دل ءَ ھم بے تاھیریانی توپانے چست بیان ات ۔

شہر پچی پیداک ات انت ۔ چہ گوات ءِ تر ندی ءَ ایشانی آچارنل ءَ نل ات انت ءُ گوش ئے زاناں بال ات انت ءُ پیداک ات انت ۔ پہ میداں اے رنگیں گوات ءَ یدارءُ راچنانی تاچک مزنیں ھب ءُ واھگے دارایت کہ گوں مرچگیں گوات ءَ وتی دل ءِ مراداش رس اتگ ۔ بازیں ناھدا یے ماں انچیں گواتاں وتی مٹ ءُ ھم درور یں ناھدا ءُ آئی ءِ اولاک ءَ گوانک پر کنت کہ ھر یکے وتی ناھدائی ءَ اولاک ءِ تیزی ءُ تیاری ءَ منینگ ءِ جھد ءَ کنت ۔

زرءِ مرداں انچو بے تاھیری نیست ات کہ انچو برزءَ آیانی لوگ ءِ مرداں دل تیرکھی ءِ ادمال ءَ جنگ ات ۔ ہمیشگا تیاب ءِ سرءَ مردین جنین ءُ چکاں چکا ات ۔ ھرکس وتی لوگ ولبہ، برات ءُ چک ءُ پتانی راہ ءِ چارگ ءَ ات ۔ ھرکسی مردم کہ اتکگ ات انت آیانی گیمرتگیں دل بود آتکگ ات ءُ ماں نیم مردگیں ساہ اش نوکیں زندے کپتگ ات ۔ گذی یدارءُ راچنانی مرداں گپ جت کہ زرءَ گوات پرکنان انت ءُ باز جاگہ ءَ گوات ءَ ھور ھم گون انت ۔ ایشاں باز چیر دانی ھم دیستگ کہ میتگاں آیگ ءَ چامپگ ءَ بیتگ انت ۔

چہ شہر پچی سنگارءِ آیگ ءَ رند تیاب ءِ کرءَ یکبرے چکا کم تر ات بلے چہ ادارے ءَ رند پدءَ مھلوک سرجم ات ۔ چیردانیانی لوگ ءِ مردم ءَ ساھتانی پہ امیت ءُ بے امیتی ھمے تیاب ءِ کرءَ نشتگ انت ءُ چم اش گوں دریاءِ بے تاھیرءُ دگلگ ءُ گورم آدرھیں زرءَ انت کہ تادیرءَ یکہ گورمانی پروش ءِ اسپتیں گجاں دگہ ھچ گندگ نہ بیت کہ ھرکس وتی چمانی ایرداں ریچگ ءَ ات کہ کدی یک آچاری بوجی یے زاھر بیت ءُ آ ھم آئی ءِ وتی جندءِ مردمے ءِ یدار یا راچن بہ بیت ۔ پرچا کہ اے رنگیں دماناں ھرکس ھرکس ءُ دور ناکس انت ۔ ایشی ءَ کس وتکند ءُ وتچارءُ وتواھی ھم گوشت نہ

کنت ۔ ابید چہ ایشی ءَ پہ کسی ءِ دل ءِ واھگ ءَ اے رنگ ءَ بوت ھم کنت ۔

رندتر ءَ گوات ءَ انگت پرکت ءُ ترندترند کشگ ءَ لگ ات کہ گوں ایشی ءَ رھچاریں مردمانی دل تپرکھی ءُ پڑی ھم گیش بوت ۔

<**><**><**><**><**>

در ۔۔ ۳

چہ تیاب ءَ کمیں دیریک دار ءِ گدامے ءِ کرءَ یک ڈگی یے ءِ سرءَ سے چار ورنائیں مرد نشتگ ات انت کہ چہ آیاں یکے وتی من ءَ میتگ ءِ جوانیں سرءُ مستر ات ۔ آئی ءَ دیرگندے دست ءَ ات ءُ سھت ءُ دمان چم ءَ ئِے کنگ ءَ ات ۔ چہ ایشاں یک کرءَ دو مردم اوشتاتگ ات ءُ وت ماں وت گپ جنگ ءَ ات انت ۔

واجہ باز دلتپر کہ انت، ہمیشکا دیرگند ءَ چہ چماں دیر نہ کنت" ۔

"چے؟ تو چے گوشت؟"

"من گوشاں واجہ پہ سنگار ءِ نیا یگ ءَ سک بے تاھیر انت کہ دیرگند ءَ چہ چماں دیر نہ کنت ۔ کہ بلکیں آ چاری بوجی یے بگند ایت ءُ دل ئِے تاھیر بگپت ۔ ایشی ءِ ھدا مرزی ئیں پت انچوش بیتگ ۔ چوشیں وھدا سک دلتپر کہ بیتگ ءُ سرسر ئِے جنگ کہ چون بکنت" ۔

"ترا ھم اگل ءَ برتگ" ۔

"پرچا؟"

"تو زاناں واجہ ءَ پجا نیارئے ۔ اے گپ تئی راست انت کہ ایشی ءِ واجہیں پت ءَ چوشیں وھدا مزنیں تگ ءُ تاچے کتگ ءُ سک دل تپر کہ بیتگ ۔ بلے تو زان ئے کہ اے واجہ گوں دیرگند ءَ چے چارگ ءَ انت؟"

"سنگار ءَ دگہ چے" ۔

"شرّ ! نی ترا جستے بکناں؟"

"بکن" ۔

"گوات کجام نیمگ ءَ کشگ ءَ انت؟"

"اے نی جستے کہ تو من ءَ ئِے کن ئے ۔ تو وت زاناں نہ زان ئے کہ چہ کجام دیم ءَ کشگ ءَ انت" ۔

"بچار آ یک کرءَ لھتیں ورنائیں جنین اوشتاتگ انت" ۔

"تو ازّے مردمے ئے چے یے ئے؟"

"پرچا! باریں تو زھر گپتگ ئے؟"

''من ھاک ءَ زھرنگراں کہ من دگہ گپے جنگ ءَ یاں ءُ تو چوشیں گپاں جن ئے۔ اے دربست مئے مات ءُ گوھارانت۔ ءُ انی بزگ پہ وتی مردیں آدماں پہ دل تپرکھی ءُ بے تاھیری ادءَ آتکگ انت ءُ اوشتاتگ انت۔ ءُ تو ئے کہ اے رنگیں بےلجیں ءُ بدیں گپ جن ئے۔ اے وھد ءَ ھرکس ءَ بایدانت کہ ماں ایشانی درداں شریدار بہ بیت۔ اے بازلجی گپے! من نزانتگ کہ اے دمان ءَ ھم تئی دل ءُ دین گوں بدیں سساھاں پہ جنیں آدماں چوش انت۔ اگاں منی دست ءَ......''

''ھاں ھاں! بس بس! سرد بہ بے سرد بہ بے! من ترا اے جست کت کہ گوات چہ کجام دیم ءَ پیداک انت ءُ آ دیرا اوشتاتگیں جنیں آدماں تو گندئے ءُ پہ ھمے گپ ءَ تو بدبرتگ؟''

''اے بدبرگی گپے؟!''

''من ءَ بل کہ وتی گپ ءَ سرجم کناں''۔

''شر بہ گوش''

''بچار! اے گوات چہ اے جنینانی پُشت ءَ کشگ ءَ انت ءُ ایشانی بالا دءَ گیشینگ ءَ انت''۔

''تو یار بازکپتگیں مردے ئے، اپو پدءَ انچیں کپتگیں گپ ءَ جنگ ءَ ئے''۔

''ھاں! نی من ترا مناں! بلے اناں ترا ھچ نہ مناں۔ البت اگاں اے گپ تو گوں آ دیرگندی واجہ ءَ بجتیں انت ا''

''پرچا؟''

''منی برات! اے جنین منی دَ مات گوھارانت بلے واجکارءَ اے دیرگند پہ اے ھاترءَ چماں نہ انت کہ پہ بے وسیں زرءِ مردانی آ ئیگ ءَ بے تاھیرانت بلے ماں اے دیرگندءَ اے واجہ ھما دیرا اوشتاتگیں جنینان چارگ ءَ انت کہ تر ندیں گوات ءَ آیانی دراج ءُ ستریں پشک گوں آیانی جان ءَ پرلچینگ انت۔ اے مئے واجکارانی مھربانی انت کہ پماش کن انت''۔

چہ کمیں ایرت چاری ءُ ماما نگ ءُ سساءَ رند آئی ءِ ھمراہ ءَ پہ بھانگی ءُ زھر درائینت

''راست گوش ئے یار! کہ اے واجہ ءِ دیرگندءِ دیم گیشتر گوں ھما جینان انت''۔

''نی باور کن ئے ناں''۔

''راست انت ءُ تئی آ گپ ھم راست انت کہ زردارءِ داتگیں ھچ دادے ءِ نیمون نہ انت''۔

''اے چے تئی دل ءَ ایشانی دل پہ ماگریاں ہچ ایت''۔

''اناں! بلے واجہ لھد اد چہ ایشی ءَ دانکے گھتر انت کہ چو ایشی ءَ اے رنگیں کپتگیں کار نہ کنت''۔

''چے گوش ئے؟ آئی ءِ چوشیں ھانوادگی ءُ پارسائی ءَ مچار۔ آ چہ ایشی ءَ ھم گندہ ترانت ءُ گندہ تریں کار چیر چادری کنت''۔

''بلے من آئی ءِ نام پہ بدی نہ اشلگ۔ البت ھوڈی ءَ سک نام کپتگ۔ آ دیوان ءَ کہ واجہ لھد آ دشتگ بزاں وت ءَ ءُ

ھرکس ءُ پُنڈ ایت ءُ نندیت''۔

''بزاں اے ھمے یکیں ناہ ءِ سرءُ بن انت''۔

''بلے ترس مزنیں چیزے''۔

''ترس و مزنیں چیزے بلے کئی ترس چہ ترس؟''۔

''اے چہ وتی چکانی مات ءَ سک ترس ایت۔ بلکیں من انچو ھم گوشاں کہ مزنیں جن مریدے''۔

''تو چتو رزان ئے''۔

''چو ناھیگا ایشی ءِ ھال ءَ ھرکس سھیگ انت بلے منی سَنگت ایشانی ھمساھگ انت ءُ آئی ءِ لوگی ایشانی لوگ ءَ ردآ کنت۔ ھمائی ءَ من ءَ گوشتگ کہ ایشانی لوگ ءَ مرد ین جنیں انت ءُ جنیں مرد ین۔ مرداں بھ ھبر نیست جنانی بادشاہی انت پمیشکا اے ترس ءَ وت ءَ پاشک نہ کنت ءُ گیشیں دنگی نہ کنت کہ آئی ءِ لوگ بانک اگاں سھیگ بہ بیت ایشی ءَ سیہ روکنت''۔

''اچے بزاں ایشی ءِ مپتیں زندیں گپ انت کہ ماں دیوان ءُ مجلساں جنت اش''۔

''ایشی ءِ گپ لوگ ءَ درآ تک ھم نہ کن انت۔ اگاں ایشی ءِ لوگ ءِ مردم مستریں ناھے بکن انت ھم ایشی ءَ چوشیں دل نیست کہ گوں آیاں گلگ ھم بکنت۔ بس تو بزاں کہ اے واجکار ءَ لوگ ءِ جنیں چو بز ءَ دوش انت''۔

''بلے کارے سھیگ ئے کہ اے مرد ءَ کمیں بچ ءَ گیرت ماں''۔

''ترا شاباش انت ءُ منی نز ءَ اے چہ بھیاتریں مرد ماں یکے من زانت نہ کناں کہ تو ماں ایشی ءَ کجام گیرتی کار دیستگ؟''

''تو سھیگ نہ ئے کہ ھمیشی ءَ دادو ءِ بچ یکرو چے جتگ؟''

''پرچا جتگ ئے؟ زاناں گندگیں کارے کرتگ ئے؟''

''گوش انت کہ دادو ءِ بچ دو سے رند ءَ ایشانی لوگ ءِ پشت ءَ ایشی ءَ...... ءُ دیستگ۔ واجہ ءِ گیرت پاد آتکگ مرد ئے جتگ''۔

''ھاں! ترا امیار پر نیست کہ تو راستیں ھال ءَ سھیگ نہ ئے بندر ءَ گپ ایش انت ایشی ءِ جنک ءِ مرد ءَ و چنت سال انت کہ اے ملک ءَ نہ انت۔ ایشی جنک گوں ھمے درنا ءَ کانکلو انت...... ایشانی ربالو ھمے نپر انت کہ ایشانی لوگ ءَ چلو گپ کنت۔ ھمے جنک ءِ جند ءَ وت من اتگ کہ واجہ ءِ جند ءَ وشیں تیل ءُ انتری پریں شیشگ ماں آبریشمی دزمال ءَ پتاتگ ءُ داتگ انت کہ ایشی ءَ برتگ انت ءُ دادو ءِ بچ ءَ داتگ انت۔ چو ناھیگا واجہ ھم سھیگ انت بلے یکرو چے وت ئے دیستگ کہ آئی ءِ جنک ماں درگیگ ءَ درنجلک انت ءُ دادو ءِ بچ دیربانے ءِ پشت ءَ اوشتاتگ ءُ ھردو ئیں اشارہ کنگا انت بس مرد ءِ گیرت ءَ جہ جتگ کہ تچک ءَ شتگ ءُ دادو ءِ بچ ئے جتگ۔ بلے گھ ئے وارتگ کہ وتی جنک ءَ یک دا نکے کت بکنت''۔

''گڑا بزاں اے مزنیں بھیائے''۔

''اچے تئی ھیال ءَ چے یے؟''

''تو تھنا پہ اے گپ ءَ گڑا تنگ ئے بلے اگاں ترا دگہ گیشتر ین ءُ گندہ تریں گپاں گوشاں تو دستاں سرءَ کن ئے ءُ اے ملک ءَ ھم یلہ دئے''۔

''اناں واجہ من چہ ءُ گیشتر یں گپ اشکت نکناں۔البت پہ اے گپ ءَ سک بوہ نیگاں کہ اے دومی واجکار کہ من گھتر کتگ ات اے چہ واجہ گزا بیک ءَ ھم گندہ تر بوت۔پر چا کہ آ مردے کہ چہ وتی جن ءَ بہ ترس ایت بزاں آ بھیائی ءِ گذی سیمسرا ں رس اتگ پیسر ءَ ما جنگیاں زئی کلاگ کپتگ انت ءُ اے واجکارانی بارہ ءَ ماد لجم بوتگیں بلے چو کہ تو گوش ئے اچے شگر اللہ زئی ھم سازا یگی نہ انت''۔

''بلے ترا گپے گوشاں کہ شگر اللہ ءِ کئم ھم ھما جنگیان زئی ءَ پونا تگ کہ اے ھمایانی سانگبند انت''۔

''بلے سانگبندی مردم ءَ گندگ نہ کنت''۔

''سانگبندی گندگی ھم کنت۔بچارا گاں یک آ رےپیں ءُ بوھیریں بزاں گیرت داریں کٹے ءَ یک کپتہ سام ءُ گندہ سسا ئیں نشارے برس ایت بزاں آ کئم ءِ بام ءَ جورکان ءَ دات پر چا کہ کپتگیں جنین ھچ بر پدءَ پادنئیت بلکیں سرجمیں لوگ ءَ پونا ایت ءُ گذ سرءَ مرد یناں ھم ھمے رنگ ءَ چو ھمے واجکار ءَ بھیا کنت''۔

''بل سوچ اے کلام جتانی گپاں۔بریں بازار ءَ کہ من ءَ تو کل ءَ گوشتگ کہ پمن ءَ ھوٹل ءَ بہ نند۔آ مئے راہ ءَ چارگ ءَ انت''۔

<**><**><**><**><**>

در۔۔ ۴

ناھد ا سکی تیاب ءَ گوں دوئیں بچاں اوشتا تگ ءُ آئی ءِ چپ ءُ چاگرد ءَ مھلوک ءَ چومرگ ءَ چوڑ بستگ۔ءُ ھر کس ءُ ناکس پہ آئی ءِ گپانی گوشدارگ ءَ ھد وناک انت۔آ ھم مرد مانی میانجی ءَ اوشتا تگ ءُ کمیں گوش ئے زاناں دل تپر کہ انت۔بلے وتی دل تپر کھی ءِ چیر دیگ ءِ جھد ءَ انت۔

ناھد ا سکی یک باز جوانیں میدے،آئی ءَ وتی ورنائی گوں ھمے مرداردءُ گنجانی دریا ءَ بند ءُ گلائیشی ءَ گوازینتگ۔ھر کس آئی ءِ ناھد ائی ءِ منوگر انت۔مرد ماں شر یات انت کہ یک سالے ھمے رنگ ءَ گوات سک تر ندات ءُ آئی ءِ جانشواں ترس ات ءُ جواب دات۔بلے ناھد ا سکی وَ وتی دوئیں بچ زرت انت ءُ زرءَ شت۔مرد ماں بازار جت بلے وھد یکہ آ بیگاہ ءَ گوں پریں یدارءَ آتک مرد ماں منّ ات کہ آ دریا ءَ ماں ھرچ رنگ ءَ پچاہ کارایت۔

گوات ءِ تر ندی ءُ دریا ءِ بے ذولیں گورماں سکی نہ اشت کہ مرد ماں زوریں دل ڈڈی ءُ تسلا بدنت۔چپ ءُ چاگرد ءَ چارات ءُ پہ راستیں دل تپر کھی گوشت ئے۔

''اے گوات ءِ گورم سک گندگ انت ۔ پدءَ جمبر ئِے کنگ ۔ اگاں کسے چہ گواچنڈءَ رندا نگت ھم تیاب ءَ مہ گپت پہ آئیءَ باز مشکل بیت''۔

چہ ناھدا ایکی ءِ اے گالانی اشکنگ ءَ رند بازیں مردمے ءِ دل پھک ست ۔ یک جنین آدمے کہ آئیءِ دو چُک لوگو اجہ ھرسیں زرءَ ات انت ۔ ھمو دءَ تریں سیہ ریکانی سرءَ نشت کہ دل ئِے ایرمرت ءُ چمانی دیم ءَ سیاہی ءَ مانشانت ۔ آئیءِ دز گوھارءَ ھما دمان ءَ چہ جھلگی ریپ ءِ گورءَ رودے آپ آورت ءُ آئی ءِ سرءُ دلاں پرِ ئِے تک چم ئِے پچ کت انت ءُ دز گوھارءَ دستءَ گپت ءُ داران ءَ کا پرءِ ساھگ ءَ برت ءُ نادینت ۔

ھرکس وتی ھیداں اوژناگ ات پمیشا کسءَ اینگر دلگوش ھم نہ کت ۔ ھرکس چہ وت ھیران ات ءُ دل ءُ دین اش گوں وتی مردمان ات ءُ پہ ایشی ءَ چوشیں وھدءَ کس میار ئِے کنگ نہ بیت ۔

ناھدا ایکی، میرین ءِ ھمساھگ انت ۔ چوناھیگا ایکی چہ میرین ءَ سندءَ مستر انت بلے ھردوئیں سکیں مزنیں دوست انت ۔ البت یک گپےءَ ھچ برنہ ٹھ انت ۔ ھر یکے چہ ایشان گوش ایت کہ آ چہ دومیگءَ میدترءُ مزن زھرگ تر انت ۔ ءُ اے نوکیں گپے ھم نہ انت ۔ ھمکاریں مردم ھر وھد وتءَ چہ یک دومیءَ جوان ترءُ زانتکارتر گوش انت ۔

چوناھیگا ھردوئیں وتی میدی ءَ برابرءُ جوان زانتکار انت ۔ چہ میداں یکے ھم نیست کہ ایشانی ناھدائیءُ دریاوردیءَ مہ من ایت ۔

ناھدا ایکی یک سالے سپری بوجیگاں ھم شنگ ات ۔ موسم ءِ لگّ ءَ رند کہ بوجیگ تر ات ءُ آتک انت گڑا سیٹ لالوءِ بوجیگ ''ٹلّس ءِ ناھدا پیرداد ءُ سرنگ میردوستءَ یکی بازساڑات ءُ گلات، ءُ من ات اش کہ ایکی یک جوانیں دریاوردءُ میدیں مردمے کہ پہ جانشوئیءَ ایشی ءِ زیرگ مزنیں زوراکی یے، اے ناھدائی ءُ سرنگی کرز ایت ۔ چوناھیگا مردم پیسر آئی ءِ منوگرات انت بلے چمارو چ ءَ کہ ناھدا پیرداد ءُ سرنگ میردوستءَ اے گپ پدرا کنگ میدانی سرجمیں تک ءَ ایکی ءِ ناھدائی من ات ۔

ایکی چل ءُ پنچ سال ءِ کتہ کاریں مردمے ات ۔ آئی دوورنائیں چُک وت ناھدا ات انت ۔ ھردوئیں یدارئِے وتیگ ات انت چوناھیگا آئی ءِ بچاں وتی پت چہ دریاءِ کارءَ آزات کنگ ءُ وت کُنٹ انت ءُ پتءَ دینت ۔ بلے انگت ھم برے برے پہ سیل ءُ ساواتی زرءَ روت گوں ۔ بچاں پتءِ زرءِ آیگ ھچ بروش نہ چیگ بلے گوشت ئِے ھم نہ کن انت ۔ دوشی ھم گوں وتی بچاں چیردان ءَ شتگ ات ۔ بچاں وس کت کہ منیت کہ گوات ءُ گورم انت بلے آئی ءَ یکے ءِ گپ گوش نہ داشت ءُ کستریں چُک ءِ یدارءَ شت ۔

سباہءَ مردماں اشکت کہ ناھدا ایکی ھم زرءَ شتگ، گوں وتی ھردوئیں بچاں، گڑا یک ءُ دو مردمءَ وت ماں وت گوشت ۔

''اے گوات ءُ گورم ءَ ھم آرام ئِے نیست، نی بگوش تو چےءَ زرءَ شتگ ئِے؟ ھردوئیں یدارانی ناھدا آئی چُک انت ۔ بلے مردم لالچ ءَ کشتگ ۔ پیری ءُ پشت چیری سنگارءَ پر کنگ ءُ آتکگ بلے آئی ءِ بچانی ھردوئیں یدارھیلیں نیم چیگ انت ۔ دوشی وت شتگ کہ بہ روپ ایت ءَ بیار ایت ۔ مرداں لالچ مزنیں گندگیں چیزے، آیانی وھونی لوگ ءِ مردم اش دلاپ انت ۔ وتی جان ءِ ھیرءَ اش ھدا بکنت''۔

وھد یکہ مردماں دیست کہ ناھدا ایکی مھلا اتکگ، درست آئی چپ ءُ چاگردءَ جم بوت انت ءُ جست ءُ پرس اش بنگیج کت ۔

ناھدا ایکیءَ وتی تریں چہ نی ءِ کرکیں پرتک انت کہ ھشک تر بہ بیت ءُ الانکیگ ئِے وتی سرءَ پتات ءُ گشت ۔

''من دوشی زانتگ کہ اے گوات ءِ آسر شر نہ انت ۔ ہمیشکا من گوں وتی بچاں زرءِ شتاں دانکہ سباہ ءَ من یکدل گوں گوات، گورم ءُ جمبراں دلگوش بیتگاں ۔ سباہ ءَ گوں گوات ءِ پرکنگ ءُ جمبرانی یکپارگی مانشانگ من زانت کہ دریانی دیمترءَ سنگگ نہ بیت ۔ ہمیشکا من وتی بچاں گوشت کہ چیرداناں بہ کش انت، ہولیگاں مان بکن انت ءُ سرجمیں سنگارءَ بگوش انت کہ پہ میتگاں روگ ءَ بہ چاماب انت ۔ ناھد اکلیر، ناھدا دلمراد ءُ ناھد اپیرداد ءُ دگہ بازیں ناھدایان ءَ ماگشت کہ دگہ درستیں سنگارءَ ھم بہ گش انت ءُ ما آچار کت''۔

نازک ھم کہ گوں اے دگہ مردماں اوشتاتگ ات ءُ درستیں گپاں گوشدارگ ءَ ات پہ بے تاھیری یک اناگہ ءَ ناھد ایکی ءِ باسک ئِے دست جت ءُ گوشت ئِے ۔

''ناھدا! تو زاناں ھدک ءِ پت نہ دیتگ؟''

'' بلے اماں! من آئی ءِ راچن دیتگ ات بلے چماکیں پشت ات ۔ من ناھدا مراد ءَ گشتگ ات کہ آئی ءَ پہ آیگ ءَ سک کڈن بکنت ۔ دل تپر کہ مہ بے آشریں میدے ءُ گوات ءُ گورم ءَ پچاہ کارایت ۔ وت ھم کیت ءُ سنگارءَ ھم کاریت''۔

''تو وت پرچا آئی ءَ نہ گشتگ؟'' نازک ءَ پہ شک ءُ شبھی گوشت ۔

''ماھل ءِ مات! تو وت شرزان ئے کہ میرین منی شریں دوستے بلے آ اے گپ ءَ ھچبر نہ سگ ایت کہ من آئی ءَ بگشاں کہ میتگ ءَ بروکہ گوات ءُ گورم انت ۔ آ وت ءَ چہ من زانتکارتر کنت ءُ من ءَ ترس ات کہ اگاں من وت ئِے بگشاں پہ زانت نئیت ۔ ہمیشکا من ناھدا دلمراد گشت کہ بگش ایت ئِے ۔ دل ءَ ایگرءَ آنگر مکن مراد آئی ءَ الم ءَ گش ایت ءُ آکیت دنیگا چہ سنگارءَ یکے ھم نیتگ''۔

ھمے گپ دنیگا ناھد ایکی ءِ دپ ءَ ات کہ یکے ءَ درائینت ۔

''آیک آچار ئے زاھر انت!''

درستاں وتی چم پہ زرءَ شانک دات انت ۔ دانکہ یکے اناں بلکیں بازیں آچارے زاھر انت کہ اے گپ ءَ منیوک ات کہ سنگار پیداک انت پہ اے ھال ءَ آیانی مردم پیداک انت ھرکسی دل چوکلات ءَ وش بوت ۔

کم کم ءَ سنگارنزیک تر بیاں بوت ۔ میداں یدارءُ راچنانی پچارگ بنگیج کت ۔

نازک ھم دماں دماں ءَ چہ یک نہ یک مردمے ءَ جست کنان ات کہ بلکیں کسے میرین ءِ راچن ءَ پچاہ بیار ایت ۔ ءُ چہ دیر ئِے بکند ایت ءُ ایشی ءَ بگوش ایت بلے ھرکیے ءَ وتی سرچنڈیتگ ات کہ دنیگا میرین ءِ راچن زاھر نہ انت ۔ ھرچ راچن ءُ یدارے کہ نزیک تر بیتگ ات نازک ءِ دل ءَ درپلگے جتگ ات بلے میرین ءِ راچن گار ات ۔ (روان انت ....)

چمگ ءِ جہگیر واجہ علی گوہرءَ بلوچستان یونیورسٹی ءَ چہ ایم اے ءِ سالینی چکاس ءَ ماں بلوچی زبان ءَ فرسٹ ڈویژن گپتگ ۔ وشیانی اے ساعت ءَ ادارہ علی گوہرءَ رامراد بات دنت ۔

پلانی پیڑگاہ ءِ ھوا

”مارا چمشانکی نمدیانی ودار انت ءُ مئے جہد ہے بیت کہ اے بہرءُ ہما کاگدھوار کنگ بہ بنت کہ آہانی تہا تبصرہ ءُ چمشانک ءِ میل گیشتر بہ بیت۔ پمیشکہ چمشانک وشاتک کنگ بنت، بلے اگاں ہچ مہ گواہیت گڑا مہر مستریں ”سکین“ انت“۔

☆☆

عرفی تو میندیش زِغوغاِی رقیبان

آوازِ سگاں کم نہ کند رزقِ گدارا

تراسرپدکنگ ءِ واستا قلم چست کنگا مجبوراں۔ زاناں کہ تو گو دِڑانی چانگ (ناگ) ءَ راڈو نکے جنگ ــــ بہر و ہمیشک ات۔ کہ ماءُ توءُ دگہ بلوچ قلمکار و ہدزوانیں حمراں وتا دور بداریں۔ ءُ انچیں نبشتانک نبشتہ بہ کنیں ات کہ مئے راج ءَ شہ آ نبشتانکاں ادبی نف چست بکنیں۔۔۔۔ ترا اے حمرءَ ہم سرپدکناں کہ منی ادبی دوست سک بازانت، من زاناں کہ ترغوک وتارا رُوسیں انت بلے تئی چمگ تہ آپ ءَ پرانت اینکہ جاگہ نہ بیت کہ درستیں ترغوک پچّو وش بہ بنت۔ بلے ترا منی ادبی دوستیانی نمدی زلور جاگہ دیگی انت پرچاکہ تو تہ منی نیمگا سرپدے کہ من تئی ءُ دگہ دوستانی درستیں نبشتگاں وشاتک کناں۔ تو وتی شونکاری ءِ حق ءَ پیلوکنگ ءَ منی نبشتہ چھاپ کنگ۔ بلے یک چیزے ءَ مناسک دلپدرداں کہ من نبشتہ کرتگ ات کہ ''کارانی گشادیں بلوچی ماہتاک'' وت وڑمنی بس انت'' بلے تو نبشتہ کرتہ ۱۹۵۶ءَ گند گائیں......بلوچی کوئٹہ و....

خوشست خلوتِ اگر یار، یارِ من باشد/ نہ من بسوزم، واو شمع انجمن باشد

بیانِ شوق چہ حاجت کہ شرح، آتشِ دل/ توان، شناخت، زِسوزی، کہ درسخن باشد

عنایت اللہ قومی

☆☆ واجہیں شونکاراں:

ئے ماہی چمگ شماوتی لاپ َکنگ، پہ لاپ ءِ ہاترا شمااے تاک ءَ درکنگائے۔ پہ ہاترا ایشی ءِ قیمت 40 کلدارانت۔ من وتی ہلک ءِ نوکباہندیں نبشتہ کاراں گوں شور و صلاح کنگ ءُ وتی مواداں ءَ دیم داتگ بلے سالتاک ءَ مئے مواد گوں نہ اتنت۔ شمئے درستیں نمائندہانی موادے مان بنت پہ واستا کہ آ یہ دہ تاک بہا کنت۔ حدءَ چہ گیش وداراءَ آپ درکیت نمائندہانی مواد ہر وڑیں بنت شماش چھاپ کنئے کہ بلکیں زہر بنت ءُ کتاباں بہانہ کنت۔

اگاں مادراہیں سنگتاں زر یکجا گہ کتیں 500 کلدار ہے موادانی ہمراہی ءَ دیم داتیں گڑا مئے مواد شما سرتاک ءَ چھاپ کنت بلے ماردی کنگ۔ ماوتی موادشریں نبشتہ کارانی کرا اصلاح کنگ انت بلے شما نگت چھاپ نہ کنگ انت کہ ایشی ءِ مستریں وجہ زرانت۔ شما نگت گشئے مابلوچی ءَ راسنز لے ءَ بریں۔ اگاں شمالوٹ ات کہ زبان دیما بروت گڑا نوکباہنداں ہماوڑا بچارات کہ آہانی مواد بنت۔ اگس شرانت تہ شریں جاگہ اش بدئیت ءُ اگس حراب انت گڑا اصلاح اش بکن ات تا کہ دلپروش مہ بنت۔

بہرحال وتی نظریہ ءِ شرّبکن ات ءُ مئے زبان ءِ دیما اے ڈڑیں رکاوٹ مہ کلئے ۔

شمئے وتی: ب ب دشتی

☆☆ عاجزیں رفیق ءُ صدف فکریں سعید!

زندگی سفرے، ہر مسافر یکرا ہے ءِ راہگیر انت، انچیں راہ ہم است کہ چہ راہگیر نہ بوگ ءِ سبب ءَ بے پدانت ءُ تہنا پہ شپین یے پشت کپتگ انت ۔ ہر راہگیر ءِ جہد ہمیش انت کہ دومی ءَ وتی راہ ءَ بیاریت، شری یا حرابی، زانگ نہ بیت بلے......

منی دل ءَ کش ات کہ مرچی چمگ ءِ آپ ءَ جانشو داں بلے دانکہ دوسال ءَ تن ءُ ہوشام چہ وتی اڑ ءُ جنجالاں گیش مہ بنت ۔ بڈے وارت، چے گنداں کہ دو عکس ڈولداریں چمگ ءِ تہا کپتگ ءُ چمگ ءَ چہ ہے عکساں رنگ زرتگ ءُ پدا ہمیشاناں سارتگ چو بانورے ءِ اولی شپ ءِ حیالانی جنت ءَ کتگ ۔ یک عکسے ءَ شئے شولان گوں حانی ءُ مرید ءِ شعرانی دپتر ءُ گوں حمل جیئند ءِ شعرانی دپتر دستان انت ءُ اوشتاتگ ۔ دومی عکس ءَ ناکو مراد ساحر گوں گل محمد وفا، منظور بسمل، شکور زاہد ءُ گوں لیاقت امین ءَ شریں انداز ے ءَ گشتا نک دیگا ات ۔ منی فکرانی قدح سرَ بیج بوت ءُ دل ءَ گوں ارواح ءَ تران بنا کت ۔ مئے دعا انت کہ داں دنیا است انت شما وہد ءِ دنزاں گار مبات ئے ۔

شمئے سر ءِ حیرواہ: صادق وفا۔ شہرک

☆☆ پلیں شونکار غم مکندات ئے!

من سالتاک ۲۰۰۲ ونت، سک باز دوست بوت ءُ اے تاک ءِ وانگا پد من انچو مارات کہ شما واستہ نچارات بلکیں شریں شعر ءُ نبشتانک چارےئ منی نزءَ اے یک باز شریں گپے پر چاکہ اے وڑا کس ناراض ءُ دلپروش نہ بیت ۔ چمگ وتی مزنی ءُ وتی چلیں کلد اراں کرزیت ۔ ولجہ عبدالستار ءِ گندنند مناسک دوست بوت بلے اے آرداد ءُ یونس حسین ءِ نبشتانکانی ہمک تاک ءَ چھاپ کنگ کے عجب گندگا کیت ۔ حیر ہروڑ انت مئے نزانتکاریں دماغ ءُ چمگ سک باز شرانت ءُ پہ وہد کیت ۔

شمئے پادانی چیر ءِ حاک: ظفر صادق۔ تمپ

☆☆ پلیں شونکار رفیق عاجز ءُ سعید صدف ۔ ۔ ۔ وشیانی منگیراں بات ات!

ہے وڑ وتی جہدانی بروراں پما بہ پلگارات ۔ من ہے سرپد باں چمگ وتی دروشم ءَ مئیت ءُ ماہتا کے ءِ رنگ ءَ ودی بہ بیت ۔ من ہے ماراتگ کہ ردانکی بہر ءِ تہا یک ردی یے بوتگا انت کہ آئی ءِ بابت ءَ کس وتی ندءَ کارمرز کنگا نہ انت، آ ایش انت کہ اگس آزمانک یے بہ بیت یا کہ نبشتانک ءُ گشتانکے یا کہ علامتی آزمانک یے بایدانت آئی ءِ علامت نشان ءُ چیدگ ءَ است بکن ات تاکہ

آسراتی بہ بیت۔

شمئے نیکیں واہگانی لوٹوک: امام راہی، مقبول دیدگ۔ دبئ

☆☆ وش ءُ وش بات ءَ!

منی عرض ایش انت شمائے شعراں چھاپ نہ کن ات پرچی ءَ؟ بلکیں مئے شعر شرنہ انت، بلکیں مئے زرکم انت، بلکیں ماناں ئیں شاعر ءِ نبشتہ کارنہ انت۔ شما کہ مئے شعر ءُ نبشتانکاں چھاپ نہ کن ات مامفت ءَ پرچاوتی زراں حراب بکنیں پہ یک کتاب ءِ واستا؟ شمئے ہے مہربانی سرءَ پچمان انت کہ تاک ماراوہدے سرا دست کپ انت بلے مئے شعرانی چھاپ نہ بوگ ءِ بابت ءَ ما دلپروش بوگائیں۔

شمئے کستر: حسن پریشاں۔ کراچی

☆☆ گہیں برات سعید صدف، رفیق عاجز، فدا احمد ءُ ایدگہ ہمکار ءُ ہمسفراں، دروت!

شمارا سئے ماہی چمگ بساچات ءُ گوں دل ءِ جہلانکیاں ءُ گوں نیکیں حب ءُ واہگاں ما شمارا چمگ ءِ ہمراہداری ءُ سکیانی وہداں تاک ءَ را کوپگ دیگ ءُ جنجالانی دیما اوشتگ ءِ سگ ءِ باترا مبارکی دیاں۔ اے جہداں کہ پہ لبزانک ءَ شما کنگا ات، لبزانک وت وتی واہند ءِ نام ءَ درآریت، آئی شان ءُ مزن کنت ءُ ہر ساعت آئی ءِ جہدانی ستاءَ کنت بلے ماہ اے ستا مئے گوشاں نہ کپیت ءُ ما ایشرا نہ اشکناں۔

چمگ ءِ سارتیں آپ ءُ وران ءَ بازیں ہند ءُ جاگہاں نوکیں لبزانکی جنز، تاکبند ءُ ایدگہ رنگاں دیما اتکگ انت۔ ہمے ردا ما بلیدہ ءِ لہتیں سنگتاں یک اراد ہے داشتگ کہ ابید شمئے کمک ءَ سرجم بوت نہ کنت، مئے ارادہ اے رنگ ءَ انت کہ ماچہ بلیدہ ءَ یک تاکبند ے ''تران'' ءِ نام ءَ شنگ کنگ لوٹاں۔

شمئے برات: الطاف بلوچ۔ بلیدہ

اوست لبزانکی دیوان (قطر)

3 مئی 2002 ءَ شپ ءِ نہہ بج ءَ ماں دوحہ قطر ءَ بلوچ کمکار ءِ کارگس ءَ اوست لبزانکی دیوان ءِ نیمگا چہ یک پرمزائیں دیوانے برجم دارگ بوت۔ اے دیوان ءِ پاگواجہ گل ءِ سروک، واجہ عبدالطیف عادل ات ءُ خاصیں مہمان عادل ہمراز ءُ واحد رہچار ات اں۔ دیوان ءِ جارچین نعیم وفا ات۔ دیوان ءِ اولی بہر ءَ گلی جیڑ ہانی سرا گپ تران بوت۔ پداعلی شاکر ءَ وتی آزمانک ''دوگنوک'' دیوان ءِ دیما ونت۔ گڈ سرا یک شعری دیوانے بوت کہ ایشی ءِ توکا برکت تربت، رفیق بختیار، یوسف قاسمی، غفور درملکی، حسرت حیرآبادی، نعیم وفا، شبیر مسافر، علی عاقل، واحد رہچار، عادل ہمراز، عبدالطیف عادل ءَ بہر زرت۔ گڈ سرا دیوان ءِ جارچین ءَ دراہیں سنگتانی منت گپت کہ آہاں اے دیوان ءَ بہر زرت۔

رپورٹ: نعیم وفا شنگکار اوست لبزانکی دیوان (قطر)

(2)

سالونک ءِ چادر مں کلات گوُپتگ
مں کلاتءَ گوُپتگ، قندہار پیلگّ
سیچن پہ سیچن ہتلی دوچ انت
سالونک ءَ نوکیں مَجتّ بے بستگ
سالونک شتگ نوکیں مَجتّ ءَ واب انت
پاد ءَ کہ سردار ءِ نپر اتگگ
تئی نمازئیگ ءُ دیگر ءِ وہد انت
تئی نماز پنچ وہد ءِ قضا بیتگ
سَبز مروچی گوں والجہ ءَ زہر انت
سَبز نہ وارت سپکانیں لپّ ءِ پیراں
نوش نہ کنت کنڈی تڑونگلیں آپاں
تو منا ہیناریں پچَے تاتگگ

شوہاز: رفیق رحمن

Scanned by CamScanner